

Års- och hållbarhetsredovisning 2019

skandia :

Verksamhetsbeskrivning

Om Skandia	3
Så skapar Skandia värde	4
Året i korthet	6
Kommentar från styrelseordförande	7
VD har ordet	8
Vår omvärld	10
Väsentlighetsanalys	13
Strategi	16
Skandias erbjudanden	18
Traditionell förvaltning	20
Fondsparande	24
Hälsa & Trygghet	28
Bank	30
Hållbarhet	32
Ansvarsfulla investeringar	35
Friska företag	38
Affärsetik	40
Miljöansvar i vår egen verksamhet	42
Skandia Fastigheter	44
Attraktiv arbetsgivare	46
Samhällsengagemang	50
Idéer för livet	52
Förklaring av resultat- och balansräkning	54

STRATEGI 16

VD HAR ORDET 8

HÅLLBARHET 32

Förvaltningsberättelse

Bolagsstyrningsrapport	56
Skandias fullmäktige	65
Skandias styrelse	70
Skandias ledning	74
Förvaltningsberättelse	75
Hållbarhetsrapport	81
Femårsöversikt	87
Förslag till vinstdisposition	90
Resultatanalys, moderbolaget	91
Räkenskaper	93
Resultaträkning	94
Rapport över totalresultat	96
Balansräkning	97
Rapport över förändringar i eget kapital	99
Kassaflödesanalys	101
Noter	103
Underskrifter	171
Revisionsberättelse	172
Ordlista	176

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt Organisationsnummer: 516406-0948

Vill du bli kund eller komma i kontakt med Skandia?

Gå in på skandia.se eller ring Skandias kundservice 0771-55 55 00.

Du kan också skriva till oss på Skandia 106 55 Stockholm eller kundinflytande@skandia.se

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, är moderbolag i Skandiakoncernen. När det i denna redovisning talas om Skandia avses Skandiakoncernen, om inte moderbolaget eller något av dotterbolagen särskilt anges.

Om Skandias års- och hållbarhetsredovisning 2019

Den hållbarhetsredovisning, som är en del av Skandias års- och hållbarhetsredovisning 2019, är Skandia-koncernens nionde, har upprättats för att uppfylla kraven enligt GRI Standards. Inom ramen för revisionen av Skandias års- och hållbarhetsredovisning 2019, har intygats att hållbarhetsredovisningen upprättats i enlighet med 6 kap. 12 § i ÄRL.

Skandia Fastigheter, helägt dotterbolag, ingår i de fall där referenser till bolaget förekommer. Samtliga verksamhetsländer under 2019 omfattas.

Beloppen i denna årsredovisning är i svenska kronor, om inte annat anges. Föregående års siffror visas inom parentes.

Det ledande pensionsbolaget som tar ansvar

Vi skapar trygghet för generationer genom högre pensioner, ett friskt arbetsliv och hållbara investeringar.

Vi erbjuder tjänstepension med förebyggande hälsoförsäkring för att våra kunder ska kunna bygga grunden till en trygg pension och vara friska på vägen dit. Vi erbjuder också bolån och sparande samt förenklar sparandet för våra kunder genom vår rådgivning.

Av våra närmare 1,8 miljoner kunder är 1,4 miljoner också våra ägare. Det är deras behov och intressen som vi tar tillvara på i utvecklingen av Skandia. Som ägare är

man med och delar på det överskott verksamheten genererar.

Vi har 692 miljarder kronor under förvaltning och långsiktiga åtaganden gentemot ägare och kunder. Vi bedriver verksamheten på ett ansvarsfullt sätt för att säkerställa god avkastning och för att bidra till hållbart värdeskapande.

Skandia skapar värde för ägare, kunder och samhälle

Med utgångspunkt i samhällsutmaningar och intressenters förväntan

skapar Skandia genom sin affärsmodell

Samhällsutmaningar

Risk för låga pensioner efter arbetslivet: Befolkningens ökande medellivslängd och det sena arbetsmarknadsinträdet leder till ökad risk för underfinansiering av pensionssystemet.

Höga kostnader för ohälsa: Höga sjuktal för den arbetande befolkningen leder till en högre efterfrågan på tjänster inom sjuk-, hälso- och friskvård. Det medför även höga samhällskostnader och långa väntetider till dessa tjänster.

Behov av investeringar i samhället: Det finns en efterfrågan på finansiering för att långsiktigt möta behov av samhällsservice och infrastruktur.

Intressenternas förväntningar

Ägare och kunder

Våra kunder, varav en majoritet även är våra ägare, förväntar sig långsiktigt god avkastning, transparens och öppenhet samt att Skandia ska vara ett föredöme när det gäller hållbarhet genom att agera ansvarsfullt och bidra till ett hållbart värdeskapande.

Beslutsfattare och samhälle

Det finns en förväntan från beslutsfattare och samhället i stort att aktörer inom näringslivet bidrar till samhällsutvecklingen och till att uppnå FNs globala hållbarhetsmål. För Skandia som förvaltar pensionskapital följer ett stort ansvar.

Medarbetare

Medarbetarnas förväntningar på Skandia handlar framförallt om en hållbar arbetsplats där utvecklingsmöjligheter, hälsa och god miljömedvetenhet står i fokus. Därtill anser medarbetarna att det är mest betydelsefullt att Skandias hållbarhetsarbete fokuserar på god affärsetik och hållbara erbjudanden.

Samarbetspartners och leverantörer

Samarbetspartners och leverantörers, däribland distributörers, förväntningar på Skandia avser främst tydliga avtal och villkor för hur vi bedriver affärer med varandra, god affärsetik och ett attraktivt erbjudande inom hållbara investeringar.

Skandias affärsmodell

Kärnan i vår affär är tjänstepension med traditionell förvaltning, men våra kunder ska också kunna välja andra sparande- och trygghetsformer. Därför erbjuder vi privat pensionssparande och tjänstepensionsförsäkringar med flera förvaltningsalternativ, rådgivning, banktjänster samt lösningar för hälsa och trygghet.

Finansiell styrka och långsiktighet är grunden i Skandias affärsmodell för att skapa värde för ägare och kunder. Attraktiva erbjudanden med god avkastning och konkurrenskraftiga priser är avgörande för Skandias förmåga att skapa och behålla långsiktiga kundrelationer. Härigenom skapar vi hållbart värde och ekonomisk trygghet för våra ägare och kunder.

Vår affärsmodell är baserad på att erbjuda lösningar på de utmaningar som ägare, kunder och samhälle står inför. Utmaningar som lågt pensionssparande, höga ohälsotal och behov av samhällsinvesteringar. Det kommer vi att fortsätta att jobba för.

En förutsättning för att Skandia utifrån affärsmodellen ska skapa värde för ägare, kunder och samhälle är konkreta och uppföljningsbara affärsmål. Följande mål har identifierats med syfte att Skandia ska uppnå det övergripande målet, att maximera värdet för ägarna, moderbolagets kunder, över livstiden av deras försäkringar:

värde för ägare, kunder och samhälle

Så här skapar Skandia värde	Utfall 2019	
Skandia ska kombinera en god och konkurrenskraftig avkastning i den traditionella livportföljen med ett sunt risktagande. Överskottet i Skandias livbolag fördelas genom en utjämnande återbäringsränta som skapar trygghet och stabilitet för våra ägare och kunder.	Totalavkastning	11,0%
	Genomsnittlig återbäringsränta	6,1%
	Pensionsutbetalningar till våra ägare	20 MDKR
	Solvensgrad	175%
För att Skandia ska bibehålla skalfördelar och skapa förutsättning för en framtida god kapitalavkastning, krävs en lönsam tillväxt samt konkurrenskraftiga priser och en god kostnadskontroll.	Premier	43 MDKR
	Totala tillgångar under förvaltning	692 MDKR
	Förvaltningskostnadsprocent	0,44%
Skandia fokuserar på långsiktiga kundrelationer, vilket lägger grunden till finansiell stabilitet och ökar möjligheten att skapa avkastning med nöjda och ekonomiskt trygga kunder . Skandia ska uppnå hög kundnöjdhet genom konkurrenskraftiga, transparenta och relevanta erbjudanden.	SKI betyg och årets Förmedlardisk på Livsidan enligt SFM, för 8:e året i rad	Se sid. 6
	Hälsa och trygghet samt stödja ett friskt och aktivt liv	Se sid. 38 & 51
	Dubblerat investeringar i hållbara obligationer	15 MDKR
För oss på Skandia är det viktigt att vi erbjuder en hållbar arbetsplats som ger möjligheter för individer att växa och utvecklas. Det är tack vare engagerade medarbetare som vi skapar värde.	Medarbetarengagemang (eNPS) ¹⁾	20

¹⁾ Mer information samt definition av eNPS finns på sidan 49.

Året i korthet

Traditionell förvaltning

498

miljarder kronor

Lansering av flexibel process för bolån

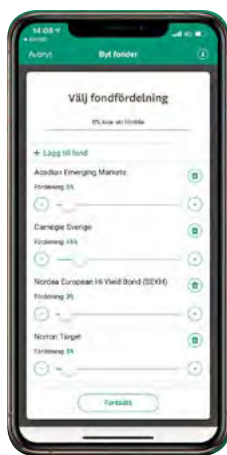
Skandia lanserade under året ett nytt kreditberedningssystem för bolån med ett nytt ansökansflöde för lånelöfte och bolån samt ett nytt gränssnitt för handläggarna där processen har automatiserats i stor grad.

En tredjedel av den kommunala pensionsmarknaden

Skandia administrerar och försäkrar de anställdas pensionslösningar i hundra av Sveriges kommuner, det är en ökning med 29 procent från föregående år.

Ny mobil app

En uppdatering av Skandias app har genomförts under året. Gränssnittet är uppdaterat med ny grafisk design och vissa befintliga funktioner har förnyats.

Från telefonrådgivning till enklare rådgivning online

Skandia erbjuder ett nytt enkelt sätt att möta våra rådgivare genom ett skärmdelningsverktyg. Det innebär att våra kunder kan träffa oss var som helst, via mobiltelefon, surfplatta eller dator.

Återbäring till ägarna

24

miljarder kronor

Ökat fokus på hållbara obligationer

Under året har Skandia fördubblat investeringar i obligationer med hållbarhetskriterier till cirka 15 miljarder kronor.

15

miljarder kronor

8 av 10

Använder Skandias hälsoförsäkring förebyggande för att undvika sjukskrivning vilket resulterat i att sjuktalen hos Skandias sjukförsäkringskunder har minskat med cirka 60 procent under de senaste 13 åren.

SKI Tjänstepension

1:a

för andra året i rad.
Mål: 1:a plats

SKI Försäkring privat

3:a

Mål:
minst 3:e plats

SKI Sparande

5:a

Mål:
minst 3:e plats

SKI Bolån

3:a

Mål:
minst 3:e plats

SKI Bank

4:a

Mål:
minst 3:e plats

Kommentar från styrelseordförande

2019 var ett finansiellt starkt år för Skandia då vi fortsatte att skapa långsiktigt värde för våra ägare och kunder. Vi växer inom vår kärnaffär tjänstepension med traditionell förvaltning och levererar god avkastning.

Skandias kärnverksamhet är tjänstepension med traditionell förvaltning kompletterad med hälso- och trygghetsprodukter. Vår kärnprodukt traditionell förvaltning är väl diversifierad och står stark i goda tider och står emot väl när marknaderna går sämre. Under året levererade vi en avkastning om totalt 11 procent och delade ut en återbäring om 24 miljarder kronor, motsvarande 6,1 procent i genomsnittlig återbäringsränta till våra kunder. Återbäringen inkluderade en extra utdelning om 7 miljarder kronor under oktober, vilket var möjligt tack vare en hög konso-lideringsgrad.

Skandia utvecklas med ägare och kunder i fokus

Utöver avkastning skapar vi värde genom att utveckla våra erbjudanden, ta en aktiv roll i den svenska pensionsdebatten, investera i samhälls- och miljönyttiga projekt, erbjuda goda lösningar för förebyggande hälso- och sjukvård, samt bidra till forskning.

Ett exempel på hur vi skapar värde för våra kunder är genom vårt bolåneerbjudande med en av marknadens mest konkurrenskraftiga räntor exklusivt till Skandias tjänstepensionskunder. Erbjudandet har uppfattats väl och bidragit till en ökning av såväl bolåne- som tjänstepensionsaffären.

Vidare fortsätter vi oförtrutet att driva frågan om att återskapa någon form av incita-

ment för ett privat pensionssparande. Vårt förslag Allemanspension, innebär i korthet att kapital öronmärks för pensionsändamål, med de begränsningar inte minst vad gäller uttags-möjligheter detta innebär. I utbyte mot denna långsiktighet får spararen en beskattning av sitt sparkapital i nivå med beskattningen för tjänstepension. Tidigare incitament för privat pensionssparande byggde på avdragsrätt, vilket ansågs skapa fördelningspolitiska skevhe-ter. I vårt förslag om Allemanspension sker sparandet med beskattade medel. Under året har fler branschröster höjts för liknande lös-ningar. Vi kommer att fortsätta driva på för en långsiktig lösning som återskapar incitament till privat pensionssparande. Vi är förvissade om att detta är bra för såväl individer som statskassan.

Hållbarhet och särskilt klimatområdet pri-oriteras högt av Skandia och uppmärksammas alltmer inom branschen och vår omvärld. Skandia ska vara ett föredöme inom hållbarhet och vi har under året antagit en uppdaterad policy om hållbart företagande. I linje med vår syn på att hållbarhetsfrågorna ska bedrivas i verksamheten, är bolagets hållbarhetsfunk-tion numera en del av affärsområdet Kapital-förvaltning. Det är inom kapitalförvaltningen som vi har störst möjlighet att påverka genom ansvarsfulla investeringar och ägardialoger. Genom produkter som hållbara obligationer erbjuds intressanta investeringsmöjligheter utifrån ett hållbarhetsperspektiv.

Ägarinstruktionen styr arbetet

Ömsesidiga Skandia ägs av 1,4 miljoner kun-der, vilka representeras genom ett kundvalt fullmäktige som utgör bolagsstämman. Full-mäktige består av 21 ledamöter där en tred-jedel väljs om varje år genom en transparent och demokratisk process. Enligt ägarin-struktionen från fullmäktige ska styrelsen se till att verksamheten bedrivs med långsik-tighet, kundnyttan i centrum, sund öppen-het och som ett föredöme i arbetet med hållbarhet.

I detta arbete är informationsutbytet vik-tigt, i såväl löpande dialoger som i möten mel-lan företagsledning, styrelse, samt fullmäktige

och dess presidium. Varje år utvärderas styrel-sens efterlevnad av ägarinstruktionen inför bolagsstämman. Utvärderingen, som granskas av våra revisorer, är ett viktigt led i Skandias långsiktiga och transparenta styrning som grundar sig i vår ägarmodell.

Styrelsens arbete under året

Under 2019 har utvecklingen av Skandias finansiella styrmodell fortsatt och starkt bidragit till en ökad genomlysning av bolaget. Detta skapar bra förutsättningar för ökad effektivitet med lägre kostnader som följd. I det arbetet är utvecklingen av våra IT-system och en ökad digitalisering av största vikt. Denna utveckling syftar till att, förutom att öka effektiviteten, skapa en enklare och bättre kundupplevelse.

Resultaten från vår relativt ambitiösa egen-utvärdering av styrelsen ger vid handen att vi under året lyckats förbättra styrelsearbetet inklusive arbetet i styrelseutskotten. Vårt risk- och revisionsutskott behandlar bland annat de allt mer omfattande frågorna kring regelefterlevnad och risktagande. Vi ser det som en styrka att samtliga styrelsemedlemmar även är medlemmar av detta för vår verksamhet så centrala utskott.

Liksom tidigare år har styrelsen lagt tid på utbildning, inte minst inom frågor som kapital-täckning och olika riskscenarios.

Styrelsens mål är att tillsammans med led-ningen arbeta för ett effektivare och mer kund-fokuserat Skandia. När vi nu knyter ihop ett lysande år ser jag och styrelsen fram emot 2020 då Skandia ska fortsätta förbättringsar-betet med kundnyttan i fokus för att stärka våra kunders behov av trygghet i livets alla faser. Den ömsesidiga bolagsformen, där det inte finns någon konflikt mellan ägare och kun-der, passar utomordentligt bra i detta långsik-tiga arbete.

Hans-Erik Andersson
Styrelseordförande

VD har ordet

Skandia har haft ett framgångsrikt 2019. Vi har levererat en stabil avkastning till våra ägare i en oförutsägbart omvärld. Det påverkansarbete vi driver inom pensionsområdet har fått stort genomslag. Inriktningen på företagsaffären och pensionsmarknaden har gett resultat. Försäljningen är mycket stark och vi har återigen Sveriges nöjdaste tjänstepensionskunder.

2019 har präglats av ett osäkert politiskt läge, en unik lågräntemiljö och prognoser om kommande lågkonjunktur, samtidigt som aktiemarknaderna har utvecklats starkt. Det har varit ett år då marknaderna inte följt tidigare mönster, vilket gjort det svårnavigerat. Under denna period har Skandias traditionella livportfölj levererat en god avkastning om totalt 11 procent, och en genomsnittlig återbäringsränta till våra ägare och kunder om 6,1 procent. Samtidigt behöver vi vara medvetna om att det under kommande år kan bli en ökad avmattnings i ekonomin parallellt med en fortsatt lågräntemiljö, vilket är en utmaning för långsiktigt sparande.

Vi kommer fortsätta vårt långsiktiga åtagande med att skapa en god och varaktig avkastning samt tydliggöra det hållbara värdeskapandet i våra sparerbjudanden.

Att ha 692 miljarder kronor av våra kunders långsiktiga sparande under förvaltning innebär ett stort ansvar. För att möta kundernas ökande förväntningar på oss som ett hållbart företag, och för att bidra till en

omställning, har vi under året gjort ett antal insatser som vi nu fortsätter att utveckla. Skandia fortsätter att stärka processen för att integrera hållbarhet i hela vår verksamhet. Vår förvaltning investerar enligt FN:s principer för ansvarsfulla investeringar och vi ger vårt fortsatta stöd till FN:s Global Compact och dess tio principer för ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet. Via investeringar och påverkansinsatser vill vi bidra till en klimatomställning i linje med Parisavtalet. Under året har vi fördubblat våra innehav i hållbara obligationer, samt gjort en analys för att förstå hur klimatförändringar påverkar de verksamheter som vi investerar i, utifrån såväl risker som möjligheter. Inom hälsa och trygghet har Skandia bidragit inom forskning, utvecklat erbjudandet inom förebyggande hälso- och sjukvård samt varit aktiva i hälsodebatten.

Som Sveriges ledande pensionsbolag vill vi representera våra kunder genom att påverka i frågor som bidrar till en högre framtida pension och en ökad ekonomisk trygghet. Vi har genom ett strukturerat

arbete tagit en seriös och betydande plats i den allmänna debatten, i media och med efterföljande inlägg på den politiska arenan. Ett område har varit flytträtt av pensioner där det är centralt för oss att särskilt värna våra kunder med traditionell förvaltning, vilket är kärnan i Skandias affär. En annan fråga vi belyst är hur pensionssystemet möter att unga gör ett allt senare inträde på arbetsmarknaden. Vi har även påtalat ungdomars situation på bostadsmarknaden där höga amorteringskrav gör det mycket svårt att komma in på marknaden.

Vi fortsätter på vår inslagna linje att för enkla, förtydliga och fokusera för en bättre och effektivare kundupplevelse. Under året har vår digitaliseringstakt ökat för att vi ska kunna möta våra kunder på bästa sätt, både i den personliga rådgivningen och via digitala gränssnitt. Skandia kommer återigen på förstaplats i Svenskt Kvalitetsindex, som talar om att vi har Sveriges nöjdaste tjänstepensionskunder, vilket befäster vår ställning som det ledande pensionsbolaget. Under året har vi även tagit över den tidigare pen-

”Vi kommer att fortsätta vårt långsiktiga åtagande med att skapa en god avkastning samt tydliggöra det hållbara värdeskapandet i våra sparerbjudanden.”

sionskassan AI Pensions bestånd av försäkringar och verksamhet som ett led i att fokusera på den svenska pensionsmarknaden. Vi har också fortsatt att hålla en hög kostnadseffektivitet. Genom en god kostnadskontroll och fokuserat arbete har koncernens kostnader hållits relativt konstanta sedan 2015.

Ett starkt internt samarbete är avgörande för att klara av allt mer komplexa frågeställningar, en omvärld under snabb förändring och krav på en bättre kundupplevelse. Därför har vi utvecklat arbetssätt för att bli mer involverande och transparenta. I många sammanhang skapas våra framgångar genom samarbeten mellan olika enheter och spetskompetenser. Det är så vi kan möta utmaningar och skapa nya innovativa idéer. Jag vill tacka alla medarbetare för goda insatser och stort engagemang. Tillsammans ska vi ta fortsatta steg för att befästa Skandias position som det ledande

pensionsbolaget i Sverige.

När vi nu har gått in i 2020 har såväl utvecklingen på de finansiella marknaderna som det ekonomiska läget kraftigt försämrats i snabb takt, både i Sverige och globalt, till följd av spridningen av Coronaviruset. Skandia har aktiverat koncernens krisledning och även beredskapsteamet inom koncernen har aktiverats för att säkerställa att verksamheten fortgår. Kartläggning av kritiska funktioner och personer har gjorts och bedömningen är att Skandia har en god beredskap för att hantera situationen. Skandia har en stabil finansiell ställning vilket gör att vi står väl rustade för de ekonomiska konsekvenser utvecklingen kan innebära. Det är i nuläget för tidigt att spekulera i de långsiktiga effekterna av denna utveckling men tydligt är att i situationer som denna aktualiseras betydelsen av trygghet och långsiktighet inom sparande.

Skandia som bolag ser positivt på framtiden då vi tror att det kommer att finnas ett ännu större behov av våra erbjudanden. Sveriges befolkning blir äldre samtidigt som den ökar i antal. Det blir allt svårare att tillgodose välfärden genom enbart skattefinansiering, vilket betyder att efterfrågan sannolikt ökar på privata alternativ. Med tjänstepension som bas kan vi erbjuda ett flertal lösningar som möter behov inom pension, hälsa och boende, vilket ger människor trygghet genom livets alla skeden och över generationer.

Frans Lindelöw
Vd och koncernchef

Totalavkastning

11%

för helåret 2019

Tillgångar under
förvaltning

692
mdkr

Dubblerat
investeringar i hållbara
obligationer till

15
mdkr

En marknad i förändring

Marknadstrender är en central utgångspunkt i vår strategi. Nedan belyser vi ett antal betydande trender som påverkar den omgivning som vi arbetar i och som vi utgår från när vi skapar värde för ägare, kunder och samhälle.

Genom Skandias kontinuerliga bevakning av de trender som påverkar verksamheten kan Skandia ta till vara på marknadsförändringar och investera i de tillgångsslag där det finns möjlighet till störst avkastning. Det görs också för att säkerställa att vi alltid kan ge våra kunder råd som är anpassade efter förändringar på de finansiella marknaderna. Skandia genomför löpande omvärlds- och nulägesanalyser, som bland annat behandlar ekonomiska utsikter, det politiska läget samt digitalisering, cybersäkerhet, hållbarhet och regelverksförändringar.

Ekonomisk och finansiell makroanalys

De senaste åren har den globala ekonomin präglats av mycket låga räntor. Det har bidragit till långvariga uppgångar på världens aktiemarknader, men också till stigande värderingar. Även alternativa tillgångar, exempelvis fastigheter, onoterade

bolag och infrastruktur har gynnats av låga räntor och stigande aktiemarknader.

Under 2019 har den globala konjunkturen stannat av. I och med inbromsningen i omvärlden har också motvinden för svensk export tilltagit med följden att tillväxten hämmas mer tydligt. Till följd av svagare global konjunktur har också prognoserna för företagens vinster sänkts.

Under inledningen av 2020 har den ekonomiska utvecklingen och läget på de finansiella marknaderna i både Sverige och globalt försämrats mycket snabbt på grund av Coronaviruset. Utbrottet har under inledningen av 2020 lett till kraftigt fallande börser och marknadsräntor. I nuläget är det för tidigt att avgöra hur långtgående effekter det kommer att få på den ekonomiska utvecklingen. Risken har dock ökat för en kraftigare inbromsning av ekonomin än vad tidigare prognoser indikerat. En sådan miljö, inklusive redan låga räntor och svag svensk krona inne-

bär för Skandia att särskilt fokus behöver läggas på att ha en anpassad risknivå i portföljen som står i relation till våra åtaganden.

Fortsatt politisk osäkerhet

Den politiska osäkerheten är alltjämt relativt stor och oförutsägbarhet präglar utvecklingen på flera håll i världen. Nya politiska allianser bildas och andra frågor än ekonomi som hälsa och trygghet, brottslighet, klimatfrågan och invandring står i fokus när den ekonomiska vinden vänder till det mer negativa. Det medför stora utmaningar för världens ledare.

Utöver spridningen av Coronaviruset och dess effekter på världsekonomin, skapar handelskonflikter med tillhörande handelsstullar osäkerhet på världens marknader, trots att situationen har lugnat sig. Även Brexit skapar osäkerhet då Storbritannien och EU måste förhandla fram ett nytt handelsavtal.

Den svenska politiken styrs av Januariavtalet och budgetsamverkan mellan Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna, som lägger grunden för regeringens politik den innevarande mandatperioden. Nuvarande räntenivå liksom den historiskt svaga svenska kronan innebär vid en lågkonjunktur ett svagare penningpolitiskt manöverutrymme.

På pensionsområdet styrs politiken fortfarande i den parlamentariska grupperingen, Pensionsgruppen. Riksdagen tog under året beslut om att höja den lägsta pensionsåldern från 61 till 62 år vid årsskiftet 2019/2020 vilket är det första steget i att höja pensionsåldern. Pensionsåldern ska stiga även efter 2023, då Pensionsgruppen vill införa en riktålder för pension som ska ersätta den norm om 65 år som finns för många socialförsäkringar och andra förmåner. Redan idag tar många svenskar ut pension innan 65 års ålder. När pensionsåldrarna nu höjts och när riktåldrar införts skulle en konsekvens på längre sikt kunna bli att fler av Skandias kunder väljer att plocka ut sin tjänstepension innan de kommer att ha möjlighet att kunna få ut sin allmänna pension.

En fråga för Pensionsgruppen under 2020 väntas bli den om att höja avsättningarna till den allmänna pensionen från dagens 17,21 procent till 18,5 procent. Även ett reformerat premiepensionssystem med ett upphandlat fondtorg och fortsatta diskussioner om flytträtt av pensioner kan tänkas vara aktuella frågor även under 2020.

Under hösten 2019 röstade riksdagen igenom regeringens förslag på en effektivare flytträtt, där man möjliggjorde för pensionsbolagen att vid flytt ta ut en avgift som motsvarar anskaffningskostnader i upp till tio år. Riksdagen reserverade sig emellertid mot att detta inte är tillräckligt för en fungerande flytträtt. Via ett så kallat tillkännagivande uppmanade riksdagen regeringen att skyndsamt återkomma med förslag med syfte att sänka flyttavgifterna. Riksdagen vill att fondförsäkring och traditionell livförsäkring särskiljs i lagstiftningen, att ett avgiftstak i kronor och ören införs vid flytt av fondförsäkring, samt att även försäkringar tecknade före

2007 ska omfattas av samma regler som försäkringar tecknade därefter.

För Skandias del handlar det om att hitta proaktiva möjligheter till att påverka inriktningen på politiken i linje med Skandias och våra ägares och kunders intressen, det vill säga att de får sina behov uppfylla vad gäller ekonomisk trygghet vid pension eller hälsoproblem.

Digitalisering och cybersäkerhet

Digitalisering och digital transformering är fortsatt ett högaktuellt område men är i sig inget nytt. Skillnaden är att den nu sker i allt högre takt, drivet både av att ny teknologi blir tillgänglig och av att kunders och partners förväntningar hela tiden ökar.

Samtidigt utmanar nya aktörer pensionsbranschen. Det innebär att kraven på ökad effektivitet och minskad kostnad blir högre, både för att kunna erbjuda konkurrensmässiga priser men också för att tillräckligt snabbt kunna komma ut på marknaden med nya tjänster och leverera den service som förväntas av kunderna på befintliga tjänster. Befintliga och nya kunder ställer idag betydligt högre krav på enkelhet, tillgänglighet samt relevans än tidigare och efterfrågan på självbetjäning ökar.

Med ökad digital närvaro förändras verksamhetens risker. Brister i teknologi kan få stor påverkan på en verksamhets interna processer. Behov av digital motståndskraft blir viktigt. Skandia arbetar löpande med informations- och datasäkerhet för att behålla kunders och partners förtroende.

Hållbarhet får en större plats i samhällsdebatten

Hållbarhet flyttas allt högre upp på regeringars och företags agendor, och individers förväntningar på hållbarhet ökar. Tidigare fokus kring att minska branschens negativa påverkan skiftar nu till branschens möjlighet att göra en positiv påverkan. Finansmarknadens aktörer kommer framöver förväntas erbjuda kunderna ett hållbart värdeskapande som innebär en god avkastning samtidigt som kapitalet bidrar till en mer hållbar utveckling i linje med FN:s globala hållbar-

hetsmål, med särskilt fokus på klimat.

Efterfrågan på finansiella produkter med hållbarhetskriterier ökar, både hos privatpersoner och företag. Mot den bakgrunden har också fler pensionsbolag och banker stärkt sitt utbud av, och kommunikation avseende bland annat fonder med tydliga hållbarhetskriterier och hållbara låneprodukter. Därtill har de svenska fond- och försäkringsföretagen intensifierat sitt arbete med hållbarhetsfrågor. Skandia fortsätter att utveckla kunderbjudanden med tydlig hållbarhetsprofil för att säkerställa konkurrenskraftiga erbjudanden med bra avkastning som möter kundefterfrågan från både privat- och företagskunder.

Utvecklingen är också tydlig i lagstiftningen, inte minst inom EU, där målsättningen är att styra kapitalflöden till hållbara investeringar. Syftet är att uppnå smart och hållbar tillväxt för alla, att hantera finansiella risker till följd av klimatförändringar, resursutarmning, miljöförstöring och sociala frågor samt att främja öppenhet och långsiktighet i finansiell och ekonomisk verksamhet.

Finansinspektionen har påbörjat ett arbete för att integrera hållbarhetsfrågor som en naturlig del av den finansiella tillsynen. Myndigheten har även uttryckt intresse för att följa implementering av rekommendationerna från Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), rekommendationer som även Skandia följer. Hållbarhet och långsiktighet genomsyrar vår affär och Skandia som organisation. Långsiktiga kundrelationer utgör kärnan i vårt hållbarhetsarbete när vi skapar trygghet för generationer.

Regelverksförändringar

Att införliva regelverk på ett smidigt sätt i Skandias processer och rutiner är viktigt för att bibehålla en stark position och konkurrensförmåga. Det ställer i sin tur höga krav på kostnads-effektivitet och flexibilitet i den operativa verksamheten. Skandia följer utvecklingen av kommande regelverk och deltar aktivt via exempelvis branschorganisationer och i den allmänna debatten.

Ny reglering för tjänstepensionsverksamhet (svensk implementering av IORP 2 – direktivet)

Implementeringen av tjänstepensionsdirektivet, IORP 2, i svensk lagstiftning har fått mycket stor betydelse för Skandia och hela tjänstepensionsbranschen. IORP 2 innebär bland annat en möjlighet för livförsäkringsbolag som Skandia att ombildas till ett så kallat tjänstepensionsföretag där ren tjänstepensionsverksamhet kan bedrivas. Det innebär att livförsäkringsverksamhet framöver kommer att kunna bedrivas både i försäkringsföretag enligt Solvens 2-reglerna och genom tjänstepensionsföretag enligt IORP 2-regler. De detaljerade förut-sättningarna för det senare är ännu inte beslutade.

IFRS 17 – ny standard för redovisning av försäkringsavtal

Den nya standarden som behandlar redovisning av försäkrings-avtal, IFRS 17, har av IASB föreslagits att senareläggas två år till den 1 januari 2023. Standarden innebär omfattande föränd-ringar av hur försäkringsavtal redovisas och värderas, vilket bland annat innebär en helt annan presentation av balans- och resultaträkning och en förändrad värdering av de försäkrings-tekniska skulderna. De nya redovisningsreglerna kommer att ställa stora krav på en mer detaljerad information och mycket högre komplexitet i beräkningsmodeller. För mer information se not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper.

Finansinspektionen har sedan tidigare konstaterat att mer-parten av IFRS 17 inte kan tillämpas i juridisk person, det vill säga i ett enskilt försäkringsföretags redovisning, då IFRS 17 inte är förenlig med Lag om årsredovisning i försäkringsföretag, som i sin tur bygger på Försäkringsredovisningsdirektivet. I december 2019 informerade dessutom Finansinspektionen om att koncernredovisningsreglerna för onoterade försäkringsföretag ska ändras i syfte att ta bort kravet på att onote-rade försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag ska till-lämpa IAS-förordningen (full IFRS) i sin koncernredovisning. Detta kommer att innebära att tillämpning av IFRS 17 inte kom-mer att vara tvingande i ett onoterat försäkringsföretags kon-cernredovisning. Enligt preliminär tidplan förväntas Finansin-spektionen fatta beslut om nya föreskrifter hösten 2020 med ikraftträdande 2021.

EU:s reglering av hållbara finanser

Med utgångspunkt i Parisavtalet har EU identifierat ett stort investeringsbehov för att nå klimatmålet. 2018 lade EU-kom-missionen fram en handlingsplan för att fortsätta arbetet med hållbarhet på den finansiella marknaden. Målsättningen är att i) styra kapitalflöden till hållbara investeringar, ii) integrera hållbarhet i riskhanteringen, samt iii) främja transparens och långsiktighet på kapitalmarknaderna. Av handlingsplanens tio punkter utgör fyra lagstiftning, däribland taxonomin som är ett klassificeringssystem för hållbara investeringar samt en för-ordning rörande hållbarhetsrelaterade upplysningar inom finansiella tjänstesektorn av vilken hållbarhetseffekt och potentiell påverkan som varje finansiell produkt har. Den senare ska efterlevas från och med 2021. Utöver nya förord-ningar påverkas även befintlig lagstiftning såsom MiFID, Sol-vens 2 samt IDD. Gällande IDD måste finansiella rådgivare med start under första kvartalet 2021 förstå och ta hänsyn till kun-dens hållbarhetspreferenser i rådgivningen.

Implementeringen av de lagkrav som följer av EU:s hand-lingsplan är ett viktigt fokus för Skandia. De förordningar vars innehåll fortfarande förhandlas eller vars nivå-2-regler ännu inte är fastslagna, bevakas av koncernen och genom branschorgani-sationer lämnar Skandia löpande sin syn på förslagen.

Solvens 2 – översyn 2020

Inom EU pågår en omfattande översyn av Solvens 2-regelver-ket, som trädde ikraft den 1 januari 2016. Översynen har rende-rat i en mycket omfattande konsultation med fokus på bland annat solvenskapitalkrav, försäkringstekniska avsättningar, rapportering och offentliggörande samt förslag om införande av ett försäkringsgarantisystem och makrotillsynsverktyg. Enligt tidplan förväntas lagförslag preliminärt år 2021/2022.

Dialog med intressenter är vägledande i Skandias strategiska arbete

Skandia genomför löpande kvalitativa och kvantitativa dialoger med företagets intressenter. Under året har Skandia genomfört en intressentdialog som fokuserat på hållbart företagande med tillhörande väsentlighetsanalys där Hållbara produkter, Hållbar rådgivning, Motverka finansiell brottslighet samt Affärsetik prioriterades högst.

Skandias intressentdialoger sker på olika nivåer och kan se ut på flera olika sätt, anpassade efter målgrupp. Under året genomförde Skandia en intressentdialog i syfte att få en bild av vilka förväntningar och krav våra närmaste intressenter har på Skandia och vårt hållbarhetsarbete. Under dialogen tillfråga-

des 7 000 företagskunder, 20 000 privatkunder med tjänstepension, Skandias medarbetare, externa förmedlare, Skandias ägare representerade genom fullmäktige, egna rådgivare samt politiker.

Fyra prioriterade områden enligt väsentlighetsanalysen

I den efterföljande väsentlighetsanalysen prioriterades fyra fokusområden av intressenterna vilka ansågs vara mest värdeskapande för Skandia. Dessa områden var *Hållbara produkter*, *Hållbar rådgivning*, *Motverka finansiell brottslighet* samt *Affärsetik*.

Ökad efterfrågan på finansiella produkter och rådgivning med hållbarhetsfokus

Enligt Skandias intressenter uppfattas bolaget som en ansvarstagande aktör. Vid val av tjänstepension och privat sparande ser de Skandias förtroende och anseende följt av avkastning som helt avgörande. De efterfrågar i ökad utsträckning hållbara produkter och för cirka en fjärdedel av kunderna är det helt avgörande. Att Skandia för dialog med företag för att de ska förbättra sitt hållbarhetsarbete, samt att Skandia väljer bort investeringar i fossila tillgångar anses vara viktigast att beakta i förvaltningen. Skandia fortsätter att adressera klimatfrågan och klargör hur Skandias produkter och tjänster bidrar i klimatomställningen och hjälper därmed kunderna att göra hållbara val utifrån deras preferenser. Under året har Skandia valt att göra en bedömning kring klimatrelaterade risker i förvaltningen med målsättningen att bättre förstå klimatriskernas påverkan på den traditionella livportföljen. Resultatet visar hur känsliga de olika tillgångsslagen och sektorerna är för olika klimatriskfaktorer.

Kundnytta och ekonomisk trygghet viktigt för ägare och kunder

Den intressentgrupp som har störst påverkan på Skandias verksamhet är våra kunder, då en majoritet även är våra ägare. Kundernas och ägarnas förväntningar är i huvudsak långsiktigt god avkastning, transparens och öppenhet samt att Skandia ska vara ett föredöme när det gäller hållbarhet genom att agera ansvarsfullt och bidra till ett hållbart värdeskapande. Kunderna förväntar sig även att kundnytta ska vara centralt i affären och att de ska få sina behov uppfylla vad gäller ekonomisk trygghet vid pension eller hälsoproblem. Ett aktivt deltagande i samhällsdebatten från Skandias sida gynnar bolagets kunder och främjar Skandias och samhällets utveckling.

Förväntan om samhällsengagemang

Från beslutsfattare och samhället finns en förväntan om att näringslivets aktörer bidrar till samhällsutvecklingen. Skandias engagemang handlar framförallt om att ta ställning till frågor kopplade till pension, sparande, investeringar, trygghetssystem, hälsofrågor och hållbarhet. Vi bevakar frågor som är relevanta för försäkrings- och finansbranschen på den politiska agendan genom dialoger med politiker och företrädare för civilsamhället. Vi tar även initiativ till forskning och har en rad samarbeten i olika konstellationer.

Utveckling och påverkan viktigt för medarbetarna

Medarbetarnas förväntningar på Skandia handlar framförallt om utvecklingsmöjligheter, inkluderande kultur där medarbetaren får påverka samt en hälsofrämjande arbetsmiljö. Skandias dialog med medarbetare sker löpande i den dagliga verksamheten, men Skandia har även andra verktyg för att försäkra att medarbetarna når fram med sina synpunkter och förslag. Varje år genomförs en medarbetarundersökning. Vidare har Skandia en löpande dialog med medarbetare, så kallade Fokusdialoger, som en del av företagets Performance Managementprocess. Medarbetare har även möjlighet att framföra sina synpunkter i samverkan med fackliga representanter och den lokala arbetsmiljöorganisationen med förtroendevalda arbetsmiljöombud.

Samarbetspartners och leverantörer viktiga för affären

Samarbetspartners och leverantörers, däribland distributörers, förväntningar på Skandia handlar framförallt om tydliga avtal och villkor för hur vi bedriver affärer med varandra, god affärsetik samt ett konkurrenskraftigt och attraktivt erbjudande inom hållbara investeringar. Skandias dialog med leverantörer och samarbetspartners sker löpande i den dagliga verksamheten. Vi följer upp nöjdheten bland våra distributörer genom att kontinuerligt följa affären per distributör och mäter den årsvis med hjälp av ett nöjdhetsindex.

Ministrar på besök hos Skandia

Som ledande pensionsbolag har Skandia som ambition att vara en katalysator i den allmänna samhällsdebatten. Skandia träffar därför regelbundet politiker och opinionsbildare för samtal och debatt i frågor som är centrala för våra ägare och kunder.

Det svenska pensionssystemet är satt under mycket hård press. Den allmänna pensionen faller för framtida generationer och tjänstepensionen blir allt viktigare. Samtidigt sparar allt färre svenskar på lång sikt. För att fler svenskar ska nå närmare 80 procent av sin slutlön i pension behövs reformer.

Under ett seminarium som Skandia anordnade tillsammans med nyhetsmagasinet Fokus samtalade dåvarande socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S), tidigare socialministern Göran Hägglund och mannen bakom det svenska pensionssystemet Bo Könberg. Stort fokus sattes på Skandias förslag till en ny sparform för eget pensionssparande, Allemanspension. Under slutet av året träffade Skandias ledning också den nye socialförsäkringsministern, Ardalan Shekarabi (S).

I ett annat seminarium under året deltog Matilda Ernkran (S), minister för högre utbildning, i en paneldiskussion om Sveriges höga examensåldrar.

Sverige har ett stort behov av välutbildad arbetskraft och därför är det positivt att många väljer att ta en akademisk examen. En rapport från Skandia visar dock att Sveriges höga examensåldrar kan få betydande konsekvenser för de framtida pensionerna. Läs mer om rapporten på sidan 50.

Skandia för kontinuerliga dialoger med alla våra intressenter. Nedan tabell ger en överblick av de områden som prioriterades under årets intressentdialog.

Intressent	Typ av dialog	Prioriterade områden
Företagskunder	Djupintervjuer Enkäter	Affärsetik Avkastning Hållbara produkter (pension och hälsa)
Privatkunder	Enkäter	Affärsetik Avkastning Hållbara produkter (pension)
Medarbetare	Workshops	Arbete mot finansiell brottslighet Arbetsmiljö och Hälsa Affärsetik Direkt miljöpåverkan Kompetensutveckling
Rådgivare	Djupintervjuer Enkäter	Hållbara produkter Samhällsengagemang
Ägare genom fullmäktige	Enkäter	Affärsetik (långsiktighet och transparens) Arbete mot finansiell brottslighet Samhällsengagemang
Distributörer	Djupintervjuer	Hållbara produkter Konkurrenskraftiga erbjudanden

Skandia skapar trygghet för generationer

Skandia har som mål att maximera värdet för ägarna, moderbolagets kunder, över livstiden av deras försäkringar, genom att kombinera god avkastning med sunt risktagande. För att uppnå det erbjuder Skandia tjänstepension med traditionell förvaltning som inkluderar garanti samt kompletterande produkter som fondsparande, försäkringar för hälsa och trygghet, banktjänster och rådgivning.

Sveriges befolkning ökar och vi lever längre, vilket skapar ökade kostnader för samhället. Därtill kommer det att finnas stora utmaningar när det kommer till finansieringen av den svenska välfärden som den ser ut idag. Risken är att fler kommer att uppleva en sämre tillgång till välfärd. Det offentliga välfärdssystemet står inför stora utmaningar framöver liksom att individen i framtiden kan behöva ta större ansvar för sig och sin familj. Dessutom kommer arbetsgivarens roll i att säkerställa tryggheten stärkas vilket kommer att leda till att privata alternativ till det offentliga välfärdssystemet blir viktigare. Skandia har identifierat tre kritiska utmaningar i samhället där Skandia genom sin verksamhet kan göra skillnad;

● Risk för underfinansiering efter arbetslivet

Ett premiebaserat pensionssystem med ökat individuellt ansvar, i kombination med ökande medellivslängd leder till att fler svenskar får ett otillräckligt sparande för ett långt och aktivt liv efter pensionering. Varannan svensk förväntar sig att pensionen ska motsvara 75-80 procent av den lön man hade före pensionering. I realiteten kommer den genomsnittliga nivån från allmän pension och tjänstepension att ligga på mellan 60-70 procent.

● Höga kostnader för ohälsa

Höga sjuktal för den yrkesarbetande befolkningen leder till höga kostnader för fysisk och psykisk sjuk- och hälsovård, med långa väntetider. Därtill leder en åldrande befolkning till hög efterfrågan på äldreboenden samt frisk- och sjukvård. En rapport framtagen av Skandia under 2019 visar att 64 miljarder kronor är den årliga samhällsförlusten för sjukskrivningar i Sverige och att andelen sjukskrivningar som beror på psykisk ohälsa växt snabbt från 30 procent 2010 till 48 procent 2019.

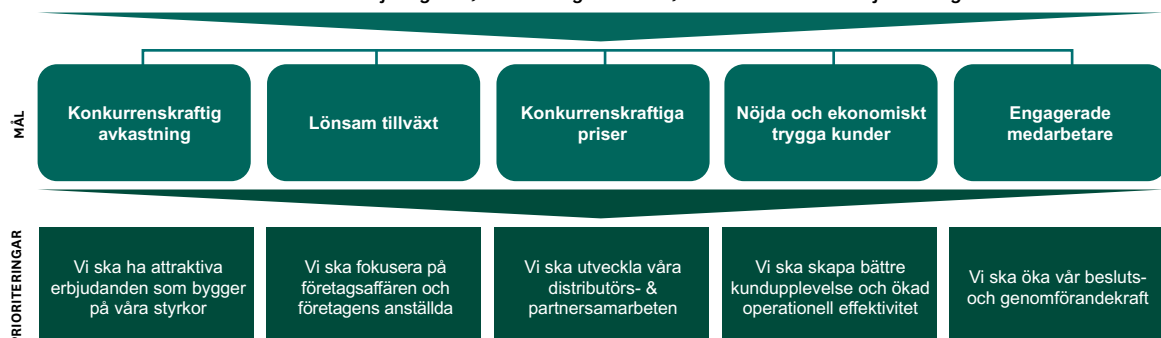
● Behov av investeringar i samhället

Otillräcklig finansiering för att täcka behovet av samhällsservice leder till att det blir ett större gap i samhället vad gäller inkomst, utbildning, arbete, bostad och hälsa. Det svenska välfärdssamhället utmanas och behovet av tillräckligt långsiktigt sparande och kraftfulla trygghetslösningar ökar. Likaså ökar behovet av investeringar i miljövänliga energilösningar, hållbar infrastruktur och klimatvänlig teknik. FN har exempelvis beräknat det globala investeringsbehovet i rena energilösningar till 2,4 biljoner USD årligen fram till 2035 för att begränsa klimatförändringarna till 1,5 grader.

Konkreta och uppföljningsbara affärsmål ska lägga grunden för att det långsiktiga målet om maximerat värde för ägarna realiseras. Ömsesidig och vinstutdelande verksamhet har olika lönsamhetskrav, och olika typer av produkter måste utvärderas separat. Resultat uppstår och mäts per bolag i Skandiakoncernen. För operativ styrning bryts resultaten ned på affärsområden och affärer utifrån hur Skandia möter kunderna.

För att säkerställa att Skandia har konkreta och mätbara mål på koncernnivå som är möjliga att bryta ned på en operativ nivå, har Skandia i arbetet med den finansiella styrmodellen etablerat tre affärsområden; Försäkring, Bank och Kapitalförvaltning. Affärsområdena har som ansvar att förvalta och utveckla affären och verksamheten, att uppnå lönsamhetsmål genom att styra intäkter, kostnader och risker kopplade till affären och att driva affärsområdets utveckling i enlighet med koncernstrategin. Fem huvudsakliga koncernmål har identifierats, som tillsammans med ett antal strategiska prioriteringar ligger till grund för Skandias strategi.

Maximera värdet för ägarna, moderbolagets kunder, över livstiden av deras försäkringar

Attraktiva erbjudanden som bygger på Skandias styrkor

Skandias främsta styrkor finns inom vårt tjänstepensionserbjudande med såväl traditionell förvaltning som fond- och depåförvaltning, vårt hälso- och trygghetserbjudande samt vår kompetens på pensionsområdet. Genom att arbeta för fortsatt integration mellan spar- och hälsoerbjudandena kan vi skapa maximalt kundvärde. Skandias kapitalstyrka gör att vi har en hög förmåga att fullfölja våra garanterade åtaganden till kunderna och en god förmåga att bibehålla en attraktiv placeringsportfölj även i stressade lägen. Hur Skandia kontinuerligt arbetar med sin riskhantering för att kombinera en god avkastning med ett sunt risktagande framgår av not 2 Risker och riskhantering, på sidan 113.

Fokus på företagserbjudandet och företagens anställda

Vårt tjänstepensionserbjudande är också vår styrka i Skandias företagserbjudande. Företagserbjudandet är kärnverksamheten i Skandia där vi sedan 1990-talet tillsammans med distributörer och egna säljare har skapat stora affärsvolymmer. Idag utgörs den största delen av Skandias företagsaffär av icke-kollektivavtalad tjänstepension

men Skandia har som ambition att växa även inom den kollektivavtalade affären. Då den största delen av privatkunderna också har försäkring med traditionell förvaltning via sina arbetsgivare lägger Skandia stort fokus på att säkra en uthållig konkurrenskraft i företagsaffären genom ständig utveckling och modernisering av erbjudandena.

Traditionell förvaltning är grunden

Traditionell förvaltning är den dominerande sparformen inom både företags- och privataffären. Den ger betydande värde för våra kunder och differentierar Skandia på marknaden. Skandia kommer fortsatt att ta utgångspunkt i traditionell förvaltning och säkra långsiktighet i erbjudandet. Som samhället utvecklas ser vi att Skandia har en än viktigare roll framöver med att erbjuda trygghet, inom ramen för ekonomi såväl som hälsa, till våra kunder - företaget, den anställda och till privatkunden. Som ledande pensionsbolag som tar ansvar kraftsamlar vi för att skapa trygghet för generationer. Med tjänstepension som bas kan vi erbjuda fler lösningar som möter behov inom pension, hälsa och boende. Det ger människor trygghet genom livets alla skeden och över generationer.

Mål

Vårt mål är att maximera värdet till ägarna, moderbolagets kunder, över livstiden av deras försäkringar.

Vision

Vi skapar trygghet för generationer.

Erbjudanden som skapar värde

Skandia erbjuder tjänstepension och möjlighet till långsiktigt sparande med traditionell förvaltning, fond- och depåförvaltning samt försäkringar för hälsa och trygghet, banktjänster och rådgivning.

Skandias sparerbjudanden är utformade med avsikt att skapa avkastning utifrån varje kunds riskbenägenhet. Med rådgivning kan erbjudanden skräddarsys efter kundens specifika behov. De följande avsnitten kommer närmare beskriva erbjudandena och vilka värden de har skapat för våra kunder under året.

Traditionell förvaltning

Traditionell förvaltning är ett tryggt och enkelt alternativ för långsiktigt sparande. Skandia förvaltar pengarna och ger en garanti om minsta framtida utbetalning. Kunder med traditionell förvaltning får också ta del av överskottet. Sparformen ger möjlighet till god avkastning till låg kostnad utan att kunden själv behöver lägga tid på att aktivt placera sitt sparande.

Fondsparande

Skandia erbjuder fond- och depåförvaltning som en del av tjänstepensionserbjudandet men även för andra typer av sparande inom både bank- och försäkringslösningar. Fonderbjudandet bygger på att det ska vara enkelt och prisvärt att placera i fonder av god kvalitet och med ett brett utbud, anpassat till våra kunders olika behov.

Hälsa och trygghet

Skandia erbjuder ekonomisk trygghet vid olycka, sjukdom eller dödsfall genom sjuk-, olycksfalls- och livförsäkringar. För våra företagskunder och deras anställda har vi också verktyg för att tidigt fånga upp ohälsa och bidra till en sund livsstil. På så sätt kan vi bidra till att företagen blir mer hållbara genom att undvika sjuk-skrivningar och kostnader som uppstår därav. Skandia erbjuder också privatvårdsförsäkring för rätt vård i rätt tid.

Bank

Skandia erbjuder bolån och tjänster för kundernas vardags-ekonomi genom en fullsortimentsbank som vänder sig till privatmarknaden. Kunder har möjlighet att sköta sin vardagsekonomi och sitt sparande på skandia.se och i Skandias mobilapplikation. Skandia har även en kundservice där kunder kan nå banken via telefon och chatt.

Trygg sparandeform med god avkastning

Traditionell förvaltning är ett tryggt och enkelt alternativ för långsiktigt sparande. Skandia förvaltar pengarna och ger en garanti om minsta framtida utbetalning. Kunder med traditionell förvaltning får också ta del av överskottet. Sparformen ger möjlighet till god avkastning till låg kostnad utan att kunden själv behöver lägga tid på att aktivt placera sitt sparande.

Traditionell förvaltning är kärnan i Skandias erbjudande, en sparform med låg avgift och garanterad framtida utbetalning.

Traditionell förvaltning innebär att Skandia placerar kapitalet åt kunden och garanterar ett visst belopp för framtida utbetalning. Det gör att kunden har möjlighet till god avkastning till låg kostnad utan att själv behöva lägga tid på att aktivt placera pengarna och hantera oväntade händelser på kapitalmarknaden.

Traditionell förvaltning av tjänstepension är ett långsiktigt uppdrag. Det innebär att en större del av tillgångarna kan placeras till högre risk, utan att riskera det garanterade beloppet. Långsiktigheten och god finansiell styrka möjliggör även för Skandia att investera i alternativa tillgångsslag som ofta är svåra och mer kostsamma för en enskild sparare att få tillgång till, till exempel onoterade bolag och infrastruktur. På så sätt kan traditionell förvaltning ge högre avkastning än många andra sparformer och samtidigt garantera trygghet i sämre tider.

Sparformen gör det även möjligt för spararna att investera för att göra skillnad. Skandias förvaltare har en väl genomtänkt investeringsprocess för att kunna hålla löftet till spararna, där miljömässiga och sociala hänsynstaganden är en självklar del. Skandia verkar för ett hållbart värdeskapande i hela processen och anpassar insatserna ändamålsenligt efter förutsättningarna i varje tillgångsslag. Arbetet utvecklas kontinuerligt i syfte att möta kundernas krav och för att Skandia ska agera föredömligt. Skandia har skrivit under FN:s principer för ansvarsfulla investeringar.

Utvecklingen under året

Under 2019 har världens räntor fallit. Främsta skälet till räntenedgången är politisk osäkerhet. Dock steg aktiemarknaderna betydligt, vilket har gett utslag även i Skandias portfölj. Samtidigt gav flera av de alternativa tillgångsslagen och en stor andel utländsk valuta positivt bidrag till portföljutvecklingen.

Totalavkastningen i Skandias traditionella livportfölj uppgick till 11 procent under 2019. Det kan jämföras med de senaste fem årens genomsnittliga avkastning på 6,7 procent. Bland de traditionella tillgångarna utvecklades aktieinnehaven mycket starkt men även obligationsinnehaven bidrog. Bästa alternativa tillgångsslag var private equity och infrastruktur med uppgångar om 19,3 respektive 17,7 procent. Även våra fastighetsinnehav utvecklades väl med en avkastning om 10,9 procent.

Premier för försäkringssparande med traditionell förvaltning uppgick under 2019 till 31 706 miljoner kronor, vilket är en ökning med 29 procent jämfört med föregående år. Det kan kopplas till en bra försäljningsutveckling till följd av en konkurrenskraftig återbäringsränta och starka nyckeltal.

Skandias traditionella livportfölj har under en längre tid uppnått god avkastning vilket resulterat i en hög kollektiv konsolideringsgrad. Den kollektiva konsolideringsgraden var vid utgången av 2019 110 procent. Vid utgången av september 2019 var nivån 111 procent. Det medförde att Skandia beslutade att genomföra en tillfällig höjning av återbäringsräntan till 22 procent under oktober månad på traditionellt förvaltad försäkringskapital. Från och med den 1 november 2019 återgick återbäringsräntan till 5 procent, vilket den uppgick till vid utgången av 2019. Under helåret var återbäringsräntan i genomsnitt 6,1 procent.

Nyckeltal

MSEK	2019	2018
Förvaltad kapital	498 289	439 859
Totalavkastning ¹⁾	11,0%	2,6%
Totalavkastning femårs-genomsnitt ¹⁾	6,7%	7,2%
Genomsnittlig återbäringsränta	6,1%	8,4%
Förvaltningskostnadsprocent ²⁾	0,41%	0,41%
Förvaltningskostnadsprocent inklusive kapitalförvaltningskostnader ²⁾	0,44%	0,45%

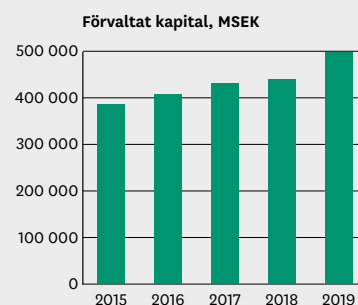
1) För definition se not 58. 2) För definition se sidan 89.

11%

Årets totalavkastning

29%

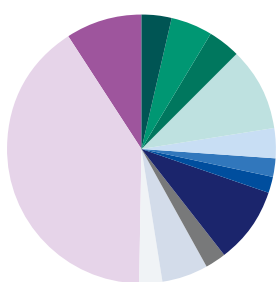
Ökad premie inom sparande i traditionell förvaltning

Totalavkastningen i Skandias traditionella livportfölj uppgick till 11 procent under 2019.

Tillgångsfördelning i den traditionella livportföljen

Affärsstrategiska tillgångar	3,8% (4,3%)
Aktier i tillväxtmarknader	5,0% (4,5%)
Europeiska aktier	3,7% (3,2%)
Fastigheter	10,2% (11,2%)
Infrastruktur	3,5% (3,2%)
Krediter	2,2% (2,4%)
Nordamerikanska aktier	1,9% (1,5%)
Onoterade bolag	9,4% (10,4%)
Pacific aktier	2,4% (2,2%)
Realobligationer	5,6% (5,7%)
Råvaror	2,7% (3,6%)
Svenska nominella obligationer	40,7% (40,3%)
Svenska aktier	8,9% (7,5%)

10 största svenska aktieinnehaven

Investor	3 087	(0,62%)
Atlas Copco	2 811	(0,56%)
Volvo	2 455	(0,49%)
Hennes & Mauritz	2 173	(0,44%)
Ericsson	1 753	(0,35%)
Sandvik	1 512	(0,30%)
Essity	1 310	(0,26%)
Telia	1 252	(0,25%)
Hexagon	1 239	(0,25%)
Assa Abloy	1 206	(0,24%)

10 största utländska aktieinnehaven

Roche Holding	591	(0,12%)
Nestle	583	(0,12%)
Novartis	537	(0,11%)
Royal Dutch Shell	495	(0,10%)
Apple	489	(0,10%)
Royal Unibrew	456	(0,09%)
Toyota Motor	381	(0,08%)
Microsoft	348	(0,07%)
Sanofi	336	(0,07%)
Total	334	(0,07%)

Samtliga diagram ovan avser Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt. Siffror i parentes avser i cirkeldiagrammet år 2018 och i tabellerna andel av de totala innehaven i den traditionella livportföljen 2019.

Skandias traditionella livportfölj har under en längre tid uppnått god avkastning vilket resulterat i en hög kollektiv konsolideringsgrad.

Återbäringsräntan

För sparförsäkringar med traditionell förvaltning utjämnas överskottet över tiden och fördelas till kundernas försäkringskapital genom återbäringsräntan, medan totalavkastningen visar hur tillgångarna har utvecklats under året. Genom återbäringsräntan får kunden en stabil utveckling av sitt spar-kapital eftersom den inte följer den faktiska

avkastningens svängningar. Det hjälper även till att hålla pensionsutbetalningarna stabila, så att pensioner inte behöver sänkas. Överskott fördelas preliminärt till varje försäkring i förhållande till hur stort bidrag den lämnat till totalt bildat överskott.

➤ [Läs mer om hur överskotts- och underskottshanteringen fungerar på sidan 79.](#)

Den kollektiva sparformen

Skandias modell för sparande med traditionell förvaltning bygger på en kollektiv delning av risker av olika slag, innefattande riskdelning mellan försäkrade, utjämning över tid och gemensamt riskkapital. Den kollektiva modellen ger upphov till en långsiktighet som bland annat möjliggör långsiktiga investeringar i den traditionella livportföljen. I en kollektiv modell placeras spararnas kapital i samma portfölj och försäkringsta-

garna delar på överskottet eller underskottet. Modellen syftar till att alla ska tjäna på den. Sparformen har mål om högt värdeskapande i form av hög kapitalavkastning, låga driftskostnader och möjlighet till livslång utbetalning. Skandia strävar även efter att inte behöva sänka pensioner under utbetalning, vilket är en av målsättningarna för hur Skandia fördelar överskott.

Värdet av ny affär

När Skandia säljer försäkringar löser vi ett behov för den enskilda kunden samtidigt som vi skapar värde för befintliga kunder. Nuvarande kunder drar nytta av ny affär genom att det blir fler som kan dela på gemensamma kostnader. Även nya tjänster, produkter och erbjudanden som utvecklas kommer alla kunder till del – såväl nya kunder som befintliga. Det är viktigt att de vill-

kor som gäller för ny affär är utformade så att de är bra för såväl nuvarande som nya kunder. Försäkringsvillkoren får till exempel inte vara utformade så att befintliga kunder utsätts för stora risker. Skandia arbetar löpande med att följa upp lönsamheten i och riskerna med ny affär. Uppföljningen syftar bland annat till att säkerställa ett positivt bidrag av ny affär för befintliga kunder.

Alternativa investeringar

Långsiktigheten i Skandias investeringar skapar möjlighet till investeringar som bidrar till nytta för, och utveckling av, samhället. Ungefär en fjärdedel av Skandias traditionella förvaltning utgörs av så kallade alternativa investeringar (fastigheter, infrastruktur och onoterade bolag), vilket skapar diversifiering och sprider riskerna. Denna typ av investeringar kräver ett långsiktigt perspektiv, vilket har varit en nyckelfaktor för vår framgång under såväl tidigare finanskriser som dagens lågräntemiljö.

Under 2019 var avkastningen på infrastruktur i den traditionella livportföljen 17,7 procent och avkastningen för alternativa tillgångar som helhet 14,2 procent. Vid investeringar i infrastruktur är frågorna rörande hållbarhet mycket viktiga och i vissa fall avgörande för om en investering ska bli lyckad.

Miljöhänsyn och sociala aspekter spelar här en extra viktig roll för bedömningen då investeringen ska leva i symbios med samhället under lång tid och måste därför så långt som möjligt vara förankrad hos olika intressenter. Då investeringsåtagandet är långsiktigt med finansiella mått mätt är det viktigt att grunden för investeringen är noggrant genomarbetad.

Omfattande arbete görs därför av våra förvaltare innan investering och under hela investeringens livslängd för att bedöma påverkan på samhälle och miljö. På samma sätt som våra förvaltare bedömer de enskilda investeringarna bedömer Skandia löpande de förvaltare vi anlitar för våra infrastrukturinvesteringar utifrån hur aktivt de arbetar med hållbarhetsfrågorna.

Investeringar i onoterade bolag

Under 2019 börsnoterades transporttjänstebolaget Uber. Skandia har investerat i Uber sedan en längre period via ett flertal olika amerikanska Venture Capital-fonder. Trots att aktien har backat sedan noteringen har Skandia haft en avkastning på investeringen om cirka 30 gånger insatt kapital fram till slutet av året. Utöver det kvarvarande ägandet som uppgår till cirka 350 miljoner kronor har investeringarna i Uber redan genererat vinstutdelningar om cirka 550 miljoner kronor till Skandias kunder.

Årets BREEAM-byggnad i Sverige

Skandia Fastigheters utveckling av det så kallade Södra Kontorshuset, den första etappen i omvandlingen av Danderyds Centrum, har blivit nominerad och utvald som en av två finalister till utmärkelsen för Årets BREEAM-byggnad i Sverige. Nomineringen har tagits fram av Sweden Green Building Council med syftet att belöna det bästa projekt som certifierats enligt BREEAM under det gångna året och samtidigt premiера hållbart byggande i Sverige. Fastigheten är certifierad med BREEAM-SE version. 2.0.

Bästa regionala investerare i private equity

Vid konferensen "Private Equity Exchange & Awards 2019" i Paris utsågs Skandia till vinnare i kategorin "Bästa regionala investerare i private equity". Konferensen är den största pan-Europeiska konferensen inom området och priset delades ut av en jury bestående av tolv branschexperter. Skandia har jobbat med private equity sedan 1980-talet och varit med och format branschen i Sverige. De senaste 10 åren har Skandias Venture Capital-portfölj avkastat 21 procent årligen och de mer mogna bolagen i Buyout-portföljen 17 procent årligen.

Kvalitetsgranskat fondutbud anpassat till kundens behov

Skandia erbjuder fond- och depåförvaltning som en del av tjänstepensionserbjudandet men även för andra typer av sparande inom både bank- och försäkringslösningar. Fond-erbjudandet bygger på att det ska vara enkelt och prisvärt att placera i fonder av god kvalitet och med ett brett utbud, anpassat till våra kunders olika behov.

Vi erbjuder fond- och depåförvaltning inom våra försäkringslösningar och genom vår bank. Skandias fonderbjudande erbjuder drygt 200 fonder och bygger på att det ska vara enkelt och prisvärt att placera i fonder av god kvalitet, anpassade till våra kunders olika behov.

Skandias fondförsäkringserbjudande är en central komponent i Skandias tjänstepensionserbjudande. Med fondförsäkringen kan kunden spara i ett fondsortiment av hög kvalitet, särskilt utvalt av Skandias fondanalytiker. Med hjälp av en trygghetsplan hjälper Skandia kunden att hantera risk inför och under utbetalningsperioden. Vi erbjuder även en kostnadsfri tjänst för rebalansering som innebär att fonder köps och säljs automatiskt för att portföljen ska överensstämma med kundens valda strategiska fördelning.

Fondutbudet består av Skandias egna fonder samt fonder från ett stort antal marknadsledande fondbolag. Utbudet är högt rankat både när det gäller hållbarhet, avkastning och bredd. Söderberg & Partners gör en årlig hållbarhetsanalys av fondförsäkringsbolag i vilken det bland annat bedöms hur hållbarhet beaktas i fondurvalet samt hållbarhetsnivån på utbudet. I denna analys som omfattar 14 bolag är Skandia det enda fondförsäkringsbolag som får grönt betyg (högsta betyg) i analysens alla delområden. Max Matthiessen är ytterligare en förmedlare som analyserar svenska pensionsbolags arbete med ansvarsfulla investeringar. I deras analys

för 2019 hamnade Skandia på en "godkänd nivå" inom fondförsäkring.

Utvecklingen under året

Premier för fond- och depåförsäkring uppgick under året till 8 437 miljoner kronor, vilket är en minskning med 7 procent jämfört med 2018. Minskningen beror främst på att Skandia beslutat att stoppa försäljningen av strukturerade produkter¹⁾.

Resultatet för fond- och depåförsäkringsverksamheten uppgick till 1 389 miljoner kronor, jämfört med 1 303 miljoner kronor föregående år. Tillgångar under förvaltning ökade, främst till följd av återhämtningen på världens börser, och uppgick till 170 miljarder kronor.

Skandia erbjuder sparande via sin bank, bland annat i investeringssparkonto (ISK). Det är precis som depåförvaltt försäkring en flexibel sparform som passar flera olika typer av sparande. Totalt sparkapital i ISK har ökat med 33 procent vid en jämförelse mot 2018. Av ökningen i sparkapital kommer 40 procent från nysparande och resterande 60 procent från positiv värdeutveckling av kundernas innehav.

¹⁾ Strukturerade produkter, kallas även Strukturerade placeringar, är ett samlingsnamn för placeringar som kombinerar olika finansiella instrument, vanligen obligationer och optioner.

Nyckeltal

MSEK	2019	2018 ¹⁾
Premier	8 437	9 079
Tillgångar under förvaltning	204 687	179 273
Fond- och depåförsäkring	170 110	147 484
Genomsnittlig värdeökning fond- och depåförsäkring	19,8%	-3,5%
Fondsparande bank	15 988	13 204
Fondsparande fondbolag	18 589	18 585

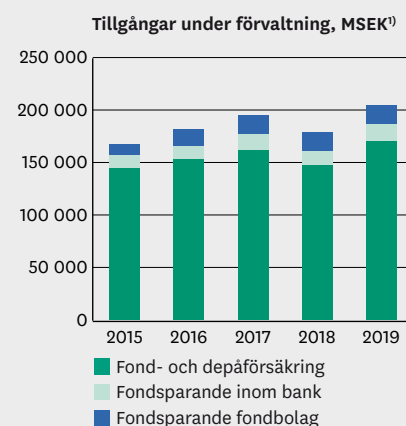
¹⁾ 2018 exklusive avvecklad verksamhet i Danmark.

Skandia Time Global

Prisad av Lipper Fund Award för framgångsrik förvaltning under tre, fem och tio år

22%

Genomsnittlig värdeökning fondförsäkring

¹⁾ Exklusive avvecklad verksamhet i Danmark för 2018 men inklusive Danmark för åren 2015-2017.

Målet för Skandias arbete med hållbara investeringar är att främja god avkastning åt kunderna, sunt risktagande och vara ett föredöme inom hållbarhet.

Hållbarhet en viktig komponent i urvalet av fonder för fondförsäkring

Skandias fondanalytiker granskar löpande vårt fondförsäkringserbjudande för att säkerställa ett fondutbud som bygger på enkelhet, kvalitet och förutsättningar för god avkastning. En av utvärderingsparametrarna är förvaltarnas förmåga att beakta hållbarhetsaspekter i förvaltningen. Skandia gör en grundlig utvärdering av fondernas och förvaltarnas policyer och processer för att beakta hållbarhetsaspekter i investeringsprocessen och bedömer dem utifrån Skandias egenutvecklade ramverk. Utvärderingen fungerar som utgångspunkt för de löpande diskussionerna som Skandia har med förvaltare om hållbarhet och ingår som en del i den ordinarie regelbundna förvaltarutvärderingen.

Under året har Skandia ökat möjligheterna för kunder att filtrera fondutbudet utifrån olika hållbarhetsparametrar.

Skandia påverkar fondförvaltare i hållbarhetsfrågor

Ett krav för att ingå i Skandias fondförsäkringserbjudande är att fonden har ett för investeringsstrategin relevant hållbarhetsarbete. Exakt vad det innebär anpassas utifrån fonden där exempelvis aktiefonder förväntas ha en särskilt hög nivå på arbetet. Skandia premierar fonder som systematiskt integrerar hållbarhetsaspekter i investeringsprocessen och förvaltare som uppvisar stark hållbarhetskompetens. Av fondförvaltarna i fondförsäkringserbjudandet är 98,5 procent medlemmar i FN:s principer för

ansvarsfulla investeringar (UN PRI). Skandia har under året undersökt hållbarhetsarbetet i 100 procent av fonderna i fondförsäkringserbjudandet.

Om Skandia identifierar brister i en förvaltarens hållbarhetsarbete adresseras det i förvaltarutvärderingen. När Skandia finner det nödvändigt ställs explicita krav på utveckling av arbetet som en del i Skandias överenskommelse med det externa fondbolaget.

Hållbarhetsinriktade fondportföljer

Skandia erbjuder kunder möjligheter att sätta samman riskdiversifierade portföljer av fonder med utmärkande hållbarhetsansats. I dagsläget erbjuder Skandia hållbarhetsfonder i fondförsäkring inom svenska aktier, globala aktier, tillväxtmarknadsaktier, räntor och en aktiefond med tematisk inriktning mot klimat. Skandia arbetar för att kunna addera ytterligare fonder som både uppfyller våra krav för att kategoriseras som hållbarhetsfond samt våra övriga krav beträffande exempelvis avkastningspotential och avgifter. Arbetet med ansvarsfulla investeringar beskrivs på sidan 35.

Skandias fondbolag

Skandias fondbolag erbjuder ränte- och blandfonder, aktiva och indexnära aktiefonder samt hållbara fonder. Alla aktiva fonder tar hänsyn till hållbarhetsfrågor i förvaltningen. För att spararen ska kunna ha en överblick och kunna jämföra fonder beskriver varje fonds informationsbroschyr hur fonden arbetar med hållbarhet. Detta följs årligen upp med en hållbarhetsrapport för

respektive fond. Att agera ansvarsfullt som företrädare för andelsägarna är en viktig del av uppdraget. Fondbolagets arbete intensifieras nu för att arbeta fram ett relevant utbud av fonder med särskilda hållbarhetskriterier och på så sätt öka andelen hållbara fonder.

Svanenmärkta fonder

Skandia erbjuder tre Svanenmärkta fonder - Skandia Sverige Hållbar, Skandia Cancerfonden och Skandia Världsnaturfonden - som alla finns tillgängliga inom ramen för Skandias fondförsäkringserbjudande. Alla bolagen i fonderna har genomgått en hållbarhetsanalys och i bolagsurvalet premieras bolag som erbjuder lösningar för exempelvis minskad klimatpåverkan eller förbättrad hälsa. Fonderna väljer även bort bolag som kränker internationella normer, utvinner eller genererar kraft från fossila bränslen eller uran, producerar tobak, vapen eller genmodifierade grödor. Vidare iakttar fonderna stor försiktighet vid investering i gruvbolag.

➤ [Läs mer om Svanenmärkta fonder på svanen.se/spararen.](https://www.skandia.se/spararen)

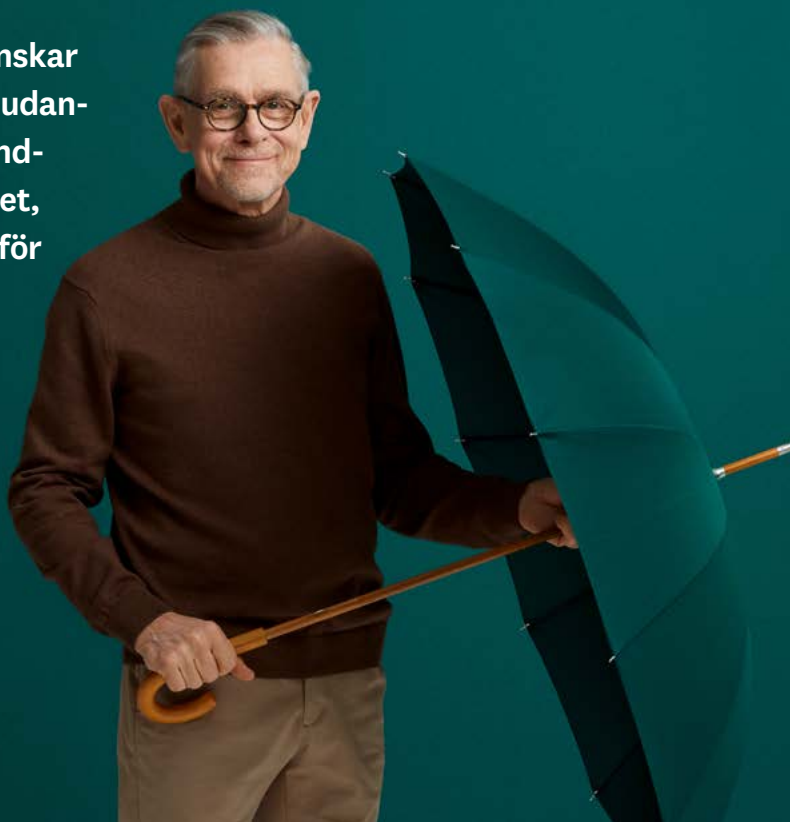
Institutionellt sparande

Sedan Skandia lanserade sina första institutionella fonder år 2014 har erbjudandet stadigt ökat i popularitet. Erbjudandet är fokuserat på så kallade alternativa investeringar och ger institutionella investerare möjlighet att investera tillsammans med Skandias livbolag i ett antal utvalda tillgångsslag, där Skandia under en lång tid byggt upp bety-

Ett krav för att ingå i Skandias fondförsäkringserbjudande är att fonden har ett för investeringsstrategin relevant hållbarhetsarbete.

Skandias fondanalytiker granskar löpande fondförsäkringserbjudandet för att säkerställa ett fondutbud som bygger på enkelhet, kvalitet och förutsättningar för god avkastning.

dande portföljer och kompetens med egna specialiserade förvaltningsteam. Idag förvaltar Skandia cirka 11 miljarder kronor åt institutionella investerare, efter nyteckning på cirka 2,4 miljarder under 2019. Fonderna riktar sig till professionella investerare och är främst avsedda för större belopp. Som investerare i Skandias institutionella fonder får kunden exponering mot samma tillgångar och samma förvaltning som Skandias egna livbolag, i nuläget främst fastigheter, banklån och onoterade aktier, så kallade buyout-investeringar. Under 2019 har erbjudandet stärkts med en fond som ger institutionella investerare möjlighet att saminvestera med Skandia direkt i buyoutbolag.

Skandia Fonder satsar mer på hållbarhet och förändrar produktutbudet

Skandia har under året slagit ihop fonderna Skandia Sverige och Skandia Sverige Hållbar. Erbjudandet inom svenska aktier utgörs således av en hållbar och aktivt förvaltd bred aktiefond (Skandia Sverige Hållbar), en indexnära aktiefond (Skandia Sverige Exponering) samt en aktivt förvaltd fond med fokus på mindre bolag (Skandia Småbolag Sverige).

Skandia erbjuder tre Svanenmärkta fonder - Skandia Sverige Hållbar, Skandia Cancerfonden och Skandia Världsnaturfonden - som alla finns tillgängliga inom ramen för Skandias fondförsäkringserbjudande.

Förebyggande hälso- och trygghetstjänster

Skandia erbjuder ekonomisk trygghet vid olycka, sjukdom eller dödsfall genom sjuk-, olycksfalls- och livförsäkringar. För våra företagskunder och deras anställda har vi också verktyg för att tidigt fånga upp ohälsa och bidra till en sund livsstil. På så sätt kan vi bidra till att företagen blir mer hållbara genom att undvika sjuk-skrivningar och kostnader som uppstår därav. Skandia erbjuder också privatvårdsförsäkring för rätt vård i rätt tid.

Hållbara medarbetare är ett recept för friskare företag. Därför fokuserar erbjudandet till våra företagskunder inom hälsa och trygghet på förebyggande insatser och rätt rehabilitering. På så sätt hjälper vi företagskunderna att bli mer aktiva som arbetsgivare och mer hållbara företag med lägre sjukfrånvaro.

Skandia har en lång tradition av utveckling av tjänster för bättre hälsa och trygghet. Vårt erbjudande omfattar sjuk-, hälso-, privatvårds-, olycksfalls- och livförsäkringar. Skandias helhetssyn på hälsa där de proaktiva insatserna är en viktig komponent bidrar till att våra företagskunder och samhället kan spara in de kostnader för produktionsbortfall som sjukfrånvaro innebär. Det leder också till att medarbetare slipper inkomstbortfall och minskar mänskligt lidande.

Ett heltäckande hälsoerbjudande

Arbetsgivare åläggs ett allt större ansvar för att minska arbetsrelaterad ohälsa. Enligt Arbetsmiljöverkets föreskrifter förväntas chefer fånga upp tidiga tecken på ohälsa hos medarbetare och snabbt kunna erbjuda åtgärder. Företag ska, i samråd med den anställda, alltid ta fram en handlingsplan för att den anställda ska komma tillbaka i arbete senast 30 dagar efter sjukskrivning. Företag behöver med andra ord lägga mer tid på arbetsmiljöarbete. Här kan Skandia ge stöd och bidra med specialistkompetens för att underlätta för chefer och ledare att ta sitt arbetsmiljöansvar.

Med Skandias heltäckande koncept Hälsokedjan säkerställs att våra företagskunders medarbetare kan få rätt insatser oavsett hälsotillstånd. I Hälsokedjan ingår hälsoförsäkring, sjukvårdsförsäkring, sjukförsäkring och hälsotjänster som exempelvis hälsostrategisk

rådgivning. För de som har tjänstepension med sjukförsäkring hos Skandia har vi adderat en hälsoförsäkring kostnadsfritt.

Bland Skandias kunder beror psykisk ohälsa lika ofta av privata problem (60 procent) som arbetsrelaterade (56 procent). Vi ser att både upplevt tillstånd av stress och sömn förbättras med över 70 procent för de som använder Skandias hälsoförsäkring. Chefer ger hälsoförsäkringen mycket högt betyg – nio av tio skulle rekommendera Skandias hälsoförsäkring till andra.

Utvecklingen under året

Resultatet för sjukvårds- och grupp-försäkring uppgick under året till 135 miljoner kronor jämfört med 108 miljoner kronor föregående år. Det förbättrade resultatet beror huvudsakligen på ett ökat bestånd inom gruppaffären. Premier uppgick till 1 173 miljoner kronor, en ökning med 4 procent jämfört med 2018.

Premier för Skandias liv- och sjukförsäkringar uppgick till 1 902 miljoner kronor, jämfört med 1 717 miljoner kronor 2018. Ökningen beror främst på ökat bestånd inom gruppaffären. Detta produktområde uppvisade ett resultat på 1 096 miljoner kronor jämfört med -172 miljoner kronor föregående år. Det högre resultatet är främst hänförligt till en högre kapitalavkastning samt ett positivt avvecklingsresultat.

Nyckeltal

MSEK	2019	2018
Premier sjukvårds- och grupp-försäkring MSEK	1 173	1 132
Premier liv- och sjuk-försäkringar MSEK	1 902	1 717
Totalkostnadsprocent ¹⁾ : Privatvårds- och grupp-försäkringsverksamheten ²⁾	93%	94%
Liv- och sjukförsäkrings-verksamheten	60%	93%

1) För definition se sidan 88.

2) För 2018 ingår avvecklad verksamhet i Danmark.

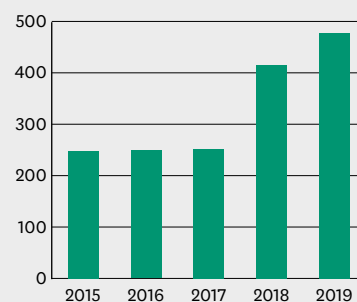
13%

Ökat antal försäkringskontrakt (jämfört med samma period föregående år)

763 MSEK

Rabatterad premie till kunder inom liv- och sjukförsäkring

Privatvårds- och hälsoförsäkringar, antal tusen

Hälsoslussen ger stöd till chefer och anställda

Skandias Hälsosluss ger både den anställda och chef som omfattas av Skandias Hälsokedja snabbt stöd och service. Hälsoslussen bemannas av personal med hög kompetens och beroende av kundens behov rekommenderas lämpliga åtgärder utifrån omfattning av försäkring. Resultaten pekar på att det är ett framgångsrikt koncept då 8 av 10 användare hälsoförsäkringen förebyggande för att undvika sjukskrivning och sjuktalen hos Skandias sjukförsäkringskunder har minskat med cirka 60 procent under de senaste 13 åren.

Virgin Pulse stärker Skandias erbjudande inom förebyggande hälsa

Som en del av Skandias arbete med förebyggande hälsa har vi tagit fram ett unikt erbjudande till medarbetare hos Skandias företagskunder - en hälsoapp som kan hjälpa användaren att leva hälsosammare, skapa bra vanor och orka hålla i dem. Med Virgin Pulse får man genom att endast lägga några minuter om dagen koll på stressnivåer, sömn, matvanor, vardagsmotion och träning. Det är ett inspirerande sätt för medarbetare att förbättra sin hälsa. Genom att använda hälsoappen kan medarbetare få en hälsobonus från Skandia på upp till 1 000 kronor per år att använda i hälsotjänster.

Digital fullsortimentsbank med fokus på bolån

Skandia erbjuder bolån och tjänster för kundernas vardagsekonomi genom en fullsortimentsbank som vänder sig till privatmarknaden. Kunder har möjlighet att sköta sin vardagsekonomi och sitt sparande på skandia.se och i Skandias mobilapplikation. Skandia har även en kundservice där kunder kan nå banken via telefon och chatt.

Skandia tillhandahåller digitala banktjänster som riktar sig till privatmarknaden i form av konton och kort, sparande och lån. Därtill erbjuds Skandias tjänstepensionskunder särskilt förmånlig bolåneränta.

Ledorden för Skandias bank- och bolåneerbjudande är transparens och kundnytta. För att underlätta för kunden att jämföra vårt erbjudande med andra banker har vi transparenta bolånerabatter och publicerar regelbundet snitträntan.

Vår transparenta bolånemodell är utmärkande för Skandia. Den innebär att man som kund är garanterad en ränterabatt utan att behöva förhandla, vare sig när man blir bolånekund eller när lånet omförhandlas. Under 2018 förbättrade vi bolåneerbjudandet för att premiera tjänstepensionskunderna. Alla befintliga och nya tjänstepensionskunder hos Skandia får rabatt på bolån. Erbjudandet är strategiskt viktigt och visar Skandias förmåga att erbjuda förmånliga tjänster till kunderna i två av deras viktigaste privatekonomiska beslut, det vill säga boende och pension. Under året har erbjudandet lett till en fortsatt ökad bolånevolym och vid årets utgång hade 44 procent av Skandias bolånekunder även tjänstepension.

behovet av manuell hantering av handlingar hos Skandia och kund. På så vis skapar vi ökat kundvärde genom en snabbare och enklare hantering, samtidigt som bankens miljöpåverkan minskas genom att minimera bankens redan låga pappersutskrifter och postgång. Under 2019 har banken lanserat ett nytt kreditberedningssystem för bolån med ett nytt ansökanflöde för lånelöfte och bolån samt ett nytt gränssnitt för handläggare där processen har automatiserats i stor grad.

Utvecklingen under året

Den nya prismodellen för bolån och pension fortsätter att mottas väl av såväl befintliga som nya kunder och har medfört ett ökat inflöde av bolåneansökningar. Under året har utlåningen för bolån ökat med 10 804 miljoner kronor till 70 694 miljoner kronor. Inlåningen från allmänheten har minskat med 276 miljoner kronor till 40 665 miljoner kronor.

Löpande förbättringar för kund och medarbetare

Banken arbetar kontinuerligt med att förbättra olika produktprocesser för att minska

Nyckeltal

MSEK	2019	2018
Bolån	70 694	59 890
Inlåning	40 665	40 941
Räntenetto	751	746
Kreditförlustnivå ¹⁾	0,01	0,00
Total kapitalrelation ¹⁾	21,9	24,0
Kärnprimärkapitalrelation ¹⁾	19,5	19,2

1) För definition se sida 88.

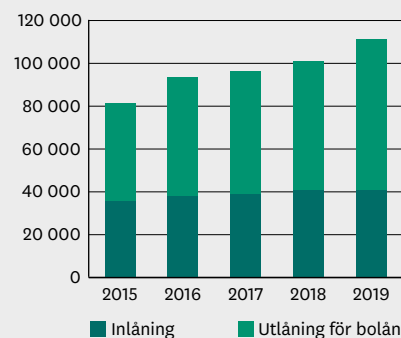
18%

Tillväxt i utlåning till bolån under 2019

65%

Högre rörelseresultat än föregående år

Affärsvolym, MSEK

Den nya prismodellen för bolån och pension fortsätter att mottas väl av såväl befintliga som nya kunder och har medfört ett ökat inflöde av bolåneansökningar.

Ansvarsfulla investeringar

Som ledande pensionsbolag med närmare 1,8 miljoner kunder och 692 miljarder kronor under förvaltning i koncernen är ansvaret stort kring hur vi skapar ekonomisk trygghet för våra ägare och kunder. Att skapa värde och samtidigt ta hänsyn till samhälle och miljö ligger till grund för våra investeringar och vi utvärderar kontinuerligt våra placeringar utifrån kriterier för miljö, mänskliga rättigheter, arbetsvillkor och andra väsentliga hållbarhetsaspekter.

➤ [Läs mer om Ansvarsfulla investeringar på sidan 35.](#)

Friska företag

Långsiktighet genomsyrar Skandias arbete inom hälsa och trygghet. Med företag och dess anställda som huvudmålgrupp lyfter vi värdeerbjudanden med bas i förebyggande hälsoarbete. Vi skapar möjligheter för ett friskt och långt arbetsliv till nytta för ägare, kunder och samhälle.

➤ [Läs mer om Friska företag på sidan 38.](#)

Affärsetik

Ett ansvarsfullt och ärligt agerande för att förtjäna kundernas förtroende inom vår egen verksamhet samt hos våra distributörer och leverantörer är centralt för vår verksamhet. God affärsetik handlar om att ha gott omdöme i affärsrelationer och arbeta för att förebygga risker, däribland finansiell brottslighet såsom penningtvätt samt terrorfinansiering. För Skandia innebär det att vi agerar ansvarsfullt och med integritet för att säkra långsiktig kundnytta, skydda tillgångar och vårt anseende. Skandia ska i all vår verksamhet ta ansvar och vi ställer krav på att våra leverantörer och affärspartners också gör det.

➤ [Läs mer om Affärsetik på sidan 40.](#)

Långsiktiga åtaganden förutsätter hållbart företagande

Drivkraften för Skandia är att skapa trygghet för generationer och bidra till ett hållbart värdeskapande med sikte på att vara det ledande pensionsbolaget som tar ansvar. Skandia har en bred förankring med långsiktiga åtaganden gentemot ägare, kunder och samhälle.

Skandia bedriver verksamheten utifrån våra ägares instruktioner som innehåller fyra värderingar; långsiktighet, kundnytta i centrum, sund öppenhet samt hållbart företagande. Vi har som mål att maximera värdet för ägarna, moderbolagets kunder, över livstiden av deras försäkringar genom att kombinera en god avkastning med ett sunt risktagande.

Skandia ska i enlighet med ägarinstruktionen vara ett föredöme i arbetet med hållbarhet. Verksamheten ska följa FN:s Global Compact, OECD:s riktlinjer för multinationella företag in-
klusive FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter samt Parisavtalet om klimatförändringar. För samverkan och transparens stödjer Skandia även FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (UN PRI).

I Skandias arbete att agera ansvarsfullt och för att bidra till ett hållbart värdeskapande inkluderas sex för Skandia viktiga områden: *Ansvarsfulla investeringar, Friska företag, Samhällsengagemang, Miljöansvar i vår egen verksamhet, Attraktiv arbetsgivare och Affärsetik.*

Miljöansvar i vår egen verksamhet

Vi vill göra skillnad i den egna verksamheten och begränsa vårt ekologiska avtryck. Vi arbetar bland annat för att minska negativ klimatpåverkan och klimatkompenserar för de utsläpp som vår egen verksamhet ändå ger upphov till. Vidare ställer vi miljökrav på våra leverantörer. Miljöhänsyn är centralt i vår kapitalförvaltning, vår fondverksamhet och i vårt fastighetsbolag. Skandia bidrar till främjande av miljövänliga lösningar genom våra investeringar. För att vara öppna och transparenta redovisar vi vår miljöpåverkan, samt fondernas och den traditionella livportföljens koldioxidavtryck.

➤ [Läs mer om Miljöansvar i vår egen verksamhet på sidan 42.](#)

Attraktiv arbetsgivare

Engagerade medarbetare är ett prioriterat område. Engagemang innebär en stark vilja att utvecklas och tillsammans prestera med kunden och affären som drivkraft. För oss på Skandia är det viktigt att vi erbjuder en inkluderande arbetsplats som ger möjligheter för individer att växa och utvecklas. Det är tack vare våra medarbetares engagemang och drivkraft som vi skapar affärs- och kundnytta.

➤ [Läs mer om Attraktiv arbetsgivare på sidan 46.](#)

Samhällsengagemang

Skandia spelar en viktig roll som ett komplement till de offentliga försäkringssystemen i samhället. Det gör vi genom att erbjuda tjänster inom hälsa och ekonomisk trygghet över generationer. Därtill agerar vi som en aktiv röst i samhället för att skapa förändringar i rätt riktning inom dessa områden. Vi bidrar även genom att via Skandias stiftelser långsiktigt stödja forskning, metodutveckling samt lokala projekt med fokus på att förebygga ohälsa och skapa tryggare närsamhällen. Genom dessa insatser är Skandia en viktig aktör som katalysator för positiv förändring.

➤ [Läs mer om Samhällsengagemang på sidan 50.](#)

GLOBALA MÅLEN för hållbar utveckling

Hållbart företagande innebär för Skandia att agera ansvarsfullt och bidra till ett hållbart värdeskapande.

FN:s globala hållbarhetsmål

Verksamheten ska också bidra till FN:s globala hållbarhetsmål. De 17 globala hållbarhetsmålen antogs 2015 med en tydlig förväntan att stater, offentlig sektor och näringslivet ska bidra till lösningar på gemensamma utmaningar. Skandia verkar för att tillsammans med övriga näringslivet vara en positiv kraft för att målen ska uppfyllas och ser dessa som viktiga att beakta. Skandias verksamhet har möjlighet att bidra till flera av FN:s globala hållbarhetsmål, framförallt genom att göra investeringar som bidrar till uppfyllnad av målen, påverka de bolag vi investerar i samt genom att erbjuda försäkringar som bidrar till ekonomisk trygghet och hälsa. I intressentdialogen som genomfördes 2019 tillfrågades kunderna om vilka mål de anser är viktigast, målen om Hälsa och välbefinnande (mål 3), God utbildning för alla (mål 4), Rent vatten och sanitet (mål 6) samt Bekämpa klimatförändringarna (mål 13) prioriterades marginellt högre än övriga mål och skillnaden var relativt låg.

Skandia ska vara ett föredöme i hållbarhetsarbetet

Skandias verksamhet ska bedrivas ansvarsfullt och bidra till ett hållbart värdeskapande med långsiktiga kundrelationer i fokus. Engagerade medarbetare och ett aktivt samhällsengagemang är nödvändiga för att Skandia ska vara ett föredöme i arbetet. Hållbarhetsarbetet bidrar till Skandias förmåga att hantera risker och adressera möjligheter.

Långsiktiga kundrelationer

Att bygga långsiktiga kundrelationer och att vara transparenta gentemot våra ägare och kunder är högt prioriterat. Som kundägt bolag sammanfaller kund- och ägarintressena genom att de delar målet om att skapa långsiktigt god avkastning. Vi värnar om våra kundrelationer och har en tydlig process för kundklagomål och förslag. Under 2019 registrerade Skandia 18 förbättringsförslag. Vi har redan åtgärdat 9 av dessa, exempelvis förtydliga kundinformation, enklare produktregelverk och systemutveckling som automatiserar kundärenden och därmed ger kortare ledtid. Information om processen för hantering av kundklagomål och förslag finns på Skandias hemsida.

Investeringar som gör skillnad

Grunden i Skandias investeringsverksamhet är ansvarsfullhet. Därtill strävar Skandia efter att tydliggöra det hållbara värdeskapandet i våra investeringar och att positivt påverka och driva förändring.

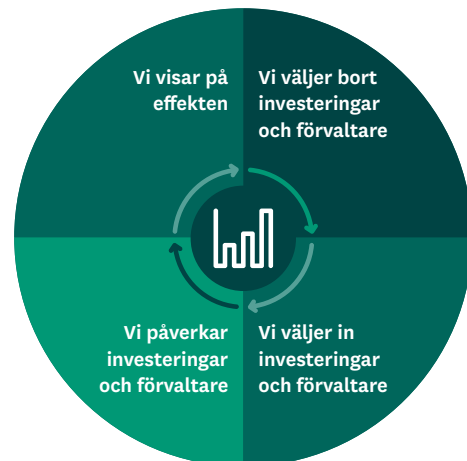
Hållbarhet utgör en central del av Skandias kapitalförvaltning. För Skandia innebär hållbarhet att agera ansvarsfullt och bidra till ett hållbart värdeskapande. Skandia ska skapa ekonomisk trygghet för kunderna och samtidigt bidra positivt till FN:s globala hållbarhetsmål. Hänsyn till klimatförändringarna blir en allt viktigare del av vår kapitalförvaltning.

Investeringar i tre nivåer

Skandias arbete med hållbara investeringar är uppdelat i tre nivåer:

- 1. I våra investeringar tar vi ansvar:** Vårt arbete utgår från FN:s principer för ansvarsfulla investeringar. Våra ställningstaganden tydliggör Skandias förväntningar på bolags- och statsobligationer¹⁾ samt Skandias syn på utvalda sektorer. Det innebär att vi inte investerar i bolag som producerar tobak, producerar eller distribuerar cannabis för rekreativt bruk, utvinner kol för energjändamål samt tillverkar och/eller utvecklar kontroversiella vapen.
- 2. Vi beaktar särskilda hållbarhetskriterier:** I investeringsprocessen adresseras miljö-, sociala- och bolagsstyrningsaspekter. Detta sker i analys, i investeringsbeslut och i dialog med bolag och våra externa kapitalförvaltare.
- 3. Vi strävar efter att bidra med investeringar som har mätbara och positiva sociala eller miljömässiga effekter:** Slutligen söker vi aktivt investeringar som på ett direkt plan gör skillnad och bidrar till lösningar (impact), såsom hållbara obligationer samt direkta investeringar i infrastruktur. På så sätt hanterar vi inte bara de möjliga risker som följer med vår verksamhet, utan tar även tillvara på affärs- och investeringsmöjligheter.

ESG står för miljö (Environment), sociala aspekter (Social) och bolagsstyrning (Governance)

Skandias strategi: Påverkan och inflytande i första hand, avyttring slutlig åtgärd

I Skandias förvaltningsarbete finns ett antal olika vägar till påverkan. Skandia medverkar i flera internationella initiativ för ökad hållbarhet i branschen. Vi har också undertecknat UN PRI. Omfattning och resultat av påverkansarbetet redogörs för i Skandias bolagspåverkan, en årlig rapport som återfinns på skandia.se

Påverkan genom ägarengagemang: Skandia strävar efter att påverka de bolag vi äger eller på andra sätt har ägarintresse i. Vi vill att dessa bolag ska kunna hantera riskerna och möjligheterna med ett ansvarsfullt företagande och hållbart värdeskapande för att därigenom skapa god avkastning. Vi förväntar oss att bolagen vi investerar i följer etablerade internationella konventioner, normer och ramverk på hållbarhetsområdet. I de fall ett bolag avviker från riktlinjerna i vår ägarpolicy är Skandias grundinställning att i första hand verka för förändring och utveckling genom aktivt ägarskap i form av direkta dialoger med bolagen.

Skandias ESG-forum driver på arbetet med hållbara investeringar

Skandias ESG-forum har det övergripande ansvaret för arbetet med hållbara investeringar. Här diskuteras och beslutas Skandias strategi för ansvarsfulla investeringar, målsättningar i arbetet samt ställningstaganden som påverkar vilka sektorer, bolag och länder som vi väljer att inte investera i. I forumet medverkar ledande befattningshavare från Skandias kapitalförvaltning och hållbarhetsavdelning. En särskild arbetsgrupp med hållbarhets-specialister sköter det dagliga arbetet med hållbarhetsfrågor och bereder information till forumet. Arbetsgruppen driver utvecklingsarbetet och bistår Skandias portföljförvaltare med hållbarhetsanalyser. Syftet med denna struktur är att effektivisera beslutsfattandet och genomförandet i det operativa arbetet när det kommer till hållbara investeringar i hela koncernen.

¹⁾ För mer information, se sidan 36.

Skandia som aktiv ägare: Att rösta på bolagsstämmor och ta en aktiv roll i styrelserekryteringsprocesser är ytterligare ett sätt att utöva vårt ägarinflytande och påverka bolag i en mer hållbar riktning. Ett aktivt ägarskap har betydelse för värdeskapandet inom portföljförvaltningen, vilket kommer våra ägare och kunder tillgodo i förlängningen. När analys av frågor på bolagsstämmor har genomförts finns Skandia på plats och röstar både för förslag som vi stödjer och mot förslag som avviker från vår ägarpolicy.

Påverkan på externa fondförvaltare: Liksom Skandia bedriver påverkansarbete i de bolag vi investerar i, ställer vi också krav på de externa fondförvaltare som har fått uppdrag att förvalta delar av Skandias kapital. Baskrav för alla fonder är att förvaltaren ska ha undertecknat UN PRI, ha en policy för miljö-, sociala- och bolagsstyrningsaspekter samt tillräckliga resurser för att kunna implementera ett robust arbete, och redogöra för hur fonden beaktar relevanta hållbarhetsaspekter på ett trovärdigt sätt. Därtill ska de förbinda sig till en positiv förflyttning när Skandia har identifierat brister eller förbättringspotential samt ha en trovärdig extern kommunikation inom detta område.

Exkludering av bolag och länder

Inom ramen för den egna fond- och livförvaltningsverksamheten väljer Skandia bort investeringar i bolag som avviker mot internationella normer utan att visa förändringsvilja eller som producerar tobak, producerar eller distribuerar cannabis för rekreationsbruk, utvinnet kol för energijändamål samt tillverkar och/eller utvecklar kontroversiella vapen. Utifrån vår försäkringsbakgrund ser vi även de hälsorisker som tobakskonsumtion innebär för individen. Skandia är en av de grundande medlemmarna i Tobacco-Free Finance Pledge, vilket är ett initiativ som syftar till att främja övergången till en tobaksfri kapitalmarknad. Skandia investerar inte heller i bolag som är involverade i cannabis för rekreationsbruk och vi har en mycket restriktiv hållning gentemot bolag involverade i medicinsk cannabis.

Skandia investerar inte heller i statsobligationer utfärdade av stater som underlåter att ansluta sig till grundläggande demokratiska principer, som systematiskt och allvarligt kränker mänskliga rättigheter eller där korruptionen är utbredd på en central nivå.

I de fall Skandia är indirekta ägare kan exkluderingar i enlighet med ovan inte alltid garanteras. Skandia arbetar, och gör löpande förändringar, för att hitta bättre lösningar för detta.

🔗 *En förteckning över de bolag och stater som har exkluderats av Skandias fondbolag och Skandias livbolag finns på skandia.se.*

Med hänsyn till klimatet

Vi ser klimatfrågan och den globala omställning som den föranleder som en av vår tids stora utmaningar. För oss som kapitalägare är det därför viktigt att ta hänsyn till klimataspekter i våra investeringar. Vi är ödmjuka inför att klimatfrågan är komplex och att konsekvenserna kan vara svåra att överblicka. Vi omprövar därför löpande våra ställningstaganden och beslut inom detta område för att säkerställa att vår investeringsstrategi och våra sparerbjudanden reflekterar utvecklingen på området.

Investeringarnas bidrag till klimatlösningar och utsläppsminskningar

Skandia strävar efter att investera i tillgångar som bidrar positivt till en klimatomställning, och arbetar för att undvika investeringar i tillgångar som är direkt skadliga för klimatet. Skandia avstår från att investera i bolag som utvinnet kol för energijändamål. Förbränning av

fossila bränslen bidrar till klimatiförändringarna och kol är det fossila bränsle som ger upphov till störst koldioxidutsläpp per energienhet. Kriteriet skärptes under 2019 till att omfatta bolag vars intäkter från kolproduktion överstiger 5 procent av bolagets omsättning. Investeringar i bolag vars huvudsakliga verksamhet är utvinning av kol för energijändamål är därför inte förenliga med våra värderingar. Vi har sedan tidigare undertecknat FN-initiativet Montreal Carbon Pledge, som förbinder oss att årligen mäta och redovisa koldioxidavtrycket i våra aktiefonder.

Investeringar i klimatomställning: Vi anser att finansiering av verksamheter som möjliggör lösningar på klimatproblem kan ge en god riskjusterad avkastning samtidigt som investeringarna bidrar till en hållbar utveckling. Det innefattar även bolag och verksamheter som är under omställning och/eller stödjer övergången till ett koldioxidsnålt samhälle. Framförallt identifierar vi sådana investeringsmöjligheter inom ramen för våra investeringar i onoterade bolag, infrastruktur, obligationer och genom vårt helägda fastighetsbolag. Den typen av investeringar är utmärkande för vår förvaltning och innebär att vi tillskjuter nytt kapital och därmed finansierar investeringar som möjliggör utvecklingen av klimatlösningar och faktiska utsläppsminskningar.

Klimatrisker i Skandias fonder och den traditionella livportföljen

Vår uppfattning är att avkastningen från våra investeringar kan påverkas av klimatrelaterade risker. Skandia hanterar denna finansiella risk genom att kontinuerligt analysera portföljen och att den möjliga skadeverkan som risken är kopplad till begränsas genom portföljens diversifiering. Vår målsättning är att klimatrelaterade risker och möjligheter alltid ska beaktas i såväl allokeringsbeslut som enskilda investeringsbeslut.

För att få en mer heltäckande bild av klimatriskerna i förvaltningen avslutade Skandia 2019 ett omfattande arbete med att analysera vår traditionella livportfölj och några av fondbolagets blandfonder ur ett klimatperspektiv. Målsättningen med analysen var att bättre förstå hur klimatrisker kan påverka innehaven i den traditionella förvaltningen av livportföljen samt att ta fram en utgångspunkt för en mer långsiktig investeringsstrategi utifrån ett klimatperspektiv. I nuläget visar analyserna att vi kan hantera risker kopplade till klimatet i våra portföljer.

Initiativ med klimatfokus under 2019

Skandia arbetar aktivt med olika proaktiva påverkansprojekt kopplade till klimatet. Under 2019 har Skandia bland annat:

- Fortsatt sitt aktiva arbete i Climate Action 100+, ett globalt samarbetsprojekt för investerare som riktar in sig på de bolag som släpper ut mest koldioxid för att de ska minska sina utsläpp och öka sin transparens i klimatfrågan.
- Fortsatt påverkansarbete gentemot kraftbolag i syfte att säkerställa att bolagens klimatstrategier ligger i linje med 2-gradersmålet och en förflyttning mot ett klimatneutralt samhälle.
- Verkat för ökad transparens kring bolags och branschorganisationers klimatstrategier, för att säkerställa att de inte bidrar till klimatlobbying som motverkar Skandias ambitioner i klimatfrågan.
- Undertecknat en rad upprop på klimatområdet, till exempel en uppmaning till regeringar i G7 och G20 att leva upp till Parisavtalet och skapa stabila förutsättningar för långsiktiga investeringar genom att säkerställa att alla länder arbetar i samma riktning i klimatfrågan. Sedan tidigare stödjer Skandia initiativet TCFD, vars rekommendationer bidrar till att öka medvetenheten om klimatrelaterade risker hos investerare och bolag. Vidare har Skandia skrivit under upprop för minskad avskogning av Amazonas samt uppmanat till bevarandet av sojamaratoriet från 2006 för fortsatt

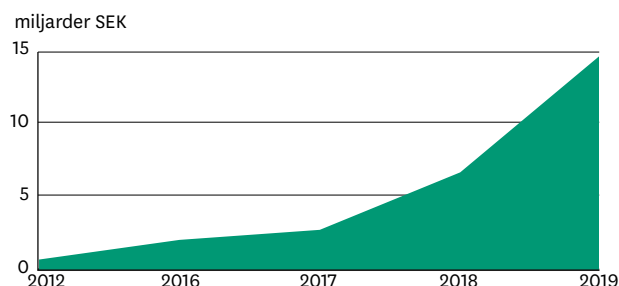
skydd mot skövling av Amazonas kopplat till sojaproduktion. Skandia deltar även i ett uppdrag för att tydliggöra investerarens förväntningar på hur flygindustrin hanterar klimatfrågan.

- Under året har Skandia tagit en mer aktiv roll och varit en av de ledande investerarna i UN PRI:s samarbetsprojekt kring palmolja, vilket syftar till att öka andelen hållbart producerad palmolja, och medverkat i ett flertal uppdrag i syfte att stärka Roundtable on Sustainable Palm Oil's (RSPO) ramverk för utvärdering av hållbart producerad palmolja som bland annat bidrar till minskad skövling av regnskogen.

Påverkan för klimatomställning

Skandia har som ambition att genom investeringar bidra till en klimatomställning i linje med Parisavtalet om att minska utsläppen av växthusgaser och hålla den globala uppvärmningen under 2 grader, med sikte på att inte överstiga 1,5 grader. För att lyckas med detta och driva på energiomställningen är ett aktivt och riktat påverkansarbete viktigt som verktyg.

Hållbara obligationer

Grafen visar den samlade investerade volymen av hållbara obligationer som Skandias kapitalförvaltning investerar i för Skandias traditionella förvaltning samt Skandias fonder. Skandia har under 2019 fördubblat innehaven. Investeringar i denna typ av obligationer medför inte bara en trygg avkastning utan även en möjlighet att positivt bidra till samhället. En hållbar obligation innebär en öronmärkt utlåning riktad till projekt där pengarna används till en social eller miljömässig investering. Exempelvis är pengarna i så kallade gröna obligationer öronmärkta till miljöförbättrande verksamheter. Skandia investerar i olika typer av obligationer där utgivarna är företag, offentlig sektor samt överstatliga organisationer.

Övergripande mål

Verka för ett hållbart värdeskapande i alla våra investeringar och främja en god avkastning till våra kunder.

Initiativ 2019

- Analyserat klimatrisker i förvaltningen.
- Ökad transparens; kapitalförvaltningsrapport, utökad rapport för bolagspåverkan samt ståndpunkt i klimatfrågan.
- Fördubblat investeringar i hållbara obligationer.

Utfall 2019

Moderbolagets traditionella livportfölj

	2019	2018
Förvaltad kapital, MSEK	498 289	439 859

Skandias fondbolag

	2019	2018
Kapital under förvaltning, MSEK	105 576	86 831
Antal ideella fonder	3	3
Förvaltad kapital i ideella fonder, MSEK	1 732	1 308

Påverkansaktiviteter 2019¹⁾

Skandias fondbolag och livbolag	2019	2018
Mänskliga rättigheter	147	142
Miljö & klimat	313	273
Arbetsvillkor	103	105
Affärsetik	57	56
Övergripande hållbarhetsstrategi	32	20

Bolagsstämmor och valberedningar

	Livbolag	Fondbolag
Deltagande i bolagsstämmor, antal	122	139
Deltagande i valberedningar, antal	4	3

Exkluderingslista Skandias fondbolag och livbolag

Antal bolag	2019	2018
Miljö	8	8
Mänskliga rättigheter	13	14
Kontroversiella vapen ²⁾	26	26
Tobak	23	22
Kol	78	72
Cannabis	6	4
Antal exkluderade bolag	154	146

1) Avser antal påverkansaktiviteter genomförda av Skandia samt av analysleverantörer och samarbetspartners för Skandias räkning. För fullständig redovisning se Skandias hemsida.

2) Med kontroversiella vapen avses klustervapen, antipersonella landminor, kemiska och biologiska stridsmedel samt kärnvapen.

Friskare företag med förebyggande insatser

Ett viktigt mål för Skandia är att göra svenska företag och deras medarbetare friskare. Vi vill hjälpa våra kunder och samhället i stort till bättre hälsa och lägre sjukfrånvaro. I vårt hälsoerbjudande lägger vi tonvikt vid förebyggande insatser och rätt rehabilitering för att öka hållbarheten i våra kunders verksamhet. Vår ambition är att skapa kund- och affärsnytta med lösningar som även gör samhället friskare.

Arbetsrelaterad ohälsa är ett växande problem, dels för individen som löper risk att bli sjuk och dels för arbetsgivare som går miste om viktig kompetens, men också för samhället i stort. Idag förväntas arbetsgivare ta större ansvar för anställdas hälsa än tidigare. Skandia vill underlätta för företag att ta sitt ansvar och kan bidra med specialistkompetens och särskilda verktyg inom såväl förebyggande insatser som behandling och rehabilitering.

Psykisk ohälsa drabbar allt fler

Sverige förlorar årligen 64 miljarder kronor på sjukskrivningar. Psykisk ohälsa har utvecklats till ett allt större samhällsproblem, vilket avspeglas i de stigande sjuktalen. Idag beror ungefär hälften av sjukskrivningar i Sverige på psykisk ohälsa. Enligt beräkningarna i en rapport som Skandia har tagit fram skulle ett mer förebyggande arbete mot psykisk ohälsa kunna frigöra löner till fler än 25 000 sjuksköterskor. Ett hinder i vägen för lägre sjuknota är att förebyggande insatser och rehabiliterande vård sällan ges i rätt tid. Enbart en knapp fjärdedel av de patienter som är i behov av åtgärder får hjälp inom en månad. Nära fyra av tio får hjälp först efter att vårdgarantins löfte om vård inom 90 dagar har passerat.

Enligt Skandias bedömning och synsätt är det viktigt att trösklarna till samtalsterapi för de som är på väg in i psykisk ohälsa sänks och tillgängligheten måste kraftigt förbättras. Det finns också ett behov av fler hälsovägledare som kan se till att individer inte hamnar mellan stolarna.

Skandias syn på hälsa

Skandia har en lång tradition av att utveckla tjänster för bättre hälsa och trygghet. Vi har en helhetssyn på hälsa där vi ser proaktiva insatser som en viktig komponent i att stödja företag och individer, samtidigt som hela samhället gynnas av möjligheten att spara in de kostnader för produktionsbortfall som sjukfrånvaro medför.

Att arbeta förebyggande ligger i Skandias DNA. Vi vet värdet av att sätta in tidiga insatser. Med försäkringslogiken som grund och över 100 års erfarenhet av proaktivt arbete är det naturligt för oss att agera

på tidiga signaler. Vi kallar det Skandiamodellen – att förutse och förebygga för att skapa vinster både för människan och för samhället. Tillsammans med våra kunder har vi minskat sjukskrivningarna med cirka 60 procent under de senaste 13 åren. Detta mycket till följd av vår hälsoförsäkring med förebyggande hjälp dit man som individ kan vända sig innan sjukskrivningen är ett faktum.

Insatser för friska företag

Skandia har särskilda verktyg för att fånga upp risker för ohälsa på arbetsplatser innan de hunnit resultera i sjukdom. Vid olycka, sjukdom eller i värsta fall dödsfall erbjuder vi ekonomisk trygghet genom sjuk-, olycksfalls- och livförsäkringar.

För att säkerställa att rätt insatser oavsett hälsotillstånd alltid kommer våra företagskunders medarbetare till del har vi utvecklat det heltäckande konceptet Hälsokedjan. I Skandias Hälsokedja ingår hälso- och sjukvårdsförsäkring, sjukförsäkring och flera sorters tjänster för bättre hälsa. Arbetsgivare kan bland annat få snabbt stöd och rådgivning i hälsofrågor via vår hälsosluss. Läs mer om Skandias erbjudanden inom hälsa och trygghet på sida 28.

Ett av våra viktigaste budskap till företag är att förebyggande hälsoarbete bör ses som en investering och inte en extra kostnad. Under 2019 tog vi fram ett beräkningsverktyg till våra tjänster på hälsoområdet som gör det enkelt för företag att räkna på sina kostnader för ohälsa och fastställa avkastning av att investera i Skandias Hälsokedja. Verktöget tar utgångspunkt i det faktum att varannan svensk ofta eller mycket ofta känner sig stressad på jobbet, där minst 9 procent upplever nedsatt prestation till följd av stress, medan var tredje svensk anser sig ha sömnproblem, vilket hos 12 procent försämrar prestationsförmågan.

I en intressentdialog som nyligen genomförts framgår det att en stor andel av Skandias företagskunder anser att hälsoförsäkringen bidrar till en mer lönsam verksamhet genom att dra ner sjukskrivningstalet. Många uppger att hälsoförsäkringen bidrar till att företaget uppfattas som en attraktiv arbetsplats samt att kvaliteten på proaktiva hälsoinsatser för medarbetarna är hög.

Skandias Hälsoalkylator

Skandias Hälsoalkylator är ett webbaserat verktyg som beräknar hur livsstilsfaktorer såsom stillasittande, övervikt, alkoholkonsumtion och rökning påverkar individens hälsa samt samhället och arbetsgivarens kostnader över tid. Syftet med detta arbete är att sprida kunskap om värdet av tidiga och förebyggande insatser. Under 2019 har verktyget kompletterats med fler branscher och statistik kring psykisk ohälsa.

Samhällsförlusten av sjukskrivningar

Skandia släpper varje år en ny version av rapporten Samhällsförlusten av sjukskrivningar. Rapporten fokuserar på det värdeskapande som runtom i landet går förlorat på grund av längre sjukskrivningar. Årets version av rapporten genererade stort medialt genomslag. I samband med dess publicering arrangerade Skandia tillsammans med nyhetsmagasinet Fokus ett seminarium där socialminister Lena Hallengren (S) och riksdagsledamoten Acko Ankarberg (KD) samtalade om behovet av förebyggande insatser för bättre hälsa. Skandias hälsoförsäkring lyftes fram som ett föredöme i sammanhanget.

Övergripande mål

Skandia arbetar med att under 2020 formulera mål inom ramen för Friska företag.

Initiativ 2019

- Tagit fram ett beräkningsverktyg till våra tjänster på hälsoområdet som visar värdet av företagets hälsosatsning.
- Genomfört ett flertal hälsoseminarier för ledare och chefer med fokus på hur arbetsplatser kan bli mer hållbara och hälsosamma.
- Lanserat en digital tjänst för ansökan om privatvård. Kunden kan snabbare och flexiblare söka vård för sina besvär.

Utfall 2019

Sammanställning av den forskning som Skandia och Skandias stiftelser finansierat

Forskningsområde	Pågående forskningsprojekt	Lärosäte	Upptag
Hälsa	Forskning kring kondition och fysisk aktivitet inom SCAPIS, en befolkningsstudie inom hjärta, kärl och lungor	Gymnastik- och idrottshögskolan, GIH	2019
Hälsa	Jämförande studie mellan traditionell diabeteskost, måttlig och strikt lågkolhydratskost	Karolinska institutet	2019
Hälsa	Minskat stillasittande på arbetet vid typ 2 diabetes genom mobil hälsa	Umeå universitet	2019
Hälsa	Studie av kostbehandling av icke-alkoholorsakad fettlever sjukdom	Karolinska institutet	2019
Hälsa	Hälsokonsekvenser av nattsömnarbete inom gruppen överviktiga	Uppsala universitet	2019
Hälsa	Fysisk aktivitet för främjande av hjärnhälsa bland skolungdomar. Undersöker förhållandet mellan fysisk aktivitet, sömn, kost och hälsosamma hjärnfunktioner	Gymnastik- och idrottshögskolan, GIH	2018
Hälsa	Verktyg och handbok för evidensbaserade komponenter inom hälsa och sociala kompetenser för ökad effektivitet i program och progression hos deltagare	Uppsala universitet	2015
Hälsoekonomi	Cost benefit-verktyg för att beräkna sociala värden, hälsoeffekter samt ekonomiskt värde av förebyggande insatser. Omfattar insatser såväl med som utan evidens	Uppsala universitet Umeå universitet	2014 2016
Hållbar samhällsbyggnad	Treårigt projekt (2018–2020) för att ta fram ny kunskap om hur det svenska samhällsbygget fungerar och hur det kan förbättras. Exempelvis vad gäller bostadsbyggande och infrastruktur	SNS (Studieförbundet Näringsliv & Samhälle)	2018
Hållbar samhällsbyggnad	Samverkan i samhällsbygget för ökad integration på arbetsmarknaden - fastighetsbranschens roll i skapandet av gemensamt värde och samhällspåverkan i utsatta områden	Handelshögskolan, Misum	2017
Forskning om ekonomiska relationer	Samarbetspartner till Mittuniversitetets Centrum för forskning om ekonomiska relationer (CER) under tre år. Bidragsfinansieringen avser primärt branschnära forskning, men även gemensamt nätverksarbete till gagn för båda parter	CER, Mittuniversitetet	2018

Etiskt agerande är vägledande i Skandias verksamhet

Bank- och försäkringsbranschen är en reglerad och tillståndspliktig bransch som kräver god ordning och tydliga processer för att få bedriva verksamheten och i förlängningen få kundernas förtroende. Skandia har ställt upp affärsetiska principer som inkluderar både externa och interna krav på verksamheten.

God affärsetik handlar om att ha gott omdöme i affärsrelationer och arbeta för att förebygga risker. För Skandia innebär det att vi alltid agerar ansvarsfullt, ärligt och med integritet för att skydda kundernas tillgångar och vårt anseende. Vi ska ta ansvar i hela vår verksamhet och ställer krav på att våra leverantörer och affärspartners också gör det.

Internt vägleds vi av Skandias ägarinstruktion som definierar de värderingar och beteenden som ska känneteckna vårt agerande. Det är en byggsten i vår företagskultur och hjälper alla medarbetare att fatta rätt beslut.

Krav på distributörer

Vi arbetar aktivt med att säkerställa hög kvalitet bland våra externa distributörer, bland annat genom att upprätthålla en löpande dialog mellan distributörerna och kontaktpersoner på Skandia. Vi säkerställer alltid att Skandias distributörer har Finansinspektionens tillstånd att bedriva försäkringsförmedlarverksamhet och att alla kunskapskrav är uppfyllda, exempelvis genom Swedsecs certifiering för rådgivning. Vi anser att rådgivning har ett högt värde för våra kunder och ska kompenseras, men utformningen av ersättningen måste främja långsiktig kundnytta, inte snabba klipp. Skandia har inte någon rörlig ersättning till anställda med undantag för rörlig lön till våra rådgivare, resultatandelstiftelsen Skandianen och resultatpremie till anställda i Skandia Fastigheter. Den rörliga lönen till våra rådgivare baseras på prestation och motsvarar i genomsnitt cirka 25 procent av den totala ersättningen (fast lön och rörlig lön).

Utbildning stärker affärsetiskt agerande

Utbildning och regelbunden kompetensutveckling utgör viktiga led i Skandias arbete med att säkerställa att våra medarbetare alltid agerar i linje med de policyer och regelverk som omgärdar vår verksamhet. Samtliga medarbetare genomför obligatoriska utbildningar i frågor som exempelvis motverkande av penningtvätt, identifiering och hantering av intressekonflikter, bedrägerier och mutor, samt hur man säkerställer fysisk säkerhet och informationssäkerhet.

Incidentrapportering

Skandia har en inarbetad process för hantering av brister och incidenter som inträffar i vår verksamhet. Det är obligatoriskt för samtliga medarbetare att regelbundet utbildas i incidentrapportering, vilket gör det möjligt för oss att sätta in snabba åtgärder. Våra kunder får information om de incidenter som påverkar dem direkt via våra externa kanaler, såsom kundtjänst, sociala medier och hemsida. Vi informerar alltid om vad man som kund ska vara uppmärksam på och ger rekommendationer kring lämpliga skyddsåtgärder.

Visselblåsarfunktion

Alla som är anställda inom Skandiakoncernen omfattas av en rutin för visseblåsning, det vill säga larm om allvarliga missförhållanden. Vid visseblåsning ska det föreligga en konkret misstanke om exem-

pelvis brott eller jämförliga överträdelse. Visselblåsning är reglerat i lag och personer som larmar har ett särskilt skydd mot repressalier. Visselblåsningsrutinen är beslutad av styrelsen och beskrivs i Skandias policy om etik, mutor och visseblåsning.

Syftet med visseblåsningsfunktionen är att hjälpa Skandia att uppmärksamma och hantera allvarliga händelser som på ett negativt sätt kan påverka Skandias ägare och kunder, medarbetare och andra intressenter och/eller Skandiabolagens efterlevnad av externa lagar och regler.

Intressekonflikter

I den typ av verksamhet som Skandia bedriver kan intressekonflikter uppstå, det vill säga situationer där två intressen ställs mot varandra och där båda inte kan tillgodoses samtidigt. Vissa av dessa intressekonflikter riskerar att leda till negativa konsekvenser för Skandias ägare och kunder. Därför har Skandia rutiner och processer för att identifiera och hantera intressekonflikter. En viktig del av Skandias värdegrund är att kundens intresse ska sättas först. Detta ska vara vägledande i alla medarbetares arbete och är särskilt viktigt i de roller där medarbetaren kan påverka kundens försäkringsskydd eller finansiella placeringar. Identifiering av intressekonflikter är ett obligatoriskt moment vid förändringar i Skandias organisation och vid framtagande av nya produkter.

Riskminimering inom Skandia

Skandia har systematiska processer i syfte att proaktivt minimera risker i verksamheten, till exempel risker för bedrägerier. Ett exempel på en sådan process är vår rekryteringsprocess med utgångspunkt från kompetens och erfarenhet. Vi tar referenser och gör bakgrundskontroller via extern specialist. Processen för bedömning av eventuella avvikelser är väl beprövad och innebär att rekryterande chef får handledning från HR, Juridik, Riskfunktionen och enheten mot Finansiell Brottslighet.

Skandia har sedan 2014 en kvalitetsnämnd som hanterar internt anmälda regelavvikelser inom distributionsorganisationen. Denna består av tre ledamöter: chef för försäljning, chefjurist och funktionsansvarig för arbetsrätt och förhandling. Arbetet i nämnden syftar till att säkerställa kundperspektiv och kundskydd i samband med avvikelser med avseende på rådgivning, dokumentationskrav eller andra centrala kundskyddsregler.

Bedömning av leverantörer och samarbetspartners

Våra förväntningar på underleverantörer är definierade i Skandias uppförandekod, som återfinns på skandia.se. För att analysera och värdera våra leverantörer har vi utvecklat en modell som främst handlar om självdeklaration och riskanalys. Självdeklarationen är utformad med utgångspunkt i uppförandekoden och tar fasta på leverantörens riktlinjer, processer, mål och uppföljning vad avser till exempel arbetsvillkor och antikorruption. Skandia gör sedan en bedömning som grundar sig på faktorer som leverantörens bransch,

var verksamheten äger rum och vilken förmåga leverantören har att hantera hållbarhetsfrågor. Vid bedömningen vägs olika hållbarhetsaspekter samman och utgör en del av den övergripande analysen av leverantören och leveransen. Om en aktuell fråga ger oss anledning att aktivt hantera en hållbarhetsrisk i leverantörsledet sker det i dialog med leverantören och i samråd med Skandias hållbarhetsavdelning. Metoden för hållbarhetsanalys av leverantörskedjan är integrerad i Skandias inköpsprocess.

Under året har Skandia inte avslutat samarbetet med någon leverantör på grund av identifierade hållbarhetsrisker. Skandia har inte heller valt att avstå från att inleda nya samarbeten med någon aktör med utgångspunkt i riskanalysen inom hållbarhet. Alla Skandias inköpare får grundlig utbildning inom ansvarsfull leverantörshantering. Under 2019 har utbildningsinsatser arrangerats genom organisationen Greenchain, som har utvecklat ett nätverk och en plattform för arbete med hållbara leverantörskedjor.

Motverka penningtvätt

Skandia bedriver ett strategiskt arbete med att motverka penningtvätt inom både bank- och försäkringsverksamheten. Till grund för arbetet ligger en riskbedömning som används för att identifiera risker, kartlägga metoder och prioritera insatser. I bedömningen av risk för penningtvätt tar Skandia hänsyn till både produktslag och kännetecken hos kunden. Graden av transparens och komplexitet som en produkt är förenad med utgör viktiga parametrar. Produkter som möjliggör transaktioner av högt värde kan bidra till en förhöjd risknivå. Under 2019 har Skandia stärkt arbetet mot penningtvätt och finansiell brottslighet genom ökade resurser och nya IT-system.

Skattehantering

I Skandia finns en centraliserad funktion för hantering av skatter och skatterisker. Skattehanteringen i Skandia styrs av en vd-beslutad skatteinstruktion som uppdateras årligen och som beskriver vårt etiska förhållningssätt och hanteringen av skatter i koncernen.

Skandias övergripande mål med verksamheten är att maximera värdet för ägarna, moderbolagets kunder, över livstiden av deras försäkringar. Som generell princip gäller därför att Skandia ska ha en affärsmässig inställning till skatt. Vi strävar efter att upprätthålla höga etiska standarder i hela verksamheten, vilket även gäller skatteområdet.

Målet för skattehanteringen är att betala rätt skatt i rätt tid. Skandias agerande i skattefrågor ska alltid vara i god tro och inom ramarna för gällande lag. Aggressiv skatteplanering genom förfaranden som kan vara på gränsen till skatteflykt får inte förekomma. Koncernens kontakter med skattemyndigheter och skattedomstolar ska utmärkas av ärlighet och respekt.

Den skatt Skandia betalar är en del av vårt sammanlagda bidrag till samhället. Stora delar av vår verksamhet är föremål för så kallad avkastningsskatt, andra delar för konventionell bolagskatt.

Skandia bedriver i stor utsträckning verksamhet som inte är momspliktig. Det innebär att den moms som Skandia betalar vid inköp av varor och tjänster inte blir avdragsgill utan stannar som en kostnad i koncernen (ej avdragsgill ingående moms).

Skandia bedriver verksamhet i Sverige där den huvudsakliga verksamheten är livförsäkringsverksamhet. Skandias bank är en internetbaserad bank med enbart privatkunder och fokus på vardagsekonomi samt bolån. Detta innebär att risken för att Skandia bidrar till skatteflykt genom sina kunder är låg. I koncernen finns också ett Luxemburgbaserat bolag som fungerar som en alternativ investeringsfond. Kapitalet i investeringsfonden ägs av investerarna och fonden/dotterbolaget konsolideras inte i koncernens resultat och balansräkning. Mer information om innehavet framgår av årsredovisningens not 57.

Skatterapport 2019

År 2019 uppgick Skandiakoncernens skattekostnad inklusive avvecklade verksamheter till 1 903 (1 301) miljoner kronor. Se sida 127 not 19 för uppdelning av skattekostnaden på typ av skatt samt fördelning per land. Skandiakoncernen betalade 2019 även sociala avgifter och särskild löneskatt till ett värde av 497 (564) miljoner kronor samt fastighetsskatt och energiskatt om 277 (240) miljoner kronor. Koncernens kostnad för betald men ej avdragsgill moms har under 2019 uppgått till cirka 451 (459) miljoner kronor.

Övergripande mål

God affärsetik ska upprätthållas i all verksamhet, inkluderas i relationen med kund samt i kravställning mot leverantörer och affärspartners.

Initiativ 2019

- Förklaringsmodell för hållbart inköp och hantering av hållbarhet i leverantörskedjan.
- Stärkt arbetet mot penningtvätt och finansiell brottslighet.

Utfall 2019

Vid 2019 års slut hade totalt 207 av Skandias leverantörer riskanalyserats enligt Skandias process för integrering av hållbarhet i leverantörskedjan, vilket motsvarar omkring 64 procent av vår inköpsvolym.

Under 2019 fick Skandia 1 917 klagomålsärenden. Det är en minskning med 15 procent jämfört med 2018. Minskningen beror på att åtgärder vidtagits för att lösa ett faktureringsproblem för våra kunder som genererade många klagomål. Det har också varit få tekniska problem i banken.

Skandia tar ansvar för miljön

Skandia har goda möjligheter att göra skillnad för miljön, både i den egna verksamheten och genom investeringar. Vi arbetar kontinuerligt med att begränsa vår negativa miljöpåverkan och för att främja miljövänliga lösningar.

Skandia har en långsiktig strategi för att införliva miljöhänsyn i alla delar av bolagets verksamhet. Frågan är högt prioriterad för oss, även om den direkta miljöpåverkan från vår verksamhet är begränsad. Vi vill minimera vårt ekologiska avtryck och ett aktivt arbete med miljöfrågor är också viktigt för att vi ska vara trovärdiga för våra kunder. Vi strävar efter en god hushållning med resurser för att minska den totala belastningen på klimatet och miljön i stort.

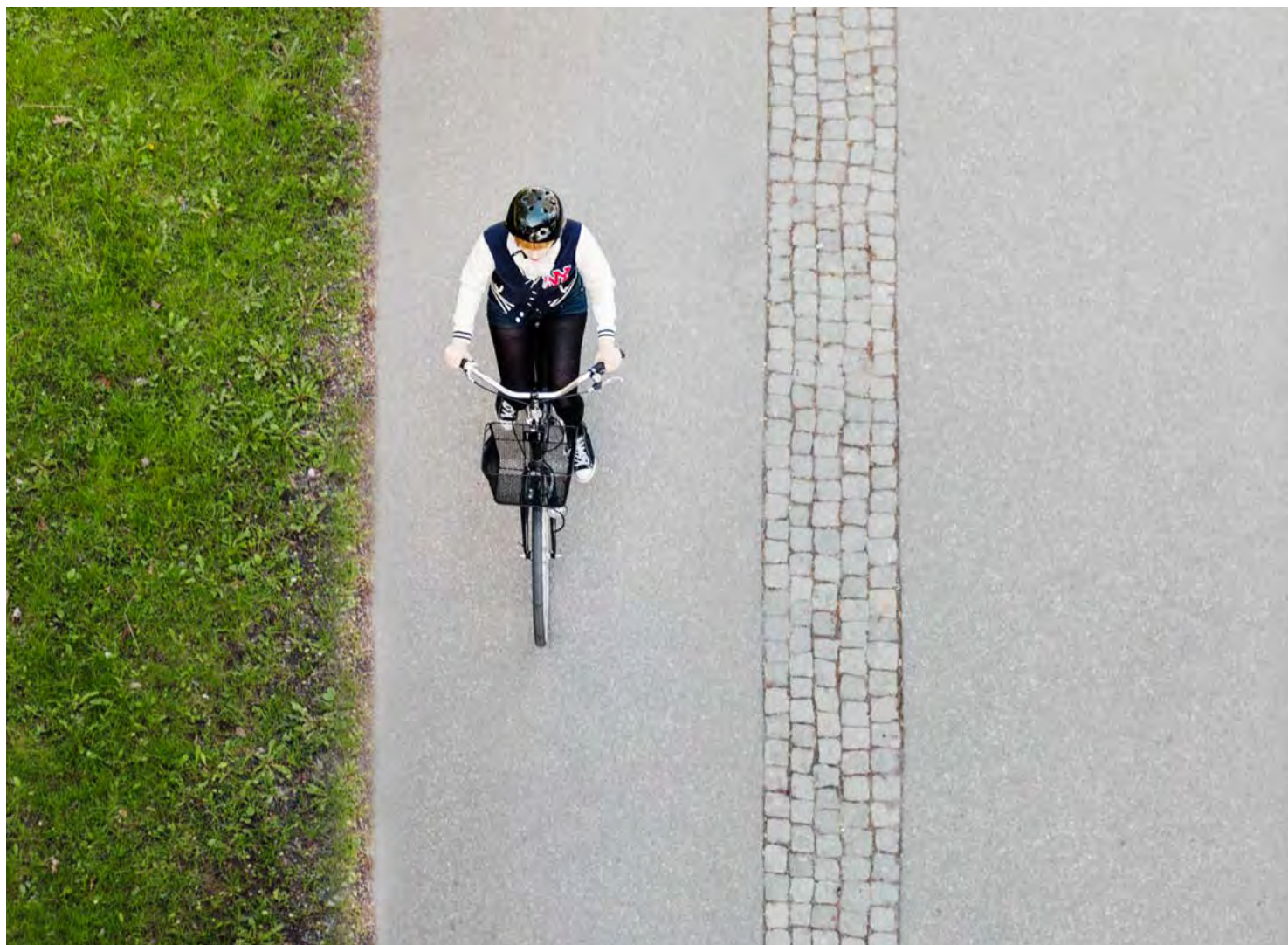
Elektricitet användning på Skandias kontor

Skandia har länge strävat efter att endast använda förnyelsebar el till våra kontorslokaler. I och med att hela verksamheten nu bedrivs från kontor i Sverige står förnyelsebar energi för 99 procent av elförbrukningen i lokalerna där vi arbetar, jämfört med förra årets 93 procent. Vid nyetableringar och ombyggnation av kontor ställer vi krav på fastigheternas miljöstandard, och miljökrav ställs vid inköp av

inredning och tjänster. Vårt huvudkontor är miljöklassat, och 76 (74) procent av Skandias kontorsytor i Sverige har gröna hyresavtal.

Begränsning av tjänsteresor

För att begränsa vår direkta klimat- och miljöpåverkan har Skandia en resepolicy som uppmanar alla medarbetare att minska resandet med flyg och bil samt att i möjligaste mån undvika transporter i samband med möten. Under året har Skandia sett över sin bilpolicy och antagit en revidering som i ökad utsträckning begränsar miljöavtrycket från Skandias förmånsbilar. I revideringsarbetet har det även beslutats att Skandia med korta cykler ska fortsätta att se över policyn för vidare anpassning och förflyttning för att möjliggöra en minskning vad gäller miljöpåverkan. Under 2019 ökade utsläppen från tjänsteresor med 53 procent till följd av ökat flygande.

Klimatkompensation

Sedan 2012 bidrar vi regelbundet till klimatkompensationsprojekt, för att i den mån det är möjligt parera de begränsade utsläpp som Skandias egen verksamhet ger upphov till. Skandia väljer alltid projekt som är kvalitetscertifierade av Gold Standard. För koldioxidutsläppen 2018 bidrog vi under 2019 med medel till vindkraftsprojektet Prony Windfarm i ögruppen Nya Kaledonien. Projektet bidrar både miljömässigt och socialt till en hållbar utveckling i det lokala samhället.

Hållbarhet i leverantörskedjan

Skandias indirekta miljöpåverkan kommer från våra inköp av produkter och tjänster till den egna kontorsverksamheten, såsom städ-

ning, kontorsmaterial, mat och dryck samt IT-tjänster. Skandia har en strukturerad process för att inhämta information om leverantörernas hållbarhetsarbete och integrera det i riskanalysen av leverantörer. Hållbarhetsfrågor tas upp i dialog med leverantörer under samarbetstiden.

Skandia har påbörjat arbetet att i kundkommunikationen bli mer digitala. Under 2019 gjorde vi 1 300 000 utskick och 500 000 notifieringar via den digitala brevlådan Kivra. Enligt Kivras beräkningar innebär 1,8 miljoner utskick en miljöbesparing på 684 ton koldioxid-ekvivalenter. Idag görs cirka 35 procent av utskicken digitalt. För kommande år är det Skandias ambition att öka andelen digitala utskick ytterligare, både för att förbättra kundupplevelsen och för att minska vår direkta miljöpåverkan.

Övergripande mål

Arbeta för resurseffektivitet och ta miljöhänsyn i verksamheten genom att minska negativ miljöpåverkan samt jobba för att minska direkt klimatpåverkan.

Initiativ 2019

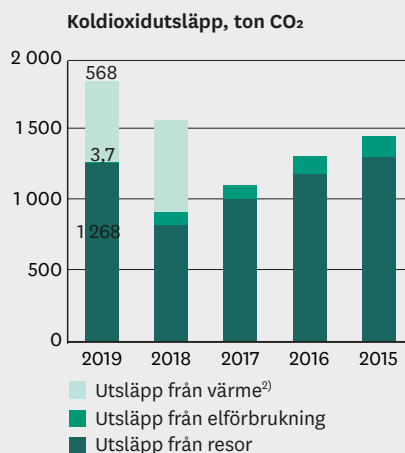
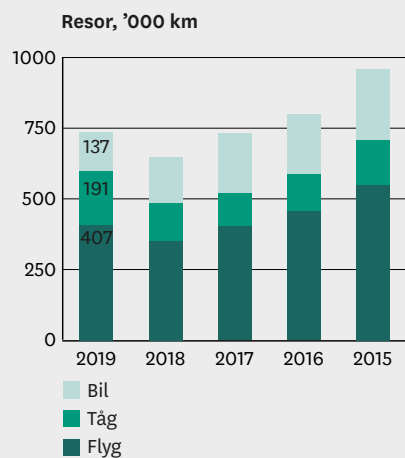
- Uppdaterad bilpolicy för begränsat miljöavtryck.
- Ökad andel digitala utskick.
- Ökat fokus på klimatfrågan i dialog med externa fondförvaltare.

Utfall 2019

Skandias miljönyckeltal

Energiförbrukning

	2017	2018	2019
Elektricitet (MWh)	3 665	3 765	3 477
Varav förnybart, %	92,0	92,5	99,6
Värme ¹⁾ (MWh)	-	7 976	6 740
Varav förnybart, %	-	-	-

1) Från och med 2018 har Skandia valt att inkludera fjärrvärme som en del i beräkningarna av energiförbrukningen.

2) Från och med 2018 har Skandia valt att inkludera fjärrvärme som en del i beräkningarna av koldioxidutsläpp.

3) Då verksamheten i Danmark och Litauen har avvecklats avser 2019 den svenska verksamheten.

Mer liv och mindre miljöpåverkan i Skandias fastighetsbestånd

Skandias fastighetsbolag arbetar aktivt för att bidra till en hållbar utveckling av branschen. Skandia Fastigheters påverkan på miljön beror framförallt på användningen av energi och byggmaterial och bolaget arbetar aktivt för att minska miljöpåverkan inom områdena energi, material, kemikalier och avfall. Utöver resurseffektivitet innefattar bolagets nya hållbarhetsramverk även hälsa och levande stadsmiljöer.

Skandia Fastigheter äger, förvaltar och utvecklar fastigheter inom segmenten kontor, köpcentrum, bostäder och samhällsfastigheter. Vid årsskiftet 2019/2020 förvaltade bolaget 122 fastigheter till ett sammanlagt värde av cirka 59 miljarder kronor och med en uthyrbar area om cirka 1,1 miljoner kvadrater.

Detta är en verksamhet som i hög grad är beroende av energi och material. Därför bedrivs ett aktivt arbete för att minska bolagets miljömässiga fotavtryck och bidra till en hållbar utveckling av branschen, det senare i samarbeten med bland andra Byggherrarna, Fastighetsägarna, Sweden Green Building Council och Byggvarubedomningen.

Skandia Fastigheter är certifierade enligt miljöledningssystemet ISO 14001 och arbetar ständigt för att minska miljöpåverkan inom områdena energi, material, kemikalier och avfall. För ett systematiskt och effektivt arbete med förbättringar inom området redovisar Skandia Fastigheter också sitt hållbarhetsarbete enligt det internationella systemet GRESB (Global Real Estate Sustainability Benchmark), där 2018 års resultatökning medförde utmärkelsen "Green Star" för tredje året i rad. Att det är föregående år som redovisas beror på att GRESB-resultaten presenteras i tredje kvartalet året efter.

Skandia Fastigheter tar socialt ansvar

I förvaltning och utveckling av fastigheter och stadsmiljöer ingår även ett socialt ansvar inom vilket Skandia Fastigheter väljer att lägga fokus nära kärnverksamheten, där bolaget har störst möjlighet att påverka. Tydliga exempel är Centrumakademin på köpcentrumen Väla och Frölunda Torg, där man erbjuder praktik för personer i närområdet som hamnat i utanförskap, arbete för ansvarsfulla leverantörskedjor samt utveckling av miljöer kring fastigheterna för ökad trygghet och tillgänglighet. I bolagets nya hållbarhetsramverk som fastställdes under 2019 ryms det sociala arbetet främst i området "levande stadsmiljöer". Utöver detta innehåller ramverket även "resurseffektivitet" och "hälsa". Mål och aktiviteter för de tre fokusområdena arbetas fram under 2020.

Förnybar energi

All el Skandia Fastigheter köper till sina fastigheter är förnybar – hälften kommer från vatten och hälften från vind. Sedan 2015 har koldioxidutsläppen från verksamheten beräknats enligt det internationella verktyget Greenhouse Gas Protocol.

I bolagets handlingsplan för energi ingår också bland annat att minst en solcellsanläggning ska installeras inom varje fastighetssegment senast 2020. Under 2019 har tre anläggningar tagits i bruk, i Uppsala, Malmö och på Frölunda Torg i Göteborg.

Klimatneutral fjärrvärme

Huvuddelen av bolagets beräknade koldioxidutsläpp tillräknas fast-

igheternas fjärrvärmeanvändning. För att reducera dessa utsläpp har ett avtal tecknats med Stockholm Exergi, avseende klimatneutral fjärrvärme, vilket omfattar 36 av fastigheterna – samtliga av bolagets fastigheter där Stockholm Exergi är leverantör. Stockholm Exergi arbetar för att bli helt klimatneutrala till 2022 och till dess säkerställs att fjärrvärmens inte bidrar till någon nettouppvärmning av klimatet, genom motsvarande investeringar i internationella klimatprojekt för utsläppsminskningar.

Material och kemikalier

Ett av Skandia Fastigheters mål är att begränsa användningen av miljöfarliga ämnen och icke förnybara material och resurser. Därför används systemet Byggvarubedomningen för inköp av nya byggmaterial och produkter. Här värderas produkterna baserat på deras kemiska innehåll tillsammans med ett antal livscykelkriterier.

Avfallshantering

Skandia Fastigheter arbetar enligt Sveriges nationella avfallsplan för att minska den negativa miljöpåverkan som uppkommer i verksamheten till följd av avfallsgenerering. Ett centralt avtal med avfallsentreprenören Ragnsells möjliggör säker hantering av farligt avfall samt att avfallsmängden från fastigheterna mäts och fastställda nyckeltal följs upp över tid för att på ett effektivt sätt kunna sortera och reducera avfallsmängderna.

Återbruk och återvinning

Sedan några år tillbaka har Skandia Fastigheter ett samarbete med Myrorna, där klädboxar placeras ut i anslutning till fastigheterna. Det sker framförallt i bostadsområden i Stockholm och Göteborg, samt vid köpcentrumet Väla i Helsingborg, men även vid kontorsfastigheter och vid särskilda evenemang. De insamlade textilerna går till återanvändning och återvinning genom Myrornas second-handverksamhet. Under 2019 samlades sammanlagt 54 ton textilier in och målet är att kontinuerligt skala upp samarbetet samt öka den insamlade volymen textilier.

Miljöinventering och -certifiering av fastigheter

Genom miljöcertifieringssystem kan Skandia Fastigheter systematisera sitt arbetssätt kring miljöfrågor och garantera fastigheternas miljöprestanda. Samtliga fastigheter i bolagets bestånd är inventerade enligt Miljöbyggnad och alla ny- och ombyggnader ska certifieras enligt Miljöbyggnad eller BREEAM. Vid årsskiftet 2019/2020 var 53 procent av fastighetsbeståndet certifierat.

Hantering av klimatrisker

Under året har Skandia Fastigheter utvecklat sin hantering av klimatrisker. Skandia Fastigheters ledningsgrupp utvärderar årligen risker och möjligheter avseende klimat. Identifierade risker och

möjligheter och relevant hantering presenteras och utgör beslutsunderlag för styrelsen. De väsentliga risker som identifierats under 2019 är klimatförändringar, klimatpåverkan från energi och klimatpåverkan från material.

Tre gröna stjärnor i GRESB

Skandia Fastigheter mäter sitt hållbarhetsarbete enligt det internationella indexet GRESB. Det ger en bra bild av hur arbetet ligger till i jämförelse med liknande bolag, och visar vilka områden bolaget behöver utveckla för att bland annat minska klimatavtrycket. För tredje året i rad har resultatet förbättrats och Skandia Fastigheter har nu fått tre så kallade "Green Stars". Från 2017 till 2018 ökade bolagets "GRESB Score" från 63 till 73 procent och de största förbättringarna gjordes inom kategorin "Stakeholder

Engagement", som avser bolagets engagemang hos hyresgäster, anställda, leverantörer och kommuner/städer. Stora förbättringar gjordes även inom "New Construction & Major Renovations", som visar hur bolaget tar hänsyn till miljö samt ekonomisk och social hållbarhet vid byggnation eller renovering av stora objekt. I denna kategori märks bland annat ett nytt miljöprogram som hanterar hur bolaget ska jobba för att minska den negativa påverkan på miljön vid byggnation.

Stor satsning på Frölunda Torg

På köpcentrumet Frölunda Torg i Göteborg satsas det nu stort på förnybar energi. Solcells- och geoenergiprojektet Geo Sol är en investering om 32 miljoner kronor – en omfattning som hittills inte setts i ett svenskt köpcentrum. Under 2019 har solceller installerats på byggnadens tak och i källaren en geoenergianläggning. Solen omvandlas till så kallad komfortkyla och spillvärmen från

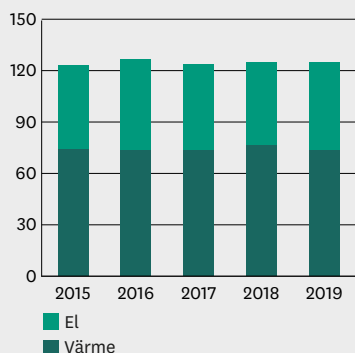
processen lagras i berget till vintern, när värmen behövs. Anläggningen producerar 525 MWh elenergi och 2 600 MWh värmeenergi per år. Det är ett system som minskar Frölunda Torgs klimatpåverkan radikalt – totalt sänks köpcentrumets koldioxidutsläpp med ungefär 225 ton per år – motsvarande den mängd som släpps ut under 100 flygresor från Göteborg till New York.

Övergripande mål

Skandia Fastigheters långsiktiga mål vad det gäller energi är att minska energianvändningen i fastighetsbeståndet med 3 procent årligen fram till 2020 och därefter med 1,5 procent årligen fram till 2050.

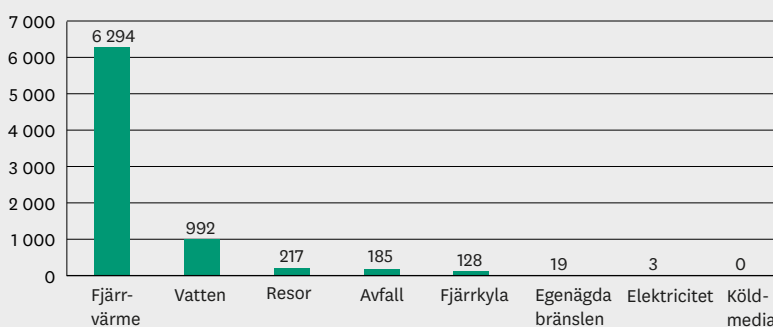
Utfall 2019

Energianvändning, (kWh/kvm Atemp)¹⁾

1) Atemp är den tempererade arean – den golvarean i temperaturreglerande utrymmen som ska värmas till över 10 grader celsius.

Utsläppskällor för koldioxid 2018, (tCO₂e)^{2) 3)}

2) Att det är föregående års siffror som redovisas beror på att 2019 års siffror sammanställs senare under 2020.

3) I enlighet med definitionerna i GHG-protokollet (Greenhouse Gas Protocol), en global standard för mätning, hantering och rapportering av växthusgasutsläpp, tillräknas klimatutsläppen från Skandia Fastigheters användning av egenägda bränslen och påfylld köldmedia Scope 1. Elektricitet, fjärrvärme och fjärrkyla kategoriseras som Scope 2 och utsläpp från hantering av avfall och från resor ingår i Scope 3.

En utvecklande arbetsplats med engagerade medarbetare

Engagerade medarbetare och ledare är en förutsättning för ökad besluts- och genomförandekraft, något som får stort utrymme i Skandias strategi. Engagemang i Skandia innebär en stark vilja att utvecklas och tillsammans prestera med kunden och affären som drivkraft.

Företagskulturen på Skandia bygger på engagemang från alla medarbetare, en vilja att lära sig nya saker och en förmåga att ta ansvar för att teamet ska uppnå Skandias mål. Skandia arbetar strukturerat för att erbjuda en inkluderande arbetsplats där alla ska känna trygghet och ha möjlighet till delaktighet och utveckling. Vi har infört dialogupplägg på olika teman kring arbetsmiljö, samarbete, kommunikation och nolltolerans mot diskriminering och sexuella trakasserier. Under 2019 genomfördes en intressentdialog med fokus på hållbarhet där medarbetare från olika delar av Skandia medverkade i en serie workshops. God affäretik och hållbara erbjudanden lyftes fram som de mest betydelsefulla delarna av Skandias hållbarhetsarbete av de medarbetare som deltog.

Fokus på medarbetarnas hälsa

På Skandia vill vi möjliggöra en sund livsstil för alla medarbetare och hälsoerbjudandet som finns för våra kunder erbjuds även våra anställda. Medarbetare på Skandia har tillgång till en hälsoförsäkring som fungerar proaktivt utöver sjuk- och privatvårdsförsäkringen. Alla medarbetare erbjuds även ett digitalt verktyg - Virgin Pulse, vilket ingår i hälsoerbjudandet till våra kunder. Under 2019 har sjukfrånvaron sänkts till 3,15 procent av budgeterad tid, jämfört med 3,2 procent under 2018. Arbetsmiljöorganisationen har stärkts med flera lokala huvudskyddsombud och riktade utbildningsinsatser för arbetsmiljöombud och chefer på storarbetsplatser. Därtill har processer för risk- och konsekvensanalyser och incidentrapportering kopplat till arbetsmiljöfrågor förbättrats.

Stöd och professionell utveckling på arbetsplatsen

Skandia följer löpande upp prestation, motivation och upplevd arbetsmiljö genom kontinuerliga Fokusdialoger mellan chef och medarbetare. Vid dessa tillfällen ges medarbetare och chef möjlighet att följa uppsatta mål och förväntningar samt uppmärksamma framgångar och lärdomar. Samtalen är avsedda att stödja Skandias medarbetare och bidra till professionell utveckling på arbetsplatsen.

Under 2018 startade projektet "Modern arbetsplats", som har till syfte att undersöka hur Skandias kultur kan utvecklas för att öka medarbetarnas engagemang och genomförandekraft. Flera initiativ har drivits under 2019, exempelvis har två lokala arbetstidsavtal moderniserats för att öka flexibiliteten utifrån såväl Skandias som medarbetarnas perspektiv. Lokaler i Sundsvall och Stockholm har setts över och modernisering har påbörjats, exempelvis har modernare verktyg för den digitala arbetsplatsen tillgängliggjorts. Vidare har prioriterade beteenden som bolaget vill stärka inom ramen för affärsplaneringsperioden synliggjorts. Beteenden som Skandia vill uppmuntra är samarbete och öppen dialog, att förstå kunden samt att förenkla uppgifter och processer.

Under året har Skandias ledarutvecklingsprogram utvecklats. En ny leverantör har upphandlats och tre piloter har genomförts i syfte att modernisera synen på ledarskap och att bredda ledarskapsträning även till roller utan formellt personalansvar.

Inom utvecklingsområdet har även en digital plattform för lärande införts med syfte att under kommande år ge medarbetare stärkta förutsättningar för att enklare sprida kunskap till kollegor.

Medarbetarundersökningen visar på stort engagemang

Ett annat exempel på hur vi fångar upp hur medarbetarna uppfattar sin arbetssituation är via den årliga medarbetarundersökningen. Svarsfrekvensen i årets medarbetarundersökning var hög, 89 pro-

cent, vilket ger uttryck för ett högt engagemang. Särskilt utmärkande var att eNPS fortsatt ligger på en hög nivå 20 (22) och att det samlade omdömet av Skandia som arbetsgivare ökar till 4,3 (4,2) på en 5-gradig skala.

En bransch i förändring

Vi är verksamma i en bransch som genomgår snabb förändring, främst genom nya tekniska förutsättningar, modernare arbetssätt samt regleringar och nya kundbeteenden.

Den föränderliga omvärlden ställer krav på Skandias förmåga att strukturera bemanning och säkerställa utvecklingskapacitet. Under 2019 har Skandia för andra gången gjort en långsiktig bemanningsplanering inom ramen för den övergripande affärsplaneringen. Bemanningsskommittéer har etablerats inom varje verksamhetsenhet för bättre hantering av rekrytering med Skandias bästa för ögonen. Ett antal kompetensinitiativ har också initierats, exempelvis bemannas yrkesrollen skadereglerare numera av personer med både skadereglerarkompetens och sjuksköterskekompetens för att skapa effektivitet och attraktiv kompetens.

Genom att vara med och driva förändringsprocesser skapar vi utrymme för våra medarbetare att utveckla personliga och yrkesmässiga kompetenser. På Skandia får medarbetarna växa på flera sätt, exempelvis genom lärande i vardagen, genom deltagande i förändringsprojekt, utbildningar, mentorskap eller deltagande i nätverk. En viktig utveckling är anpassning till modernare arbetssätt där Skandia under 2019 ökade antalet medarbetare som arbetar enligt SAFE-metodiken, vilket är ett agilt arbetssätt. 2019 mätte vi för första gången frågan "Jag kan utvecklas och växa professionellt på Skandia" och nådde ett bra resultat om 3,95 av 5.

En förutsättning för medarbetare att ta eget ansvar för sin attraktionskraft – inom Skandia och på arbetsmarknaden i stort – är att Skandia lyckas kommunicera vart bolaget är på väg och vilka kompetenser som krävs i framtiden. Här har Skandia satsat mer under 2018 och 2019 vilket avspeglar sig i medarbetarundersökningens resultat. Vi har bland annat höga resultat (≥3,9 av 5) på nedanstående frågor:

- Min närmaste chef kommunicerar vad Skandias mål och prioriteringar innebär för vårt team (4,1)
- Min närmaste chef och jag har en dialog om vad Skandias mål och prioriteringar innebär för mig i min roll (3,9)

Mångfald och jämställdhet på Skandia

Genom lönekartläggning, kartläggning av jämlikhetsvariabler via det externa benchmarkingverktyget Jämix och i medarbetarundersökningen följer Skandia upp mångfald och jämställdhet i företaget. Därtill sätts årligen en plan för aktiva åtgärder mot diskriminering. Könsfördelningen i Skandias koncernledning och personer på chefsposition är god (inom ramen för, eller mycket nära, 40-60 procent). Däremot finns utmaningar kvar inom vissa personalgrupper och könsfördelningen på chefsnivå har försämrats efter avveckling av verksamheterna i Danmark och Litauen. Skandia arbetar löpande med teamdialoger för att integrera mångfald och säkerställa en inkluderande arbetsplats med en god nivå på trygghet inom teamen.

Nolltolerans mot mobbning och trakasserier

Skandias nolltolerans mot mobbning och sexuella trakasserier är en viktig grundprincip för att skapa en positiv arbetsmiljö. Olämpligt beteende är oacceptabelt och något som vi arbetar kontinuerligt med för att förebygga och stoppa om det sker.

I 2019 års medarbetarundersökning uppgav 1,3 (0,9) procent att de utsatts för mobbning respektive 0,3 (0,2) procent att de utsatts för sexuella trakasserier. En allt större andel uppger att de fått hjälp att hantera situationer som uppstått, vilket är positivt.

Under året har Skandias handlingsplan mot mobbning och trakasserier omarbetats och förtydligats. Det fortsatta arbetet fokuserar på att betona vikten av att anmäla ett olämpligt uppträdande.

Fackligt engagemang och samverkan

På lokal nivå för vi en nära dialog med de organisationer som representerar medarbetarna. Detta sker genom såväl medbestämmande-förhandlingar (MBL) som andra former av facklig samverkan. Alla medarbetare omfattas av kollektivavtal. På central branschnivå finns två avtal; mellan Försäkringsbranschens Arbetsgivareorganisation (FAO) och Forena samt mellan FAO och Sveriges akademikers centralorganisation.

	Skandiakoncernen*		Skandia Fastigheter	
	2019	2018	2019	2018
Medarbetare, %				
Kvinnor	46%	49%	40%	41%
Män	54%	51%	60%	59%
Chefer, %				
Kvinnor	40%	45%	35%	33%
Män	60%	55%	65%	67%
Företagsledning, %				
Kvinnor	37%	39%	25%	33%
Män	63%	61%	75%	67%
Styrelse inkl. arbetstagarrepresentanter, %				
Kvinnor	41%	33%	33%	22%
Män	59%	67%	67%	78%
Fullmäktige, %				
Kvinnor	67%	62%	-	-
Män	33%	38%	-	-
Medelantal anställda				
Medelantal anställda, i Sverige	1 945	1 920	137	141
Medelantal anställda, utanför Sverige	-	323		
Total sjukfrånvaro, %	3,2%	3,3%	2,0%	2,1%
Personalomsättning, %	13,6%	16,1%	5,9%	8,7%

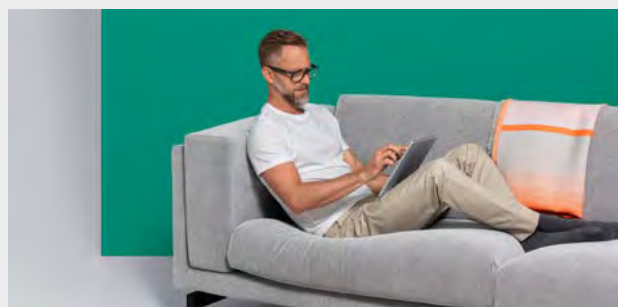
* Samtliga bolag inom Skandiakoncernen exklusive Litauen 2019 då verksamheten avvecklats under året.

Övergripande mål

Engagerade och friska medarbetare som har möjlighet att prestera och utvecklas, med förankring i vår värdegrund.

Initiativ 2019

- Stabiliserat eNPS på hög nivå om 20 (22) samt stärkt det sammanfattande omdömet om Skandia som arbetsgivare 4,3 (4,2).
- Rullat ut Microsoft 365 (inklusive Teams) vilket stärkt förutsättningarna för digitalt samarbete.
- 156 medarbetare har utbildats i den agila arbetsmetoden SAFe.
- Avslutat traineeprogrammet Accelerate för nio nya medarbetare och startat en ny fas med ytterligare fem nyexaminerade.

Utfall 2019

Område	Mål	Utfall 2019																					
Mångfald och jämställdhet	Skandia vill vara branschens mest attraktiva arbetsplats där alla behandlas med respekt och värdighet och där kvinnor och män har lika möjligheter och skyldigheter.	Arbetet med mångfald och jämställdhet följs främst upp på områdena likvärdiga möjligheter till utveckling och karriärmöjligheter samt jämställdhetsvariabler med extern benchmark. En analys och uppföljning avseende aktiva åtgärder mot diskriminering har genomförts i samverkan mellan arbetsgivare och fackliga parter med gott resultat.																					
Utveckling	Alla medarbetare ska ha lika villkor avseende kompetensutveckling och karriärmöjligheter.	På frågan i årets medarbetarundersökning om män och kvinnor har samma villkor och möjligheter uppgick utfallet till 4,52 på en skala mellan 1-5.																					
Lönekartläggning	Inga osakliga löneskillnader mellan män och kvinnor.	Lönekartläggning har genomförts under 2019 och visade ett gott resultat.																					
Årets medarbetarundersökning	För delområdena i tabellen till höger används en 5-gradig skala där 3,9 anses vara ett gott resultat. Utöver dessa mäter Skandia eNPS (employee Net Promoter Score), det vill säga i hur hög utsträckning medarbetarna vill rekommendera Skandia som arbetsgivare.	<table> <tr> <th></th><th>2019</th><th>Riktvärde</th></tr> <tr> <td>Motivation/prestation</td><td>4,08</td><td>3,9</td></tr> <tr> <td>Ledarskap</td><td>4,03</td><td>3,9</td></tr> <tr> <td>Utveckling</td><td>4,26</td><td>3,9</td></tr> <tr> <td>Strategi/Mål</td><td>3,96</td><td>3,9</td></tr> <tr> <td>Arbetsmiljö</td><td>3,87</td><td>3,9</td></tr> <tr> <td>eNPS</td><td>20</td><td>> 0</td></tr> </table>		2019	Riktvärde	Motivation/prestation	4,08	3,9	Ledarskap	4,03	3,9	Utveckling	4,26	3,9	Strategi/Mål	3,96	3,9	Arbetsmiljö	3,87	3,9	eNPS	20	> 0
	2019	Riktvärde																					
Motivation/prestation	4,08	3,9																					
Ledarskap	4,03	3,9																					
Utveckling	4,26	3,9																					
Strategi/Mål	3,96	3,9																					
Arbetsmiljö	3,87	3,9																					
eNPS	20	> 0																					
Balans	Alla medarbetare ska på lika villkor kunna förena arbete med familj och fritid.	Årets medarbetarundersökning visar på ett resultat om 4,5 (4,5) på frågan om det går att kombinera arbete med föräldraskap. Medarbetare erbjuds också möjlighet till förkortad arbetstid tills barnet fyller 12 år samt utfyllnad av föräldraförsäkringen upp till 90 procent av lönen.																					
Bemötande	Ingen ska utsättas för mobbning eller trakasserier.	1,6 (1,1) procent av medarbetarna uppgav att de utsatts för mobbning eller trakasserier. Av de som svarat att de utsatts är det en växande andel som på följdfrågor angett att de fått hjälp att hantera situationen. Arbetet fortsätter mot målet om att dessa siffror ska ner till noll.																					

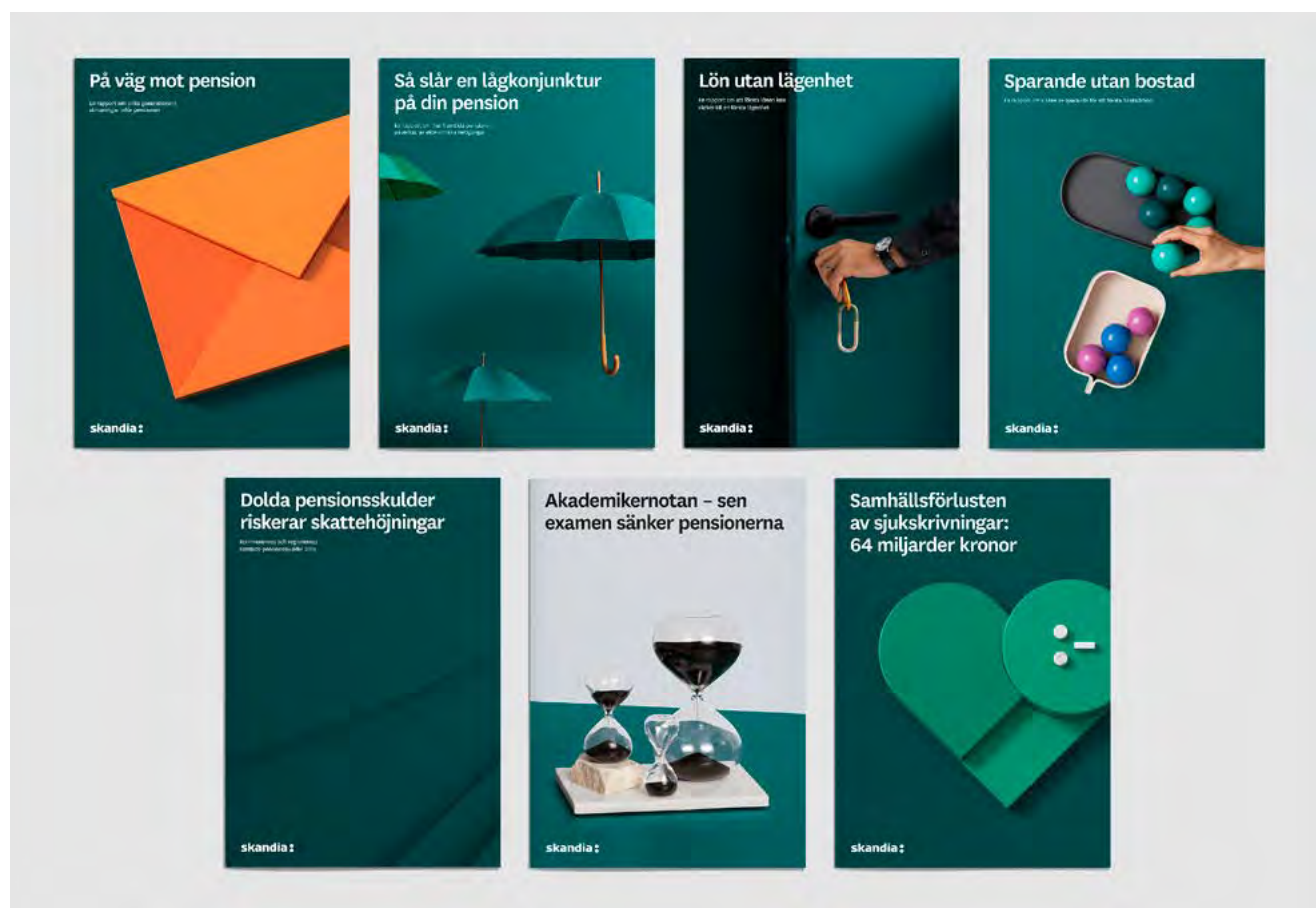

Skandia bidrar till ett mer hållbart samhälle

Skandias erbjudanden fyller en viktig funktion i samhället genom att skapa ekonomisk trygghet och stödja ett friskt liv för bolagets kunder. Vårt samhällsengagemang fokuserar på frågor som ligger nära verksamheten och stärker vårt arbete med proaktiva insatser för ett friskare arbetsliv och ett ekonomiskt tryggare samhälle.

Skandias erbjudanden utgör ett viktigt komplement till de offentliga försäkringssystemen i Sverige. Genom att möta samhällsutmaningar skapar vi värde för individen och samhället i stort. Skandia har en lång tradition av nytänkande och engagemang i samhällsfrågor. Vi är en aktiv röst i samhällsdebatten, vilket bland annat syns i de olika rapporter som vi tar fram. Under 2019 har vi publicerat ett flertal rapporter som adresserar den pensionsambition som många människor har där förväntan är en pensionsnivå som motsvarar 80 procent av lönen. Idag ser vi exempelvis att den ökande medellivslängden och det sena

arbetsmarknadsinträdet leder till att många människor inte hinner arbeta tillräckligt länge för att nå rimliga pensionsnivåer. I Skandias rapport "Akademikernoten - sen examen sänker pensionerna" undersöker vi hur pensionerna påverkas av en sen etablering på arbetsmarknaden för olika yrkeskategorier. Vi har även tittat på andra faktorer som påverkar pensionerna, exempelvis konjunktursvängningar. En av Skandias konkreta lösningar är det vi kallar Allemanspension. Det är ett förslag till en helt ny sparform för privat sparande med skatteincitament och ett tydligt reglerat pensionssyfte. Under året har vi

i kronor och ören också visat hur pensionsskulderna ser ut för samtliga kommuner och regioner i landet. Pensionsskulden är den skuld som kommuner och regioner har i form av tjänstepension till sina anställda och före detta anställda. Skandias ambition är att opinionsbilda kring pensionsskulden eftersom detta är en skuld som kommuner och regioner behöver planera för i god tid för att det inte ska påverka ekonomin negativt.

Härtill har vi genom rapporter tagit upp utmaningarna med ungas möjlighet att komma in på bostadsmarknaden. Skandia har under året också beslutat att i än större utsträckning stötta forskning kopplat till långsiktigt sparande och utvecklingen av en hållbar finansmarknad.

Ytterligare en samhällsutmaning som vi har adresserat i rapportform under året handlar om att sjuktalet bland den arbetande befolkningen fortsatt ligger på höga nivåer och innebär att samhället förlorar stora summor på uteblivet arbete. Det preventiva arbetet, som är så viktigt för att hålla nere sjukskrivningarna, är eftersatt och Skandia vill visa på det goda exemplet som är vår Hälsokedja. Vi kan se att sjuktalet hos Skandias sjukförsäkringskunder har minskat med cirka 60 procent under de senaste 13 åren.

Insatser för ett friskare samhälle

Skandia investerar långsiktigt i samhällsviktiga projekt och stödjer forskning med fokus på ett friskare samhälle. Stöd till medicinsk forskning ingår som en viktig del i Skandias hälsofrämjande arbete.

Vi initierar och finansierar forskningsprojekt i samverkan med flera ledande universitet. Syftet är att utveckla lösningar som kommer våra kunder och samhället till godo genom att bidra till fysisk och psykisk hälsa och hållbara välfärdssystem. Vi prioriterar forskning kring sjukdomar som är vanliga i försäkringskollektivet eller bland kommande kunder. Många av de projekt som Skandia stödjer fokuserar på förebyggande insatser och rehabilitering.

De forskningsprojekt som fått finansiellt stöd av Skandia under 2019 har huvudsakligen varit inriktade på kost, kondition och fysisk aktivitet, med särskilt fokus på diabetespatienter och överviktiga. Bland annat valde Skandia att satsa på ett forskningsprojekt kring minskat stillasittande vid diabetes typ 2 genom mobil hälsa. Via Skandias olika stiftelser stöttas och uppmärksammas även forskning och akademiska insatser som är kopplade till långsiktigt sparande.

Som huvudpartner till Cancerfonden har Skandia tillsammans med sina kunder genererat 8,1 miljoner kronor till svensk cancerforskning under 2019. Vi arbetar gemensamt med kunskapsspridning av förebyggande åtgärder. Genom Skandias stiftelse Idéer för livet når vi barn och unga kopplat till tidiga insatser för förebyggande hälsa, kopplat till fysisk såväl som psykisk hälsa genom lokala projekt och större partnerskap med fokus på att skapa positiv förändring.

➔ [För fler exempel på Skandias samhällsengagemang, läs om Idéer för livet på sidan 52.](#)

Övergripande mål

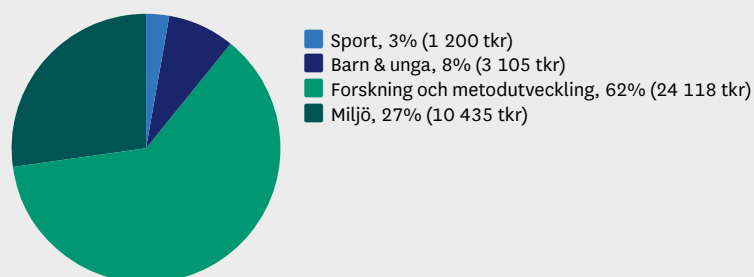
Aktivt påverka i samhällsfrågor som berör vår verksamhet, i syfte att främja samhällets utveckling, förebygga ohälsa och bygga trygga närsamhällen.

Initiativ 2019

- Forsatt att driva förslaget om att införa Allemanspension - ett förmånligt sparande med tydliga incitament och ett tydligt reglerat pensionssyfte.
- Publicerat rapporter om utmaningarna med ungas möjlighet att komma in på bostadsmarknaden.
- Finansierat forskningsprojekt med fokus på kost, kondition och fysisk aktivitet, med särskilt fokus på diabetespatienter och överviktiga.

Utfall 2019

Skandias ekonomiska bidrag till samarbetspartners 2019

Redovisade belopp härrör från Skandia, Skandias stiftelser och Skandias ideella fonder (där spararna aktivt valt att en del av kapitalet ska återinvesteras i samhällsförbättrande åtgärder för barn och unga, miljöarbete och påverkan samt cancerforskning).

Skandias stiftelse Idéer för livet

Skandias stiftelse Idéer för livet strävar efter att skapa ett hälsosammare och tryggare samhälle. Stiftelsen agerar som en katalysator för att skapa fler och effektivare förebyggande insatser för barn och unga genom att initiera och stödja lokala projekt, metoder och forskning. Effektmätning av värdeskapande är centralt, i stiftelsens verksamhet och i de projekt stiftelsen stödjer, för att fler effektiva och förebyggande insatser ska kunna genomföras.

Utgångspunkten för stiftelsens arbete är försäkringslogikens idé om att det är av både mänskligt och ekonomiskt värde att förutse och förebygga risker istället för att agera först när ett problem har uppstått. Idéer för livet stödjer proaktiva och tidiga insatser för barn och ungas hälsa samt trygghet. Genom förebyggande arbete kan ökad kvalitet och resurseffektivitet uppnås i välfärdssystem och hälsosatsningar.

Stiftelsen har i över 30 år stöttat 4 100 lokala projekt för barn och unga, utvecklat metoder för att förebygga ohälsa och utanförskap och bidragit till ett stort antal olika forskningsprojekt. De verksamheter som får stipendium från stiftelsen erbjuds information om och stöd i att mäta sociala effekter av sina projekt.

Finansieringen av stiftelsen sker genom årlig avkastning från det grundkapital som Skandia tillförde när Idéer för livet grundades och från fonden Skandia Idéer för livet där två procent av det årliga värdet går till verksamheten. Fonden är dessutom fri från förvaltningsavgifter. Skandia står för stiftelsens kostnader för administration och kansli.

Samarbeten med forskare och utvalda ideella organisationer
Idéer för livet samarbetar med flera universitet för att ta fram evidensbaserade modeller för preventiva insatser samt för att göra beräkningar av insatsernas hälsovinster och ekonomiska värde.

Tillsammans med forskare från Uppsala och Umeå universitet har stiftelsen utvecklat Idéer för livet-modellen som används för att mäta sociala effekter och ekonomiskt värde på kort, medellång och lång sikt. Idéer för livets vetenskapliga råd har som syfte att vetenskapligt kvalitetssäkra de forskningsuppdrag som genomförs. Rådet besitter tvärvetenskapliga kompetenser från discipliner inom bland annat socialt arbete, nationalekonomi och folkhälsovetenskap.

Stiftelsens ambition är att inom de lokala projekt som bedrivs identifiera metoder som är skalbara och ger bevisad samhällsnytta, för att därefter sprida dem till en bredare krets. Evidensbaserade arbetssätt, effektmätning och beprövat värdeskapande genomsyrar hela stiftelsens verksamhet.

Idéer för livet har tagit initiativ till och finansierat en rad forskningsprojekt vid ledande universitet och högskolor. Syftet är att hitta mätmetoder för att räkna på värdet av sociala insatser och investeringar. Under Almedalsveckan var detta stiftelsens huvudfråga i ett antal seminarier. Vid en forskningskonferens om sociala investeringar, som arrangerades hos Skandia, presenterade Gymnastik- och idrotts-högskolan (GIH), Umeå samt Uppsala universitet nya metoder, verktyg och program som driver utvecklingen mot ett mer socialt hållbart samhälle.

Stiftelsen Idéer för livet samarbetar även med utvalda barnrättsorganisationer och ideella verksamheter som gör skillnad för ungas

Effektmätning med fokus på skolan

Tidiga insatser i skolan kan vara avgörande för en ung människas framtid. I Idéer för livets strategi lyfts skolan fram som en viktig arena i egenskap av att nå ut till majoriteten av Sveriges barn och unga. Stiftelsen var med och grundade initiativet Motivationslyftet och har under året även gått in som huvudpartner i projektet Lajka, som drivs av Prins Carl Philips och Prinsessan Sofias stiftelse.

Motivationslyftet

Forskning visar att stress, skoltrötthet och psykisk ohälsa ökar bland unga. Det vill Motivationslyftet motverka genom att låta barn hitta sina inre drivkrafter och på så vis även sin motivation i livet. Motivationslyftet hjälper barnen utifrån en forskningsbaserad metod och med material som tagits fram för att användas på svenska skolor.

– Idéer för livet har varit vår viktigaste samarbetspartner sedan starten. Med hjälp av deras resurser och ovärderliga kompetens i frågor kring barn och unga har vi möjlighet att påverka den svenska skolutvecklingen, säger Jana Söderberg, verksamhetsansvarig för Motivationslyftet by Star For Life.

Lajka

Att bli utsatt för hot, hat, mobbning och trakasserier på nätet är tyvärr vanligt bland barn och unga. Ungefär var tredje ungdom har varit med om någon form av kränkning på nätet. En tryggare nätvardag är ett av två prioriterade områden som Prins Carl Philips och Prinsessan Sofias stiftelse arbetar med att förändra. Arbetet görs i form av en skolsatsning och med en metod som har utvecklats av skolpersonal och forskare.

– Vi driver projekt i egen regi eller tillsammans med andra aktörer som också tror på ett dynamiskt och inkluderande samhälle fritt från hat och mobbning. Stiftelsen är verksam inom två områden, ökad respekt och förståelse för dyslexi samt tryggare och schystare nätvardag. Våra målgrupper är barn och unga och vi är glada att Skandias stiftelse Idéer för livet är partner till Lajka, säger Essi Alho, tillförordnad verksamhetschef på stiftelsen.

trygghet och hälsa. I samarbetet med experter inom olika fokusområden kan frågor för möjliga framtida forskningssatsningar också identifieras.

Insatser som förstärker ungas hälsa

Den psykiska och fysiska ohälsan bland barn och unga är omfattande. Detta är en förlust och kostnad för såväl individen som samhället. En stärkt hälsa och självkänsla är särskilt viktigt för barn och unga för att klara skolan och rustas för en bra framtid.

De senaste åren har Idéer för livet sett en ökad andel stipendiesökningar till projekt som kretsar kring förebyggande aktiviteter för barn och ungas psykiska hälsa.

Skandia och stiftelsen har också ingått ett forskningssamarbete med GIH om hur fysisk aktivitet påverkar ungas välmående och prestationer i skolan. Det är ett fyraårigt forskningsprojekt där den första fasen är att analysera över tusen elevers vanor kring kost, sömn och motion. Den andra fasen handlar om hur elever påverkas av förändrade vanor. Forskningen ska leda till rekommendationer om hur skolan kan utvecklas för att tillmötesgå de faktorer som är viktiga för barn och ungas utveckling.

Såväl otrygghet som ohälsa kan få konsekvenser i vuxenlivet om det inte hanteras i tid. Gemensamma insatser blir viktiga för att vända trenden. Stiftelsen samverkar därför med kommuner, landsting, näringslivet och ideella organisationer för att utbilda och upplysa om trygghet och hälsa.

FNs globala hållbarhetsmål

Idéer för livet har under 2019 aktivt bidragit till följande åtta av FN:s 17 globala hållbarhetsmål 2030.

- 160 deltagare har under året utbildats av Idéer för livet i att utvärdera förebyggande sociala insatserns effekt och ekonomiska värde. 70 procent använder verktyget kontinuerligt.
- 77 projekt för barn och unga som fått stipendier för förebyggande insatser inom kategorierna Antimobbning, Drogfritt, Hälsa, Kultur, Mångfald och Mötesplatser.
- 11,5 miljoner kronor har stiftelsen beviljat för forskning, metodutveckling och lokala projekt.
- 43 000 barn och unga har nåtts av de projekt och organisationer som under 2019 fått stöd från Idéer för livet.

Social Return on Investment (SROI)

För uppföljning och utvärdering av insatser används metoden SROI, ett internationellt etablerat koncept för att planera, mäta, följa upp och utvärdera vilket värdeskapande som insatser och verksamheter bidrar med – socialt, miljömässigt och ekonomiskt.

Med modellen får kommuner, landsting, företag och ideella organisationer beslutsunderlag för planering, styrning och utvärdering av verksamhetens sociala insatser. På så vis bidrar Idéer för livets forskning, metodutveckling och utbildningsinsatser med innovationskraft i det svenska välfärdssystemet. Idéer för livet-modellen är unik i sitt slag kring att mäta och utvärdera social innovation och insatser.

Utvalda samarbetsorganisationer erbjuder utbildning i Social Return on Investment, en särskild mätmetod för värdeskapande, för att de lättare ska kunna fånga upp och analysera de sociala effekter som verksamheten skapar. Under 2019 deltog följande fyra i utbildningen; Rädda Barnen, Stiftelsen Våga va' dig själv, CentrumAkademien och Sparks Generation.

Barnkonventionen

Idéer för livet har i över 30 år utgått ifrån barnkonventionen som definierar barns rättigheter. Konventionens artiklar är uppdelade i skyddande, stödjande eller påverkande rättigheter. Av Idéer för livets projekt under 2019 berörde 81 procent stödjande, 23 procent skyddande och 54 procent påverkande. 2020 blir Barnkonventionens innehåll svensk lag, Barnrättslagen. Idéer för livet utgår ifrån barnkonventionen i sitt arbete och har som krav att alla projekt ska harmonisera med Barnkonventionens grundprinciper.

Förklaring av resultat- och balansräkning

Resultaträkning

MSEK	2019	2018
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat	135	108
1 Premieinkomst	33 689	26 431
2 Kapitalavkastning, netto	47 305	11 214
3 Försäkringsärsättningar	-13 528	-13 501
4 Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar	-26 167	-6 438
5 Driftskostnader	-2 904	-2 882
Övrigt tekniskt resultat	1 649	2 030
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	40 044	16 854
Kapitalavkastning, netto	-51	-72
6 Resultat bankverksamhet	140	85
Resultat övrig rörelsedrivande verksamhet	-13	39
Övrigt icke-tekniskt resultat	-644	-645
Periodens resultat före skatt	39 611	16 369
Skatt	-1 903	-1 321
Resultat avvecklad verksamhet	172	-1 305
Periodens resultat	37 880	13 743

Resultaträkning – förklaring

1 Premieinkomst

Här visas de pengar som Skandias kunder betalat in under året. Inom fond- och depåförsäkring visas inte kundernas inbetalningar i resultatet.

2 Kapitalavkastning, netto

Kapitalavkastningen är avkastningen på våra kunders kapital. Avkastningen påverkas främst av hur kapitalet är placerat och hur marknaden har utvecklats. Via återbäringsräntan fördelar Skandia preliminärt eventuellt överskott till kundernas försäkringskapital. På så sätt får kunderna en stabil utveckling av sitt sparkapital eftersom återbäringsräntan inte följer den faktiska avkastningens svängningar.

3 Försäkringsärsättningar

Består till största delen av de utbetalningar som Skandia har gjort till våra kunder under året. Försäkringsärsättningar visar de faktiska utbetalningarna och skiljer sig därför från det preliminärt allokerade försäkringskapitalet som framgår av årsbeskeden.

4 Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar

Förändringen visar nettot av premier och utbetalningar, effekt av ändrad marknadsränta samt påverkan av antagandeförändringar avseende exempelvis dödlighets-, skatt- och driftskostnadsantaganden.

5 Driftskostnader

Visar Skandias kostnader som är kopplade till försäkringsverksamheten. Skandias verksamhet är kunskapsintensiv och den största delen av kostnaderna utgörs av personalkostnader. Andra kostnader är exempelvis försäljnings- och IT-kostnader.

6 Resultat bankverksamhet

Här visas resultatet från Skandias bankverksamhet. Det största bidraget till resultatet kommer från räntenettet. Räntenetto består av intäkter och kostnader för utlåning och inlåning av kapital.

Balansräkning

MSEK	2019	2018
1 Immateriella tillgångar	4 865	5 510
2 Placeringstillgångar	695 344	592 503
3 Tillgångar i bankverksamhet	77 786	67 270
Tillgångar som innehas för försäljning	—	40 952
Övriga tillgångar	20 071	17 627
Totalt Tillgångar	798 066	723 862
Eget Kapital	210 466	181 931
4 Försäkringstekniska avsättningar	456 074	402 084
3 Skulder i bankverksamhet	73 522	63 524
Avsättningar och skulder som innehas för försäljning	—	40 461
Övriga avsättningar och skulder	58 004	35 862
Totalt Eget Kapital, avsättningar och skulder	798 066	723 862

Balansräkning – förklaring**1 Immateriella tillgångar**

Immateriella tillgångar är icke-fysiska tillgångar. Värdet på tillgångarna testas varje år och vissa av tillgångarna skrivs av enligt en bestämd avskrivningsplan.

2 Placeringstillgångar

Här finns kundernas kapital som Skandia ansvarar för. Den största delen av kapitalet sköts av Skandias kapitalförvaltning som placerar i flera olika tillgångsslag. Större delen av kapitalet är placerat i noterade aktier och obligationer men kapitalet placeras även i exempelvis onoterade aktier och fastigheter. Här ingår även kapitalet inom fond- och depåförsäkring där kunden själv, eller tillsammans med en rådgivare, bestämmer hur kapitalet ska placeras.

3 Tillgångar och skulder i bankverksamhet

Tillgångarna består till största delen av utlåning till privatpersoner, där den absoluta merparten är bolån. Skulderna utgörs främst av inlåning från bankens kunder samt värdepapper som banken gett ut för att öka sin likviditet.

4 Försäkringstekniska avsättningar

Här finns de avsättningar som Skandia har gjort för att kunna infria sina åtaganden gentemot kunderna. Hur stora avsättningarna är beror på vilka antaganden som används i värderingen, exempelvis antagande om diskonteringsränta, livslängd, dödlighet och driftkostnader.

Bolagsstyrningsrapport

Bolaget

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt (Skandias livbolag eller moderbolaget) är ett svenskt livförsäkringsbolag med säte i Stockholm, Sverige. Skandias livbolag är moderbolag i en grupp av bolag som bedriver finansiell verksamhet (tillsammans Skandiakoncernen). Skandiakoncernen, som också är ett finansiellt konglomerat, tillhandahåller försäkrings-, bank- och fondprodukter i Sverige och fram till utgången av 2018 även i Danmark. Härtill bedrivs fondverksamhet i Luxemburg. Den administrativa verksamhet som tidigare bedrivits i Litauen har avvecklats under året. Skandias livbolag ägs av dess kunder.

Skandiakoncernen omfattas i huvudsak av Skandias livbolag med dotterbolagen Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) (Skandias fondförsäkringsbolag) – med dess dotterbolag Skandiabanken AB (publ) (Skandias bank) – samt Skandia Fonder AB (Skandias fondbolag), Skandia Investment Management AB (Skandias kapitalförvaltningsbolag), Skandia Fastigheter Holding AB och Skandikonbolagen. Av dessa är moderbolaget, Skandias fondförsäkringsbolag, Skandias bank, Skandias fondbolag och Skandias kapitalförvaltningsbolag tillståndspliktiga bolag i Sverige och står under Finansinspektionens tillsyn.

Ägare och ägarstyrning – Fullmäktige

Moderbolaget ägs av kunderna och styrs genom 21 representanter i ett fullmäktige. Representanterna väljs av kunderna för tre år i taget med val varje år av sju fullmäktigeledamöter. Fullmäktige är det högsta beslutande organet i moderbolaget och rösträtten på bolagsstämman utövas i sin helhet av fullmäktige. Fullmäktiges främsta uppgift är att utöva ägarfunktionen. Här ligger att fullmäktige ska besluta i samtliga frågor som förekommer på bolagsstämman och hålla sig löpande informerad om bolagets verksamhet och resultat. Vid varje ordinarie bolagsstämma fattar fullmäktige beslut om ägarinstruktion till bolaget (se vidare under punkten Bolagsstämma). Under verksamhetsåret har fullmäktige sammanträtt i en beslutsfattande bolagsstämma och haft informella möten med bolagets styrelse och ledning i informationssyfte. Därutöver har fullmäktige informerats om verksamhetens utveckling och ekonomiska resultat i samband med hel- respektive delårsrapporten.

Fullmäktige består efter den ordinarie bolagsstämma 2019 fram till och med ordinarie bolagsstämma 2020 av Bo Källstrand, ordförande, Karin Eliasson, vice ordförande, Elisabeth Nilsson, vice ordförande, Marianne Dicander Alexandersson, Nils Bacos, Ebba Fähræus, Leif Hansson, Magnus Henrekson, Therese Johansson, Kajsa Lindstahl, Anne Ludvigson, Eva Lindqvist, Sophie Nachemson-Ekwall, Pia Nilsson, Irma Rosenberg, Sofie Schough, Ulf Troedsson, Leif Victorin, Alexander Wong, Karin Lagerstedt Woolford samt Ylva Yngveson.

Fullmäktiges ordförande Bo Källstrand och de vice ordförandena Karin Eliasson och Elisabeth Nilsson utgör fullmäktiges presidium. Presidiet är en samordnande grupp vars uppgift

är att underlätta informationsutbytet mellan styrelsen och fullmäktige. Det kan kalla till extra stämma och efter delegation från fullmäktige bestämma om regler rörande delägars och andras insyn och inflytande på bolagsstämma samt närmare regler om nominering av kandidater till fullmäktigevalet.

Allmänt om Skandias bolagsstyrning

– styrning för värdeskapande

Bolagsstyrning handlar om hur bolag ska drivas så att främst ägarnas men också kundernas och medarbetarnas intressen tillvaratas. Skandias livbolag skiljer sig från många andra bolag på marknaden genom att kundintresset sammanfaller med ägarintresset. Det övergripande målet är att maximera värdet för ägarna, det vill säga moderbolagets kunder, över livstiden av deras försäkringar genom att kombinera en god avkastning med ett sunt risktagande.

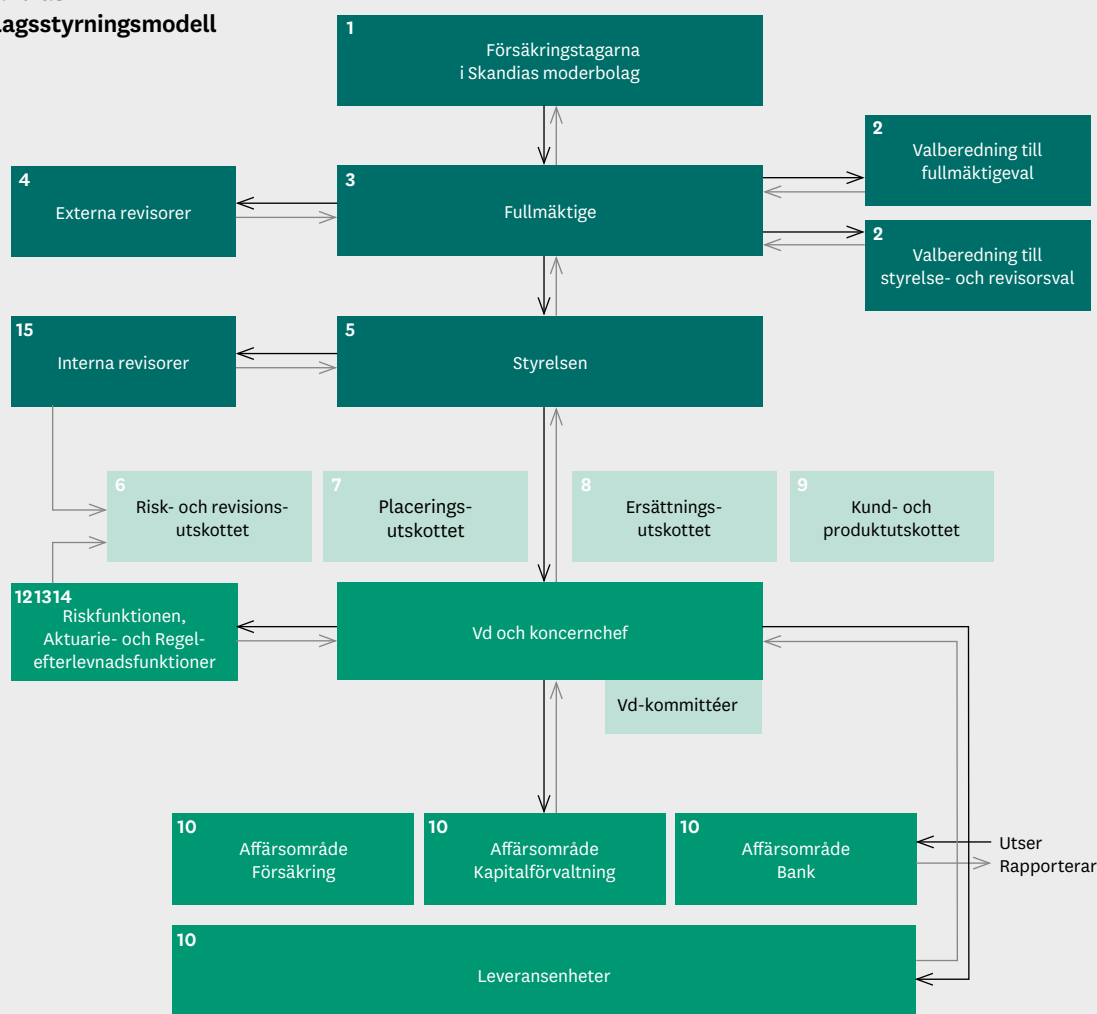
De centrala externa och interna styrinstrumenten för Skandias bolagsstyrning återfinns i lagen om ekonomiska föreningar, försäkringsrörelselagen, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd, Svensk kod för bolagsstyrning (Koden), den av fullmäktige på bolagsstämman beslutade ägarinstruktionen och instruktionen till valberedningen till styrelse- och revisorsval, styrelsens arbetsordning, instruktioner för styrelsens utskott, vd-instruktionen samt internt regelverk. Under punkt 16 i denna rapport redogörs närmare för styrningen av Skandias hållbarhetsarbete.

Styrelsen är ansvarig för Skandias organisation och förvaltningen av dess angelägenheter. Vd ansvarar för att den löpande förvaltningen av bolaget sker enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar. Styrelsens ordförande sammanställer, i dialog med vd, dagordning för styrelsemötena och ansvarar för att ta fram informations- och beslutsunderlag till dessa möten. Vd ser till att styrelsens ledamöter får information om Skandiakoncernens utveckling för att kunna fatta väl underbyggda beslut. För att styrningen ska kunna utövas på ett effektivt och ansvarsfullt sätt ska det finnas en tydlig rollfördelning mellan de olika bolagsorganen, det vill säga bolagsstämman, styrelsen, vd och revisorn.

1. Försäkringstagare

Skandia ägs av moderbolagets kunder. Dessa utgörs av cirka 1,4 miljoner privat- och företagskunder, vilka utövar sitt formella inflytande genom att nominera och rösta på kandidater till fullmäktige. Varje fysisk eller juridisk röstberättigad person har en grundröst. Därutöver har kunder vars försäkringar innehåller ett inslag av sparande och ett anspråk på överskottet i moderbolaget ytterligare nio röster, det vill säga totalt 10 röster. Röst-differentieringen grundar sig på att sparförsäkringkunderna i högre grad står risken för värdeförändringarna i företaget.

Skandias bolagsstyrningsmodell

2. Valberedningar

I moderbolaget finns två valberedningar; en till fullmäktigeval och en till styrelse- och revisorsval. Därtill kommer valberedningar till styrelserna i vissa dotterbolag. Valberedningen till fullmäktigeval utses av bolagsstämman och har som viktigaste uppgift att föreslå kandidater till fullmäktigeval bland kunderna i Skandias livbolag. Valberedningen ska säkerställa att kandidaterna uppfyller de krav på kompetens och erfarenhet som framgår av bolagsordningen. Valberedningen lämnar också förslag på arvode och ersättning till fullmäktige.

Valberedningen till fullmäktigeval består efter den ordinarie bolagsstämman 2019 fram till och med ordinarie bolagsstämman 2020 av Sverker Lundkvist, ordförande, Bo Källstrand, Leif Victorin, Agneta Wallmark och Björn Wolrath.

Valberedningen till styrelse- och revisorsval utses likaså av

bolagsstämman och har till uppgift att föreslå kandidater till styrelse samt revisor. Valberedningen ska säkerställa att styrelsens ledamöter uppfyller de formella krav på lämplighet, kompetens och erfarenhet som krävs för uppdraget och att styrelsen som helhet har god insikt i och förmåga att leva upp till de krav rörande företagsstyrning och riskhantering som ställs på styrelsen i ett moderbolag för ett finansiellt konglomerat där moderföretaget är ett stort livförsäkringsbolag med långsiktiga åtaganden. Styrelsens sammansättning ska ha en god bredd i fråga om kompetens, erfarenhet och bakgrund. Valberedningen har även fokus på att styrelseutskotten ska ha en adekvat bemanning. Bolagsstämman har utfärdat en instruktion till valberedningen angående lämplighetsprövning av styrelseledamot och styrelsens samlade kompetens och de kriterier och processer som ska användas när lämpligheten

hos föreslagna och utsedda styrelseledamöter i Skandias livbolag samt styrelsen som helhet ska bedömas.

Valberedningen till styrelse- och revisorsval består efter den ordinarie bolagsstämman 2019 fram till och med ordinarie bolagsstämma 2020 av Karin Eliasson, ordförande, Bo Källstrand, Elisabeth Nilsson, Kajsa Lindstahl och Hans-Erik Andersson.

3. Bolagsstämma och fullmäktige

Bolagsstämmans uppgift är att besluta i ett antal frågor där enligt lag endast bolagsstämman får besluta såsom ändring av bolagsordningen och fastställande av års- och koncernredovisning. Andra centrala uppgifter för bolagsstämman är att bevilja ansvarsfrihet och utse styrelse respektive revisorer. Övriga beslut angående bolagets angelägenheter fattas av styrelsen eller verkställande direktören. Stämman kan dock enligt gällande rätt genom stämmobeslut ge direktiv till styrelsen, till exempel i form av en ägarinstruktion.

Ordinarie bolagsstämma hålls en gång per år. Extra bolagsstämma kan därutöver hållas om behov finns. Någon extra-stämma har inte hållits under 2019. Vid ordinarie bolagsstämma fastställs resultat- och balansräkning samt utses revisorer och ledamöter i styrelsen. Det beslutas också om arvoden till ledamöter i fullmäktige, valberedningarna, styrelse och revisorer, samt ansvarsfrihet för styrelse och vd. Stämman fastställer att rörelseresultatet ska överföras till eller tas från konsolideringsfonden (en fond bestående av försäkringstagarnas överskottsmedel som är bolagets riskkapital).

Styrdokument beslutade av bolagsstämman

Bolagsstämman beslutar om bolagets bolagsordning. Skandias livbolag har enligt bolagsordningen till föremål för sin verksamhet att meddela direkt och indirekt försäkring i huvudsak inom liv-, olycksfalls- och sjukförsäkringsklasserna. Bolaget har också till föremål att förmedla andra företags finansiella tjänster som har ett naturligt samband med försäkringsrörelsen.

Bolagsordningen innehåller en bestämmelse om att bolagsstämman varje år ska besluta om en ägarinstruktion som anger de värderingar och övergripande principer som ska vara vägledande för bolagets verksamhet. Ägarinstruktionen ska vara utformad på ett sådant sätt att den inte genom alltför detaljerade föreskrifter inkräktar på styrelsens exklusiva kompetens. Ägarinstruktionen stadgar i huvudsak att styrelsen ska se till att verksamheten bedrivs enligt följande värderingar: långsiktighet, kundnyttan i centrum, sund öppenhet och hållbart företagande. Härtill anger ägarinstruktionen att verksamheten ska genomsyras av vissa grundläggande principer vad gäller till exempel risktagande, hur affärsmålen för verksamheten ska kommuniceras till kunderna och fullmäktige samt hur Skandias livbolag ska agera som arbetsgivare.

Riktlinjer om ersättning till ledande befattningshavare

Bolagsstämman fattar också beslut om riktlinjer för ersättning

till moderbolagets vd och andra i Skandiakoncernens ledningsgrupp. Riktlinjerna anger bland annat att den enskildes samlade totala ersättningar ska vara marknadsmässiga och endast ges i form av fast lön, pension, risk- och sjukvårdsförsäkringar och sedvanliga förmåner, exempelvis förmånsbil. Rörliga ersättningar, såsom bonus, ska inte förekomma. Beslut om ersättningar till ledande befattningshavare ska fattas av Skandias styrelse efter beredning i styrelsens ersättningsutskott.

4. Revisorer

Vid ordinarie bolagsstämma 2019 utsågs revisionsbolaget KPMG, med auktoriserade revisorn Mårten Asplund som huvudansvarig revisor, till moderbolagets revisorer till utgången av 2020 års ordinarie bolagsstämma. Valet av revisorer skedde efter en grundlig urvals- och utvärderingsprocess med beredning i risk- och revisionsutskottet. Beredningen skedde i samverkan med valberedningen till styrelse- och revisorsval, som lade fram rekommendationen till stämman. Mårten Asplund är licensierad revisor för finansiella företag. De externa revisorernas arbete är koordinerat med Skandias internrevision.

I syfte att inte riskera externrevisorernas opartiskhet och självständighet har Skandias risk- och revisionsutskott antagit en riktlinje för så kallade icke-revisionstjänster, det vill säga andra tjänster än revisionstjänster. I riktlinjen, som gäller för samtliga bolag i koncernen, fastställs bland annat en process och rutin för rapportering och upphandling av icke-revisions-tjänster och gränsvärden för dessa. I riktlinjen redogörs även för tjänster som inte får upphandlas av externrevisorerna, så kallade förbjudna icke-revisionstjänster.

5. Styrelse

Styrelsen består av Hans-Erik Andersson, styrelsens ordförande, Peggy Bruzelius, Mengmeng Du, Reinhold Geijer, Lena Herrmann, Niklas Johansson, Christer Löfdahl, Per Nordlander och Jonas Persson. Härtill består styrelsen av arbetstagarrepresentanterna Andreas Jönsson, Jane Olofsson och Johannes Petersson (ersatt av Dahn Eriksson sedan maj 2019).

Styrelsen är enligt försäkringsrörelselagen ansvarig för bolagets organisation och förvaltning, beslutar om den strategiska inriktningen, utser vd och fastställer policyer. Styrelsen ska se till att det finns lämpliga interna regelverk för riskhantering och riskkontroll. Till styrelsens uppgifter hör också att se till att det finns en tillfredsställande kontroll över redovisning och medelsförvaltning. Styrelsen följer löpande Skandiakoncernens verksamhet, ekonomiska resultat, kapitalförvaltning och regelefterlevnad. Vidare hanterar och beslutar styrelsen i frågor som rör ersättningar till ledande befattningshavare i Skandiakoncernen. Särskilda lagregler gäller även om jäv. Skandias vd, tillika koncernchef, samt bolagets Chief Financial Officer (CFO) är adjungerad utan beslutanderätt till styrelsens sammanträden. Härtill är vissa befattningshavare i Skandiakoncernen adjungerade utan beslutanderätt i den utsträckning

som bedöms nödvändigt.

Styrelsens hantering av ägarinstruktionen

Styrelsen följer årligen upp efterlevnaden av ägarinstruktionen som beslutats av fullmäktige vid ordinarie bolagsstämma. Styrelsens sammanfattade bedömning vid årets utvärdering är att Skandiakoncernens verksamhet bedrivs och genomsyras av den värdegrund och de principer som fullmäktige har fastslagit i ägarinstruktionen samt att styrelsen har fullgjort sin skyldighet att tillhandahålla information till fullmäktige om verksamheten. Styrelsen har skriftligen redogjort för sin bedömning till fullmäktige och denna rapport är granskad av bolagets revisorer.

Av ägarinstruktionen framgår att moderbolaget ska följa Kodens. Syftet med Kodens regler är att utveckla bolagsstyrningen och främja förtroendet för näringslivet. Grundprincipen är att tillämpa Kodens genom ”följ eller förklara”, det vill säga att avvikelser från Kodens är tillåtna men måste förklaras. Kodens riktar sig till noterade bolag. Även för bolag som Skandias livbolag, med ett stort antal ägare och försäkringstagare som står för bolagets riskkapital, lämpar sig tillämpning av Kodens. Mot bakgrund av bolagets storlek och allmänna intresse har stämman valt att följa Kodens. De regler som styrelsen vid tillämpningen av Kodens valt att avvika från och förklaringar till dessa visas nedan.

Styrdokument beslutade av styrelsen

Styrelsen har beslutat om arbetsordning, inklusive mandat för vd och instruktioner för styrelseutskotten. Motsvarande styrdokument, med anpassningar till den egna verksamheten, har antagits av styrelserna i samtliga tillståndspliktiga dotterbolag i Sverige. Styrelsen har vidare beslutat om ägarinstruktioner till dotterbolagen som syftar till att kombinera god styrning och kontroll med möjligheter till effektiv och flexibel förvaltning av verksamheterna inom Skandiakoncernen. Instruktionerna fastställer ramarna för bolagsstyrningen och innehåller bland annat krav på att vissa affärshändelser ska eskaleras till styrelsen i moderbolaget eller dotterbolaget för beslut, beloppsmässiga begränsningar i beslutanderätt och riktlinjer för arbetet i styrelser, kommittéer och forum.

Styrelsen har vidare antagit en policy som beskriver de

övergripande principerna för Skandias företagsstyrning. Den närmare omfattningen av principernas tillämpning för dotterbolag specificeras i ägarinstruktionen för respektive dotterbolag. Företagsstyrningspolicyn syftar till att knyta ihop Skandias strategi med de interna regler och processer som Skandia använder för att styra sin verksamhet, på ett sätt som möjliggör effektiva beslutsprocesser och rapporteringsvägar genom hela verksamheten. Policyn bidrar till att skapa struktur och systematik i företagsstyrningen för att säkerställa en sund styrning och ledning av Skandias livbolag och koncernen. Företagsstyrningssystemets ändamålsenlighet och effektivitet övervakas av styrelsen och utvärderas minst en gång om året.

Styrelsens arbete under 2019

Skandias livbolags styrelse har under 2019 haft elva sammanträden.

Ordförandens roll

Ordföranden leder arbetet i styrelsen och har kontinuerliga kontakter med vd. Dessa kontakter syftar till att ordföranden ska fungera som samtalspartner till vd samt kunna följa bolagets löpande utveckling och frågor av strategisk karaktär. Ordföranden ansvarar för att styrelsens arbete är välorganiserat och bedrivs på ett effektivt sätt. Det innebär bland annat att

Svensk kod för bolagsstyrning

Bestämmelse	Avvikelse	Kommentar
1.2 – Bolagsstämma	Styrelsen ej beslutsför	Kodens anger att styrelsen vid bolagsstämma ska vara beslutsför, Skandia anser att det är tillräckligt vid extra bolagsstämma att styrelsens ordförande är närvarande.
7.6 – Styrelsens arbetsformer	Delårsrapport granskas ej	Bolagets revisorer granskar inte bolagets halvårsrapport. Avvikelsen sker med hänsyn till att bolaget inte är ett aktiemarknadsbolag och med syftet att begränsa kostnaderna för försäkringstagarna.
9.1 – Ersättningar till ledande Befattningshavare	Omfattas ej	För Skandias livbolag gäller Solvens 2-regelverkets krav på ersättningssystem.

styrelsen regelbundet uppdateras om Skandiakoncernens verksamhet, får ändamålsenlig utbildning och tillräckliga beslutsunderlag för att arbetet ska kunna fungera effektivt. Ordföranden ska kontrollera att styrelsens beslut verkställs och ta initiativ till styrelsens årliga utvärdering av sitt arbete. Ordföranden ska också enligt ägarinstruktionen, tillsammans med vd och i samråd med fullmäktiges presidium, säkerställa att fullmäktige på ett lämpligt sätt löpande får information om hur verksamheten utvecklas.

Arbetsfördelningen inom styrelsen

Styrelsen har fyra utskott vars huvuduppgifter beskrivs under avsnitten nedan. Utskotten är beredande och fattar inte beslut annat än i de fall då styrelsen delegerat beslutanderätten till utskottet. Utskottens uppgifter är fastställda av styrelsen i särskilda instruktioner. De dotterbolagsstyrelser som har utskott har instruktioner som överensstämmer med motsvarande utskott i moderbolaget, efter anpassning till verksamheten. Särskilda regler finns beträffande ordförandeskap i utskotten. Det ställs också krav på ledamöternas oberoende i förhållande till bolaget. Vissa befattningshavare i Skandiakoncernen är adjungerade utan beslutanderätt till utskottens sammanträden och deltar i den utsträckning som bedöms nödvändigt.

Utvärdering av styrelse och verkställande direktör

Styrelsen genomför årligen en omfattande utvärdering av styrelsearbetet i syfte att utveckla styrelsens arbetsformer och effektivitet. Resultatet av utvärderingen av styrelsen och dess ordförande redovisas för valberedningen till styrelse- och revisionsval och resultatet presenteras även i sammanfattande form för fullmäktige. Utvärdering sker också av den verkställande direktörens arbete och frågan behandlas på styrelsemöte.

6. Risk- och revisionsutskottet

Risk- och revisionsutskottet är ett permanent utskott inom styrelsen. Utskottet ska övervaka och kvalitetssäkra bolagets och koncernens redovisning, företagsstyrningssystem, riskhanteringssystem och internkontrollsystem. En central del i utskottets ansvar är att övervaka att moderbolagets företagsstyrningssystem säkerställer att företaget styrs på ett effektivt, sunt och ansvarsfullt sätt. Utskottet ska också hålla sig informerat om revisionen av års- och hållbarhetsredovisningen och koncernredovisningen och övervaka den externa revisorns opartiskhet.

Risk- och revisionsutskottet består av samtliga styrelseledamöter och en i Kodens mening oberoende styrelseledamot är ordförande i utskottet. Ordförande i utskottet utses av styrelsen. Vd, CFO, riskchef, Chief Compliance Officer, chefaktuarie, andra ledande befattningshavare i bolaget, internrevisionschefen samt representanter för de bolagsstämmovalda revisorerna ska delta i den utsträckning utskottet bestämmer.

7. Placeringsutskottet

Styrelsens placeringsutskott har ett särskilt ansvar för förvaltningen av Skandias finansiella placeringstillgångar. Utskottet förbereder styrelsebeslut i strategiska placeringsfrågor, fattar beslut om den övergripande tillgångsfördelningen inom de ramar som styrelsen beslutar och det riskmandat som den av vd inrättade Asset Liability Management-kommittén löpande rekommenderar samt utvärderar löpande förvaltningens resultat och risktagande. I beslutprocessen rörande den övergripande fördelningen av tillgångsslag ska utskottet beakta solvensrisk-, skuldtäcknings- och konsolideringspolicyer samt legala och avtalsenliga restriktioner, säkerställa att portföljrisken ligger inom det riskmandat som Asset Liability Managementkommittén rekommenderat, fastställa avkastningskrav och förvaltningsstrategier för tillgångsslag samt fatta beslut om rebalanseringspolicy och kreditinstruktion.

Placeringsutskottet ska bestå av minst fyra ledamöter från styrelsen. Ordförande i utskottet utses av styrelsen. Vd är föredragande i utskottet.

8. Kund- och produktutskottet

Kund- och produktutskottet har till uppgift att inför styrelsemöten bereda strategiska frågor med särskilt kundintresse. Hit räknas även beredning av principiella frågor rörande över- och underskottshantering i den mån frågorna inte ligger inom ramen för risk- och revisionsutskottets ansvarsområde.

Kund- och produktutskottet ska bestå av minst tre styrelseledamöter ur styrelsen och utses av styrelsen. Vd, chefaktuarie, cheferna för produkt- och affärsenheterna och andra befattningshavare i bolaget ska delta i den utsträckning utskottet bestämmer.

9. Ersättningsutskottet

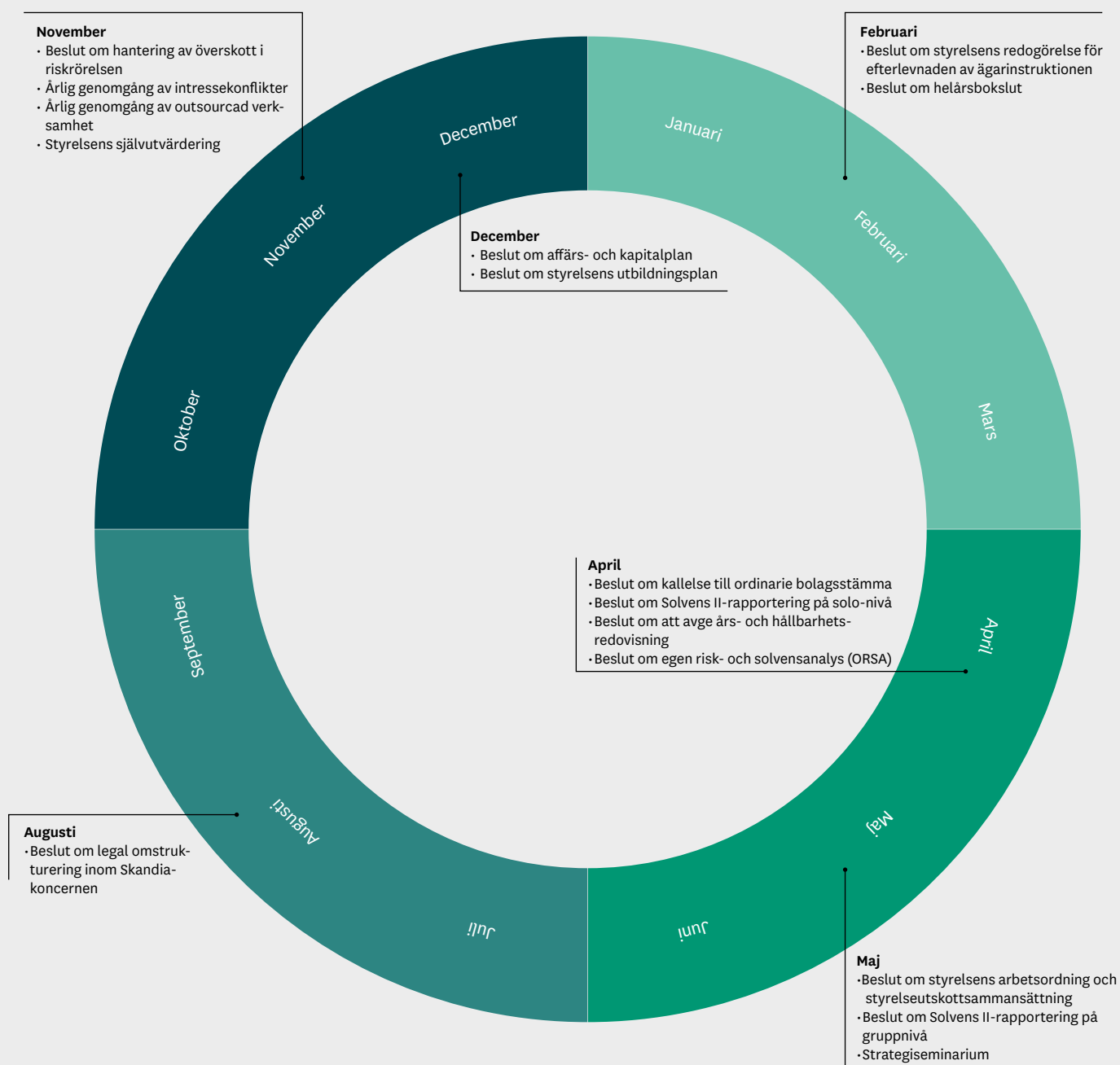
Utskottet förbereder styrelsens beslut om ersättningsfrågor rörande bland annat ledande befattningshavare i Skandiakoncernen. Bland utskottets uppgifter ingår att bereda och föreslå ersättningsvillkoren för vd samt vd:s förslag om ersättningar till ledande befattningshavare i moderbolaget. Utskottet godkänner vidare styrelsebeslut som tagits om ersättningar till de verkställande direktörerna i dotterbolagen.

Ersättningsutskottet ska bestå av minst tre styrelseledamöter. Styrelsen utser även ordförande i utskottet. Styrelseledamöterna får inte ingå i ledningen av något bolag inom Skandiakoncernen. Vd och HR-chefen är adjungerade i den utsträckning som utskottet begär. Särskilt utsedda ledamöter från dotterbolagen kan vara adjungerade som ett led i förberedelsen av väsentliga ersättningsfrågor. Vidare kan riskchefen vara adjungerad avseende utvärdering och uppföljning av ersättningspolicyens påverkan på risker som Skandia utsätts för och hanteringen av dessa.

10. Verkställande direktör och koncernledning

Vd, som även är koncernchef i Skandiakoncernen, ansvarar för

Frågor och ärenden 2019

bolagets löpande förvaltning enligt de riktlinjer och anvisningar som styrelsen meddelar. Vd är den tjänsteman som ytterst ansvarar för att styrelsens strategiska inriktning och andra beslut implementeras och följs i affärsområden, leveransenheter och dotterbolag, samt att riskhantering, styrning, IT-system, organisation och processer är tillfredsställande. Vd representerar Skandiakoncernen externt i olika angelägenheter och vd:s arbete utvärderas fortlöpande av styrelsen. Vd kan delegera beslutanderätt till underordnade medarbetare, både inom ramen för sitt beslutsmandat för den löpande verksamheten och inom den beslutsrätt som vd därutöver anför trots av styrelsen. Den underordnade medarbetaren kan i sin tur delegera beslutanderätt som delegerats till honom/henne. Även om en delegering har gjorts ligger ansvaret för ett delegerat beslut eller uppgift hos den som har delegerat beslutanderätt eller uppgiften såvida inte annat framgår av tvingande lag. Det innebär att det åligger den överordnade medarbetaren att följa upp utförandet av det delegerade ansvaret och att i förekommande fall ifrågasätta eller åsidosätta ett beslut. Förutom de övergripande principerna för Skandiakoncernens bolagsstyrning, vilka framgår av ägarinstruktionen beslutad av bolagsstämman i moderbolaget samt av styrelsens arbetsordning och ägarinstruktionerna till dotterbolagen, har vd beslutat mer detaljerade regler avseende styrnings- och organisationsstruktur.

Vd har utsett en koncernledningsgrupp och ansvarsuppdelningen inom denna regleras i mandat för respektive befattningshavare. Vd leder arbetet i koncernledningen samt fattar beslut efter samråd med dess ledamöter. Vd har inte delegerat någon beslutanderätt till koncernledningen varför det ytterst är vd som fattar beslut i ärenden som hanteras av koncernledningen.

Koncernledningen utgörs, förutom av vd, av CFO, IT-chef, försäljningschef och cheferna för affärsområdena Försäkring, Kapitalförvaltning och Bank. Utöver de ordinarie medlemmarna är chefjuristen, chef för risk, chef för regelefterlevnadsfunktionen, chef för Strategisk Kommunikation & Marknad och HR-chef adjungerade till koncernledningen. Koncernledningen träffas regelbundet och behandlar frågor som bland annat rör strategi, affärsplan, större projekt och bolagsstyrning. Vidare förbereder koncernledningen ärenden som fordrar beslut av styrelsen enligt styrelsens arbetsordning samt bistår vd att verkställa beslut av styrelsen. Vd har inrättat fem tvärfunktionella kommittéer för hantering av frågor som berör flera affärsområden och/eller leveransenheter, Bokslutskommittén, Försäkringskommittén, Riskkommittén, Asset Liability Management Kommittén och Produkt- och allokeringsskommittén. Kommittéerna har av vd getts visst mandat att utöva vd:s beslutsrätt.

11. Intern kontroll

En god intern kontroll innebär bland annat hantering och kontroll av intressekonflikter, upprätthållande av dualitet samt

säkerställande av kontinuitet i verksamheten. Ett försäkringsföretag ska ha en tillfredsställande hantering och uppföljning av risker och en funktion för riskhantering. I försäkringsföretaget ska vidare finnas en aktuariefunktion som ska samordna och svara för kvaliteten i de försäkringstekniska beräkningarna och utredningarna samt en funktion för stöd och kontroll av regelefterlevnad (compliance). Det ska också finnas en funktion som granskar och utvärderar företagets interna kontroll och andra delar av företagsstyrningssystemet (internrevision).

Den interna kontrollen i Skandia bygger på en verksamhetsanpassad tillämpning av principen med tre försvarslinjer. De tre försvarslinjerna utgör den generella grunden för bolagets riskhantering, riskkontroll och regelefterlevnad.

Principen med tre försvarslinjer syftar till att tydliggöra uppdelningen av ansvar gällande risk och regelefterlevnad inom Skandia och skiljer mellan:

- första försvarslinjen som styr och kontrollerar verksamheten (med dess risker och krav på regelefterlevnad),
- funktionerna i andra försvarslinjen som stödjer, följer upp och kontrollerar verksamhetsstyrningen och kontrollen av risker och regelefterlevnad i första försvarslinjen, och
- funktionerna i tredje försvarslinjen som utvärderar den samlade hanteringen av risk och regelefterlevnad.

Risikfunktionen, aktuariefunktionen, regelefterlevnadsfunktionen och internrevision beskrivs närmare under avsnitten 12–15.

Intern kontroll avseende den finansiella rapporteringen

Skandias arbete med risk och internkontroll avseende den finansiella rapporteringen baseras på det ramverk som har etablerats av Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO). Ramverket har utformats för att säkerställa att finansiell rapportering och redovisning i all väsentlighet är korrekt och tillförlitlig, i enlighet med tillämpliga lagar och förordningar, redovisningsstandarder samt övriga krav. I Skandia benämns ramverket Finansiell Internkontroll (FIK).

Skandias livbolags CFO fungerar ytterst som kravställare och beslutsfattare för FIK. Ramarna för arbetet regleras i en av CFO beslutad koncerngemensam riktlinje om internkontroll i finansiell rapportering. Riktlinjen omfattar Skandias livbolag, Skandias fondförsäkringsbolag, Skandias bank, Skandias kapitalförvaltningsbolag och Skandias Fastighetsbolag och bygger på fem internkontrollkomponenter enligt nedan.

Kontrollmiljö

Kontrollmiljön är basen för den interna kontrollen eftersom den innefattar den kultur som styrelse och ledning kommunicerar och enskilda medarbetare arbetar efter. Kontrollmiljön utgörs av Skandiakoncernens etiska värderingar och integritet, kompetens, ledningsfilosofi, organisationsstruktur, ansvar och befogenheter, policyer och instruktioner samt riktlinjer. Den bygger även på den enskilda medarbetarens risk- och kontroll-

medvetenhet och dennes förmåga att upprätthålla god internkontroll i sitt dagliga arbete. Styrelsen har fastlagt ett antal policyer och vd ett antal instruktioner för att upprätthålla en god internkontroll över finansiell rapportering, till exempel policy om attest och utanordning, policy om EU-gemensam tillsynsrapportering, policy för reservsättning och hantering av reservsättningsrisker, instruktion om finansiell redovisning och rapportering, instruktion om attest och utanordning samt instruktion om skatt.

Riskbedömning

Utgångspunkten för riskbedömningen är en analys av resultat- och balansräkning i syfte att identifiera samt bedöma vilka poster som är väsentliga för den finansiella rapporteringen och där det därmed finns risk för väsentliga fel. Utifrån denna analys sker en avgränsning med avseende på vilka processer och IT-system som är väsentliga för Skandia. För varje process finns en utsedd processansvarig som ansvarar för att väsentliga risker inom processen är identifierade och tillräckligt hanterade genom effektiva kontrollaktiviteter.

Kontrollaktiviteter

Kontrollaktiviteterna, som syftar till att förebygga, upptäcka och rätta till felaktigheter och avvikelser, finns på alla nivåer och i alla delar av organisationen. Inom FIK-ramverket finns tre kontrollkategorier; företagsövergripande kontroller, finansiella kontroller (i stöd- och affärsprocesser) och IT-generella kontroller. Till varje kontroll finns en utsedd kontrollägare som löpande utför kontrollen och dokumenterar denna. Kontrollägaren utvärderar löpande utformningen av kontrollen, det vill säga dess förmåga att möta risken (design), och utförandet av kontrollen (operationell effektivitet).

Information och kommunikation

Policyer, riktlinjer och handböcker kopplat till den finansiella rapporteringen publiceras internt på Skandias intranät. En effektiv intern informationsspridning är viktigt för att säkerställa en korrekt finansiell rapportering. Bristar i ramverket och inträffade incidenter fungerar som en naturlig källa för förbättring av kontroller och kommuniceras löpande till processansvariga samt CFO. Risker, incidenter, brister och kontroller hanteras samlat i ett koncernövergripande så kallat Governance-, Risk- och Compliancesystem för att möjliggöra en samlad riskbild över den finansiella rapporteringen.

Uppföljning

Skandias livbolags CFO följer upp effektiviteten i FIK för att upptäcka brister och ställa krav på kompenserande kontroller och förbättringsåtgärder. CFO rapporterar halvårsvis denna uppföljning till styrelsens risk- och revisionsutskott som övervakar effektiviteten i Skandias ramverk för finansiell internkontroll.

12. Riskfunktionen

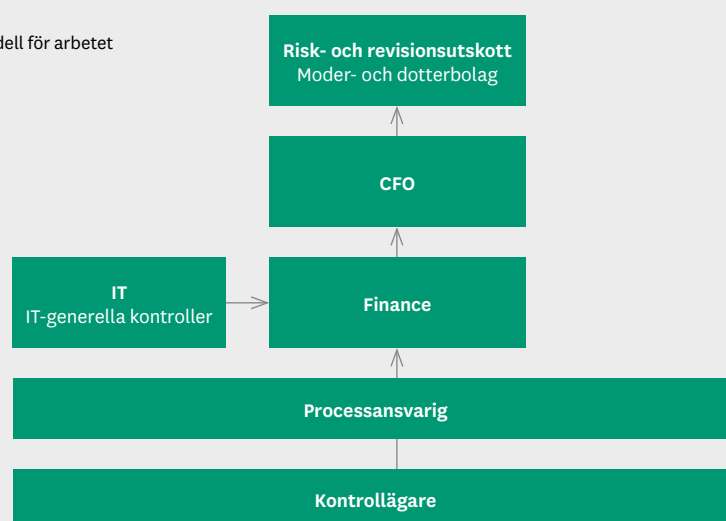
Riskfunktionen är ansvarig för att utveckla, förvalta och övervaka Skandias riskhanteringssystem samt att kontrollera och utvärdera verksamhetens riskhantering och riskrapportering. Funktionen rapporterar även en självständig och samlad bild av Skandias väsentliga risker och incidenter till Skandias vd, koncernledning och styrelse. För att bidra till att riskhanteringssystemet fungerar effektivt ger funktionen råd och stöd i frågor som omfattas av funktionens ansvar till vd, koncernledningen, verksamheten och styrelsen.

13. Aktuariefunktionen

I moderbolaget finns en aktuariefunktion som bland annat samordnar och svarar för att bedöma kvaliteten i de försäk-

Styrmodell

Figuren visar Skandias styrmodell för arbetet med finansiell intern kontroll.

ringstekniska avsättningarna samt bidrar till riskhanterings-systemet. Aktuariefunktionen utvärderar även försäkringstekniska metoder och parametrar som används inom bolaget, till exempel för fastställande av premier och fördelning av överskott. Detta görs utifrån vedertagna aktuariella principer samt att dessa och försäkringsvillkoren är förenliga med skälighets- och kontributionsprincipen och med bolagets övriga styrdokument, såsom ägarinstruktion med flera. Aktuariefunktionen rapporterar minst halvårsvis till vd och styrelse.

14. Regelefterlevnadsfunktionen

Regelefterlevnadsfunktionen lämnar råd och stöd i regelefterlevnadsrelaterade frågor till styrelsen, ledningen och relevanta personer i verksamheten. Det uppföljande arbetet inom funktionen utgår från en årsvis riskbaserad plan beslutad av styrelsen.

Funktionen för regelefterlevnad lämnar kvartalsvisa skriftliga rapporter avseende verksamhetens regelefterlevnad till vd och styrelse samt närvarar vid de risk- och revisionsutskottsmöten då dessa rapporter behandlas. Skandias livbolags regelefterlevnadsfunktion interagerar regelbundet med motsvarande funktioner i övriga koncernbolag.

15. Internrevision

Till hjälp i uppföljningen av verksamheten har styrelsen internrevisionsfunktionen som är oberoende i förhållande till verksamheten. Skandias livbolags internrevision är direkt underställd styrelsen och är organisatoriskt separerad från verksamheten. Internrevisionens arbete är riskbaserat och utförs enligt en flerårig revisionsplan som fastställs av styrelsen.

Arbetet omfattar att granska och utvärdera systemet för och effektiviteten i den interna styrningen och kontrollen, inklusive risk-, regelefterlevnads- samt aktuariefunktionerna. Samordning sker med moderbolagets externa revisorer och övriga centrala funktioner. Internrevisionsfunktionen utövar även oberoende granskning inom penningtvättsområdet och chefen för internrevision är mottagare av så kallad visselblåsning. Chefen för internrevision rapporterar direkt till styrelsen, avger periodiska rapporter till styrelsen samt informerar vd löpande. Rapporter till styrelse och vd omfattar såväl resultat av granskningar som rekommendationer till följd av granskningar.

16. Hållbarhet

Styrning

Fullmäktiges ägarinstruktion, Skandias policy om hållbart företagande samt Skandias ägarpolicy utgör grunden för styrningen av Skandias hållbarhetsarbete.

Hållbart företagande har under 2019 etablerats som en koncernövergripande process i vilken ansvaret för koncernens hållbarhetsarbete har delegerats till kapitalförvaltningschefen. Denne har i sin organisation en direktrapporterande

hållbarhetschef som är ansvarig för det övergripande hållbarhetsarbetet i koncernen. I ansvaret ingår att tillse att hållbarhetsprocessen implementeras och följs upp inom de delar av koncernen som omfattas samt kravställa mot affärsområden, dotterbolag och övriga leveransenheter vad gäller deras verksamhet ur ett hållbarhetsperspektiv. Denna uppföljning och kravställning framtar dock inte vd i dotterbolag eller chefer för affärsområden och leveransenheter ansvaret att inom ramen för sina respektive verksamheter löpande säkerställa att regler och riktlinjer efterlevs och att eventuella brister åtgärdas.

I Skandias policy om hållbart företagande definieras vad hållbarhet betyder för Skandia. Detta, tillsammans med de internationella ramverk och riktlinjer som pekas ut i policyn, ligger till grund för Skandiakoncernens hållbarhetsarbete. Policyn beskriver på ett övergripande sätt de hållbarhetsrisker Skandia har identifierat i sin verksamhet och hur hållbarhetsarbetet i Skandia ska bedrivas och följas upp. Som stöd för arbetet finns även andra koncerngemensamma policydokument samt instruktioner och riktlinjer. Vidare har Skandia utvecklat ett antal ställningstaganden vilka utgår från internationella normer och som beskriver Skandias inställning till vad som kännetecknar ett väl utvecklat hållbarhetsarbete i de bolag Skandia investerar i. I de fall Skandia är indirekt ägare kan exkluderings i enlighet med ägarpolicyn och ställningstaganden inte alltid garanteras. I dessa fall kan en lösning vara att arbeta för att påverka den externa förvaltaren eller att utvärdera andra investeringsmöjligheter. Skandia rapporterar årligen sitt hållbarhetsarbete enligt GRI:s standard för hållbarhetsrapportering. Revisorn har lämnat ett yttrande över hållbarhetsrapporten som inkluderats i denna års- och hållbarhetsredovisning.

Funktioner för samordning

Skandia arbetar med ansvarsfulla investeringar inom kapitalförvaltningen i Skandias livbolag samt den fondverksamhet som bedrivs i Skandias fondbolag. För att säkerställa att arbetet sker effektivt och att hållbarhet integreras i den operativa verksamheten har Skandia ett samordnande forum och ett utskott för frågor kring miljöansvar, socialt ansvar och ägarstyrning. I forumet ingår kapitalförvaltningschef, verksamhetsansvariga inom kapitalförvaltningen och hållbarhetschef. Utskottet bereder material och beslutsunderlag till forumet. I utskottet är specialister på hållbarhet, kapitalförvaltning samt Skandias fondbolag representerade.

Fullmäktiges verksamhet 2019

Skandia är ett kundägt bolag. Tack vare denna ägarform kan bolaget agera med enbart kundernas långsiktiga intresse för ögonen. Därmed finns ingen motsättning mellan kundintresse och ägarintresse i Skandias fall. Den tydlighet om verksamhetens mål som detta ger är en styrka för Skandia.

Skandias kunder kan utöva sitt ägarinflytande genom att nominera kandidater till årliga val till fullmäktige och genom att lägga sin röst på de kandidater man anser bäst lämpade. I Skandias fall har inga andra organisationer eller organ rätt till representation i fullmäktige, vilket innebär att fullmäktige enbart representerar kundernas/ägarnas intresse.

Fullmäktiges främsta uppgift är att utöva ägarfunktionen. Detta innebär att fullmäktige beslutar i alla de frågor som förekommer på bolagsstämman. Den mest centrala uppgiften är att säkerställa att Skandia har en kompetent och väl fungerande styrelse, som förmår att på bästa sätt leda bolaget i kundernas intresse. Vid varje ordinarie bolagsstämma fattar fullmäktige även beslut om en ägarinstruktion som definierar ramarna för styrelsens och bolagets arbete.

Under året håller sig fullmäktige också löpande informerad om bolagets verksamhet, utveckling och resultat. Detta sker i första hand vid de sammanträden som fullmäktige genomför tre gånger årligen utöver det möte som äger rum i samband med bolagsstämman. Vid dessa tillfällen redogör representanter för styrelse och ledning för bolagets läge och utveckling och fullmäktiges ledamöter får tillfälle att ställa frågor och lämna kommentarer. Vidare får fullmäktige information om olika delar av bolagets verksamhet. Den lämnade informationen gör det möjligt för fullmäktiges ledamöter att göra sina egna bedömningar av verksamhetens utveckling.

Fullmäktiges presidium, bestående av ordförande och två vice ordförande, håller därtill löpande kontakter med styrelsens ordförande och vd, bland annat vid fem årliga sammanträden.

Under 2019 har fullmäktige bland annat behandlat den pågående processen inför regeringens proposition om förändringar i reglerna för tjänstepensionsföretag och de konsekvenser dessa kan få för Skandia. Likaså har diskuterats pågående förändringar avseende flytträtten för pensionsförsäkringar och dess konsekvenser för Skandia och dess kunder. Fullmäktige har med tillfredsställelse noterat att bolaget varit aktivt i debatten om dessa och andra frågor av stor vikt för kunderna.

Fullmäktige har vidare fördjupat sig i bolagets policy för hållbarhet och dess implementering. Även frågor om bolagets arbete med att förhindra penningtvätt har behandlats i detta sammanhang.

Perspektiv på möjligheten att upprätthålla god avkastning i rådande lågräntemiljö har också stått på dagordningen.

Vid bolagsstämman 2019 bytte Skandia externrevisorer i enlighet med det regelverk som kräver revisorsbyte med viss periodicitet. Fullmäktige har vid två tillfällen träffat den nya huvudrevisorn och tagit del av dennes syn på uppdraget och planering av arbetet.

I sin ägarinstruktion lämnar fullmäktige anvisningar till styrelse och ledning om den inriktning och de värderingar som ska prägla bolagets verksamhet. Hur ägarinstruktionen efterlevs rapporteras årligen av styrelsen till fullmäktige inför stämman. Fullmäktige har under året bland annat diskuterat instruktionens skrivningar om hållbarhet.

Bland övriga frågor som behandlats av fullmäktige märks förändringar i företagsstyrningssystemet.

Löpande erhåller fullmäktige rapportering avseende ett antal nyckelparametrar. Här ingår solvens, konsolideringsgrad, kontribution från nya affärer, kundnöjdhet, avkastning m.m.

Sammanfattningsvis är det min uppfattning att fullmäktige genom sitt arbete och ett gott samarbete med Skandias styrelse och ledning har bidragit till och drivit på de senaste årens positiva utveckling av bolagets verksamhet. Som fullmäktiges ordförande känner jag stolthet över den utveckling Skandia genomgår och över de resultat som bolaget uppnått och som redovisas för bolagets kunder och ägare i denna årsredovisning.

Stockholm i december 2019

Bo Källstrand, fullmäktiges ordförande

Skandias fullmäktige

Ordinarie ledamöter

BO KÄLLSTRAND

Ordförande

Födelseår: 1949

Invald: 2015

Utbildning: Civilingenjör vid Kungliga tekniska högskolan och Försvarets folkskola.

Andra uppdrag: Ledamot Skandias valberedning till fullmäktigeval samt Skandias valberedning till styrelse- och revisorsval.

Bakgrund: Ordförande Sjunde AP-fonden och Svenska Kraftnät. Styrelseledamot SPV. Landshövding Västernorrland, vd Svensk Energi, vice vd Électricité de France, vd Gräninge AB (publ), Div uppdrag inom Asea/ABB.

Ersättning¹⁾: 660 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 4/4

NILS BACOS

Ledamot

Födelseår: 1954

Invald: 2014

Utbildning: Fil.kand. vid Lunds universitet.

Andra uppdrag: Har skapat och driver e-tjänster på www.anstallprivat.se och www.jobb.anstallprivat.se, delägare AdAlta AB, pensionsexpert och konsult i försäkringsfrågor, ordförande Södra Frösakulls Ek. För.

Bakgrund: Företagare och författare till böcker om pensionsfrågor, tidigare anställd i Skandia, delägare Lantbruksförsäkringar Bacos, Kristersson, Öfverberg HB och styrelseledamot Bacos & Berg AB.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 4/4

KARIN ELIASSON

Vice ordförande

Födelseår: 1961

Invald: 2014

Utbildning: Fil. kand. vid Mittuniversitet.

Andra uppdrag: Ordförande Skandias valberedning till styrelse- och revisorsval. Senior rådgivare, styrelseledamot Karolinska Universitetssjukhuset, RLS Global AB och Ruter Dam.

Bakgrund: Tidigare personal- och hållbarhetsdirektör Autoliv Inc., Telia Sonera och SCA. Styrelseledamot Proffice AB och PRI Pensionsgaranti.

Ersättning¹⁾: 440 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 4/4

MARIANNE DICANDER ALEXANDERSSON

Ledamot

Födelseår: 1959

Invald: 2015

Utbildning: Civilingenjör i kemiteknik vid Chalmers tekniska högskola.

Andra uppdrag: Styrelseledamot Recipharm, Camurus, Praktiktjänst AB, Enzymatica, Promore och Addera Care. Styrelseordförande Sahlgrenska Science Park och IVA Väst. Medlem i insynsrådet för myndigheten Tand- och läkemedelsförmånsverket.

Bakgrund: Fd. vd Global Health Partner, sjätte AP-fonden och Kronans Droghandel samt vice vd Apoteket AB.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 4/4

EBBA FÅHREIS

Ledamot

Födelseår: 1963

Invald: 2015

Utbildning: Civilekonom vid Handelshögskolan i Stockholm.

Andra uppdrag: Styrelseledamot Coala-Life AB, Polygiene AB och Carasent ASA. Styrelseordförande Acucort AB och vd SmiLe Incubator AB.

Bakgrund: F.d. Chief Communications Officer & Business Development Director på investmentbolaget Aquiles Invest och Senior VP Sales and Marketing, Anoto.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 3/4

MAGNUS HENREKSON

Ledamot

Födelseår: 1958

Invald: 2019

Utbildning: Internationell ekonomexamen och ekonomie doktor vid Göteborgs universitet.

Andra uppdrag: Styrelseledamot Stiftelsen Af-färsvärlden och Fundcurve AB.

Bakgrund: Professor i nationalekonomi och vd för Institutet för Näringslivsforskning.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 2/2

1). Avser perioden från bolagsstämman 2019 fram till bolagsstämman 2020.

2) Avser närvaro under kalenderåret 2019 för den period under året som ledamoten varit medlem i fullmäktige.

LEIF HANSSON

Ledamot

Födelseår: 1943

Invald: 2015

Utbildning: Studier i statsvetenskap och ekonomi vid Lunds universitet, Skandias ledarskapsutbildningsprogram.

Bakgrund: Huvudsaklig yrkesbakgrund inom Skandia i ett tiotal olika befattningar, bl.a. divisionschef. Under åren 2001-2010 försäkringsrelaterade konsultuppdrag för bl.a. Svenskt Näringsliv.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 4/4

THERESE JOHANSSON

Ledamot

Födelseår: 1986

Invald: 2015

Utbildning: Ekonom vid Lunds universitet.

Andra uppdrag: Head of Strategy and Business Development, Fortum Consumer Solutions.

Bakgrund: Strategi och digital produktutveckling, fd. Risk- och managementkonsult på Deloitte med inriktning bank och försäkring. Fd. styrelseledamot på Ekonomihögskolan i Lund.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 4/4

KARIN LAGERSTEDT WOOLFORD

Ledamot

Födelseår: 1969

Invald: 2019

Utbildning: Civilekonom internationell inriktning vid Handelshögskolan i Göteborg.

Andra uppdrag: HR-direktör Eltel AB.

Bakgrund: Tidigare befattningar bl.a. EVP HR, Communications, Safety, Health & Environment Ovako AB, SVP HR Green Cargo AB, biträdande personaldirektör SEB AB, managementkonsult Cap Gemini samt Ernst & Young.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 2/2

EVA LINDQVIST

Ledamot

Födelseår: 1958

Invald: 2015

Utbildning: Magisterexamen i företagsekonomi vid Melbourne University samt i tillämplad fysik vid Linköpings Tekniska Högskola.

Andra uppdrag: Styrelseledamot Tele2 AB och Sweco AB.

Bakgrund: Rådgivning inom affärsutveckling, styrelseuppdrag, f.d. vd TeliaSonera International Carrier AB, f.d. vd högteknikföretaget Xelerated, fd. ansvarig Telia Equity på Telia/Teliasonera.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 3/4

KAJSA LINDSTÅHL

Ledamot

Födelseår: 1943

Invald: 2016

Utbildning: Civilekonom vid Handelshögskolan i Stockholm.

Andra uppdrag: Styrelseordförande Thulestiftelsen och Stiftelsen Tumba Bruk. Ledamot Skandias valberedning till styrelse- och revisorsval. Ledamot SwedSecs Disciplinnämnd och Svenska kyrkans Kapitalförvaltningsråd.

Bakgrund: Tidigare vd Banco Fonder, tidigare finansdirektör Bonnierföretagen AB och ett flertal styrelseuppdrag, bl. a. i Skandia.

Ersättning¹⁾: 220 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 4/4

SOPHIE NACHEMSON-EKWALL

Ledamot

Födelseår: 1964

Invald: 2014

Utbildning: Civilekonom, CEFA och ekonomie doktor i företagsekonomi, forskare i bolagsstyrning samt hållbarhet och långsiktighet vid Handelshögskolan i Stockholm.

Andra uppdrag: Styrelseledamot ProSkandia och debattör. Tidigare ekonomijournalist och författare.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 4/4

1). Avser perioden från bolagsstämman 2019 fram till bolagsstämman 2020.

2) Avser närvaro under kalenderåret 2019 för den period under året som ledamoten varit medlem i fullmäktige.

ELISABETH NILSSON

Vice ordförande

Födelseår: 1953

Invald: 2014

Utbildning: Bergsingenjör. Hedersdoktor Luleå tekniska universitet.

Andra uppdrag: Ledamot Skandias valberedning till styrelse- och revisorsval. Ordförande AB Göta Kanalbolaget, ledamot EKN styrelse och styrelseledamot Boliden AB. Från 1 september 2018 Särskild utredare. Ordförande KK-stiftelsen, IVA-projektet Vägval för klimatet och för Allmänna försvarsföreningen.

Bakgrund: Tidigare olika chefsbefattningar inom SSAB, vd Jernkontoret, ledamot Globaliseringsrådet och landshövding Östergötland.

Ersättning¹⁾: 330 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 3/4

PIA NILSSON

Ledamot

Födelseår: 1950

Invald: 2016

Utbildning: Socionom förvaltningslinjen.

Andra uppdrag: Seniorrådgivare PiJa Media & Management AB. Krönikör Privata Affärer.

Bakgrund: Tidigare styrelseuppdrag för bl.a. Ung Privatekonomi, Konsumenternas Bank- och Finansbyrå, Föreningen för god sed på värdepappersmarknaden, Vattenfall, Svenska Kraftnät och Europeiska fondbolagsföreningen Efama. Tidigare anställningar som skolkurator, familjeekonom och vd Fondbolagens förening. Författare av böcker om privatekonomi, fonder och pensioner.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 4/4

SOFIE SCHOUGH

Ledamot

Födelseår: 1971

Invald: 2018

Utbildning: Magister i företagsekonomi vid Umeå universitet.

Andra uppdrag: Kommunikationschef Coor AB.

Bakgrund: Kommunikationschef Addici AB, marknadschef Enlight AB och Tradevision AB samt konsult med uppdrag för Europeiska Kommissionens DG XXII.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 4/4

IRMA ROSENBERG

Ledamot

Födelseår: 1945

Invald: 2016

Utbildning: Fil. dr. i nationalekonomi vid Stockholms universitet.

Andra uppdrag: Styrelseledamot Stiborkommittén.

Bakgrund: Tidigare bl.a. vice riksbankschef, styrelseledamot Riksgälden och Finanspolitiska rådet.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 4/4

ULF TROEDSSON

Ledamot

Födelseår: 1958

Invald: 2015

Utbildning: Civilingenjör i teknisk fysik vid Lunds Tekniska högskola. Ekonomistudier vid Lunds universitet.

Andra uppdrag: Executive advisor Siemens Norden. Styrelseledamot bl.a. Tysk-svenska Handelskammaren och Vätgas Sverige.

Bakgrund: Vd Siemens Norden och Baltikum samt koncernchef Siemens Sverige. Styrelseledamot bl.a. Siemens AB. Styrelseordförande Siemens AS Norge, Siemens AS Danmark, Siemens Mobility AB, Swedish Medtech. Mentor Ruter Dam och Novare. Ledamot Siemens globala Top 50 ledningsgrupp. Erfarenhet inom bl.a. medicinsk teknik, IT, Infrastruktur, energiteknik och produktion.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 3/4

YLVA YNGVESON

Ledamot

Födelseår: 1951

Invald: 2016

Utbildning: Civilekonom.

Andra uppdrag: Analyserar och skriver om privatekonomifrågor i egna företaget Pro Norna AB.

Bakgrund: Tidigare chef för Institutet för Privatekonomi, Swedbank och Sparbankerna. samt ansvarig utgivare av Lyckoslanten. En av initiativtagarna till nationella nätverket för finansiell folkbildning, Gilla Din Ekonomi.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 3/4

1). Avser perioden från bolagsstämman 2019 fram till bolagsstämman 2020.

2) Avser närvaro under kalenderåret 2019 för den period under året som ledamoten varit medlem i fullmäktige.

LEIF VICTORIN

Ledamot

Födelseår: 1940

Invald: 2014

Utbildning: Civilingenjör och tekn.lic. vid Chalmers tekniska högskola.

Andra uppdrag: Ledamot Skandias valberedning till fullmäktigeval.

Bakgrund: Tidigare ordförande Skandias fullmäktige, styrelseledamot Skandias livbolag 2008–2014, vice vd och Nordenchef Skandia, vd Skandias livbolag. Styrelseledamot Thulestiftelsen, ProSkandia, Autoliv och Sophiahemmet.

Ersättning¹⁾: 220 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 4/4

ANNE L. LUDVIGSON

Ledamot

Födelseår: 1962

Invald: 2017

Utbildning: Williams College, MA, USA, London School of Economics, UK.

Andra uppdrag: Vd Ludvigson Invest, vice ordförande AB Ludvig Svensson, ordförande TEKOSverige Textil & Modeföretag, ledamot Svenskt Näringsliv och Kinnarps AB.

Bakgrund: Tidigare ledamot Sparbanken Sjuhärad.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 2/4

ALEXANDER WONG

Ledamot

Födelseår: 1976

Invald: 2017

Utbildning: Systemvetare samt civilekonom vid Handelshögskolan i Göteborg.

Andra uppdrag: Doktorand vid Handelshögskolan i Göteborg samt styrelseledamot i ett health tech-startup.

Bakgrund: Projektledare hos internationella konsultfirmor kring bolagsetablering samt expansion på den kinesiska marknaden.

Ersättning¹⁾: 110 KSEK

Närvaro fullmäktigemöten²⁾: 4/4

1). Avser perioden från bolagsstämman 2019 fram till bolagsstämman 2020.

2) Avser närvaro under kalenderåret 2019 för den period under året som ledamoten varit medlem i fullmäktige.

Skandias styrelse

Ordinarie ledamöter

HANS-ERIK ANDERSSON

Ordförande och oberoende ledamot
Ordförande i ersättningsutskottet och ledamot i
samtliga styrelseutskott.

Födelseår: 1950

Invalid: 2013

Utbildning: Ekonomistudier vid Stockholms
universitet.

Andra uppdrag: Styrelseledamot Anticimex
TopHolding AB.

Bakgrund: Tjänstgjort inom bl.a. Mercantile &
General Re, Marsh & McLennan och Skandiakon-
cernen. Var mellan 2004 och 2006 koncernchef i
Skandia. Tidigare styrelseordförande Sintercast
AB, Cision AB, Semcon AB, Erik Penser Bankaktie-
bolag och Canvisa AB.

Ersättning¹⁾: 2 410 KSEK

Närvaro styrelsemöten²⁾: 11/11

Närvaro utskott²⁾: Risk- och revisionsutskott
6/6 Placeringsutskott 4/4 Ersättningsutskott 4/4
Kund- och produktutskott 4/4

MENGMENG DU

Oberoende ledamot

Ledamot i kund- och produktutskottet samt risk-
och revisionsutskottet.

Födelseår: 1980

Invalid: 2014

Utbildning: Civilingenjör vid Kungliga tekniska
högskolan och civilekonom vid Handelshögskolan
i Stockholm.

Andra uppdrag: Vd Iridis AB. Styrelseledamot
Finnair, Netonnet och Saminvest.

Bakgrund: Tidigare verksam bl.a. i chefsbefatt-
ningar inom Spotify, Acast och Stardoll. Tidigare
styrelseledamot Qliro Group, Filippa K, Skånska
Byggvaror och Nationella Innovationsrådet.

Ersättning¹⁾: 735 KSEK

Närvaro styrelsemöten²⁾: 10/11

Närvaro utskott²⁾: Risk- och revisionsutskott 4/6
Kund- och produktutskott 4/4 Ersättningsutskott
(t.o.m bolagsstämman 2019) 2/2

PEGGY BRUZELIUS

Oberoende ledamot

Ordförande i placeringsutskottet och ledamot i
risk- och revisionsutskottet.

Födelseår: 1949

Invalid: 2012

Utbildning: Ekon. dr h.c. och civilekonom vid
Handelshögskolan i Stockholm.

Andra uppdrag: Styrelseuppdrag i bl.a. Lundin
Petroleum AB och styrelseordförande Lancelot
Holding AB.

Bakgrund: Tidigare tjänstgjort inom Boliden, ABB
och SEB-koncernen. Har sedan 1998 varit verksam
inom ett stort antal bolagsstyrelser, bl.a. Akzo
Nobel, Electrolux, Husqvarna, Scania, Ratos och
Diageo plc.

Ersättning¹⁾: 910 KSEK

Närvaro styrelsemöten²⁾: 10/11

Närvaro utskott²⁾: Risk- och revisionsutskott 5/6
Placeringsutskott 4/4

REINHOLD GEIJER

Oberoende ledamot

Ledamot i kund- och produktutskottet samt risk-
och revisionsutskottet.

Födelseår: 1953

Invalid: 2016

Utbildning: Civilekonom vid Handelshögskolan i
Stockholm.

Andra uppdrag: Styrelseordförande BTS Group
AB samt styrelseledamot i bl.a. AB Svensk Ex-
portkredit, Edsbyn Senab AB och Eterna Invest AB
inkl intressebolag.

Bakgrund: Tjänstgjort som CEO RBS Norden inkl
vd Nordisk Renting AB, vice vd och CFO Telia,
olika chefsuppdrag inom Swedbankkoncernen
inkl koncernchef 1995-2000, Ericsson Radio
Systems, SSAB Svenskt Stål och Weyerhaeuser
Co i USA. Tidigare verksam i flera styrelser bl.a.
Sjunde AP-fonden och SEB TryggLiv Gamla.

Ersättning¹⁾: 785 KSEK

Närvaro styrelsemöten²⁾: 11/11

Närvaro utskott²⁾: Kund- och produktutskott 4/4
Risk- och revisionsutskott 6/6 Ersättningsutskott
(fr.om. bolagsstämman 2019) 2/2

1) Avser perioden från bolagsstämman 2019 fram till bolagsstämman 2020. För mer information se not 55.

2) Anger närvaro för den period under året som ledamoten varit medlem i styrelsen och respektive utskott.

LENA HERRMANN

Oberoende ledamot

Ledamot i risk- och revisionsutskottet samt kund- och produktutskottet.

Födelseår: 1962

Invalid: 2018

Utbildning: Civilingenjör i industriell ekonomi vid Tekniska högskolan i Linköping.

Andra uppdrag: Direktör strategi och affärsutveckling SJ AB samt styrelseledamot Samtrafiken.

Bakgrund: Tidigare verksam inom bl.a. Axstores, AB Dagens Nyheter (vd), Bonnier Dagstidningar och managementkonsult McKinsey & Co. Tidigare bl.a. ordförande i tidningsdistributionsbolaget MTD KB, ledamot Tolerans AB, Svenska Tidningsutgivareföreningen och Tidningarnas Telegrambyrå AB.

Ersättning¹⁾: 735 KSEK

Närvaro styrelsemöten²⁾: 11/11

Närvaro utskott²⁾: Risk- och revisionsutskott 6/6
Kund- och produktutskott 4/4

CHRISTER LÖFDAHL

Oberoende ledamot

Ordförande i risk- och revisionsutskottet och ledamot i placeringsutskottet.

Födelseår: 1959

Invalid: 2015

Utbildning: Ekonomistudier vid Stockholms universitet och IMD, Lausanne.

Bakgrund: Tidigare vd Catellagruppen, vd Max Matthiessen Liv- och Finansmäklare AB, CFO SBAB Bank AB och Branch manager Volvo Group Finance Europe B.V.

Ersättning¹⁾: 955 KSEK

Närvaro styrelsemöten²⁾: 11/11

Närvaro utskott²⁾: Risk- och revisionsutskott 6/6
Placeringsutskott 4/4

NIKLAS JOHANSSON

Oberoende ledamot

Ledamot i risk- och revisionsutskottet, ersättningsutskottet och placeringsutskottet.

Födelseår: 1961

Invalid: 2018

Utbildning: Kandidatexamen i samhällsvetenskap från Linköpings universitet.

Andra uppdrag: Styrelseordförande Saminvest AB samt Areim AB. Styrelseledamot Apotekets Pensionsstiftelse och Djurgården Hockey AB.

Bakgrund: Tidigare verksam som vd för Carnegie Investment Bank och chefsroller på bl.a. Finansdepartementet, Evli bank, Skandia och Crédit Agricole.

Ersättning¹⁾: 810 KSEK

Närvaro styrelsemöten²⁾: 11/11

Närvaro utskott²⁾: Risk- och revisionsutskott 6/6
Ersättningsutskott 4/4 Placeringsutskott (fr.o.m bolagsstämman 2019) 3/3

PER NORDLANDER

Oberoende ledamot

Ledamot i placeringsutskottet samt risk- och revisionsutskottet.

Födelseår: 1967

Invalid: 2014

Utbildning: Civilingenjör i teknisk fysik och ekonomistudier vid Uppsala universitet.

Andra uppdrag: Partner riskkapitalbolaget Verdane Capital Advisors. Styrelseledamot i bl.a. Nordic Finance Business Partners, BEWI Group, Allgon och Bellman Group.

Bakgrund: Tidigare vd och grundare av Avanza, grundare och chef för NordNet. Arbetat inom olika positioner på Öhman, OMX Nasdaq och som konsult på Accenture.

Ersättning¹⁾: 760 KSEK

Närvaro styrelsemöten²⁾: 10/11

Närvaro utskott²⁾: Risk- och revisionsutskott 6/6
Placeringsutskott 4/4

1) Avser perioden från bolagsstämman 2019 fram till bolagsstämman 2020. För mer information se not 55.

2) Anger närvaro för den period under året som ledamoten varit medlem i styrelsen och respektive utskott.

JONAS PERSSON

Oberoende ledamot

Ordförande i kund- och produktutskottet och ledamot i risk- och revisionsutskottet.

Födelseår: 1968

Invalid: 2016

Utbildning: PhD organisk kemi vid Uppsala universitet.

Andra uppdrag: Styrelseuppdrag och rådgivare inom mjukvaruutveckling. Rådgivare till Microsoft och EQT. Styrelseordförande i bl.a. IFS, SUSE, Sitecore och Peltarion.

Bakgrund: Tidigare vd Microsoft Sverige och ett antal ledande befattningar inom Microsoft, bl.a. som operativ chef för molntjänster och inom mjukvaruutveckling.

Ersättning¹⁾: 855 KSEK

Närvaro styrelsemöten²⁾: 8/11

Närvaro utskott²⁾: Risk- och revisionsutskott 5/6
Kund- och produktutskott 4/4

JANE OLOFSSON

Ej oberoende ledamot (arbetstagarrepresentant)

Ordförande för Skandias Forena-förening (försäkringsbranschens fackförbund)

Födelseår: 1982

Invalid: 2010

Utbildning: Gymnasial samhällsvetenskaplig utbildning.

Andra uppdrag: Personskadereglerare, anställd sedan 2005. Styrelseledamot Forenas förbundsstyrelse. Styrelseledamot Finans- och försäkringsbranschens arbetslöshetskassa.

Närvaro styrelsemöten²⁾: 11/11

Närvaro utskott²⁾: Risk- och revisionsutskott 6/6

ANDREAS JÖNSSON

Ej oberoende ledamot (arbetstagarrepresentant)

Ledamot i Skandias Forena-förening (försäkringsbranschens fackförbund)

Födelseår: 1977

Invalid: 2019

Utbildning: Lärarutbildning vid Malmö universitet.

Andra uppdrag: Arbetar som Kontorsrådgivare Privat/Företag, anställd sedan 2008.

Närvaro styrelsemöten²⁾: 8/9

Närvaro utskott²⁾: Risk- och revisionsutskott 5/5

JOHANNES PETERSSON

(föräldraledig maj 2019 – december 2019)

Ej oberoende ledamot (arbetstagarrepresentant)

Ordförande för Skandias SACO-förening (Sveriges akademikers centralorganisation)

Födelseår: 1977

Invalid: 2016

Utbildning: Magisterexamen i nationalekonomi vid Uppsala universitet.

Andra uppdrag: Affärsspecialist, anställd sedan 2009.

Närvaro styrelsemöten²⁾: 4/4

Närvaro utskott²⁾: Risk- och revisionsutskott 2/2

1) Avser perioden från bolagsstämman 2018 fram till bolagsstämman 2019. För mer information se not 55.

2) Anger närvaro för den period under året som ledamoten varit medlem i styrelsen och respektive utskott.

Styrelsesuppleanter

DAHN ERIKSSON

(ersatte Johannes Petersson maj 2019 – december 2019)

Ej oberoende suppleant (arbetstagarrepresentant)

Styrelserepresentant Skandias SACO-styrelse (Sveriges akademikers centralorganisation)

Födelseår: 1962

Invalid: 2007

Utbildning: Civilekonomexamen vid Uppsala universitet.

Andra uppdrag: Controller inom avdelningen Finance, anställd sedan 2001.

Närvaro styrelsemöten²⁾: 7/7

Närvaro utskott²⁾: Risk- och revisionsutskott 3/4

PER-ANDERS KARMEROTH

Ej oberoende suppleant (arbetstagarrepresentant)

Ordförande Forena Skandias rådgivarklubb och vice ordförande

Forena Skandia, lokalorganisation till Forena (försäkringsbranschens fackförbund)

Födelseår: 1966

Invalid: 2014

Utbildning: Nationalekonomi vid Linköpings universitet.

Andra uppdrag: Försäkringsrådgivare, anställd sedan 1992. Styrelseledamot FPK.

Närvaro styrelsemöten²⁾: 0/11

ELISABETH REMBRY

Ej oberoende suppleant (arbetstagarrepresentant)

Ordförande Skandia Klubb Väst/Syd (försäkringsfacket Forena)

Styrelseledamot Skandias Forena-förening (försäkringsbranschens fackförbund)

Födelseår: 1964

Invalid: 2019

Utbildning: Gymnasium humanistisk linje, internutbildning Skandia och coachutbildning Sverige AB – diplomerad Coach.

Andra uppdrag: Arbetar som skadereglerare, anställd sedan 1984.

Närvaro styrelsemöten²⁾: 0/9

Styrelsesekreterare

HELENA THORLIN

Chefjurist Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt

Födelseår: 1973

Styrelsesekreterare sedan: 2016

Verkställande direktör

FRANS LINDELÖW

Födelseår: 1962

Anställd i Skandia sedan: 2015

Utbildning: Civilekonomexamen vid Stockholms universitet.

Bakgrund: Fd vd för Carnegie, chef för Nordeas svenska kontorsrörelse samt ledande befattningar inom bl.a. HSBC Bank, Salomon Brothers och Handelsbanken.

²⁾ Anger närvaro för den period under året som ledamoten varit medlem i styrelsen och respektive utskott.

Skandias ledning

FRANS LINDELÖW
Koncernchef och vd
Födelseår: 1962
Anställd sedan: 2015

PIA MARIONS
CFO
Födelseår: 1963
Anställd sedan: 2017

ANNA-CARIN SÖDERBLOM AGIUS
Försäkring
Födelseår: 1967
Anställd sedan: 2007

LARS ERICSSON
Försäljning
Födelseår: 1960
Anställd sedan: 1987

LARS-GÖRAN ORREVALL
Kapitalförvaltning
Födelseår: 1962
Anställd sedan: 2005

JOHANNA CERWALL
Bank
Födelseår: 1962
Anställd sedan: 2015

JOHAN CLAUSÉN
IT
Födelseår: 1976
Anställd sedan: 2016

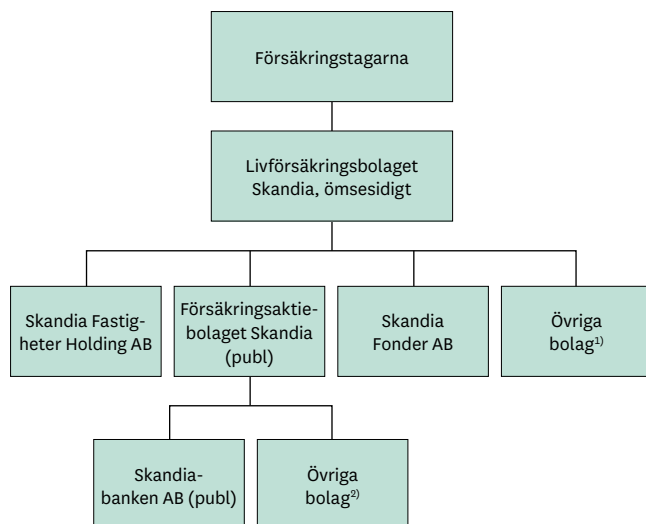
Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt med organisationsnummer 516406-0948, avger härmed årsredovisning avseende 2019. Styrelsen har sitt säte i Stockholm.

Organisation och verksamhet

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt (Skandias livbolag eller moderbolaget) är moderbolag i Skandiakoncernen (Skandia) som bedriver traditionell livförsäkrings-, fondförsäkrings- och skadeförsäkringsverksamhet samt bankverksamhet i Sverige. I koncernen ingår bland annat även en fastighetskoncern, en bank, ett fondbolag och ett kapitalförvaltningsbolag. Detta ger Skandia unika förutsättningar att skapa relevanta och prisvärda erbjudanden kring pension, sparande samt hälsa och trygghet. Moderbolaget är ett ömsesidigt bolag vilket innebär att allt överskott går till bolagets kunder i enlighet med skälighets- och kontributionsprincipen, se närmare avsnitt om Över- och underskottshantering i moderbolaget. Samtliga dotterbolag är helägda och får dela ut vinst. Utöver dessa finns även mindre innehav i intresseföretag.

Övergripande beskrivning av Skandiakoncernen

¹⁾ I övriga bolag ingår Skandia Investment Management AB, Skandia Operations Center UAB (under likvidation), Skandikon Operations Center UAB (under likvidation), Skandia Brands AB, Skandikon Administration AB samt Skandikon Pensionsadministration AB. Därutöver äger Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, tillsammans med Skandia Fonder AB aktier i Thule Fund SA, SICAV-SIF. Vidare finns intressebolaget Försäkringsgirot.

²⁾ I övriga bolag ingår Skandia Capital AB, Skandia Informationsteknologi AB samt intresseföretaget Sophiahemmet Rehab Center AB.

Under året har Skandias livbolag förvärvat Skandia Fonder från Skandias fondförsäkringsbolag.

Medarbetare

Under 2019 var medelantalet anställda i Skandia 1 998 (2 243). Andelen kvinnliga medarbetare ligger på ungefär samma nivå som föregående år 47 (49) procent. Andelen kvinnliga chefer, 40 (45) procent, har minskat under året som en följd av avveckling av verksamheterna i Danmark och Litauen. Medelåldern för samtliga medarbetare i Skandia var oförändrad 43 (43) år. Personalomsättningen har sjunkit något jämfört med föregående år och uppgick vid årets slut till 14 (16) procent.

Bank- och försäkringsbranschen är regelstyrd och ställer höga krav på medarbetarnas kompetens. För att säkerställa en god utvecklingskapacitet i koncernen och åstadkomma en mer kostnadseffektiv bemanning har Skandia fortsatt bedrivit ett intensivt arbete med långsiktig bemanningsplanering i alla delar av verksamheten under 2019.

Hälsa är alltjämt ett prioriterat område för Skandia som arbetsgivare. Hälsoerbjudandet som finns för Skandias kunder erbjuds även Skandias anställda och Skandias chefer erbjuds särskilda resurser för att förebygga ohälsa och stödja rehabilitering av medarbetare. Alla medarbetare erbjuds ett digitalt verktyg för att proaktivt hålla sig friska - Virgin Pulse, vilket även ingår i hälsoerbjudandet till kunderna. Skandia ser med stolthet ett fortsatt stärkt resultat i form av sänkt sjukfrånvaro där Skandia ligger markant under snittet i försäkringsbranschen.

Den koncernövergripande årliga medarbetarundersökningen visade även 2019 på ett stort engagemang med en svarsfrekvens på 89 procent. Särskilt glädjande är att eNPS (employee Net Promoter Score, medarbetarengagemang), som ökade från 7 till 22 mellan 2017 till 2018, nu har stabiliserats på en hög nivå på 20 (22). Det generella omdömet om Skandia som arbetsgivare stiger ytterligare under 2019 till 4,3 (4,2) på en 5-gradig skala.

Skandia har sedan 2013 inte någon rörlig ersättning till de anställda med undantag för provision till de finansiella rådgivarna, resultatandelsstiftelsen Skandianen och möjlighet till resultatpremie till anställda i Skandias fastighetskoncern.

Skandias koncernledning är inte berättigad till utfall i resultat- andelsstiftelsen. Ytterligare information om principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen finns i not 55.

Väsentliga händelser under året

Nya ledamöter i styrelse och fullmäktige

Vid Skandias livbolags ordinarie bolagsstämma den 8 maj 2019 omvaldes den sittande styrelsen.

I samband med bolagsstämman tillträdde de tidigare invalda ledamöterna till fullmäktige. Karin Lagerstedt Woolford och Magnus Henrekson har valts in som nya ledamöter och omval har skett av Leif Hansson, Kajsa Lindståhl, Pia Nilsson, Irma Rosenberg och Ylva Yngveson.

Försäljning av den danska verksamheten

Den 1 januari 2019 genomfördes affären med AP Pension avseende försäljningen av Skandias danska verksamhet.

Skandia ny försäkringsgivare åt AI Pensions kunder

Skandia övertog den 1 april 2019 AI Pensions försäkringsbestånd och verksamhet efter godkännande av Finansinspektionen. Beståndsoverlåtelsen är redovisad över balansräkningen varmed tillgångarna har ökat med 8,3 miljarder kronor och de försäkringstekniska avsättningarna med 5,7 miljarder kronor. Överskottet, 2,6 miljarder kronor, har tillförts konsolideringsfonden för respektive övertagna kollektiv och verksamhetsgren.

Skandias verksamhet i Litauen flyttad till Sverige

Skandias bolag i Litauen är under likvidation då verksamheten har flyttats till Sverige. Bolagen har tidigare utfört administrativa tjänster åt Skandias svenska verksamhet.

Tillfälligt höjd återbäringsränta

Med anledning av en hög kollektiv konsolideringsgrad höjde Skandias livbolag återbäringsräntan tillfälligt under oktober för att befintliga kunder skulle få del av det uppbyggda överskottet. Den genomsnittliga återbäringsräntan under oktober uppgick till 22 procent. Under året har den genomsnittliga återbäringsräntan varit 6,1 procent.

Nya redovisningsregler

En ny redovisningsstandard för leasingavtal, IFRS 16, trädde ikraft den 1 januari 2019. IFRS 16 har ersatt IAS 17 Leasingavtal. För leasetagaren innebär den nya standarden att leasingavtal ska redovisas i balansräkningen i form av en leaseingskuld som representerar en skyldighet att betala leasingavgifter samt en leasingtillgång som representerar en rätt att använda underliggande tillgång. Redovisningen för leasegivare är i princip oförändrad. Övergången har inneburit att Skandias balansomslutning har ökat med 1,3 miljarder kronor, men har inte haft någon påverkan på eget kapital. Övriga nya eller ändrade redovisningsregler har inte haft någon väsentlig inverkan på Skandias finansiella rapporter. För mer information om redovisningsprinciper, se not 1.

Granskningsärende Finansinspektionen

Under 2016 genomförde Skandias livbolag metodförändringar för den del av verksamheten där solvens 2-regelverket tillämpas fullt ut, det vill säga övrig livförsäkring, avseende beräkning av försäkringstekniska avsättningar och solvenskapitalkrav. Detta rapporterades till Finansinspektionen som en händelse av väsentlig betydelse. Finansinspektionen har en pågående undersökning i syfte att granska metodförändringarna samt även Skandias livbolags försäkringstekniska beräkningsunderlag för övrig livförsäkring. I den pågående undersökningen har en dialog förts med Finansinspektionen.

Skandias livbolag har under fjärde kvartalet 2019 implementerat förändringar av beräkningen av försäkringstekniska avsättningar för övrig livförsäkring relaterat till driftskostnader och annullationer. Förändringarna bidrar till en ökning av solvenskapitalkravet för försäkringsrisk men har dock sammantaget inte haft någon betydande inverkan varken på försäkringstekniska avsättningar eller solvenskapitalkravet. Efter förändringarna bedömer Skandias livbolag att kvaliteten i beräkningarna har förstärkts samtidigt som de synpunkter som Finansinspektionen framfört under granskningen inom dessa områden har omhändertagits. Detta har också återrapporterats till Finansinspektionen under inledningen av 2020, som ett led i undersökningsprocessen, men ingen skriftlig återkoppling har erhållits vid avlämnandet av denna årsredovisning.

Ekonomisk översikt

Koncernen

Inbetalda premier uppgick under året till 43,2 miljarder kronor vilket är en ökning med 18 procent jämfört med föregående år. Det är främst en följd av en fortsatt stark utveckling av försäljningen av försäkring med traditionell förvaltning vilket kan hänföras till konkurrenskraftig återbäringsränta och starka nyckeltal i övrigt.

Koncernens tillgångar under förvaltning uppgick till 692 418 (646 641) MSEK. Ökningen från föregående år beror på den goda utvecklingen på de finansiella marknaderna under året.

Tillgångar under förvaltning¹⁾

MSEK	2019	2018
Traditionell förvaltning ²⁾	483 728	422 859
Fond- och depåförsäkring	170 110	184 464
Fondsparande inom bank och fondbolag	34 577	31 789
Övrigt förvaltad kapital ³⁾	4 003	7 529
Totalt förvaltad kapital	692 418	646 641

¹⁾ För 2018 ingår avvecklad verksamhet i Danmark.

²⁾ Avser förvaltad kapital inom traditionell livförvaltning exklusive affärsstrategiska tillgångar (Skandias livbolags dotterbolag till verkligt värde exklusive Skandia Fastigheter Holding AB).

³⁾ Placeringsstillgångar för den löpande verksamheten främst inom fond- och depåförsäkring.

Koncernens resultat före skatt för perioden uppgick till 39 611 (16 297) MSEK. Det förbättrade resultatet är främst hänförligt till det tekniska resultatet för traditionell förvaltning, 38 453 (15 200) MSEK, där kapitalavkastningen har ökat jämfört med föregående år till följd av den starka utvecklingen på de finansiella marknaderna.

Det tekniska resultatet inom fond- och depåförsäkring har ökat marginellt och uppgick till 1 591 (1 586) MSEK.

Skadeförsäkringsrörelsen visar ett förbättrat resultat jämfört med föregående år, 135 (107) MSEK.

Det högre resultatet inom bankverksamheten, 140 (85) MSEK, är framför allt en följd av lägre kostnader för utvecklingsprojekt. Även ett något förbättrat räntenetto har bidragit till resultatökningen.

De totala driftskostnaderna har minskat till följd av att den danska verksamheten avyttrades per den 1 januari 2019 och uppgick till 4 451 (5 052) MSEK. För ytterligare information om driftskostnaderna, se not 8 Driftskostnader.

I övriga poster ingår avskrivning av förvärvade övervärden i försäkringsbestånd. Koncernjustering för avvecklad verksamhet är i sin helhet relaterad till försäljningen av den danska verksamheten.

Resultat per verksamhetsområde¹⁾

MSEK	2019	2018
Tekniskt resultat		
Traditionell förvaltning	38 453	15 200
Fond- och depåförsäkring	1 591	1 586
Skadeförsäkring	135	107
Icke-tekniskt resultat		
Bankverksamhet	140	85
Övrig rörelsedrivande verksamhet	-13	42
Övriga poster	-695	-723
Resultat före skatt, inklusive avvecklad verksamhet	39 611	16 297
Skatt	-1 903	-1 301
Koncernjustering avseende avvecklad verksamhet	172	-1 253
Periodens resultat	37 880	13 743

¹⁾ För 2018 ingår avvecklad verksamhet i Danmark.

Koncernens balansomslutning uppgick till 798 066 (723 862) MSEK där placeringstillgångarna inom den traditionella livförvaltningen utgör den största delen.

Balansomslutning¹⁾

MSEK	2019	2018
Traditionell förvaltning	539 722	454 807
Fond- och depåförsäkring	180 021	201 177
Bankverksamhet	77 786	67 270
Övrig rörelsedrivande verksamhet	537	608
Koncernens balansomslutning	798 066	723 862

¹⁾ För 2018 ingår avvecklad verksamhet i Danmark.

Moderbolaget

Resultat före skatt uppgick till 37 621 (10 745) MSEK. Det förbättrade resultatet är främst hänförligt till utvecklingen på de finansiella marknaderna, vilken medfört att kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen ökat jämfört med föregående år och uppgick till 46 060 (6 853) MSEK. Årets kapitalavkastning kommenteras närmare i separat avsnitt. Premieinkomsten har fortsatt att öka, särskilt premier avseende engångsbetald föräkring samt inflytt av kapital från andra försäkringsbolag inklusive Skandias fondförsäkringsbolag. Den positiva trenden är en följd av konkurrenskraftig återbäringsränta i kombination med goda nyckeltal i övrigt. Förändringen av de försäkringstekniska avsättningarna uppgick till 26 204 (6 285) MSEK. Ökningen är främst en följd av ett positivt kundkassaflöde och lägre marknadsräntor.

Moderbolagets balansomslutning uppgick till 519 118 (439 146) MSEK där placeringstillgångarna inom den traditionella livförvaltningen utgör den största delen.

Kapitalavkastning

De finansiella marknaderna har utvecklats starkt under 2019 med kraftigt stigande aktiemarknader. Årets avkastning i den traditionella livportföljen uppgick sammantaget till 11,0 (2,6) procent. Samtidigt har konjunkturen försvagats, främst på grund av ökad politisk oro i världen. Den amerikanska centralbanken sänkte sin styrränta tre gånger under året och obligationsräntorna har fallit världen över.

Alla tillgångsslag i den traditionella livportföljen steg i värde. Aktier och onoterade bolag utvecklades bäst, svenska och utländska aktier avkastade 37 respektive 30 procent medan onoterade bolag (private equity) gav en avkastning på drygt 19 procent. Även fastigheter och alternativa investeringar, det vill säga råvaror, infrastruktur och kreditfonder, utvecklades väl med en avkastning om 11 respektive 13 procent. Till följd av fallande räntor gav obligationsportföljerna en positiv avkastning om knappt 1 procent.

En stor andel utländsk valuta bidrog dessutom positivt till portföljutvecklingen då försvagningen av den svenska kronan mot de större världsvalutorna har ökat värdet på de utländska tillgångarna i portföljen.

Totalavkastning, moderbolaget

2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
11,0%	2,6%	6,6%	8,2%	5,3%	13,6%	6,7%	7,3%	3,2%	9,4%

Placeringstillgångar, netto	Marknadsvärde (MSEK)		Andelar (%)		Totalavkastning (%)	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Nominella obligationer	195 725	169 969	39,3	38,6	0,9	0,8
Svenska realobligationer	27 818	25 245	5,6	5,7	0,9	1,6
Svenska aktier	44 457	32 803	8,9	7,5	37,0	-6,7
Utländska aktier	64 714	50 412	13,0	11,5	29,7	-6,3
Fastigheter	50 858	49 223	10,2	11,2	10,9	9,3
Onoterade bolag	46 995	45 948	9,4	10,4	19,3	26,4
Alternativa investeringar	41 848	40 376	8,4	9,2	12,9	4,2
Affärsstrategiska tillgångar ¹⁾	18 774	18 955	3,8	4,3	13,9	-0,4
Övrigt	7 100	6 928	1,4	1,6	—	—
Totalt i traditionell förvaltning²⁾	498 289	439 859	100%	100%	11,0	2,6
Produktspecifika tillgångar	9 638	7 249				
Livbolagets totala förvaltade kapital	507 927	447 108				

¹⁾ Avser Skandias livbolags dotterbolag till verkligt värde exklusive Skandia Fastigheter Holding AB.

²⁾ Totalavkastningstabellen är upprättad i enlighet med Svensk Försäkrings rekommendationer. Se vidare Svensk Försäkrings "Totalavkastningstabell - Rekommendation för årlig rapportering av totalavkastning".

Kollektiv konsolideringsgrad

Skandias livbolags kollektiva konsolideringsgrad per den 31 december 2019 uppgick till 110 (105) procent. Den kollektiva konsolideringsgraden mäter, för sparförsäkringar, förhållandet mellan värdet av moderbolagets tillgångar och det samlade värdet av kundernas försäkringskapital. Genom att anpassa återbäringsräntan, som fördelar överskottet till kunderna, är målsättningen för Skandias livbolag att hålla den kollektiva konsolideringsgraden inom intervallet 95-115 procent. Hur denna anpassning går till regleras i bolagets konsolideringspolicy. Mer information om konsolideringspolicyen finns på skandia.se.

Solvens

Solvensgraden är ett mått på värdet av Skandias livbolags tillgångar i förhållande till åtagandena enligt försäkringsavtal. Solvensgraden uppgick till 175 (170) procent vid årsskiftet. Värdet på tillgångarna har relativt sett ökat mer än de försäkringstekniska avsättningarna under året, vilket inneburit att solvensgraden har ökat jämfört med föregående år.

En grundläggande del i en solvensreglering är att försäkringsbolag ska ha en kapitalbas som överstiger ett solvenskapitalkrav. I den äldre solvensregleringen, Solvens1, beräknades kapitalkravet på ett schablonmässigt sätt, medan solvensregleringen i Solvens 2 baseras på ett riskbaserat synsätt. Utgångspunkten är en balansräkning värderad till verkliga värden, en så kallad solvensbalansräkning. Solvensbalansräkningen ligger till grund för kapitalbasen och det riskbaserade solvenskapitalkravet. Det finns vissa värderingsskillnader mellan solvensbalansräkningen och balansräkningen enligt finansiell redovisning, där de främsta skillnaderna för Skandias livbolag avser värdering av dotterbolag samt värdering av försäkringstekniska avsättningar.

Skandias livbolag tillämpar en av de övergångsregler som följde med implementeringen av Solvens 2 i svensk lag. Detta innebär att Solvens 1 tillämpas för tjänstepensionsverksamheten och Solvens 2 för övrig livförsäkring. Kapitalbasen och det legala solvenskapitalkravet utgörs därmed av en blandning av Solvens 1 och Solvens 2.

Solvenskvoten visar relationen mellan Skandias livbolags kapitalbas och det legala solvenskapitalkravet. Vid årsskiftet uppgick solvenskvoten till 465 (467) procent.

För mer information om Skandias solvens hänvisas till den årliga solvens- och verksamhetsrapporten för Skandias livbolag respektive Skandias försäkringsgrupp på skandia.se.¹⁾ Syftet med rapporterna är att ge information om solvens och verksamhet i enlighet med försäkringsrörelselagens krav på offentliggörande.

Över- och underskottshantering i moderbolaget

Skandias livbolag är ett ömsesidigt bolag där allt överskott går till bolagets försäkringstagare²⁾. Överskott ska fördelas i enlighet med skälighets- och kontributionsprincipen, vilket bland annat innebär att överskott ska fördelas individuellt till varje försäkring i relation till dess bidrag till överskottets uppkomst.

Överskott uppstår när värdet av tillgångarna är större än värdet av de garanterade åtagandena, ett underskott uppstår

om skillnaden är negativ. Hela rörelseresultatet påverkar överskottet. Överskottet är riskkapital som i första hand ska kunna utnyttjas för att täcka eventuella förluster. Storleken på riskkapitalet påverkar bolagets förmåga att ta risk. Riskkapitalet är viktigt för att Skandias livbolag ska kunna välja placeringar som skapar möjlighet till god avkastning.

Om det bildas överskott fördelas detta till kundernas spar-försäkringar genom återbäringsrörelsen. Överskott fördelas preliminärt till varje försäkring i förhållande till hur stort bidrag den lämnat till totalt bildat överskott och förs till försäkringskapitalet i försäkringen. Hantering av förluster, det vill säga underskott, sker på motsvarande sätt. Återbäringsrörelsen jämnar ut fördelningen av överskottet över tid så att försäkringskapitalet får en stabil utveckling. Eftersom totalavkastningen jämnas ut över flera år kan återbäringsrörelsen enskilda år vara högre eller lägre än den faktiska totalavkastningen. Det preliminärt fördelade överskottet är en del av Skandias livbolags riskkapital och kan sjunka om rörelsen visar negativt resultat. Överskottet blir slutligt tilldelat vid respektive utbetalningstillfälle med stöd av bolagsstämmans årsvisa bemyndigande om slutlig tilldelning av återbärning. Aktuella siffror och information om Skandias livbolags kapitalavkastning, återbäringsränta och kollektiv konsolideringsgrad finns tillgängliga på skandia.se.

Den kollektiva konsolideringsgraden mäter förhållandet mellan värdet av bolagets tillgångar och det samlade värdet av kundernas försäkringskapital. Den kollektiva konsolideringsgraden bör varken bli för hög eller för låg. Undantagsvis kan större preliminära fördelningar göras av överskott i syfte att få den kollektiva konsolideringsgraden på en lagom nivå.

För en mindre del av Skandias livbolags verksamhet som avser så kallad klassisk pensionstilläggsmetod för förmånsbaserade åtaganden används en annan försäkringsteknik utan återbäringsränta. Överskott inom den verksamhetsgrenen fördelas normalt i form av pensionstillägg för pensioner under utbetalning, höjning av intjänad pension (fribrevsuppräknings) och reduktion av försäkringspremie. I den verksamheten är det en strävan att värdesäkra åtagandena i den utsträckning det finns ekonomiskt utrymme. För riskförsäkringar, försäkringar utan inslag av sparande, är metoden för att fördela överskott i första hand premierabatter.

Styrelsens principer för överskotts- och underskottshantering samt underliggande regelverk utvecklas och anpassas succesivt över tid. Läs mer om Skandias överskottshantering på skandia.se.

¹⁾ Solvens- och verksamhetsrapporten 2019 för Skandias försäkringsgrupp offentliggörs i maj 2020.

²⁾ Notera att i en tjänstepensionsförsäkring går överskottet till den försäkrade arbetstagaren som är förmånstagare och ersättningsberättigad.

Risker och riskhantering

Skandia erbjuder sparande-, försäkrings- och bankprodukter, produkter som innebär att Skandias verksamhet är utsatt för olika typer av risker. Riskexponeringen domineras av marknadsrisk i moderbolagets förvaltning av den traditionella livportföljen, det vill säga risk för minskade värden till följd av en negativ utveckling på finansmarknaderna. Andra väsentliga risker är försäkringsrisker samt kreditrisk till följd av Skandias banks utlåning till allmänheten.

För att Skandia ska kunna maximera värdet till moderbolagets kunder över livstiden av deras försäkringar, samtidigt som de inte utsätts för alltför stora risker, behöver koncernens risker hanteras på ett lämpligt och effektivt sätt. Skandia kontrollerar sitt samlade risktagande med hjälp av en intern kapitalmodell som mäter storleken på risktagandet i form av kapitalkrav. Styrelsen har beslutat om limiter som begränsar den samlade risk som Skandia får ta. Den interna kapitalmodellen ger Skandia förutsättningar att förstå och styra riskerna i verksamheten eftersom modellen baseras på Skandias egen riskprofil. Skandias kapitaltäckning, det vill säga kapitalbas i förhållande till kapitalkrav, var per den 31 december 2019 god både vad gäller det interna kapitalkravet och de legala kapitalkraven. När det gäller det legala kapitalkravet, solvenskapitalkravet, uppgick det till 63 957 MSEK och kapitalbasen för Skandia uppgick till 210 838 MSEK.

För att säkerställa att Skandia har tillräckligt mycket kapital för att täcka sina risker på lång sikt tar Skandia varje år fram en kapitalplan. Kapitalplanen är en framåtblickande analys av kapitaltäckningen. Analysen som har ett femårigt perspektiv utgår från rådande affärs- och investeringsplaner samt omfattar såväl legala som interna kapitalkrav. I analysen undersöks hur kapitaltäckningen förväntas utvecklas samt vad påverkan skulle bli i olika stressade scenarier. Scenarioanalysen visar på en god finansiell ställning och att Skandia klarar kapitaltäckningen i samtliga utvalda stressade scenarier.

Skandia genomför även, minst årligen, en egen risk- och solvensbedömning (ORSA). ORSA syftar till att säkerställa att Skandias solvens- och kapitalposition är förenlig med de krav som ställs i Skandias riskapit. Genom ORSA bedömer Skandia det aggregerade kapitalbehovet på kort och medellång sikt med utgångspunkt i den egna riskprofilen. Ifall ORSA påvisar ett högre kapitalbehov än vad som framgår av legala eller interna kapitalkrav ska Skandia ta höjd för detta i kapitalplaneringen genom ett kapitaltillägg. Den sammantagna bedömningen i ORSA är att Skandia i dagsläget är väl kapitaliserat och har en god kapitalposition.

Skandia är exponerad för framtida osäkerhetsfaktorer såsom marknadsutvecklingen, vilket ger upphov till risker av strategisk karaktär och har därför implementerat processer för att adekvat kunna reagera på samt hantera förändringar i omvärlden, kundbeteenden och regelsystem.

En mer ingående beskrivning av de risker Skandia är exponerad mot samt hur dessa risker hanteras återfinns i not 2, Skandias fondförsäkringsbolags årsredovisning not 2, Skandias banks årsredovisning not 33 och i Skandiagruppens solvens- och verksamhetsrapport.

Tvister

Skandia är inblandad i ett fåtal tvister vars omfattning är att betrakta som normal med hänsyn till den bedrivna verksamheten. De flesta tvister avser mindre belopp och bedöms inte väsentligt påverka koncernens finansiella ställning.

Förväntad framtida utveckling

Skandia ser positivt på den framtida utvecklingen för koncernen. Skandias affärsmodell med tjänstepension som bas samt kompletterande produkter som fondsparande, försäkringar för hälsa och trygghet, banktjänster och rådgivning gör det möjligt att erbjuda lösningar på de utmaningar som företag, individer och samhället står inför. Den ökande medellivslängden och det allt senare inträdet på arbetsmarknaden skapar stora påfrestningar på pensions- och välfärdssystemet. Utvecklingen medför att individen framöver kommer att behöva ta ett större ansvar för tryggheten för sig och sin familj samtidigt som arbetsgivarens roll som förmedlare av trygghet också växer. Det blir allt svårare att tillgodose välfärden genom enbart skattefinansiering, vilket betyder att efterfrågan sannolikt ökar på privata alternativ.

Skandia verkar i en omvärld som utvecklas allt fortare. Fortsatt politisk osäkerhet i världen, hållbarhet, digital kundupplevelse och självservice samt ökad konkurrens och fortsatt prispress är några av de områden som Skandia behöver förhålla sig till. I syfte att säkerställa konkurrenskraft och kundvärde fokuserar Skandia på den inslagna linjen att förenkla, förtydliga och fokusera för en bättre och effektivare kundupplevelse samt högre kostnadseffektivitet. Samtidigt är en förväntad ökad avmattning i ekonomin parallellt med en fortsatt lågräntemiljö en utmaning för långsiktigt sparande. Skandia kommer att fortsätta sitt långsiktiga åtagande med att skapa en god och varaktig avkastning samt tydliggöra det hållbara värdeskapandet i sparerbjudandena.

Hållbarhetsrapport

I denna rapport¹⁾ beskrivs hur Skandia arbetar med hållbarhet, utifrån vad som anges i årsredovisningslagen (ÅRL), inom områdena:

- Miljö
- Antikorruption
- Personal och sociala förhållanden
- Mänskliga rättigheter

Ett hållbart företagande innebär för Skandia att agera ansvarsfullt och bidra till ett hållbart värdeskapande. Skandias verksamhet ska i enlighet med ägarinstruktionen bedrivas med fyra värderingar varav att vara ett föredöme inom hållbarhet är ett. Skandia har som mål att maximera värdet för ägarna, moderbolagets kunder, över livstiden av deras försäkringar genom att kombinera en god avkastning med ett sunt risktagande. Skandias hållbarhetsarbete omfattar socialt, miljömässigt och ekonomiskt ansvar.

Skandias ägarinstruktion stipulerar att Skandia ska maximera värdet för ägarna, moderbolagets kunder, genom att kombinera god avkastning med sunt risktagande samt vara ett föredöme inom hållbarhet.

Skandia har genomfört en intressentdialog med företagets primära intressenter under året. I denna framkom att *Hållbara produkter, Hållbar rådgivning, Motverka finansiell brottslighet samt Affärsetik* var högst prioriterade. För en fördjupad beskrivning av Skandias hållbarhetsarbete se sidan 32 och framåt.

Affärsmodell

Kärnan i Skandias affär är tjänstepension med traditionell förvaltning, men Skandias kunder ska också kunna välja andra sparande- och trygghetsformer. Därför erbjuder Skandia privat pensionssparande och tjänstepensionsförsäkringar med flera förvaltningsalternativ, rådgivning, banktjänster samt lösningar för hälsa och trygghet. Finansiell styrka och långsiktighet är grunden i Skandias affärsmodell för att skapa värde för ägare och kunder. Attraktiva erbjudanden med god avkastning och konkurrenskraftiga priser är avgörande för Skandias förmåga att skapa och behålla långsiktiga kundrelationer. Härigenom skapar Skandia hållbart värde och ekonomisk trygghet för våra ägare och kunder. Skandias affärsmodell är baserad på att erbjuda lösningar på de utmaningar som

ägare, kunder och samhälle står inför. Utmaningar som lågt pensionssparande, höga ohälsotal och behov av samhällsinvesteringar. Det kommer Skandia att fortsätta att arbeta för.

Internationella ramverk

Koncernens hållbarhetsarbete utgår från internationella ramverk och ska bidra till FN:s globala hållbarhetsmål samt följa FN:s Global Compact, OECD:s riktlinjer för multinationella företag inklusive FN:s vägledande principer för företag och mänskliga rättigheter samt Parisavtalet om klimatförändringar. För samverkan och transparens inom kapitalförvaltningen stödjer Skandia även FN:s principer för ansvarsfulla investeringar (UN PRI). Skandia förväntar sig också att de bolag som Skandia har affärsförbindelser med och/eller investerar i följer dessa koder som bland annat bygger på följande konventioner:

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- FN:s konvention om barnets rättigheter
- ILO:s kärnkonventioner
- Internationella miljökonventioner
- Konventioner mot mutor och korruption

➤ *För en sammanställning över samtliga externa initiativ och organisationer som Skandia stödjer se [skandia.se](https://www.skandia.se).*

Styrning

Fullmäktiges ägarinstruktion, Skandias policy om hållbart företagande samt Skandias ägarpolicy utgör grunden för styrningen av Skandias hållbarhetsarbete. Under 2019 har hållbarhet etablerats som en koncernövergripande process vilket innebär en tydlig styrning och ansvarsfördelning av området. Ägaren för en koncerngemensam process har ett ansvar för att följa upp implementeringen av de interna reglerna i dotterbolagen, både i form av hur dotterbolagens regler har utformats och hur väl de fungerar. Denna uppföljning framtar dock inte vd i dotterbolagen samt chefer för affärsområden och organisationsenheter att inom ramen för sin verksamhet löpande säkerställa att regler för verksamheten efterlevs och att eventuella brister åtgärdas. Policy om hållbart företagande anger en definition samt internationella ramverk och riktlinjer som ligger till grund för Skandiakoncernens hållbarhetsarbete. Policyn beskriver övergripande hållbarhetsrisker samt på vilket sätt Skandia ska bedriva sitt hållbarhetsarbete och hur det följs upp. Som stöd för arbetet finns även andra koncerngemensamma policydokument samt instruktioner och riktlinjer. Vidare har Skandia utvecklat ett antal ställningsta-

¹⁾ Hållbarhetsrapporten i Förvaltningsberättelsen sida 81-86, samt resultatindikatorer på sida 35-37, 40-43, 46-49, utgör den lagstadgade hållbarhetsrapporten.

ganden vilka utgår från internationella normer och som beskriver Skandias uppfattning om vad som kännetecknar ett väl utvecklat hållbarhetsarbete i de bolag Skandia investerar i.

I de fall Skandia är indirekt ägare kan exkluderingar i enlighet med ägarpolicy och ställningstaganden inte alltid garanteras. I dessa fall arbetar Skandia för att hitta en lösning för detta vilket till exempel kan vara att arbeta för att påverka den externa förvaltaren alternativt utvärdera andra investeringsmöjligheter. Skandia rapporterar årligen sitt hållbarhetsarbete enligt GRI:s standard för hållbarhetsrapportering. Revisorn har lämnat ett yttrande över den lagstadgade hållbarhetsrapporten som inkluderats i denna årsredovisning.

🔗 [För Skandias hållbarhetsredovisning enligt GRI se skandia.se.](#)

Styrande policyer och ställningstaganden

Tabellen nedan ger en överblick över hur Skandias policyer och ställningstaganden svarar mot olika hållbarhetsaspekter.

Miljö

Skandia ska arbeta för resurseffektivitet och ta miljöhänsyn i verksamheten genom att minska negativ miljöpåverkan och ar-

beta för att minska direkt klimatpåverkan. Därtill ska Skandia verka för att minska negativ påverkan på människor och miljö som uppstår i värdekedjan utanför Skandias direkta verksamhet. Denna påverkan kan exempelvis uppstå via leverantörer, investeringar eller relaterat till bolagets erbjudanden. Skandia arbetar för att vara transparenta och redovisar koncernens miljöpåverkan, och stödjer Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD) kring finansiell rapportering av klimatrelaterade risker och möjligheter. Se sidan 84-85 för rapportering av klimatrelaterad information enligt TCFD.

Policy och styrning

Skandias miljöansvar definieras i Skandias policy om hållbart företagande. För investeringsverksamheten tydliggörs ansvaret i Skandias ägarpolicy samt i särskilda ställningstaganden kring miljö och klimat samt kring fossila bränslen. Under året har Skandia kompletterat dessa med en ståndpunkt i klimatfrågan ur ett investeringsperspektiv. Skandia har undertecknat FN-initiativet Montreal Carbon Pledge, och förbundit sig att årligen mäta och redovisa koldioxidavtrycket i aktiefonderna. Skandia omprövar löpande ställningstaganden och

Dokument ²⁾	Beslutare samt översyn	Mänskliga rättigheter	Personal och sociala förhållanden	Antikorruption	Miljö
Policy om hållbart företagande	Styrelsen årligen	✓	✓	✓	✓
Policy för ägarstyrning	Styrelsen årligen	✓	✓	✓	✓
Policy om anställdas etik, mutor och visseblåsning	Styrelsen årligen	✓	✓	✓	
Policy om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism	Styrelsen årligen			✓	
Uppförandekod leverantörer	CFO vid behov	✓	✓	✓	✓
Jämställdhets- och mångfaldsplan	HR-chef årligen	✓	✓		
Ståndpunkt i klimatfrågan	ESG-forum vid behov				✓
Principer för aktieägarengagemang	ESG-forum vid behov	✓	✓	✓	✓
Ställningstagande kring	ESG-forum vid behov				
• Affärsetik					
• Alkohol					
• Arbetsvillkor					
• Cannabis					
• Fossila bränslen (kol)		✓	✓	✓	✓
• Kontroversiella vapen ¹⁾					
• Miljö & klimat					
• Mänskliga rättigheter					
• Spel					
• Statsobligationer					
• Tobak					

1) Med kontroversiella vapen avses klustervapen, antipersonella landminor, kemiska och biologiska stridsmedel samt kärnvapen.

2) De dokument som är beslutade av Skandias livbolags styrelse anpassas till dotterbolagen Skandias fondförsäkringsbolag, Skandias bank, Skandia Fonder och Skandias kapitalförvaltningsbolag.

beslut inom miljöområdet för att säkerställa att bolagets investeringsstrategi och sparerbjudande reflekterar utvecklingen på området.

Skandia Fastigheter har, förutom en bolagsanpassad hållbarhetspolicy, även en separat miljöpolicy och en handlingsplan för energi som upprättas årligen.

Risker och riskhantering

Skandia påverkar miljön både direkt genom affärsverksamheten samt indirekt genom investeringar och vid inköp av varor och tjänster. Skandia arbetar kontinuerligt för att minska miljöpåverkan av den egna verksamheten och strävar efter att ha 100 procent förnybar energi, använda miljöklassade byggnader samt minimera resande. För Skandia som pensionsbolag och kapitalförvaltare är det viktigt att förstå affärsverksamhetens klimat- och miljöpåverkan samt vara medveten om risker och möjligheter förknippade med energi och klimat i de bolag Skandia investerar i. Som en långsiktig ägare behöver Skandia fördjupa sina analyser kring vilka risker och möjligheter klimatförändringar kommer att innebära.

Skandia har under året analyserat moderbolagets traditionella livportfölj och några av fondbolagets blandfonder ur ett klimatperspektiv med målsättningen att bättre förstå hur klimatrisker kan påverka innehaven samt att ta fram en utgångspunkt för en mer långsiktig investeringsstrategi utifrån

ett klimatperspektiv. Under 2019 har även en klimatanalys påbörjats av Skandias banks bolånestock. I nuläget visar analyserna att Skandia kan hantera risker kopplade till klimatet i bolagets portföljer.

Resultat

Skandia har under 2019 implementerat ett striktare kolkriterie samt förtydligat en ståndpunkt i klimatfrågan för kapitalförvaltningen. Vidare har Skandia gjort investeringar inom den hållbara obligationsmarknaden samt gjort direktinvesteringar i förnyelsebara energilösningar. För fler vidtagna åtgärder under året samt resultat av tillämpningen av policy, se avsnittet Miljöhänsyn i vår egen verksamhet på sidan 42-43, samt avsnittet Ansvarsfulla investeringar på sidan 35-37.

Antikorrupktion

Bank- och försäkringsbranschen är en reglerad och tillståndspliktig bransch som kräver god ordning och tydliga processer för att få bedriva verksamhet. I tillägg till de krav som följer med Skandias verksamhet följer Skandia egna affärsetiska principer.

God affärsetik ska upprätthållas i all verksamhet samt inkluderas i relationen med kund samt i kravställning mot leverantörer och affärspartners. God affärsetik handlar om att ha ett gott omdöme i affärsrelationer och att arbeta för att

förebygga affärsetiska risker och motverka finansiell brottslighet, såsom penningtvätt och finansiering av terrorism.

Risken att utnyttjas för finansiell brottslighet har ökat över tid på grund av att den organiserade brottsligheten är både snabb och föränderlig. Det är viktigt att Skandia följer denna utveckling och kontinuerligt strävar efter en än bättre förmåga att upptäcka samt förhindra att utnyttjas för penningtvätt och finansiering av terrorism. I det förebyggande arbetet mot penningtvätt och terrorismfinansiering utgår Skandia bland annat från processer för inhämtande av kundkännedom för att skaffa en uppfattning om vilket syfte kunden har med affärsförbindelsen samt hur kunden avser att använda Skandias produkter eller tjänster. Skandia övervakar transaktioner med system vars syfte är att upptäcka avvikelser och misstänkta beteenden. Vid signaler om ett avvikande beteende

utförs en djupare analys och vid misstanke om penningtvätt eller finansiering av terrorism anmäler Skandia ärendet till Finanspolisen. Kampen mot den finansiella brottsligheten måste föras globalt och ett nära samarbete mellan branschen och tillsynsmyndigheterna är nödvändigt för att framgång ska nås. Skandia är aktivt i arbetet för motverkande av finansiell brottslighet inom Svensk Försäkring och har under året haft en representant i Svenska institutet mot penningtvätt. Vidare har Skandia drivit penningtvätsfrågor via branschföreningarna Svenska försäkringsförmedlares förening och InsureSec. Skandias bank driver motsvarande frågor via Bankföreningen.

Policy och styrning

Skandia har en policy som berör anställdas etik, mutor och visselblåsning. Koncernen har också en etablerad inciden-

Rapportering av klimatrelaterad information enligt TCFD

Den internationella klimatpanelen IPCC förespråkar snabba och mer omfattande åtgärder mot den globala uppvärmningen. De anser att uppvärmningen bör begränsas till under 1,5 grader mot tidigare 2 grader eftersom världen redan nu, vid 1 grads global uppvärmning, upplevt tydliga effekter som extremväder, höjda havsnivåer och minskande arktiskt istäck.

Skandia ser klimatfrågan och den globala omställning som den föranleder som en av vår tids stora utmaningar. Klimatförändringarna är därför av särskild vikt att beakta och samlad forskning är vägledande för Skandias arbete. För Skandia som kapitalägare och förvaltare är det viktigt att förstå hur klimatförändringarna påverkar de verksamheter som Skandia investerar i, avseende såväl risker som möjligheter. Likaså är det viktigt att förstå om och hur Skandias investeringar har en negativ påverkan på klimatet.

Skandia stödjer rekommendationerna från TCFD och arbetar löpande med implementering av rekommendationerna utifrån *Styrning, Strategi, Riskhantering* och *Mål*.

Styrning av klimatfrågor

Styrelsen i Skandias livbolag har antagit Skandias koncernövergripande policy om hållbart företagande och policyägare är Skandias vd. Skandias miljöansvar, som inkluderar ansvar för klimatet, definieras i denna policy

och beskrivs även i Skandias ägarpolicy. Skandia har också särskilda ställningstaganden kring miljö och klimat, kring fossila bränslen och en särskild ståndpunkt i klimatfrågan ur ett investeringsperspektiv.

Strategi för att motverka klimatförändring

Skandia vill bidra till ett hållbart värdeskapande genom att skapa god avkastning för Skandias kunder, vilket innefattar att ha god kunskap om samt beakta risker och möjligheter kopplade till en klimatomställning. Skandia vill även via investeringar och påverkansinsatser bidra till en klimatomställning i linje med Parisavtalet. Skandia arbetar därför strategiskt för att motverka klimatförändring genom att beakta klimatrelaterade risker i investeringsprocessen, nyttja Skandias inflytande för att påverka bolag och andra kapitalförvaltare samt rapportera om Skandias klimatarbete.

Hantering av klimatrelaterade risker

Klimatrelaterade risker inkluderar omställningsrisker och fysiska risker. Omställningsrisker avser risker som är kopplade till övergången till ett koldioxidsnålt samhälle. Omställningen förväntas påverka en rad olika sektorer drivet av teknikskiften, klimatrelaterade regleringar och förändrade konsumentbeteenden, vilket kan leda till finansiella risker. Vidare kan fysiska konsekvenser av klimatför-

trapportering och visselblåsarfunktion för rapportering av brister och incidenter samt anonym rapportering av oegentligheter. För Skandia är det viktigt att säkerställa att:

- Verksamheten bedrivs i enlighet med lagar och regler
- Skandia upprätthåller en öppen och förtroendebaserad kultur, där otillbörliga förmåner och påverkan inte accepteras
- Affärsrelationer sköts på ett etiskt, lagenligt och korrekt sätt
- Ingen medarbetare eller annan som agerar i Skandias namn agerar korrupt eller oetiskt
- Inga bidrag lämnas till politiska partier eller politiska företrädare
- Skandia efterlever Institutet Mot Mutors näringslivskod

Skandias förväntningar på de bolag Skandia investerar i beskrivs i Skandias ställningstagande kring affärsetik.

Risker och riskhantering

Förekomsten av mutor hos ett företag, eller misstankar härom, påverkar alla som har en relation till företaget. Företagets rykte och varumärke skulle skadas om korruption förekommer i verksamheten och/eller hos något av de bolag Skandia investerar i och/eller hos någon av Skandias leverantörer. Såväl kunders, leverantörers, distributörers som medarbetarnas syn på koncernen skulle påverkas negativt. Det är därför en del i Skandias hållbarhetsarbete att proaktivt arbeta mot förekomst av korruption och oegentligheter i koncernen. På liknande sätt är arbetet mot penningtvätt och finansiering av terrorism en central fråga. Genom att, bland annat, löpande följa upp och inhämta kundkännedom bedöms riskerna så att Skandia kan vidta åtgärder mot de risker som koncernen eventuellt exponeras för.

ändringar leda till ökade kostnader och möjliga finansiella risker. Klimatrelaterade möjligheter omfattar investeringar som exempelvis bidrar till energieffektivisering, förnyelsebar energi, klimatanpassning, nya produkter och tjänster.

Avkastningen från Skandias investeringar kan påverkas av klimatrelaterade risker. Skandia hanterar denna finansiella risk genom diversifiering, vilket innebär att Skandia investerar i många olika tillgångsslag, sektorer och regioner. Skandia beaktar klimatrelaterade risker och möjligheter i både allokeringsbeslut och i enskilda investeringsbeslut för att säkerställa en god riskjusterad avkastning. Det gäller för alla tillgångsslag Skandia investerar i. Skandia strävar efter att investera i tillgångar som bidrar positivt till en klimatomställning, och strävar efter att undvika att investera i tillgångar som är direkt skadliga för klimatet. Som ett steg i arbetet exkluderar Skandia bolag vars intäkter från kolproduktion överstiger 5 procent av total omsättning. Skandia vill vara transparent med hur bolaget resonerar och investerar. Skandia mäter och följer upp hur stor del av Skandias investeringar som bidrar positivt ur ett klimatperspektiv.

Skandia har genomfört en klimatscenarioanalys i syfte att få underlag kring hur klimatriskerna kan påverka den traditionella livportföljen samt utvalda fonder. Detta för att få ett diskussionsunderlag kring långsiktig investeringsstrategi. Under 2019 har en handlingsplan utarbetats base-

rat på slutsatserna från klimatscenarioanalysen.

Skandia anser att ett aktivt och riktat påverkansarbete är ett viktigt verktyg för att driva på utvecklingen i linje med Parisavtalet och för att säkerställa klimatanpassning. Skandia arbetar därför aktivt med olika typer av påverkansinitiativ, dels riktat mot de verksamheter som Skandia investerar i men även för att vidareutveckla verktyg och förhållningssätt inom finanssektorn. Ett exempel är genom Climate Action 100+ som är ett globalt samarbetsprojekt för investerare som adresserar de största utsläpparna av koldioxid i syfte att de ska minska sina utsläpp och öka sin transparens kring klimatfrågan, i vilken Skandia deltar som "leading investor" och "supporting investor".

Skandia ställer krav på leverantörer och väljer att klimatkompensera för de utsläpp som Skandias verksamhet ger upphov till.

Mål för Skandias arbete mot klimatiförändring

Skandia kommer under verksamhetsåret 2020 att utarbeta mål och delmål för arbetet mot klimatiförändring liksom för Skandias hållbarhetsarbete i stort. Vägledande i arbetet är Skandias ägarinstruktion samt internationella riktlinjer och globala hållbarhetsmål.

Resultat

För vidtagna åtgärder under året samt resultat av tillämpningen av policy, se avsnittet Affärsetik på sidan 40-41.

Personal och sociala förhållanden

Skandia arbetar för engagerade och friska medarbetare samt ledare som har möjlighet att prestera och utvecklas, vilket är en förutsättning för besluts- och genomförandekraft. Därtill vill Skandia vara en av branschens mest attraktiva arbetsgivare där alla behandlas med respekt och värdighet och har lika rättigheter, möjligheter samt skyldigheter. Skandia beaktar också arbetsrätt och sociala förhållanden i processen för ansvarsfulla investeringar.

Policy och styrning

Alla ledare i Skandia har ett tydligt uppdrag att motivera medarbetarna till att göra sitt bästa för att skapa största möjliga kundnytta. Skandias kultur och värderingar, ledarskap och förmåga att rekrytera och behålla duktiga medarbetare är centrala framgångsfaktorer i det arbetet. Rekrytering sker med tydliga riktlinjer där bland annat jämställdhet och mångfald är viktiga delar. Skandias jämställdhets- och mångfaldsplan är styrande i personalarbetet liksom Skandias ägarinstruktion. Skandias förväntningar på de bolag Skandia investerar i beskrivs i Skandias ställningstagande kring arbetsvillkor. Förväntningarna på organisationens direkta leverantörer gällande varor och tjänster återfinns i Skandias uppförandekod för leverantörer.

Risker och riskhantering

För en långsiktigt lönsam verksamhet och god relation till Skandias ägare och kunder behöver Skandia säkra framtida kompetensförsörjning och vara en attraktiv arbetsgivare som attraherar och behåller rätt medarbetare.

Skandia arbetar aktivt med kompetensförsörjning och kompetensutveckling, liksom en inkluderande kultur i en god arbetsmiljö.

Resultat

För vidtagna åtgärder under året samt resultat av tillämpningen av policy, se avsnittet Attraktiv arbetsgivare på sidan 46-49, Ansvarsfulla investeringar på sidan 35-37 samt Affärsetik på sidan 40-41.

Mänskliga rättigheter

Skandia ska efterleva UN PRI och respektera de grundläggande mänskliga rättigheterna i de samhällen där Skandia verkar. Affärsverksamheten ska bedrivas på ett sätt som upprätthåller

Skandias värderingar och som visar respekt för människor. Det innebär att Skandia ska ta ansvar för att förhindra och minimera eventuell negativ påverkan på mänskliga rättigheter. Vidare ska Skandia även verka för att de bolag som Skandia har affärsförbindelser med och/eller investerar i respekterar mänskliga rättigheter. Genom detta arbete kan Skandia få en bättre överblick över verksamhetens direkta och indirekta risker att orsaka, bidra eller bli länkade till brott mot mänskliga rättigheter.

Policy och styrning

Mänskliga rättigheter inkluderas i Skandias policy för hållbart företagande, Skandias ägarpolicy, och i Skandias uppförandekod för leverantörer. Skandias förväntningar på de bolag Skandia investerar i beskrivs i Skandias ställningstagande kring mänskliga rättigheter, ställningstagande kring arbetsvillkor samt ställningstagande kring statsobligationer.

Risker och riskhantering

Skandia har ett ansvar att säkerställa att medarbetare behandlas lika och med respekt. Skandia hanterar såväl personlig, finansiell som hälsorelaterad data, och då personlig integritet är en av FN:s universella mänskliga rättigheter är en ansvarsfull hantering av denna data av största vikt. Skandia arbetar aktivt för att följa EU:s allmänna dataskyddsförordning (GDPR).

Skandias utgångspunkt är att använda bolagets inflytande i inköpsrelationer för att förhindra och minska potentiella risker kopplade till brott mot mänskliga rättigheter. Leverantörerna analyseras och utvärderas med hjälp av självdeklaration och en riskanalys baserad på den bransch leverantören verkar inom, var verksamheten sker och leverantörens förmåga att hantera hållbarhetsfrågor.

FN:s vägledande principer identifierar barn som en särskilt sårbar grupp. För att skydda barnets rättigheter grundade Skandia tillsammans med ECPAT finanskoalitionen mot barnsexhandel år 2008. Koalitionen samlar idag ett stort antal banker som samarbetar för att blockera betalningstransaktioner för handel med övergreppsbilder på barn. Skandia tillämpar även teknik för att blockera åtkomst av digitalt övergreppsmaterial på sina arbetsdatorer.

Resultat

För vidtagna åtgärder under året samt resultat av tillämpningen av policy, se avsnittet Affärsetik på sidan 40-41, Attraktiv arbetsgivare på sidan 46-49 samt Ansvarsfulla investeringar på sidan 35-37.

Femårsöversikt, koncernen

Resultat, MSEK	2019	2018	2017	2016	2015
Premieintäkt, skadeförsäkring (efter avgiven återförsäkring) ¹⁾	1 168	1 127	986	1 151	1 182
Premieinkomst, livförsäkring (efter avgiven återförsäkring) ¹⁾	33 689	26 431	24 371	19 931	23 571
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen ¹⁾	47 305	11 214	27 423	32 179	18 147
Försäkringsersättningar, skadeförsäkring (efter avgiven återförsäkring) ¹⁾	-852	-849	-723	-727	-877
Försäkringsersättningar livförsäkring (efter avgiven återförsäkring) ¹⁾	-13 528	-13 501	-13 050	-14 695	-16 660
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring) ¹⁾	-26 167	-6 438	-5 886	-17 626	1 687
Återbäring och rabatter ¹⁾	-991	-670	-444	-335	-302
Försäkringsrörelsens tekniska resultat ¹⁾	40 179	16 962	32 374	20 012	26 944
Årets resultat ²⁾	37 880	13 743	29 443	16 565	23 915
Ekonomisk ställning, MSEK					
Placeringstillgångar ³⁾	525 234	445 019	437 578	397 122	366 620
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken ³⁾	170 110	147 484	200 677	186 406	175 801
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring) ³⁾	284 560	253 397	250 792	245 410	229 054
Konsolideringskapital ²⁾	245 728	212 526	206 636	180 792	166 688
-varav redovisat eget kapital	210 466	181 931	178 522	157 785	147 551
-varav uppskjuten skatt	8 317	7 561	7 437	6 402	5 466
-varav övervärde i placeringstillgångar - placeringar i koncernföretag	26 945	23 034	20 677	16 605	13 671
Kollektivt konsolideringskapital ⁴⁾	46 002	22 207	42 753	40 146	21 196
Kapitalbas för försäkringsgruppen ^{2,5,6)}	210 838	177 666	178 553	—	120 821
Solvenskapitalkrav för gruppen ^{2,5,6)}	63 957	53 600	62 399	—	—
Erforderlig solvensmarginal för försäkringsgruppen ^{2,5)}	—	—	—	—	11 803
Kapitalbas för det finansiella konglomeratet ^{2,5,6)}	210 838	177 666	178 553	—	126 268
Erforderligt kapitalkrav för det finansiella konglomeratet ^{2,5,6)}	63 957	53 600	62 399	—	16 128

I nyckeltalen för åren 2016 och 2015 är Danmark inkluderat.

¹⁾ Koncernen exklusive avvecklad verksamhet för åren 2019, 2018 och 2017.

²⁾ Koncernen inklusive avvecklad verksamhet.

³⁾ Koncernen exklusive avvecklad verksamhet 2019 och 2018 men inklusive avvecklad verksamhet 2017.

⁴⁾ Helt hänförligt till moderbolaget.

⁵⁾ Från och med 2016 tillämpas konsolideringsmetoden enligt Solvens 2 vid beräkning av kapitalkrav och kapitalbas, både för försäkringsgruppen och det finansiella konglomeratet. Solvensnyckeltal för gruppen och konglomeratet är undantagna från rapportering avseende 2016, detta i enlighet med FFFS 2015:12. Solvensnyckeltal för gruppen avseende tidigare år följer Solvens 1 där kapitalbas för gruppen är enligt sammanläggnings- och avräkningsmetoden.

⁶⁾ Under 2016 genomförde Skandias livbolag en metodförändring avseende beräkning av solvenskapitalkrav enligt Solvens 2 för övrig livförsäkring. Metodförändringen är under granskning av Finansinspektionen. Skandias livbolag har under fjärde kvartalet 2019 implementerat förändringar av beräkningen av försäkringstekniska avsättningar för solvensändamål relaterat till driftskostnader och annulationer. Förändringarna bidrar till en ökning av solvenskapitalkravet för försäkringsrisk avseende övrig livförsäkring men har dock sammantaget inte haft någon betydande inverkan varken på försäkrings- tekniska avsättningar för solvensändamål eller solvenskapitalkravet. Efter förändringarna bedömer Skandias livbolag att kvaliteten i beräkningarna har förstärkts samtidigt som de synpunkter som Finansinspektionen framfört under granskningen har omhändertagits.

Fortsättning Femårsöversikt, koncernen

Nyckeltal, procent	2019	2018	2017	2016	2015
Skadeförsäkringsrörelsen					
Skadeprocent ^{1,2)}	73	75	71	64	74
Driftskostnadsprocent ^{1,3)}	15	16	19	21	22
Totalkostnadsprocent ^{1,4)}	88	92	91	84	96
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent ^{1,5)}	0,44	0,53	0,56	0,54	0,55
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning ^{6,7)}	2,7	2,2	2,8	3,0	4,2
Totalavkastning ^{6,7)}	11,0	2,6	6,6	8,2	5,3
Ekonomisk ställning					
Kollektiv konsolideringsgrad ^{7,8)}	110	105	111	111	106
Solvensgrad ^{7,9)}	175	170	173	167	167
Driftskostnadsprocent ^{1,10)}	6,9	7,8	8,1	8,3	7,3
Bankverksamhet					
Kreditförlustnivå i procent ¹¹⁾	0,01	0,00	0,02	0,02	0,03
Total kapitalrelation ¹²⁾	21,9	24,0	25,3	18,9	21,4
Kärnprimärkapitalrelation ¹³⁾	19,5	19,2	20,2	15,0	16,9

¹⁾ Koncernen inklusive avvecklad verksamhet förutom avseende 2019.

²⁾ Försäkringsersättningar i förhållande till premieintäkter netto.

³⁾ Skadeförsäkringsrörelsens driftskostnader i förhållande till premieintäkter netto.

⁴⁾ Försäkringsersättningar samt försäkringsrörelsens driftskostnader i förhållande till premieintäkter netto.

⁵⁾ Livförsäkringsrörelsens driftskostnader i förhållande till genomsnittliga placeringstillgångar.

⁶⁾ Se not 58.

⁷⁾ Helt hänförligt till moderbolaget.

⁸⁾ Enligt retrospektivmetoden.

⁹⁾ Förhållandet mellan moderbolagets totala nettotillgångar och försäkringstekniska avsättningar.

¹⁰⁾ Driftskostnader i förhållande till inbetalda premier. För mer information avseende avskrivning på immateriella tillgångar se not 1 p.9.

¹¹⁾ Kreditförluster i förhållande till utlåning till allmänheten exklusive placering hos Riksgälden.

¹²⁾ Kapitalbas i förhållande till riskvägda tillgångar. Från och med 31 december 2018 tillämpas riskviktsgolvet för svenska bolåneexponeringar direkt i Pelare 1.

¹³⁾ Kärnprimärkapital i förhållande till riskvägda tillgångar. Från och med 31 december 2018 tillämpas riskviktsgolvet för svenska bolåneexponeringar direkt i Pelare 1.

Femårsöversikt, moderbolaget

Resultat MSEK	2019	2018	2017	2016	2015
Premieinkomst, livförsäkring (efter avgiven återförsäkring)	33 597	26 330	24 257	19 484	23 126
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	46 060	6 853	22 190	27 413	13 263
Försäkringsersättningar livförsäkring (efter avgiven återförsäkring)	-13 693	-13 641	-13 203	-13 606	-13 009
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	-26 204	-6 285	-5 559	-18 534	-1 350
Återbäring och rabatter	-991	-670	-443	-335	-302
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	36 831	10 764	25 509	13 026	20 235
Årets resultat	36 517	10 080	24 645	12 201	18 883
Ekonomisk ställning, MSEK					
Placeringstillgångar ¹⁾	530 738	448 826	437 866	400 561	375 015
Försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	286 476	255 213	249 214	243 974	226 876
Konsolideringskapital	212 806	181 321	178 709	159 107	152 600
- varav redovisat eget kapital ²⁾	185 670	157 438	157 143	141 563	138 036
- varav obeskattade reserver	—	790	771	752	611
- varav uppskjuten skatt	191	58	118	186	282
- varav övervärde i placeringstillgångar - placeringar i koncernföretag	26 945	23 035	20 677	16 605	13 671
Kollektivt konsolideringskapital	46 002	22 207	42 753	40 146	21 196
Kapitalbas för företaget ^{3,4,10)}	212 540	178 664	179 279	162 931	138 934
- varav primärkapital	212 540	178 664	179 279	162 391	—
- varav tilläggskapital	—	—	—	—	—
Minimikapitalkrav för företaget ^{4,10)}	11 435	9 652	11 041	10 099	—
Solvenskapitalkrav för företaget ^{4,10)}	45 739	38 240	44 164	40 395	—
Erforderlig solvensmarginal	—	—	—	—	9 730
Nyckeltal, procent					
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent ⁵⁾	0,41	0,41	0,41	0,43	0,39
Förvaltningskostnadsprocent inklusive kapitalförvaltningskostnader ⁵⁾	0,44	0,45	0,45	0,47	0,44
Resultat av kapitalförvaltningen					
Direktavkastning ⁶⁾	2,7	2,2	2,8	3,0	4,2
Totalavkastning ⁶⁾	11,0	2,6	6,6	8,2	5,3
Ekonomisk ställning					
Kollektiv konsolideringsgrad ⁷⁾	110	105	111	111	106
Solvensgrad ⁸⁾	175	170	173	167	167
Driftskostnadsprocent ⁹⁾	5,8	6,9	7,0	8,6	6,5

¹⁾ Värderade till verkligt värde.

²⁾ Fonder hänförliga till AI Pension (61 MSEK) undantas vid beräkning av konsolideringskapitalet.

³⁾ Kapitalbasen för 2015 är beräknad enligt Solvens 1.

⁴⁾ Från och med 2016 tillämpas de övergångsregler som följde med implementeringen av Solvens 2 vilket innebär Solvens 1 för tjänstepensionsförsäkring och Solvens 2 för övrig livförsäkring. I enlighet med dessa övergångsregler har solvenskapitalkravet och minimikapitalkravet beräknats som en sammansättning av kapitalkraven för respektive verksamhet. Erforderlig solvensmarginal för 2015 är beräknad enligt Solvens 1.

⁵⁾ Driftskostnader, exklusive respektive inklusive kapitalförvaltningskostnader, i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital enligt totalavkastningstabellen.

⁶⁾ Se not 58.

⁷⁾ Enligt retrospektivmetoden.

⁸⁾ Förhållandet mellan totala nettotillgångar och försäkringstekniska avsättningar.

⁹⁾ Driftskostnader i förhållande till inbetalda premier.

¹⁰⁾ Under 2016 genomförde Skandias livbolag en metodförändring avseende beräkning av solvenskapitalkrav enligt Solvens 2 för övrig livförsäkring. Metodförändringen är under granskning av Finansinspektionen. Skandias livbolag har under fjärde kvartalet 2019 implementerat förändringar av beräkningen av försäkringstekniska avsättningar för solvensändamål relaterat till driftskostnader och annullationer. Förändringarna bidrar till en ökning av solvenskapitalkravet för försäkringsrisk avseende övrig livförsäkring men har dock sammantaget inte haft någon betydande inverkan varken på försäkringstekniska avsättningar för solvensändamål eller solvenskapitalkravet. Efter förändringarna bedömer Skandias livbolag att kvaliteten i beräkningarna har förstärkts samtidigt som de synpunkter som Finansinspektionen framfört under granskningen har omhändertagits.

Förslag till vinstdisposition

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att årets resultat i moderbolaget Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt 36 517 MSEK överföres till konsolideringsfonden för respektive försäkringsgren enligt följande:

Konsolideringsfond	MSEK
Förmånsbestämd försäkring	395
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	21 312
Tjänsteanknuten sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring	1 023
Individuell traditionell livförsäkring	13 250
Ouppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring samt premiebefrielseförsäkring	337
Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring	183
Uppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring	17
	36 517

Styrelsen föreslår bolagsstämman att bemyndiga styrelsen att - i enlighet med bolagets principer för överskottshantering och löpande beaktande av bolagets solvens - använda upp till konsolideringsfondens medel för slutlig tilldelning i samband med utbetalning av pension och annan försäkringsersättning, överföring av försäkringskapital (flytt) och återköp med mera.

Resultatanalys, moderbolaget

		Direktförsäkring i Sverige						
MSEK	Totalt	Tjänstepensionsförsäkring			Övrig livförsäkring			
		Förmåns- bestämd traditionell försäkring	Avgifts- bestämd traditio- nell försäkring	Sjukför- säkring och premie- befrielse- försäkring	Individuell traditionell livförsäkring	Ouppsägbar sjuk- och olycksfalls- försäkring samt premie- befrielse- försäkring	Gruppliv- och tjänste- gruppliv- försäkring	Uppsägbar sjuk- och olycksfalls- försäkring
Premieinkomst efter avgiven återförsäkring ¹⁾	33 597	360	22 141	802	9 492	27	544	231
Kapitalavkastning, intäkter	25 950	668	16 690	358	7 990	69	84	91
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	24 722	606	16 063	327	7 505	63	76	82
Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring) ²⁾	-13 693	-315	-8 382	-44	-4 391	-17	-366	-178
Förändring i andra försäkrings- tekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)	-26 204	-733	-20 697	1	-4 808	4	33	-4
Återbäring	-991	-17	-215	-267	-190	-17	-118	-167
Driftskostnader	-1 938	-19	-1 048	-147	-591	-6	-95	-32
Kapitalavkastning, kostnader	-4 612	-142	-2 920	-80	-1 415	-15	-19	-21
Övriga tekniska kostnader	0	0	0	0	0	0	—	—
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	36 831	408	21 632	950	13 592	108	139	2
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt	36 831	408	21 632	950	13 592	108	139	2
Bokslutsdispositioner	790	—	—	344	—	319	93	34
Resultat före skatt	37 621	408	21 632	1 294	13 592	427	232	36
Aktuell skatt	-971	-13	-320	-191	-342	-75	-30	0
Uppskjuten skatt	-133	—	—	-80	—	-15	-19	-19
Årets resultat	36 517	395	21 312	1 023	13 250	337	183	17
Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)								
Livförsäkringsavsättning	282 614	10 224	191 760	23	80 344	10	160	93
Avsättning för oreglerade skador	3 862	—	18	2 852	73	409	63	447
	286 476	10 224	191 778	2 875	80 417	419	223	540

		Direktförsäkring i Sverige						
		Tjänstepensionsförsäkring			Övrig livförsäkring			
		Förmåns- bestämd traditionell försäkring	Avgifts- bestämd traditionell försäkring	Sjukför- säkring och premie- befrielse- försäkring	Individuell traditionell livförsäkring	Ouppsägbar sjuk- och olycksfalls- försäkring samt premie- befrielse- försäkring	Gruppliv- och tjänste- gruppliv- försäkring	Uppsägbar sjuk- och olycksfalls- försäkring
MSEK	Totalt							
Försäkringstekniska avsättningar för vilka försäkringstagaren bär risk (före avgiven återförsäkring)								
Villkorad återbäring	1 361	—	1 361	—	—	—	—	—
	1 361	—	1 361	—	—	—	—	—
TOTALT ÅTERBÄRINGSMEDEL FÖRE ÅRETS RESULTAT	149 215	4 813	87 316	4 609	48 285	1 014	1 634	1 544
Verksamhetsgrenen avser kollek- tivavtalade tjänstepensioner för anställda inom Skandiakoncernen med mera, enligt nedan								
Livförsäkringsavsättning	5 284	5 284						
Konsolideringsfond efter årets resultat	3 138	3 138						

Noter till resultatanalys för moderbolaget

¹⁾ Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)

Premieinkomst	33 608	360	22 141	807	9 498	27	544	231
Premier för avgiven återförsäkring	-11	—	0	-5	-6	—	0	0
	33 597	360	22 141	802	9 492	27	544	231

²⁾ Försäkringsärsättningar (efter avgiven återförsäkring)

Utbetalda försäkringsärsättningar								
Före avgiven återförsäkring	-14 126	-315	-8 365	-502	-4 418	-58	-356	-112
Återförsäkrarens andel	—	—	—	—	—	—	—	—
Förändring i Avsättning för oreglerade skador								
Före avgiven återförsäkring	433	—	-17	458	27	41	-10	-66
Återförsäkrarens andel	—	—	—	—	—	—	—	—
	-13 693	-315	-8 382	-44	-4 391	-17	-366	-178

Räkenskaper

Finansiella rapporter

Resultaträkning	94
Rapport över totalresultat	96
Balansräkning	97
Rapport över förändringar i eget kapital, koncernen	99
Rapport över förändringar i eget kapital, moderbolaget	100
Kassaflödesanalys	101

Noter

1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper	103
2 Risker och riskhantering	113

Noter till resultaträkning

3 Premieinkomst, livförsäkringsrörelsen	124
4 Kapitalavkastning intäkter, teknisk redovisning	125
5 Orealiserade vinster på placeringstillgångar, teknisk redovisning	125
6 Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring	125
7 Återbäring och rabatter	125
8 Driftskostnader	126
9 Kapitalavkastning kostnader, teknisk redovisning	126
10 Orealiserade förluster på placeringstillgångar, teknisk redovisning	127
11 Övriga tekniska intäkter och kostnader	127
12 Kapitalavkastning intäkter, icke-teknisk redovisning	127
13 Orealiserade vinster på placeringstillgångar, icke-teknisk redovisning	127
14 Kapitalavkastning kostnader, icke-teknisk redovisning	127
15 Orealiserade förluster på placeringstillgångar, icke-teknisk redovisning	127
16 Resultat bankverksamhet, före bokslutsdispositioner	128
17 Resultat övrig rörelsedrivande verksamhet, före bokslutsdispositioner	128
18 Övriga intäkter och kostnader	128
19 Skatt	129
20 Resultat från avvecklad verksamhet	129
21 Nettoresultat per kategori placeringstillgångar samt övriga finansiella tillgångar och skulder	130

Noter till balansräkning

22 Immateriella tillgångar	131
23 Förvaltningsfastigheter	133
24 Placeringar i koncernföretag och intresseföretag	134
25 Aktier och andelar	136

26 Obligationer och andra räntebärande värdepapper	136
27 Derivatinstrument	137
28 Tillgångar för villkorad återbäring	138
29 Fondförsäkringstillgångar	138
30 Tillgångar i bankverksamhet	138
31 Övriga fordringar	139
32 Materiella tillgångar	139
33 Avsättning för skatter	139
34 Förutbetalda anskaffningskostnader	140
35 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	140
36 Avyttringsgrupper som klassificeras som att de innehas för försäljning	141
37 Eget kapital	141
38 Obeskattade reserver	141
39 Ej intjänade premier och kvardröjande risker före avgiven återförsäkring	141
40 Livförsäkringsavsättning före avgiven återförsäkring	142
41 Avsättning för oreglerade skador före avgiven återförsäkring	143
42 Villkorad återbäring	144
43 Fondförsäkringsåtaganden	144
44 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	145
45 Övriga avsättningar	146
46 Skulder i bankverksamhet	147
47 Skulder avseende direkt försäkring	147
48 Övriga skulder	147
49 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	147
50 Ställda och erhållna säkerheter	148
51 Eventualförpliktelser och åtaganden	149
52 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden	150
53 Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal	158

Övriga upplysningar

54 Leasing	160
55 Medelantal anställda samt löner och ersättningar	161
56 Upplysningar närstående	167
57 Andelar i andra företag	168
58 Avstämning avkastning i totalavkastningstabell mot finansiella rapporter	169
59 Händelser efter balansdagen	170
60 Förslag till vinstdisposition	170

Resultaträkning

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2019	2018	2019	2018
TEKNISK REDOVISNING AV SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN					
Premieintäkter (efter avgiven återförsäkring)		1 168	1 127	—	—
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		—	0	—	—
Försäkringsärsättningar (efter avgiven återförsäkring)		-852	-849	—	—
Driftskostnader	8	-181	-170	—	—
SKADEFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		135	108	—	—
TEKNISK REDOVISNING AV LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSEN					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)					
Premieinkomst	3	33 700	26 438	33 608	26 337
Premier för avgiven återförsäkring		-11	-7	-11	-7
		33 689	26 431	33 597	26 330
Kapitalavkastning, intäkter	4	24 594	32 942	25 950	31 598
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	5	28 196	2 890	24 722	—
Intäkter från investeringsavtal		1 109	1 134	—	—
Övriga tekniska intäkter	11	1 531	1 566	—	—
Försäkringsärsättningar (efter avgiven återförsäkring)					
Utbetalda försäkringsärsättningar					
Före avgiven återförsäkring	6	-14 006	-13 420	-14 126	-13 543
Återförsäkrares andel		—	0	—	0
Förändring i Avsättning för oreglerade skador					
Före avgiven återförsäkring		478	-81	433	-98
		-13 528	-13 501	-13 693	-13 641
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)					
Livförsäkringsavsättning					
Före avgiven återförsäkring		-25 976	-6 088	-26 013	-5 899
Försäkringsteknisk avsättning för vilka försäkringstagaren bär risk					
Villkorad återbäring		-191	-386	-191	-386
Övriga försäkringstekniska avsättningar (efter avgiven återförsäkring)		—	36	—	—
		-26 167	-6 438	-26 204	-6 285
Återbäring och rabatter	7	-991	-670	-991	-670
Driftskostnader	8	-2 904	-2 882	-1 938	-1 823
Kapitalavkastning, kostnader	9	-5 485	-4 747	-4 612	-4 874
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10	—	-19 871	—	-19 871
Övriga tekniska kostnader	11	0	—	0	—
LIVFÖRSÄKRINGSRÖRELSENS TEKNISKA RESULTAT		40 044	16 854	36 831	10 764

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2019	2018	2019	2018
ICKE-TEKNISK REDOVISNING					
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat		135	108	—	—
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		40 044	16 854	36 831	10 764
Kapitalavkastning intäkter	12	38	34	—	—
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	13	5	—	—	—
Kapitalavkastning kostnader	14	-94	-97	—	—
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	15	—	-9	—	—
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen		—	0	—	—
Resultat från bankverksamhet	16	140	85	—	—
Resultat övriga rörelsedrivande enheter	17	-13	39	—	—
Övriga intäkter		—	0	—	—
Övriga kostnader	18	-644	-645	—	—
RESULTAT FÖRE BOKSLUTSDISPOSITIONER OCH SKATT		39 611	16 369	36 831	10 764
Bokslutsdispositioner					
Förändring periodiseringsfond		—	—	790	-19
RESULTAT FÖRE SKATT		39 611	16 369	37 621	10 745
Avkastningsskatt och kupongskatt	19	-910	-950	-679	-686
Skatt på årets resultat	19	-993	-371	-425	21
ÅRETS RESULTAT FRÅN KVARVARANDE VERKSAMHETER		37 708	15 048	36 517	10 080
RESULTAT FRÅN AVVECKLAD VERKSAMHET	20	172	-1 305	—	—
ÅRETS RESULTAT		37 880	13 743	36 517	10 080
Årets resultat hänförligt till					
- försäkringstagarna		37 469	13 358	36 517	10 080
- kapitalandelsägarna		398	341	—	—
- innehav utan bestämmande inflytande		13	44	—	—

Rapport över totalresultat

MSEK	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
ÅRETS RESULTAT	37 880	13 743	36 517	10 080
Övrigt totalresultat				
Poster som inte omklassificeras till periodens resultat				
Omvärdering av förmånsbestämda pensioner	-494	-368	—	—
Skatter hänförligt till omvärdering av förmånsbestämda pensioner	1	0	—	—
	-493	-368	—	—
Poster som har omklassificerats eller kan omklassificeras till periodens resultat				
Valutakursdifferenser vid omräkning av utlandsverksamhet				
Vinster/förluster uppkomna under året	-6	62	—	—
Omfört till resultaträkningen, avvecklad verksamhet	-272	—	—	—
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde				
Omklassificering till resultaträkningen vid avyttring	-1	-7	—	—
Orealiserade värdeförändringar	12	1	—	—
Skatter hänförligt till värdeförändringar	-2	1	—	—
	-269	57	—	—
Övrigt totalresultat efter skatt	-762	-311	—	—
ÅRETS TOTALRESULTAT	37 118	13 432	36 517	10 080
Årets totalresultat hänförligt till				
- försäkringstagarna	36 707	13 047	36 517	10 080
- kapitalandelsägarna	398	341	—	—
- innehav utan bestämmande inflytande	13	44	—	—

Balansräkning

		Koncernen		Moderbolaget	
		31 dec 2019	31 dec 2018	31 dec 2019	31 dec 2018
MSEK	Not				
TILLGÅNGAR					
Immateriella tillgångar	22	4 865	5 510	—	—
Placeringstillgångar					
Byggnader och mark/Förvaltningsfastigheter	23	59 455	57 581	—	—
Placeringar i koncernföretag och intresseföretag	24	19	14	40 125	40 613
Andra finansiella placeringstillgångar					
Aktier och andelar	25	175 653	143 042	175 650	143 042
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	26	251 730	223 810	249 642	221 344
Lån		3 257	3 659	3 257	3 659
Derivat	27	1 716	767	1 715	766
Återköpstransaktioner		33 404	16 146	33 404	16 146
		525 234	445 019	503 793	425 570
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisk					
Tillgångar för villkorad återbäring	28	22 923	23 779	—	—
Fondförsäkringstillgångar	29	147 187	123 705	—	—
		170 110	147 484	—	—
Tillgångar i bankverksamhet	30	77 786	67 270	—	—
Fordringar					
Fordringar avseende direkt försäkring		127	87	26	—
Övriga fordringar	31	2 050	1 586	1 498	1 230
		2 177	1 673	1 524	1 230
Andra tillgångar					
Materiella tillgångar	32	1 259	63	60	45
Kassa och bank		10 861	9 672	10 420	8 666
Aktuell skattefordran	33	52	51	7	7
Uppskjuten skattefordran	33	399	563	12	14
		12 571	10 349	10 499	8 732
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter					
Upplupna ränte- och hyresintäkter		1 150	1 670	1 143	1 660
Förutbetalda anskaffningskostnader	34	2 338	2 180	2 059	1 852
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	35	1 835	1 755	100	102
		5 323	5 605	3 302	3 614
Tillgångar som innehas för försäljning	36	—	40 952		
TOTALT TILLGÅNGAR		798 066	723 862	519 118	439 146

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		31 dec 2019	31 dec 2018	31 dec 2019	31 dec 2018
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER					
Eget kapital	37				
Konsolideringsfond		147 442	145 585	149 215	147 358
Reserver		-1 472	-710	—	—
Balanserad vinst		21 464	18 186	—	—
Årets resultat		37 469	13 358	36 517	10 080
Eget kapital hänförligt till kapitalandelsägare		5 214	5 158	—	—
Innehav utan bestämmande inflytande		336	310	—	—
Årets resultat, innehav utan bestämmande inflytande		13	44	—	—
		210 466	181 931	185 732	157 438
Obeskattade reserver	38	—	—	—	790
Försäkringstekniska avsättningar					
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	39	283	278	—	—
Livförsäkringsavsättningar	40	279 009	247 475	282 614	250 978
Avsättning för oreglerade skador	41	5 268	5 644	3 862	4 235
		284 560	253 397	286 476	255 213
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagarna bär risk					
Villkorad återbäring	42	24 284	24 948	1 361	1 170
Fondförsäkringsåtaganden	43	147 230	123 739	—	—
		171 514	148 687	1 361	1 170
Andra avsättningar					
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	44	5 053	4 679	33	36
Avsättning för aktuell skatt	33	414	84	346	49
Avsättning för uppskjuten skatt	33	8 722	8 252	204	72
Övriga avsättningar	45	117	120	—	—
		14 306	13 135	583	157
Skulder i bankverksamhet	46	73 522	63 524	—	—
Skulder					
Skulder avseende direkt försäkring	47	2 485	2 386	2 043	1 971
Skulder avseende återförsäkring		6	5	6	5
Derivat	27	1 312	1 399	1 312	1 399
Återköpstransaktioner		34 604	16 145	34 604	16 145
Övriga skulder	48	4 092	1 645	6 584	4 416
		42 499	21 580	44 549	23 936
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	49	1 199	1 147	417	442
Avsättningar och skulder som innehas för försäljning	36	—	40 461		
TOTALT EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		798 066	723 862	519 118	439 146

Rapport över förändringar i eget kapital, koncernen

MSEK	Reserver						Eget kapital hänförligt till försäkrings-tagarna	Eget kapital hänförligt till kapital- andels-ägare ¹⁾	Innehav utan bestämmande inflytande	Totalt Eget kapital
	Konsoliderings-fond	Reserv för verkligt värde	Förmåns- för bestämda pensions-planer	Omräk-nings-reserv	Balanse-rad vinst	Årets resultat				
2018										
Ingående balans 1 jan 2018	130 725	-7	-607	215	13 843	28 995	173 164	5 031	327	178 522
Justering för förändrad redovisningsprincip IFRS 9	—	—	—	—	-7	—	-7	—	—	-7
Justerat ingående eget kapital 2018-01-01	130 725	-7	-607	215	13 836	28 995	173 157	5 031	327	178 515
Vinstdisposition 2018	24 645	—	—	—	4 350	-28 995	—	—	—	—
Utbetalning till minoritetsägare	—	—	—	—	—	—	—	—	-17	-17
Förändring kapitalandelslån	—	—	—	—	—	—	—	-214	—	-214
Anspråktagen konsolideringsfond	-9 785	—	—	—	—	—	-9 785	—	—	-9 785
Årets resultat	—	—	—	—	—	13 358	13 358	341	44	13 743
Övrigt totalresultat före skatt	—	-6	-368	62	—	—	-312	—	—	-312
Skatt redovisat över övrigt totalresultat	—	1	0	—	—	—	1	—	—	1
Årets totalresultat	—	-5	-368	62	—	13 358	13 047	341	44	13 432
Utgående balans 31 dec 2018	145 585	-12	-975	277	18 186	13 358	176 419	5 158	354	181 931
2019										
Ingående balans 1 jan 2019	145 585	-12	-975	277	18 186	13 358	176 419	5 158	354	181 931
Vinstdisposition 2019	10 080	—	—	—	3 278	-13 358	—	—	—	—
Utbetalning till minoritetsägare	—	—	—	—	—	—	—	—	-18	-18
Förändring kapitalandelslån	—	—	—	—	—	—	—	-342	—	-342
Beståndsöverlåtelse AI Pension	2 640	—	—	—	—	—	2 640	—	—	2 640
Anspråktagen konsolideringsfond	-10 863	—	—	—	—	—	-10 863	—	—	-10 863
Årets resultat	—	—	—	—	—	37 469	37 469	398	13	37 880
Övrigt totalresultat före skatt	—	11	-494	-278	—	—	-761	—	—	-761
Skatt redovisat i övrigt totalresultat	—	-2	1	—	—	—	-1	—	—	-1
Årets totalresultat	—	9	-493	-278	—	37 469	36 707	398	13	37 118
Utgående balans 31 dec 2019	147 442	-3	-1 468	-1	21 464	37 469	204 903	5 214	349	210 466

¹⁾ Eget kapital hänförligt till kapitalandelsägare avser kapitalandelslån emitterade av bolag inom Skandias fastighetskoncern vilka har klassificerats som egetkapitalinstrument; detta då låntagarna har rätt att ta del av bolagens resultat, både positiva och negativa. Lånen ingår som en del av konstruktionen av en fastighetsfond som erbjuds externa investerare via koncernbolaget Thule Fund SICAV S.A., SICAV-SIF.

Rapport över förändringar i eget kapital, moderbolaget

MSEK	Konsolide- ringsfond	Årets resultat	Eget kapital hänförligt till försäkrings- tagarna
2018			
Ingående balans 1 jan 2018	132 498	24 645	157 143
Vinstdisposition 2018	24 645	-24 645	—
Anspråktagen konsolideringsfond	-9 785	—	-9 785
Årets resultat	—	10 080	10 080
Övrigt totalresultat efter skatt	—	—	—
Årets totalresultat	—	10 080	10 080
Utgående balans 31 dec 2018	147 358	10 080	157 438
2019			
Ingående balans 1 jan 2019	147 358	10 080	157 438
Vinstdisposition 2019	10 080	-10 080	—
Beståndsöverlåtelse AI Pension	2 640	—	2 640
Anspråktagen konsolideringsfond	-10 863	—	-10 863
Årets resultat	—	36 517	36 517
Övrigt totalresultat efter skatt	—	—	—
Årets totalresultat	—	36 517	36 517
Utgående balans 31 dec 2019	149 215	36 517	185 732

Kassaflödesanalys

MSEK	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2019	2018	2019	2018
Den löpande verksamheten					
Resultat före skatt kvarvarande verksamheter		39 611	16 369	37 621	10 745
Resultat före skatt avvecklad verksamhet		—	-72	—	—
Justering för poster som ej ingår i kassaflödet i den löpande verksamheten	1	-12 427	5 103	-14 335	6 559
Betald skatt		-397	-1 492	-674	-683
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i tillgångar och skulder		26 787	19 908	22 612	16 621
Omföring kassaflöde från den löpande verksamheten hänförlig till bankverksamhet till Kassaflöde i Bankverksamhet ¹⁾		-155	-117	—	—
Kapitaltillskott till Bankverksamhet ¹⁾		-500	—	—	—
Kassaflöde i Bankverksamhet (inklusive kapitaltillskott) ¹⁾		-1 118	980	—	—
Utbetalt från konsolideringsfond		-8 223	-9 785	-8 223	-9 785
Kassaflöde från förändring placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar, där försäkringstagaren bär placeringsrisken, netto	2	-2 261	675	—	—
Förändring av övriga placeringstillgångar som används i rörelsen, netto		-20 878	-7 338	-25 699	-10 451
Förändring avsättningar för andra risker och avsättningar		3 754	-2 245	5 717	—
Förändring övriga rörelsefordringar och rörelseskulder		2 527	571	2 663	4 223
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-67	2 649	-2 930	608
varav hänförligt till avvecklad verksamhet		-99	200	—	—
Investeringsverksamheten					
Förändring i koncernföretag/minoritetsandelar	3	172	-1	291	332
Mottagen utdelning koncernföretag		—	—	4 650	1 513
Likvidreglerade koncernbidrag föregående år		—	—	—	-9
Övrigt		-55	-135	-32	-15
Kassaflöde från investeringsverksamheten		117	-136	4 909	1 821
varav hänförligt till avvecklad verksamhet		—	-129	—	—
Finansieringsverksamheten					
Förändring kapitalandelslån		-342	-214	—	—
Betald utdelning		-18	-17	—	—
Amortering leasingskuld		-103	—	—	—
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		-463	-231	—	—
ÅRETS KASSAFLÖDE		-413	2 282	1 979	2 429
varav hänförligt till avvecklad verksamhet		—	71	—	—
Förändring i likvida medel ²⁾					
Likvida medel vid årets början		11 735	9 641	8 666	6 444
Årets kassaflöde		-413	2 282	1 979	2 429
Kursdifferens i likvida medel		-223	-188	-225	-207
Likvida medel vid årets slut	4	11 099	11 735	10 420	8 666
varav hänförliga till avvecklad verksamhet		—	708	—	—

¹⁾ I Kassaflödet från den löpande verksamheten före förändringar i tillgångar och skulder, 26 787 (19 908) MSEK, ingår kassaflöde från bankverksamheten 155 (117) MSEK. Samma kassaflöde ingår även i raden Kassaflöde i Bankverksamhet -1 118 (980) MSEK vilket gör att en omföring mellan dessa på 155 (117) MSEK särredovisas. På samma sätt särredovisas kapitaltillskott till bankverksamheten 500 (—) MSEK då detta inte är ett kassaflöde för koncernen men som ingår i Kassaflöde i Bankverksamhet. Övriga flöden i kassaflödesanalysen är exklusive bankverksamhet.

²⁾ Som likvida medel redovisas banktillgodohavanden, clearingfordringar respektive clearingskulder samt dagslån med ursprunglig löptid kortare än tre dagar.

Noter till kassaflödesanalysen

MSEK	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
¹⁾ Justering för poster som ej ingår i kassaflödet i den löpande verksamheten				
Nedskrivning koncernföretag	—	—	199	1 234
Resultat intresseföretag	-5	-1	-1	—
Kreditförluster	6	8	—	—
Förändring förutbetalda anskaffningskostnader	-158	-151	-207	-179
Värdeförändringar placeringstillgångar	-33 147	5 989	-28 997	9 049
Värdeförändringar utlåning	39	22	—	—
Av- och nedskrivningar	795	701	18	16
Förändring förutbetalda avgifter	—	-2	—	—
Förändring av försäkringstekniska avsättningar	25 702	6 927	25 737	6 385
Avsättning till pensioner enligt IAS19	90	103	—	—
Förändring övriga avsättningar	-72	-9	—	—
Obeskattade reserver	—	—	-790	19
Ej realiserat valutakursresultat	-5 677	-8 484	-5 644	-8 452
Justering för utdelning från koncernföretag	—	—	-4 650	-1 513
	-12 427	5 103	-14 335	6 559
²⁾ Kassaflöde från förändring placeringstillgångar/försäkringstekniska avsättningar där försäkringstagaren bär placeringsrisken, netto				
Förändring försäkringstekniska avsättningar, där försäkringstagaren bär placeringsrisken, netto ¹⁾	-48 128	-9 008	—	—
Köp och försäljning placeringstillgångar, där försäkringstagaren bär placeringsrisken, netto ¹⁾	45 867	9 683	—	—
	-2 261	675	—	—
¹⁾ I förändringen ingår -39 250 MSEK respektive 36 980 MSEK avseende avvecklad verksamhet.				
³⁾ Förändring i koncernföretag/minoritetsandelar				
Förvärv dotterföretag	—	—	-169	—
Försäljning dotterföretag	172	—	485	—
Kapitaltillskott	—	-1	-20	-10
Förändring lån koncernföretag ¹⁾	—	—	-5	342
	172	-1	291	332
¹⁾ För 2019 avser posten inlösta lån om 495 MSEK (varav 95 MSEK avser avvecklad verksamhet) och nyupptagna lån om -500 MSEK. 2018 avsåg posten inlösta lån om 342 MSEK.				
⁴⁾ Specifikation likvida medel				
Likvida medel enligt balansräkning	10 862	9 672	10 420	8 666
Likvida medel bankverksamhet ¹⁾	237	1 355	—	—
Likvida medel avvecklad verksamhet	—	708	—	—
Likvida medel enligt kassaflödesanalys²⁾	11 099	11 735	10 420	8 666
¹⁾ Likvida medel bankverksamhet redovisas bland tillgångar bankverksamhet i balansräkningen.				
²⁾ Likvida medel				
Kassa och tillgodohavande hos centralbanker	10 881	10 431	10 420	8 666
Utlåning till kreditinstitut	322	1 434	—	—
Skulder kreditinstitut	-104	-130	—	—
	11 099	11 735	10 420	8 666
Upplysningar om erhållna och betalda räntor				
Erhållna räntor	5 831	5 613	5 130	4 914
Betalda räntor	1 150	791	946	548

Noter

Alla belopp i **MSEK** om ej annat anges.

1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

Innehållsförteckning

1. Allmän information
2. Grund för årsredovisningens upprättande
3. Ändrade redovisningsprinciper
4. Värderingsgrunder vid upprättande av företagets finansiella rapporter
5. Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar och kritiska bedömningar för redovisningsändamål
6. Koncernredovisning
7. Uppställningsform i resultat- och balansräkning
8. Utländsk valuta
9. Över- och underskottshantering i moderbolaget
10. Immateriella tillgångar
11. Placeringstillgångar
12. Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken
13. Finansiella instrument i bankverksamheten
14. Nedskrivning av tillgångar
15. Försäkringsavtal och finansiella avtal
16. Pensioner för egen personal
17. Andra avsättningar
18. Leasing
19. Obeskattade reserver
20. Skatt
21. Koncernbidrag och aktieägartillskott i juridisk person
22. Eventualförpliktelser
23. Kassaflödesanalys
24. Avvecklad verksamhet

1. Allmän information

Denna årsredovisning och koncernredovisning för Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt med organisationsnumret 516406-0948 avser perioden 1 januari 2019-31 december 2019. Skandia har sitt säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Lindhagensgatan 86, Stockholm. Den 2 april 2020 har denna årsredovisning godkänts för utfärdande av styrelsen i Skandia. Resultat- och balansräkningen blir föremål för fastställelse på den ordinarie bolagsstämman som ska hållas den 6 maj 2020.

2. Grund för årsredovisningens upprättande

Årsredovisningen för 2019 har upprättats enligt International Financial Reporting Standards (IFRS). Det innebär att samtliga av EU godkända IFRS och tillhörande uttalanden från IFRS Interpretations Committee har tillämpats. Vidare har även lagen om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd, FFFS 2015:12 samt RFR 1 "Kompletterande redovisningsnormer för koncerner" tillämpats. I moderbolaget tillämpas RFR 2 "Redovisning för juridiska personer" från Rådet för finansiell rapportering, så kallad lagbegränsad IFRS, vilket innebär att samtliga av EU godkända IFRS tillämpas med de tillägg och begränsningar som kommer av svensk lag. De skillnader detta innebär för moderbolaget beskrivs i berörda avsnitt nedan. Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna för både moderbolaget och koncernen presenteras i svenska kronor avrundat till närmaste miljontal. De redovisningsprinciper som redovisas nedan har tillämpats genomgående för alla perioder som presenteras i de finansiella rapporterna med undantag för de förändringar som följer av ikraftträdandet av IFRS 16. Förändringarna avseende IFRS 16 tillämpas framåtriktat och jämförelsesiffrorna är inte omräknade.

3. Ändrade redovisningsprinciper

Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB för räkenskapsår 2019

IFRS 16 Leasing

Från och med den 1 januari 2019 har IFRS 16 Leasingavtal ersatt IAS 17 Leasingavtal. Fram till och med 2018 redovisar Skandia, i egenskap av leasetagare, sina leasingkostnader i resultaträkningen, så kallad operationell leasing. Sedan 2019 tillämpas IFRS 16 som introducerar en "nyttjanderättsmodell" och innebär för leasetagaren att leasingavtal ska redovisas i balansräkningen i form av en leasingskuld som representerar en skyldighet att betala leasingavgifter respektive en leasingtillgång som representerar en rätt att använda underliggande tillgång. Dessa poster förändras över leasingavtalets löptid där leasingskulden ökar med räntekostnader och minskar med leasingbetalningar medan leasingtillgången skrivs av linjärt över leasingavtalets löptid. IFRS 16 medger undantag för leasingavtal med en leasingperiod som är 12 månader eller kortare samt leasingavtal som uppgår till mindre värden.

Redovisningen för leasegivare är i princip oförändrad. En leasegivare ska även fortsättningsvis klassificera leasingavtal som operationella eller finansiella.

Skandia tillämpar en företagsspecifik väsentlighetsaspekt utöver undantagsmöjligheterna som standarden anger. Detta har vid övergången inneburit att endast hyreskontraktet för huvudkontoret har aktiverats och redovisats i koncernens balansräkning. Bedömningen är att övriga leasingavtal uppgår till relativt oväsentliga belopp vars effekt inte väsentligen påverkar de finansiella rapporterna. Leasingavgifter för övriga leasingavtal redovisas istället som en kostnad linjärt över leasingperioden i koncernens resultaträkning.

Reglerna enligt IFRS 16 undantas från redovisning i juridisk person med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning varvid leasingavgifter i moderbolaget alltjämt kostnadsförs i resultaträkningen under den period som de avser.

Vid övergången har den förenklade övergångsmetoden tillämpats vilket innebär en framåtriktad tillämpning och där leasingtillgången initialt har värderats till samma värde som leasingskulden. Jämförelsesiffrorna har därmed inte heller räknats om. Effekten av övergången har medfört att koncernens balansomslutning har ökat med 1 251 MSEK. Åtagandet för operationella leasingavtal enligt årsredovisningen för 2018 uppgick till 775 MSEK. Skillnaden häremellan utgörs av diskonteringseffekt, nyttjande av förlängningsoption samt leasingavtal som inte har aktiverats av väsentlighets-skäl. Vid fastställande av leasingskulden per den 1 januari 2019 har en marginell låneränta om 1,91 procent använts.

Leasingskulden redovisas bland Övriga skulder och leasingtillgången bland Materiella anläggningstillgångar. Räntekostnader redovisas som kapitalavkastningskostnader och avskrivningar som driftskostnader i resultaträkningen. Kassaflödesanalysen har påverkats på så sätt att leasingavgifterna inte längre redovisas som del av den löpande verksamheten utan istället redovisas dessa som minskning av leasingskulden i finansieringsverksamheten.

Inkomstskatter

Inkomstskattesatsen har sänkts till 21,4 procent för 2019 och kommer att från och med 2021 sänkas till 20,6 procent. Skandias uppskjutna skatter är omräknade enligt dessa skattesatser beroende på när skatten bedömts bli betalbar.

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB för räkenskapsår 2020 eller senare

IAS 39, IFRS 9 och IFRS 7 Finansiella instrument

I september 2019 publicerade IASB ändringar i IAS 39, IFRS 9 och IFRS 7 föranledda av pågående reformer av nuvarande referensräntor (även benämnda IBOR). Ändringarna har antagits för obligatorisk tillämpning i EU och förändringarna ska tillämpas från och med den 1 januari 2020. Ändringarna berör främst kraven för säkringsredovisning och ger förmåner för att bibehålla säkringsförhållanden trots potentiella osäkerhetsfaktorer från IBOR-reformen. Vidare så innebär ändringarna ytterligare upplysningskrav kring osäkerheten i de pågående reformerna av referensräntor. Ändringarna i IAS 39 kommer att innebära att Skandiabanken kan fortsätta tillämpa säkringsredovisning trots den eventuella ineffektivitet som kan uppkomma i säkringsredovisningen som en konsekvens av förändringen i hur Stibor bestäms och/eller en eventuell ersättning av Stibor med en riskfri ränta. Vidare kommer ändringarna i IFRS 7 att innebära att ytterligare upplysningar kommer att börja lämnas i årsredovisningen från och med 2020.

IFRS 17 Försäkringsavtal

IASB har publicerat en ny standard som behandlar redovisning av försäkringsavtal. Den kommer att ersätta IFRS 4. Ikraftträdandedatum har föreslagits att senareläggas med två år till den 1 januari 2023. Standarden är ännu inte antagen av EU. Definitionen av försäkringsavtal är i allt väsentligt densamma. Försäkringsavtal är avtal i vilka Skandia åtar sig en betydande försäkringsrisk genom att gå med på att kompensera försäkringstagaren eller annan förmånstagare om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa. En signifikant försäkringsrisk uppstår om den ersättning som betalas ut om händelsen inträffar väsentligt överstiger den ersättning som betalas ut om händelsen inte inträffar. Standarden förtydligar också när ett avtal måste eller inte får separeras i försäkringsdelar, investeringsdelar, tjänstekomponenter och inbäddade derivat.

De största förändringarna avser värderingen av försäkringsavtalen samt redovisningen av dessa vilket bland annat innebär en förändrad presentation av balans- och resultaträkning. Resultaträkningen kommer att bestå av ett försäkringsresultat, där intäkter redovisas i takt med att försäkringsskyddet tillhandahålls, och ett finansresultat. Försäkringsåtagandet värderas enligt huvudmodellen ("Byggtensmetoden") som nuvärdet av alla förväntade kassaflöden samt en riskmarginal. Om nettot av detta är positivt uppstår en vinstmarginal. Vinstmarginalen intäktsförs under avtalets löptid enligt lämpligt intjäningsmönster. Avtal som initialt bedöms vara förlustkontrakt ska däremot redovisas direkt i resultaträkningen. För korta kontrakt finns en förenklad modell som beräknas likt den premiereservmodell som används idag. Denna modell kan också användas för kontrakt där modellen förväntas vara en god approximation av huvudmodellen.

Finansinspektionen har sedan tidigare konstaterat att merparten av IFRS 17 inte kan tillämpas i juridisk person, det vill säga i ett enskilt försäkringsföretags redovisning, då IFRS 17 inte är förenlig med Lag om årsredovisning i försäkringsföretag, som i sin tur bygger på Försäkringsredovisningsdirektivet. I december 2019 informerade dessutom Finansinspektionen om att koncernredovisningsreglerna för onoterade försäkringsföretag ska ändras i syfte att ta bort kravet på att onoterade försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag ska tillämpa IAS-förordningen (full IFRS) i sin koncernredovisning. Detta kommer att innebära att tillämpning av IFRS 17 inte kommer att vara tvingande i ett onoterat försäkringsföretags koncernredovisning. Enligt preliminär tidplan förväntas Finansinspektionen fatta beslut om nya föreskrifter hösten 2020 med ikraftträdande 2021.

Övriga nya och ändrade standarder

Företagsledningens bedömning är att övriga ändrade standarder och tolkningar inte har fått eller kommer att få någon väsentlig påverkan på koncernens finansiella rapporter den period de tillämpas för första gången.

4. Värderingsgrunder vid upprättande av företagets finansiella rapporter

Den värderingsgrund som har använts vid upprättandet av koncernredovisningen är huvudsakligen värdering till verkligt värde med undantag för en mindre del tillgångar och skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde. Dessa består främst av bankens tillgångar och skulder i form av utlåning, inlåning samt emitterade värdepapper. De försäkringstekniska avsättningarna nuvärdeberäknas och dessa beräkningar baseras på försäkringstekniska antaganden om bland annat ränta, dödlighet, sjuklighet och driftskostnader.

5. Viktiga källor till osäkerhet i uppskattningar och kritiska bedömningar för redovisningsändamål

För att upprätta redovisningen måste ledningen i vissa fall använda sig av uppskattningar och bedömningar. Dessa baseras på tidigare erfarenheter och antaganden som anses vara rättvisande och rimliga. Dessa uppskattningar och bedömningar påverkar redovisade belopp i både balansräkningen och resultaträkningen liksom åtaganden utanför balansräkningen. De viktigaste antagandena om framtiden och källor till osäkerhet som kan påverka de redovisade beloppen för tillgångar och skulder är relaterade till:

- Immateriella tillgångar
- Förvaltningsfastigheter
- Onoterade värdepapper
- Fondinnehav
- Finansiella avtal respektive försäkringsavtal
- Försäkringstekniska avsättningar
- Förutbetalda anskaffningskostnader
- Pensioner för egen personal
- Tvister
- Uppställningsform i koncernens resultat- och balansräkning

Immateriella tillgångar

Den avskrivningstid som används på de aktiverade anskaffningskostnaderna bygger på antaganden om nyttjandeperiod. Vid bedömningen av om en eventuell nedskrivning behöver göras beräknas återvinningsvärdet på investeringen. Detta beräknas med hjälp av olika antaganden och bedömningar som till exempel marknadsförändringar och driftskostnader, se not 22.

Förvaltningsfastigheter

Vid beräkning av de kassaflöden som används vid värdering av fastigheter görs flera antaganden och bedömningar. De omfattar parametrar som hyres- och kostnadsutveckling, inflation, direkt avkastningskrav och kalkylränta. En förändring i någon av dessa parametrar på grund av förändringar i vakansgrad, marknadsvillkor eller liknande påverkar de beräknade kassaflödena och därmed värdet på fastigheterna, se not 23.

Onoterade värdepapper

Vid värdering av finansiella instrument som saknar noterade priser på en väl fungerande marknad måste vedertagna värderingsmodeller användas. Dessa bygger på såväl antaganden, om till exempel jämförbarhet, som uppskattningar och marknadsparametrar. Då det inte finns något enskilt antagande som påverkar värderingen av samtliga onoterade innehav får en förändring av ett antagande en mycket begränsad påverkan på resultat- och balansräkning.

Fondinnehav

Vid fastställandet av om större fondinnehav ska betraktas som dotterföretag, och därmed konsolideras i koncernen, ska möjligheten till inflytande bedömas. Där bedömningen är att bestämmande inflytande saknas redovisas innehaven som ett fondinnehav och inte som dotterföretag. Skillnaden i koncernens balans- och resultaträkning om en annan bedömning av

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

Inflytande medför konsolidering är immateriell. Om Skandia äger andelar i någon av koncernens egna fonder är Skandias bedömning avseende dessa investeringar att exponering för volatilitet i avkastningen och därmed bestämmande inflytande anses föreligga vid innehav överstigande 35 procent av fondförmögenheten.

Finansiella avtal respektive försäkringsavtal

För att bestämma vad som anses vara ett finansiellt avtal respektive ett försäkringsavtal måste bolaget ta ställning till vad som anses vara en signifikant försäkringsrisk, se nedan under rubrik 15, Försäkringsavtal och finansiella avtal.

Försäkringstekniska avsättningar

Värderingen av livförsäkringsavsättningarna innehåller flera bedömningar och antaganden. Antaganden görs om bland annat länglevnad/dödlighet, sjuklighet och driftskostnader. De dödlighetsantaganden som tillämpas har sin grund i en branschgemensam undersökning men har anpassats till Skandia utifrån koncernens erfarenheter. Avgiftsantaganden innebär en bedömning av framtida kostnadsutveckling samt framtida tillväxt på kapitalet och löptid. Dessa antaganden bygger på bolagets erfarenheter. För känslighetsanalys se vidare i not 2.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Vid fastställandet av i vilken takt de förutbetalda anskaffningskostnaderna ska kostnadsföras görs antagande om förväntad återköps- eller dödsfallsfrekvens. Dessutom påverkar bedömningen av avgiftsuttaget på både traditionella livförsäkringar och fondförsäkringar bedömningen av eventuellt nedskrivningsbehov av balansposten.

Pensioner för egen personal

Vid beräkning av Skandias pensionsskuld, på koncernnivå enligt IAS 19, görs antaganden om främst löneutveckling, inflation, avkastning och diskonteringsränta men även anställningstid och dödlighet. Den absolut viktigaste faktorn är diskonteringsräntan som baseras på bostadsobligationsräntan. Övriga antaganden sätts utifrån förväntad långsiktig utveckling. Se vidare i not 44.

Tvister

Inom ramen för den normala affärsverksamheten har Skandia ett antal tvister. De flesta avser mindre belopp och bedöms inte väsentligt påverka bolagets finansiella ställning. I de fall det rör större belopp görs en bedömning av det sannolika ekonomiska utfallet och behovet av en eventuell avsättning.

Uppställningsform i koncernens resultat- och balansräkning

En avvikande uppställning av resultaträkningen har valts i koncernen, där framför allt banken, men även övriga rörelsedrivande dotterbolag, redovisas på separat rad med tillhörande noter då detta bedöms ge en tydligare och mer transparent bild av koncernen. Av samma skäl redovisas även bankens tillgångar och skulder på egna rader i balansräkningen.

6. Koncernredovisning

I koncernredovisningen ingår moderbolaget och de dotterbolag i vilka moderbolaget har ett bestämmande inflytande. Det bestämmande inflytandet definieras som att ha kontroll över företaget, att ha del i rörlig avkastning från företaget och att kunna använda sin kontroll till att påverka avkastningen. Dotterbolagen konsolideras enligt förvärvsmetoden. Dotterbolagens identifierbara tillgångar och skulder värderas vid anskaffningstidpunkten till verkligt värde. Om anskaffningskostnaden är större än de identifierade nettotillgångarnas verkliga värde redovisas skillnaden som goodwill. Om anskaffningskostnaden är lägre bokförs mellanskillnaden mot resultatet. Förvärvsrelaterade utgifter kostnadsförs när de uppstår. Resultatet från verksamheter som förvärvats eller avyttrats under året redovisas

i koncernredovisningen från förvärvstidpunkten och fram till den dag när det bestämmande inflytandet upphör. Alla koncerninterna balansposter, intäkter och kostnader elimineras vid konsolideringen. Som intressebolag, betraktas de bolag där Skandia utövar ett betydande men inte bestämmande inflytande, vanligtvis genom innehav av 20-49 procent av rösterna. Intressebolag konsolideras i enlighet med kapitalandelsmetoden. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagens nettoresultat efter skatt i den icke-tekniska kapitalavkastningen. Koncernen innehar ett joint venture. Innehavet redovisas som andra aktieinnehav under rubriken Aktier och andelar. Inom Kapitalförvaltningen finns investeringar där moderbolaget innehar mer än 20 procent av rösterna. Dessa investeringar förvaltas av externa förvaltare och Skandia har inget inflytande över investeringsstrategier eller avkastning. Även dessa innehav redovisas som andra aktieinnehav under rubriken Aktier och andelar.

7. Uppställningsform i resultat- och balansräkning

I koncernens balansräkning inkluderas Skandias samtliga dotterbolag på respektive rad med undantag för Skandiabanken AB (publ). Bankens tillgångar respektive skulder, eliminerade för koncerninterna poster, redovisas på egna rader i balansräkningen benämnda Tillgångar respektive Skulder i bankverksamheten. I resultaträkningen redovisas Skandiabanken AB (publ):s resultat före skatt på en egen rad i det icke-tekniska resultatet. Skatten redovisas tillsammans med övriga skatter. I Rapport över totalresultatet inkluderas Skandiabanken AB (publ) rad för rad. I raden Resultat övrig rörelsedrivande verksamhet redovisas nettoresultatet före skatt för Skandikon Administration AB, Skandikon Pensionsadministration AB, Skandia Operation Center I UAB, Skandia Operation Center II UAB, Skandia Capital AB, Skandia Fonder AB, Skandia Investment Management AB samt Skandia Brands AB. Skatten redovisas tillsammans med övriga skatter.

8. Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan enligt transaktionsdagens valutakurs. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutan med balansdagens valutakurser. Valutakursdifferenser som därigenom uppstår redovisas i resultaträkningen som valutaresultat netto. Omräkning av balansräkningen i koncernens utländska dotterbolag, inklusive goodwill och andra koncernmässiga över- och undervärden, görs från deras funktionella valuta till SEK med balansdagens valutakurser. Dotterbolagens resultaträkning omräknas till periodens genomsnittskurs. Omräkningsdifferenser som uppkommer till följd av att dotterbolagens egna kapital omräknas efter en annan kurs vid årets slut än vid dess början och att årets resultat i balansräkningen omräknas efter en annan kurs än i resultaträkningen redovisas i Övrigt totalresultat. Aktier i koncernföretag värderas till valutakursen vid investeringstidpunkten.

9. Över- och underskottshantering i moderbolaget

Det över- respektive underskott som uppstår i produkterna förs till konsolideringsfonden. Hur resultatet uppstår redovisas i resultatanalysen i årsredovisningen. I första hand används konsolideringsfonden för att täcka underskott och i andra hand får fonden utnyttjas för återbäring till våra försäkringstagare. En preliminär fördelning av överskottet görs med återbäringsränta inom verksamheten för försäkringar med sparandemoment och retrospektivreserv. Det blir slutligen tilldelat vid utbetalningstillfället med stöd av bolagsstämmans årsvisa bemyndigande om slutlig tilldelning av återbäring och minskar då konsolideringsfonden. För bolagets verksamhet för sjuk- och olycksfallsförsäkring (skadeförsäkring) samt för sådan livförsäkring som saknar sparmoment fördelas överskottet genom premierabatter för försäkringarna inom det aktuella försäkringsområdet.

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

10. Immateriella tillgångar**Immateriella tillgångar vid rörelseförvärv**

Goodwill förvärvat i rörelseförvärv värderas till anskaffningsvärdet med avdrag för eventuella nedskrivningar. Nedskrivningsbehov av goodwill prövas årligen eller då händelser eller omständigheter indikerar en värdenedgång. I syfte att pröva goodwill för nedskrivning allokteras den vid förvärvstidpunkten till kassagenererande enhet. Nedskrivningsbehov fastställs genom att bedöma återvinningsvärdet för den kassagenererande enheten som goodwillen är kopplad till. Om återvinningsvärdet är lägre än det redovisade värdet redovisas nedskrivning i resultaträkningen. Anskaffningsvärdet för andra immateriella tillgångar vid ett rörelseförvärv motsvaras av verkligt värde vid förvärvstidpunkten. Immateriella tillgångar med bestämbar nyttjandeperiod skrivs av över nyttjandeperioden och nedskrivningsprövas minst årligen. För immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod sker ingen avskrivning men tillgångarna nedskrivningsprövas minst årligen. Av- och nedskrivningarna redovisas i resultaträkningen på raden Övriga kostnader. Se vidare i not 22.

Övriga immateriella tillgångar

Övriga immateriella tillgångar i koncernen redovisas till anskaffningsvärde med avdrag för ackumulerade avskrivningar enligt plan. De består främst av förvärvat eller egenutvecklad programvara som bedöms ha ett ekonomiskt värde under kommande år. Alla internt upparbetade immateriella tillgångar som avser egenutvecklad programvara redovisas endast om samtliga av följande villkor uppfylls:

- Det finns en identifierbar tillgång.
- Skandia har kontroll över tillgången i form av juridiska rättigheter.
- Det är sannolikt att den tillgång som upparbetats kommer att generera framtida ekonomiska fördelar.
- Tillgångens anskaffningsvärde kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Årligen, eller oftare om indikationer finns på att återvinningsvärdet på tillgången är lägre än det bokförda värdet, nedskrivningsprövas tillgången. Av- och nedskrivningarna redovisas i resultaträkningen på raden Driftskostnader.

11. Placeringsstillgångar

Placeringsstillgångar utgörs av Byggnader och mark, Placeringar i koncernföretag och Andra finansiella placeringsstillgångar. Köp och försäljning av värdepapper, derivat och valutor redovisas i, respektive upphör att redovisas i, balansräkningen per affärsdagen, det vill säga den dag affären genomförs. Motpartens fordran eller skuld redovisas mellan affärsdagen och likviddagen brutto under posten Övriga skulder eller Övriga fordringar. Om clearing sker via ett clearinginstitut redovisas posten netto. Köp och försäljning av byggnader och mark redovisas i balansräkningen på tillträdesdagen. Övriga finansiella tillgångar och skulder upptas i balansräkningen per likviddag. Tillgångarna upphör att redovisas i balansräkningen när de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena upphör eller om samtliga de risker och fördelar som är förknippade med ägande av dem, i allt väsentligt överförs till någon annan. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när åtagandet upphör. Finansiella tillgångar och skulder netto redovisas i balansräkningen när det finns en legal rätt att reglera transaktioner och det finns en intention att erlagga likvid netto eller realisera tillgången och erlagga likvid för skulden samtidigt. För klassificering och redovisning av finansiella instrument i Skandiabanken AB (publ) se avsnitt 13.

Byggnader och mark

Samtliga koncernens fastigheter redovisas enligt IAS 40 Förvaltningsfastigheter. Samtliga är klassificerade som förvaltningsfastigheter då de innehas för att inbringa hyresintäkter eller värdestegring eller en kombination av dessa. Fastigheterna värderas till verkligt värde via resultaträkningen. Verkligt värde fastställs vid varje kvartalsskifte genom en extern värdering.

Värderingsföretagen använder sig av en kassaflödesbaserad modell kompletterad med en ortsprisanalys för att jämföra med liknande fastigheter som sålts under en relevant jämförelseperiod. Se vidare i not 23. Tillkommande utgifter läggs till det redovisade värdet endast om det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelar som är förknippade med tillgången kommer att komma företaget till del och anskaffningsvärdet kan beräknas på ett tillförlitligt sätt. Alla andra tillkommande utgifter redovisas som kostnad i den period de uppkommer.

Placeringar i koncernföretag

Aktier i koncernföretag värderas till anskaffningsvärde. Om det verkliga värdet på balansdagen bedöms understiga anskaffningsvärdet skrivs tillgången ned. Nedskrivningen redovisas i resultaträkningen. Om värdet bedöms öka igen återförs nedskrivningen via resultaträkningen. Se vidare i not 24.

Finansiella instrument i försäkringsrörelsen**Klassificering**

Skandia klassificerar sina finansiella instrument i olika kategorier. Dessa kategorier bestämmer hur instrumenten värderas och redovisas efter anskaffningstidpunkten. Klassificeringen bestäms utifrån affärsmodell för den portfölj som instrumentet ingår i och huruvida kassaflödena endast utgör betalning för kapitalbelopp och ränta enligt nedan.

- **Upplupet anskaffningsvärde:** Instrument som innehas i en portfölj vars affärsmodell innebär att syftet är att erhålla avtalsenliga kassaflöden i form av kapitalbelopp och ränta, där räntan enbart kompenserar för tidsvärde samt kreditrisk.
- **Verkligt värde med resultatet redovisat i Övrigt totalresultat:** Instrument som innehas i en portfölj där affärsmodellen innebär att instrument innehas för att både erhålla avtalsenliga kassaflöden enligt ovan men också säljas.
- **Verkligt värde med värdeförändringen redovisat i resultaträkningen:** Instrument som innehas i en portfölj som förvaltas och utvärderas baserat på verkliga värden.

Tillgångarna och skulderna klassificeras enligt nedan:

- Finansiella tillgångar och Finansiella skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

I denna kategori ingår kassa, fondlikvidfordringar samt fondlikvidskulder och leverantörsskulder. Som approximation för upplupet anskaffningsvärde används det nominella beloppet då fordringar respektive skulderna har mycket kort löptid.

I försäkringsrörelsen finns inga portföljer som är klassificerade som Finansiella tillgångar som värderas till verkligt värde med värdeförändringen i övrigt totalresultat.

- Finansiella tillgångar och Finansiella skulder som värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

I dessa ingår finansiella instrument på tillgångssidan och skuldsidan, våra Placeringsstillgångar. Kategorin delas in i två underkategorier. I den ena, "Obligatoriskt", återfinns de tillgångar som per automatik ska redovisas här. Det innefattar hela Livbolagets portfölj där affärsmodellen kräver detta samt koncernens övriga derivat och aktier. I denna kategori återfinns även de tillgångar där försäkringstagaren bär placeringsrisken. Den andra, "Som bestämts tillhöra kategorin" består av tillgångarna där Skandia initialt har valt denna klassificering då detta minskar inkonsekvenser i redovisningen (verkligt värde option). Här redovisas Skandia AB:s värdepappersportfölj.

Finansiella skulder som avser åtaganden för fond- och depåförsäkringsavtal klassificeras som verkligt värde via resultaträkningen i underkategorin "Som bestämts tillhöra kategorin" då detta eliminerar den mismatch som annars skulle uppstå med därtill hörande fond- och depåförsäkrings-tillgångar som värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

Värdering

Vid värdering till verkligt värde klassificeras varje innehav in i en av tre värderingsnivåer:

- Nivå 1 värdering till noterade priser på en aktiv marknad.
- Nivå 2 beräknade värden som bygger på observerbara marknadsnoteringar för liknande instrument vilket inkluderar värdering till noterade kurser på en mindre aktiv marknad.
- Nivå 3 beräknade värden som bygger på antaganden och bedömningar samt, om det finns lämpliga sådana, observerbara marknadsnoteringar.

Med noterade priser på en aktiv marknad menar Skandia att noterade priser finns lättillgängliga på en börs, hos en mäklare eller liknande och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande transaktioner på affärsmässiga villkor. Finns ingen aktiv marknad används olika värderingstekniker som i så stor utsträckning som möjligt bygger på observerbara marknadsnoteringar.

Noterade aktier

Aktier redovisas vid anskaffningstillfället till köpeskilling exklusive transaktionskostnad, vilken kostnadsförs direkt. Därefter sker värdering till verkligt värde. Med verkligt värde avses försäljningsvärdet på balansdagen. För aktier noterade på en auktoriserad börs eller marknadsplats beräknas försäljningsvärdet med senast noterad köpkurs eller om sådan saknas senast noterad betalkurs på balansdagen.

Onoterade aktier

Onoterade aktier redovisas vid anskaffningstillfället till köpeskilling exklusive transaktionskostnad, vilken kostnadsförs direkt. Därefter sker värdering till verkligt värde. Innehav i onoterade aktier sker främst via så kallade private equityfonder, infrastrukturfonder och kreditfonder. Värderingen görs av respektive förvaltare. Värdet fastställs utifrån värdeutvecklingen i de underliggande tillgångarna och görs i enlighet med branschpraxis som till exempel IPEV Guidelines (International Private Equity and Venture Capital Valuation) eller US GAAP ASC 820.

En förvaltare kan välja en eller en kombination av flera metoder för att värdera sina innehav såsom:

- marknadsbaserad metod – jämförelsevärdering med hjälp av multiplar. För att bestämma en lämplig och rimlig multipel används multiplar för liknande noterade företag samt priser för vilka liknande onoterade bolag har bytt ägare. De vanligaste vinstmultiplarna som används är P/E (Price / Earnings), EV/EBIT (Enterprise value / Earnings Before Interest and Tax) and EV/EBITDA (Enterprise value / Earnings Before Interest, Tax, Depreciation and Amortization). Multiplar justeras även för skillnader i risk, vinsttillväxt med mera.
- inkomstbaserad metod – diskonterade kassaflöden. Metoden används där andra metoder inte kan appliceras till exempel när det saknas jämförbara företag som kan värderas med hjälp av multiplar eller när priset för nyligen gjord investering inte kan användas för att företaget och marknaden har förändrats.
- kostnadsbaserad metod – priset på en nyligen genomförd transaktion. Värdering av kreditfonder baseras på värdering av underliggande krediter. Värderingar kan baseras på olika metoder såsom:

- modellprismetod – baseras på indata som inte är noterade priser men som är observerbara. Metoden använder till exempel parametrar för jämförbara bolag/lån, rating samt nuvärdesberäkning av framtida kassaflöden.
- private equity metoden – värdering av lån baseras på olika parametrar såsom på finansiell utveckling av bolaget, liknande lån och obligationer.

Då värderingen av fonderna kan ha eftersläpning på upp till tre månader justeras värdet på fonderna för tillkommande kassaflöden under denna period. Utöver detta sker ingen justering av marknadsvärdet.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Räntebärande värdepapper redovisas vid anskaffningstillfället till köpeskilling minus transaktionskostnad, vilken kostnadsförs direkt. Obligationer och räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde enligt senast noterad köpkurs eller om sådan saknas senast noterad betalkurs. I det fall papperet inte är noterat värderas det till en kurs som baseras på likartade noterade värdepapper samt/eller med hjälp av vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras med relevant marknadsränta.

Derivat

Derivat redovisas vid anskaffningstidpunkten, liksom vid efterföljande tidpunkter, till verkligt värde utan tillägg för anskaffningskostnader. Om värdet på derivatet är positivt upptas det i balansräkningen som en tillgång och om värdet är negativt som en skuld. Börshandlade, standardiserade, derivat värderas till noterade kurser. OTC-derivat värderas till avtalat noterat index eller med vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskonteras med relevant marknadsränta.

Affärerna sker inom ramen för aktuella riskmandat och används för att sänka den finansiella risken och/eller för att effektivisera förvaltningen.

Lån

Skandias livbolag har en låneportfölj inom Placeringstillgångarna. Den redovisas till verkligt värde med värdeförändringen via resultaträkningen. Värdering av lånen görs av extern part, Markit, enligt Private Equity- eller Modellpris-metoden, se ovan under Onoterade aktier.

Återköpsavtal och omvända återköpsavtal

Med återköpsavtal, eller repotransaktioner, avses avtal där parterna samtidigt har kommit överens om försäljning och återköp av ett visst värdepapper till ett i förväg bestämt pris. Värdepapper som säljs i en repotransaktion (återköpsavtal) kvarstår i balansräkningen under transaktionens löptid då koncernen under transaktionens löptid är exponerad emot värdepapprets värdeförändringsrisk. Det sålda värdepappret redovisas därutöver utanför balansräkningen som ställd säkerhet. Erhållen likvid redovisas som skuld under Återköpstransaktioner. Värdepapper som köps i en repotransaktion (omvända återköpsavtal) redovisas på motsvarande sätt, det vill säga värdepappret tas inte upp i balansräkningen under transaktionens löptid. Den erlagda likviden redovisas i Placeringstillgångar under Återköps-transaktioner.

Kreditförlustreservering

För finansiella tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via övrigt totalresultat ska en kreditförlustreserv beräknas. Försäkringsrörelsen har endast poster med mycket korta löptider till upplupet anskaffningsvärde. En beräkning av 12 månaders förväntad förlust men nerskalad till lämplig löptid blir oväsentlig och ingen reserv bokförs. Samtliga motparter har en så kallad "investment grade" vilket gör att Skandia betraktar dem som låg risk (low credit risk). Ingen förväntad förlust för resterande löptid beräknas därför trots en ökad kreditrisk men med fortsatt "investment grade". Om det finns indikationer på en signifikant ökad kreditrisk görs dock en individuell bedömning av respektive motpart.

Resultatredovisning

Resultatet från finansiella instrument som är en del av försäkringsrörelsen redovisas i nedanstående poster i det tekniska resultatet med undantag för Skandia AB:s värdepappersportfölj som redovisas i motsvarande poster i det icke tekniska resultatet. För Skandiabanken AB (publ):s finansiella instrument se punkt 13. Orealiserade och realiserade värdeförändringar på placeringstillgångar redovisas via resultaträkningen. De ingår i årets resultat i posterna Kapitalavkastning, intäkter eller kostnader respektive Realiserade vinster eller förluster på placeringstillgångar. Med realiserat resultat av-

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

ses skillnaden mellan erhållen försäljningslikvid och anskaffningsvärdet. Vid försäljning återläggs tidigare bokförda realiserade värdeförändringar i resultaträkningen under realiserade vinster respektive förluster. Realiserade vinster eller förluster är skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Realiserade valutakursvinster och förluster ingår inte i realiserat resultat utan redovisas netto som valutaresultat i posten Kapitalavkastning, intäkter eller Kapitalavkastning, kostnader.

Ränteintäkter

Erhållen ränta redovisas som ränteintäkter. Ränteintäkter allokteras till den period som de hänförs sig till enligt effektivräntemetoden. Negativa räntor redovisas som räntekostnader.

Kapitalavkastning, intäkter

Posten Kapitalavkastning, intäkter avser avkastning på placeringstillgångar och omfattar hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar (inklusive utdelningar på aktier i koncern- och intresseföretag), ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster per placeringsslag (netto).

Kapitalavkastning, kostnader

Under Kapitalavkastning, kostnader redovisas kostnader för placerings-tillgångar. Posten omfattar driftskostnader för byggnader och mark, räntekostnader, valutakursförluster (netto), nedskrivningar, realisations-förluster per placeringsslag (netto) samt kapitalförvaltningskostnader inklusive kostnader för egen personal, lokaler med mera som kan hänföras till kapitalförvaltningen.

Orealiserade vinster och realiserade förluster på placeringstillgångar

Här redovisas realiserade värdeförändringar på placeringstillgångar vid värdering till verkligt värde. Resultatet redovisas netto för olika placerings-typer.

12. Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisken

Dessa består av olika fonder eller av direkta innehav i obligationer, aktier eller andra tillgångar som försäkringstagarna valt. Samtliga dessa tillgångar värderas till noterade kurser. I viss omfattning finns även investeringar i strukturerade produkter som värderas med hjälp av observerbara marknadsnoteringar.

13. Finansiella instrument i bankverksamheten

Köp och försäljning av värdepapper, derivat och valutor redovisas i balansräkningen respektive bokas bort från balansräkningen per affärsdagen, det vill säga den dag affären genomförs. Om clearing sker via ett clearinginstitut redovisas posten netto. För övriga instrument tillämpas likviddagsredovisning. Lånefordringar bokas bort ur balansräkningen när de är förtidsinlösta eller när en kreditförlust konstaterats. Övriga finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när de avtalsenliga rättigheterna till kassaflödena från den finansiella tillgången upphör eller om banken i allt väsentligt överfört samtliga de risker och fördelar som är förknippade med ägandet av den till någon annan. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när de upphör, det vill säga när åtagandet upphör, makuleras eller förfaller. Finansiella tillgångar och skulder netto redovisas i balansräkningen när det finns en legal rätt att reglera transaktioner och det finns en intention att erlagga likvid netto eller realisera tillgången och erlagga likvid för skulden samtidigt.

Klassificering

Skandiabanken klassificerar sina finansiella instrument i olika kategorier. Dessa kategorier bestämmer hur instrumenten värderas och redovisas efter anskaffningstidpunkten. Klassificeringen bestäms utifrån affärsmodell för den portfölj som instrumentet ingår i och huruvida kassaflödena endast utgör betalning för kapitalbelopp och ränta.

- Upplupet anskaffningsvärde: Instrument som innehas i en portfölj vars affärsmodell innebär att syftet är att erhålla avtalsenliga kassaflöden i form av kapitalbelopp och ränta, där räntan enbart kompenserar för tidsvärde samt kreditrisk.
- Verkligt värde med resultatet redovisat i Övrigt totalresultat: Portföljer där innehavet innebär att instrument innehas både för att erhålla avtalsenliga kassaflöden enligt ovan men också säljas.
- Verkligt värde med värdeförändringen redovisat i resultaträkningen: Övriga portföljer som förvaltas och/eller utvärderas baserat på verkliga värden.

Banken har klassificerat sina finansiella tillgångar och skulder enligt nedan.

- Finansiella tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde. Här redovisas bankens låneportföljer. Även andra finansiella tillgångar redovisas här. Som approximation för upplupet anskaffningsvärde används, för dessa, det nominella beloppet då dessa fordringar har mycket kort löptid.

- Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringen redovisat i Övrigt totalresultat.

I denna kategori klassificeras bankens likviditetsportfölj. Här återfinns också innehav av aktier i företag som främst utför stödjande verksamhet där banken valt optionen att redovisa verkligt värdeförändringen i Övrigt totalresultat.

- Finansiella tillgångar och Finansiella skulder som värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

I dessa grupper ingår en mindre andel finansiella instrument på tillgångs- och skuldsidan. I banken finns endast underkategorin "Obligatorisk" vilken innehåller ett mindre handelslager kopplat till fondhandeln samt derivat.

- Finansiella skulder som värderas till upplupet anskaffningsvärde. Inlåning, emitterade värdepapper och andra räntebärande skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde. Icke räntebärande skulder som leverantörsskulder och andra räntefria skulder med kort löptid redovisas här. Som en approximation för upplupet anskaffningsvärde används, för dessa, nominellt värde.

Värdering

Banken värderar finansiella tillgångar och skulder på samma sätt som beskrivs ovan under Placeringstillgångar med följande tillägg:

- Finansiella tillgångar värderade till upplupet anskaffningsvärde eller med värdeförändringen i övrigt totalresultat.

Kreditförlustreserveringar

För finansiella tillgångar som värderas till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via övrigt totalresultat enligt ovan ska en kreditförlustreserv beräknas. Kreditförlustreserveringarna bygger på förväntade kreditförluster det vill säga ett framåtriktat angreppssätt. Tillgångarna/Lånefordringarna sorteras i tre olika stadier beroende på kreditrisk.

Stadie 1 omfattar fordringar där det inte har inträffat någon väsentlig ökning av kreditrisken sen första redovisningstillfället.

Stadie 2 omfattar krediter där det inträffat en väsentlig ökning av kreditrisken.

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

I Skandiabanken har signifikant ökad kreditrisk definierats som bland annat försämring av riskklass enligt bankens riskklassningssystem samt 30 dagar sen betalning. Reserveringarna beräknas som exponering vid fallissemang gånger sannolikhet för fallissemang gånger förlust i händelse av fallissemang. För stadie 1 görs en reservering som motsvarar en förväntad kreditförlust inom 12 månader. För fordringar i stadie 2 beräknas en förväntad kreditförlust för den återstående löptiden.

Stadie 3 omfattar fallerade krediter det vill säga fordringen är förfallen mer än 90 dagar eller det finns andra observerbara tecken på kreditförsämring så som konkurs eller eftergifter. Dessa fordringar betraktas som osäkra.

Kreditförlustreserveringen tar också hänsyn till relevanta makrofaktorer som arbetslöshet, BNP-tillväxt, förändring av bostadspriser och STIBOR 3 månader. Skandiabanken baserar beräkningen på framtida makroprognoser och flera scenarier, och sannolikheten att de inträffar. Banken använder samma basscenario som i koncernen. Utöver basscenariot har banken ytterligare scenarier vilka är mer positiva respektive mer negativa.

Kreditförlustreserveringar avseende utlåning till allmänheten:

Bankens bolåneportfölj

Lånen fördelas i olika stadier enligt nedan:

Stadie 1: friska krediter eller 0 – 29 dagar sen med betalning – för dessa beräknas förväntade kreditförluster inom 12 månader.

Stadie 2: signifikant ökad kreditrisk och/eller 30 – 89 dagar sen med betalning – för dessa beräknas en reserv utifrån risken för kreditförlust under resterande kontraktuell löptid. Beräkningen baseras på framtida makroprognoser och flera scenarier.

Stadie 3: fallissemang, det vill säga minst 90 dagar sen med betalning eller andra observerbara tecken på kreditförsämring – för dessa görs en individuell bedömning på varje enskild kredit och med en aktuell värdering av tillhörande säkerheter.

Övrig utlåning

I denna portfölj återfinns övriga lån samt kontokrediter, kreditkort och depåkrediter. För denna portfölj sker en reservering med flera praktiska förenklingar då portföljen är av begränsad storlek.

Stadie 1: friska krediter eller 0–29 dagar sen med betalning – förväntade kreditförluster inom 12 månader. Sannolikhet för fallissemang (PD) hämtas från UC för denna grupp.

Stadie 2: sena betalningar 30–89 dagar. Samma beräkning görs som för stadie 1 men med PD antaget utifrån bankens erfarenheter.

Stadie 3: fallissemang – sena betalningar mer än 90–180 dagar – reservering görs med 60 procent av utestående exponering och för sena betalningar över 180 dagar reserveras 90 procent av utestående exponering.

Reserver beräknas även för beviljade men ännu ej utbetalda lån. Dessa bedöms tillhöra stadie 1 och för dessa beräknas en 12 månaders förlustreservering men med hänsyn till att alla kreditofferter inte blir accepterade.

Kreditförlustreserveringar avseende räntebärande värdepapper:

För värdepapper som värderas till verkligt värde via övrigt totalresultat ska en kreditförlustreserv beräknas. Värdepapperen i balansräkningen är värderade till verkligt värde med resultateffekten i övrigt totalresultat. I marknadspriset tas redan hänsyn till kreditrisken. Detta innebär att ingen ytterligare reservering görs. Resultateffekten av kreditriskkomponenten omförs dock från övrigt totalresultat till resultaträkningen. Bankens placeringsriktlinjer innebär att placeringar endast görs i värdepapper emitterade av motparter med en "investment grade", vilket innebär att ett externt kreditbetyg på en viss nivå satts på emittenten av värdepappret. Av denna anledning bedöms kreditrisken som låg (low credit risk) och ingen förväntad förlust för resterande löptid behöver beräknas trots en ökad kreditrisk men

med fortsatt "investment grade". Om det finns indikationer på en signifikant ökad kreditrisk görs dock en individuell bedömning av respektive värdepapper.

Resultatredovisning

I resultaträkningen visas Skandiabankens resultat utom skatt, bokslutsdispositioner och övrigt totalresultat på raden Resultat från Bankverksamhet. Bankverksamhetens poster i Övrigt totalresultat inkluderas rad för rad i koncernen. Här återfinns värdejusteringar av finansiella instrument som klassificerats som värderade till verkligt värde med resultateffekten i övrigt totalresultat. Vid avyttring redovisas realiserad värdeförändring i resultaträkningen på raden Resultat från Bankverksamhet och förs därmed bort från Övrigt totalresultat.

Säkringsredovisning

Säkringsredovisning tillämpas enbart i bankens verksamhet och banken har valt att fortsätta tillämpa IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Derivat används för portföljsäkring av verkligt värde för exponeringar avseende ränterisk hänförlig till utlåning med fast ränta. För att få tillämpa säkringsredovisning krävs att säkringen har en hög effektivitet. En säkring anses ha detta om det vid ingåendet och under säkringsens hela löptid kan förväntas att förändringar i verkligt värde på den säkrade posten väsentligen neutraliseras av förändringar i verkligt värde på säkringsinstrumentet. Vid tillämpning av säkringsredovisning nettoredovisas effekten av verkligt värde på de säkrade posterna med förändringar i verkligt värde på säkringsinstrumenten. Utfallet ska ligga inom intervallet 80–125 procent. Om säkringsförhållandet inte uppfyller kraven avslutas säkringsredovisningen och det realiserade värdet av derivaten redovisas i resultaträkningen, medan den säkrade posten nu istället värderas till upplupet anskaffningsvärde.

14. Nedskrivning av tillgångar

Det redovisade värdet av Skandias tillgångar granskas vid varje balansdag för att bedöma om det föreligger någon indikation på en värdeminskning. Om sådan indikation finns fastställs tillgångens återvinningsvärde, vilket är det högre av nettoförsäljningsvärdet och nyttjandevärdet. Vid bedömning av nyttjandevärde diskonteras förväntade framtida kassaflöden till nuvärde. Om det inte går att fastställa väsentligen oberoende kassaflöden till en enskild tillgång ska tillgångarna vid prövning av nedskrivningsbehov grupperas till den lägsta nivå där det går att identifiera väsentligen oberoende kassaflöden – en så kallad kassagenererande enhet. En nedskrivning görs när tillgångens eller dess kassagenererande enhets redovisade värde överstiger återvinningsvärdet. Nedskrivningar kostnadsförs i resultaträkningen. En nedskrivning återförs om det både finns indikationer på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av det nedskrivna beloppet. Återföringen ökar tillgångens redovisade värde. Det redovisade värdet får inte överstiga det värde som redovisats efter avskrivningar, om en nedskrivning aldrig gjorts. Tillgångar som undantas från denna princip är finansiella tillgångar som redovisas till verkligt värde över resultaträkningen, se avsnitt 11, Placeringstillgångar, Finansiella tillgångar och skulder i bankverksamheter, se avsnitt 13, samt uppskjutna skattefordringar, se avsnitt 20, Skatt.

15. Försäkringsavtal och finansiella avtal

Skandia utfärdar försäkringsavtal och finansiella avtal. Försäkringsavtal är avtal i vilka Skandia åtar sig en betydande försäkringsrisk för försäkringsstagaren genom att gå med på att kompensera försäkringstagaren eller annan förmånstagare om en förutbestämd försäkrad händelse skulle inträffa. Avtal som inte kan definieras som försäkringsavtal, eftersom de inte överför någon betydande försäkringsrisk från innehavaren till bolaget, klassificeras som finansiella avtal.

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

Klassificering

I Skandia har betydande försäkringsrisk definierats som att den ersättning som betalas ut, om en försäkrad framtida händelse inträffar, överstiger den ersättning som betalas ut om händelsen inte inträffar med mer än 5 procent. En förändring av risken med +/- 2 procentenheter skulle inte förändra klassificeringen av några avtal. För Försäkringsaktiebolaget Skandias (publ) fondförsäkringar och depåförsäkringar, finns dock en möjlighet att värdera den finansiella komponenten separat från försäkringskomponenten på ett tillförlitligt sätt. För att ge en mer relevant finansiell information separeras därför dessa avtal i två delar oavsett hur stor risken är. Den finansiella komponenten redovisas enligt IFRS 9, Finansiella instrument och försäkringskomponenten följer IFRS 4, Försäkringsavtal. Avgifter och kostnader som uppstår ur dessa avtal fördelas mellan försäkringskomponenten och den finansiella komponenten. Även initiala avgifter och anskaffningskostnader fördelas skäligt mellan komponenterna. I Skandias livbolag innehåller samtliga finansiella avtal enligt definitionen ovan en diskretionär del. Detta innebär att försäkringstagaren kan erhålla, som komplement till garanterade ersättningar, ytterligare ersättning i form av återbäring. Detta gör att livbolaget redovisar även de finansiella avtalen enligt IFRS 4, Försäkringsavtal. Inbäddade derivat som utgör en del av ett försäkringsavtal, och som i sig självt utgör ett försäkringsavtal, separeras inte från huvudavtalet. Därmed görs inte någon separat värdering av det inbäddade derivatet.

Finansiella avtal

Som finansiellt avtal redovisas den finansiella komponenten av fondförsäkringar och depåförsäkringar i Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ).

Värdering av åtagandet

Det initiala och efterföljande värderingsbeloppet för det finansiella åtagandet är dess verkliga värde. Det verkliga värdet fastställs så att det speglar det verkliga värdet på de finansiella tillgångar till vilka de finansiella skulderna är länkade. Om åtagandet innefattar en återköpsrätt är det verkliga värdet aldrig lägre än beloppet som betalas vid återköp. Om, i en specifik portfölj, de förväntade framtida intäkterna är lägre än förväntade framtida rörliga kostnader, måste en avsättning för förluster i denna portfölj göras. Åtaganden för de finansiella avtalen redovisas på skuldsidan under rubrikerna Villkorad återbäring, för depåförsäkringar, respektive Fondförsäkringsåtaganden.

Redovisning av finansiella avtal

Värdeförändringar

Förändringar i värdet på investeringar, som innehas för att täcka åtaganden för fondförsäkringsavtal och depåförsäkring redovisade som finansiella avtal, samt motsvarande förändring i försäkringsåtaganden netto redovisas i resultaträkningen då substansen i transaktionen är att värdeförändringarna helt och hållet tillhör försäkringstagarna.

Premieinkomst och försäkringsersättningar

Belopp som erhållits från och betalats till innehavarna av de finansiella avtalen redovisas över balansräkningen som insättningar eller uttag och inkluderas inte bland premier och försäkringsersättningar i resultaträkningen.

Avgifter

Avgifter som debiteras för förvaltning av finansiella avtal samt rabatt på fondförvaltningsavgifter intäktsförs i takt med att Skandia tillhandahåller förvaltningstjänster till innehavarna av de finansiella avtalen. Intäkten redovisas i resultaträkningen som Intäkter från investeringsavtal respektive Övriga tekniska intäkter. Dessa tjänster tillhandahålls jämnt fördelade under avtalets livstid.

Driftskostnader

Kostnader redovisas som kostnader när de uppstår, med undantag för kostnader som är direkt eller indirekt relaterade till tecknandet av nya avtal och förnyelse av befintliga avtal. Dessa aktiveras som förutbetalda anskaffningskostnader om de kan förväntas återvinnas. Kostnader för skadereglering, det vill säga kostnader för fortsatt hantering av de avtal som är under utbetalning, redovisas under Utbetalda försäkringsersättningar.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Anskaffningskostnader som är direkt eller indirekt relaterade till nya avtal och förnyelse av befintliga avtal aktiveras som Förutbetalda anskaffningskostnader i balansräkningen. Anskaffningskostnader skrivs av enligt plan. Avskrivningsplanen speglar de avgiftsuttag på försäkringarna som ska täcka dessa kostnader. Hänsyn har tagits till bland annat att kontrakt förtidslöses eller upphör vid dödsfall genom en förväntad återköps- eller dödsfallsfrekvens. Om det verkliga värdet på tillgången efter avskrivningar bedöms understiga det bokförda värdet skrivs tillgången ned. Nedskrivningen redovisas via resultaträkningen.

Försäkringsavtal

Värdering av försäkringstekniska avsättningar Livförsäkringsavsättning

Livförsäkringsavsättningar motsvarar kapitalvärdet av de garanterade förpliktelseerna enligt löpande försäkringsavtal efter avdrag för kapitalvärdet av framtida avtalade premieinbetalningar. Avsättningarna beräknas enligt vedertagna aktuariella principer. Det innebär att avsättningarna nuvärdesberäknas och att beräkningarna bygger på antaganden om bland annat ränta, dödlighet, skatt och driftskostnader. Livförsäkringsavsättningar och oreglerade skador som avser tjänstepensioner värderas enligt EUs tjänstepensionsdirektiv, vilket innebär att aktsamma, realistiska, antaganden ska användas. För övrig livförsäkring används så kallade betryggande antaganden, det vill säga antaganden som var för sig har en inbyggd säkerhetsmarginal. Vid värderingen har antagandet om diskonteringsränta störst påverkan. Skandia använder den ränta European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA) föreskriver för Solvens 2-beräkningarna för värdering av både övrig försäkring och tjänstepensionsförsäkringar. För övrig livförsäkring justeras diskonteringsräntan för att vara betryggande. De dödlighetsantaganden som används vid värderingen är Skandias egna antaganden. Dessa bygger på en analys av det egna försäkringsbeståndet.

Förlustprövning

På varje bokslutsdag utför Skandia en förlustprövning av sina försäkringstekniska avsättningar för att säkerställa att det redovisade värdet på avsättningarna är tillräckligt högt upptaget med avseende på förväntade framtida kassaflöden. Avsättningen värderas med realistiska antaganden och jämförs med det redovisade värdet efter avdrag för alla hänförliga immateriella tillgångar och förutbetalda anskaffningskostnader. Om den redovisade avsättningen är lägre än den beräknade redovisas underskottet direkt i resultaträkningen.

Avsättning för oreglerade skador

Avsättningen för oreglerade skador omfattar fyra olika avsättningar: avsättning för sjukräntor, rapporterade skador, icke rapporterade skador och en skadebehandlingsreserv. Avsättningen för sjukräntor motsvarar kapitalvärdet av bolagets förpliktelser gentemot försäkrad vid skada eller sjukdom. Avsättningen för rapporterade skador är en avsättning för skador som är anmälda och godkända men ännu ej utbetalda. Avsättning för icke rapporterade skador avser ännu inte anmälda skador och har gjorts utifrån Skandias erfarenhet av sådana för respektive produkt. Beräkningen baseras på utfall i tidigare perioder men justerat för antals- och beloppsförändring i beståndet.

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

Skadebehandlingsreserven utgörs av en värdering av framtida kostnader för hantering av de oreglerade skadorna, oavsett om de är kända eller okända vid bokslutstidpunkten.

Redovisning av försäkringsavtal

Värdeförändringar

Förändringar av de försäkringstekniska avsättningarna redovisas i resultaträkningen i posten Förändring av övriga försäkringstekniska avsättningar utom förändring av Avsättning för oreglerade skador som redovisas i posten Utbetalda försäkringsersättningar.

Premieinkomst

För premiebetalningar tillämpas kontantprincipen. Kontantprincipen innebär att inbetalda premier intäktsförs när de inkommer oavsett vilken period de avser. Förskottsbetalda premier inkluderas där gällande avtal finns. Den förmånsbestämda affären inom Skandia Liv redovisas dock i enlighet med fakturapprincipen. Fakturapprincipen innebär att en premieinkomst redovisas när kunden faktureras.

Premierna redovisas som en intäkt i årets resultat men kommer samtidigt att ingå som ökning vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. För vissa typer av riskförsäkringar kan en del av den inbetalade premien flyttas till kommande period genom en avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker.

Försäkringsersättningar

Garanterade ersättningar och skadeersättningar från försäkringsavtal redovisas som en kostnad i resultaträkningen samtidigt som den försäkringstekniska avsättningen i balansen minskar. I posten ingår även kostnader för skadeförebyggande åtgärder inom ramen för risk- och hälsakonceptet.

Preliminärt fördelade ej garanterade överskott, diskretionär del

De flesta av livbolagets avtal innehåller en diskretionär del. Det innebär att överskottet fördelas preliminärt till försäkringarna i förhållande till hur stort bidrag varje försäkring beräknas ha lämnat. Överskottet fördelas ut på försäkringarna med hjälp av återbäringsrätten och tillförs försäkringskapitalet. Det preliminärt fördelade överskottet är inte garanterat och kan därför återtas vid behov enligt Skandias beslut. Överskottet används i första hand som riskkapital för att säkerställa att livbolaget kan fullgöra sina garanterade åtaganden. De upparbetade överskotten redovisas därför, med undantag för den villkorade återbäringen, inte som skuld utan i konsolideringsfonden, som är en del av bolagets egna kapital.

Utbetalning av överskott

Det preliminärt fördelade överskottet på försäkringar med inslag av sparande tilldelas först i samband med utbetalningen. Vid utbetalning redovisas detta direkt mot konsolideringsfonden i Eget kapital. För riskprodukter, det vill säga försäkringar utan sparande, utbetalas inte överskottet. Dessa överskott används framförallt för att utjämna resultatet för dessa produkter över åren. Nyttjande av överskottet kan också ske genom att reducera premierna. Kostnaden för detta redovisas i posten Återbärning och rabatter och intäktsförs som Premieinkomst. Försäkringsersättningen för konstaterade skador där utbetalningen förfallit till betalning men förmånstagaren inte kan lokaliseras skuldförs. Denna post redovisas under Övriga skulder i balansräkningen.

Driftskostnader

Kostnader redovisas som kostnader när de uppstår, med undantag för kostnader som är direkt eller indirekt relaterade till tecknandet av nya avtal och förnyelse av befintliga avtal. Dessa aktiveras som Förutbetalda anskaffningskostnader om de kan förväntas återvinnas. Kostnader för skadereglering, det vill säga kostnader för fortsatt hantering av de avtal som är under utbetalning, redovisas under Utbetalda försäkringsersättningar.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Anskaffningskostnader som är direkt eller indirekt relaterade till nya avtal och förnyelse av befintliga avtal aktiveras som Förutbetalda anskaffningskostnader i balansräkningen. Anskaffningskostnader skrivs av enligt plan. Avskrivningsplanen speglar de avgiftsuttag på försäkringarna som ska täcka dessa kostnader. Hänsyn har tagits till bland annat att kontrakt förtidslöses eller upphör vid dödsfall genom en förväntad återköps- eller dödsfallsfrekvens. Om det verkliga värdet på tillgången efter avskrivningar bedöms understiga det bokförda värdet skrivs tillgången ned. Nedskrivningen redovisas via resultaträkningen.

16. Pensioner för egen personal

Moderbolaget

I moderbolaget finns både avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner som redovisas enligt Tryggandelagen vilket är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. Det innebär att moderbolaget tillämpar undantaget enligt RFR 2 från IAS 19, Ersättning till anställda, för bolagets förmånsbestämda pensionsplaner. Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där företagets förpliktelse är begränsad till de avgifter som företaget åtagit sig att betala. Som förmånsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där den anställda garanteras en viss pension efter avslutad anställning som baseras på slutlönen. Kostnaderna för både de avgiftsbestämda och de förmånsbestämda planerna redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt pensionsrätten intjänas.

Koncernen

De avgiftsbestämda pensionsplanerna redovisas på samma sätt som i moderbolaget. För de förmånsbestämda planerna sker däremot årliga aktuariella beräkningar med den så kallade Projected Unit Credit Method. Metoden innebär i korthet en linjär kostnadsfördelning mellan tiden för anslutning till planen och pensionsåldern. Kostnad för tjänstgöring samt nettoränta på den förmånsbestämda pensionsskulden redovisas som en kostnad i resultaträkningen och effekter av omvärderingar redovisas i Övrigt totalresultat. Pensionsskulden redovisas som en avsättning i balansräkningen, se även not 44.

17. Andra avsättningar

Andra avsättningar redovisas i balansräkningen när Skandia har en förpliktelse, legal eller informell, på grund av en händelse som har inträffat och när det är troligt att någon form av ekonomisk kompensation kommer att utgå för att reglera förpliktelsen och det beloppet kan uppskattas tillförlitligt. Om tidpunkten för den eventuella ekonomiska kompensationen är känd och överstiger ett år diskonteras beloppet.

18. Leasing

2019

Koncern

Skandias leasingavtal består huvudsakligen av hyresavtal för storarbetsplatserna och rådgivningskontoren. Väsentliga leasingavtal redovisas i balansräkningen som en leasingskuld som representerar en skyldighet att betala leasingavgifter respektive en nyttjanderättstillgång som representerar en rätt att använda underliggande tillgång. Leasingskulden värderas vid anskaffningstillfället till nuvärdet av framtida leasingavgifter under avtalets löptid diskonterad med Skandias marginella låneränta. Nyttjanderättstillgången värderas initialt till samma värde som leasingskulden. Vid fastställande av leasingavtalets löptid inkluderas eventuella förlängningsoptioner om de med rimlig säkerhet kommer att utnyttjas. Leasingskulden inkluderar inte potentiella öknings i leasingavgifterna förrän dessa aktualiseras. Vid en sådan justering omvärderas leasingskulden varvid justeringsbeloppet redovisas mot nyttjanderättstillgången.

Skandia tillämpar en företagsspecifik väsentlighetsaspekt som har inneburit att endast hyreskontraktet för huvudkontoret har aktiverats och redo-

Fortsättning not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper

visats i koncernens balansräkning. Bedömningen är att övriga leasingavtal uppgår till relativt oväsentliga belopp vars effekt inte väsentligen påverkar de finansiella rapporterna. Leasingavgifter för övriga leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden i koncernens resultaträkning. Leasingskulden redovisas bland Övriga skulder och ökar med räntekostnader och minskar med amorteringar motsvarande leasingavgiften. Nyttjanderättstillgången redovisas bland Materiella anläggningstillgångar och skrivs av linjärt över leasingavtalets löptid. Räntekostnader redovisas som kapitalavkastningskostnader och avskrivningar som driftskostnader i resultaträkningen. I kassaflödesanalysen redovisas minskningen av leasingskulden i finansieringsverksamheten.

Moderbolaget

På grund av sambandet mellan redovisning och beskattning redovisas leasingavgifter i moderbolaget som kostnad linjärt över leasingperioden.

2018

Huruvida ett leasingavtal är finansiellt eller operationellt beror på transaktionens innebörd snarare än på avtalsformen. Ett leasingavtal klassificeras som finansiellt om det i allt väsentligt överför de risker och fördelar som följer med ägande. All annan leasing klassificeras som operationell leasing. Skandia har bara operationella leasingavtal vilka framför allt består av hyresavtal. Som leasegivare redovisas hyresintäkten i resultatet linjärt över kontraktets löptid. Som leasetagare redovisas hyreskostnaden som kostnad under den period den avser.

19. Obeskattade reserver

Svensk skattelagstiftning ger företag möjlighet att genom avsättningar till obeskattade reserver minska årets skattepliktiga resultat. Förändringar av obeskattade reserver redovisas över resultaträkningen under rubriken Bokslutsdispositioner. I balansräkningen redovisas det ackumulerade värdet av avsättningarna under rubriken Obeskattade reserver. I koncernredovisningen delas dotterbolagens och moderbolagets obeskattade reserver upp i uppskjuten skatt och eget kapital.

20. Skatt**Avkastningsskatt**

I Sverige är livförsäkringsbolag skattskyldiga för avkastningsskatt. Denna skatt baseras på en schablonmässigt beräknad avkastning på värdet på de nettotillgångar vid årets ingång som avser Skandias sparprodukter. Skattesatsen är 15 procent för pensionsförsäkringar och kapitalpension och 30 procent för kapitalförsäkringar. Kostnaden beräknas varje år och redovisas som en skattekostnad i resultaträkningen. För de tillgångar som förvaltas för försäkringstagarnas räkning i Skandias fondförsäkringsbolag dras gottgörelsen för denna skatt direkt från tillgångarna och redovisas i resultaträkningen i posten Övriga tekniska intäkter. Det finns här en omedelbar koppling mellan den avkastningsskatt som betalas och den kostnad som debiteras försäkringstagarna.

Inkomstskatt**Aktuell skatt**

För en mindre andel av Skandias produkter, så kallade riskprodukter som till exempel sjukförsäkring, samt i övriga dotterbolag beräknas inkomstskatt på resultatet. Aktuell skatt, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, beräknas individuellt för varje bolag i koncernen. Bolagsskatten i Sverige år 2019 21,4 procent av årets skattepliktiga resultat. Posten inkluderar även justering av inkomstskatt hänförlig till tidigare år.

Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden och baseras på temporära skillnader mellan redovisat och skattemässigt värde av tillgångar och skulder. Uppskjuten skatt debiteras eller krediteras i resultaträkningen, förutom i de fall då den är hänförlig till poster som debiteras eller krediteras direkt mot Eget kapital eller redovisas i Övrigt totalresultat. I dessa fall redovisas även skatteeffekten mot Eget kapital eller i Övrigt totalresultat. Uppskjutna skattefordringar på grund av underskott redovisas bara om det är sannolikt att dessa kommer att medföra lägre skattebetalningar inom en snar framtid.

Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen och förväntas gälla den period skulden betalas eller tillgången realiserar. Uppskjuten skatt har därav för räkenskapsåret 2019 beräknats med 21,4 respektive 20,6 procent, beroende på när de temporära skillnaderna förväntas realiseras eller regleras. Uppskjutna skatteskulder eller fordringar diskonteras inte.

21. Koncernbidrag och aktieägartillskott i juridisk person

Aktieägartillskott redovisas direkt i Eget kapital hos mottagaren och som Aktier och andelar hos givaren. Koncernbidrag redovisas hos både mottagaren och givaren i posten Bokslutsdispositioner som en ökning eller minskning av årets resultat. På koncernnivå elimineras dessa poster.

22. Eventualförpliktelser

Under eventualförpliktelser redovisas förpliktelser som härrör från inträffade händelser som inte uppfyller krav på att redovisas som skuld eller avsättning. Detta då det inte är troligt att en kostnad kommer att uppstå och/eller att förpliktelsen inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet. I de fall behov föreligger av ianspråktagande av garantiförbindelser redovisas antingen en avsättning eller skuld i balansräkningen samt kostnad i resultaträkningen.

23. Kassaflödesanalys

IAS 7 Kassaflödesanalys, tillämpas med de anpassningar som är nödvändiga med hänsyn till verksamheten. Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod och fördelas på löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet. Finansieringsverksamheten är i princip obefintlig. Eftersom kassaflöden i försäkringsverksamheten påverkar kassaflödet från placeringsverksamheten redovisas båda under den löpande verksamheten. För fondförsäkringsverksamheten har nettoredovisning skett av förändringar av försäkringstekniska avsättningar och motsvarande placeringar. Förändringen av placeringstillgångar, vilka inte används direkt i rörelsen, redovisas under rubriken Kassaflöde från investeringsverksamheten. För att följa uppställningen som används för balansräkningen så särredovisas kassaflödet från bankverksamheten och redovisas i sin helhet som Kassaflöde från den löpande verksamheten.

24. Avvecklad verksamhet

En avvecklad verksamhet är en del av ett företag som antingen har avyttrats eller klassificerats som att den innehas för försäljning. Anläggningstillgångar eller avyttringsgrupper klassificeras som tillgångar som innehas för försäljning när deras redovisade värde huvudsakligen kommer att återvinnas genom en försäljningstransaktion och en försäljning anses mycket sannolik. Tillgångar och skulder som innehas för försäljning redovisas separerade från andra tillgångar respektive skulder i balansräkningen. Resultatet från avvecklade verksamheter redovisas separat i resultaträkningen skilt från kvarvarande verksamhet. I enlighet med RFR 2 särredovisas inte resultat från avvecklad verksamhet i moderbolagets resultaträkning. I moderbolagets balansräkning görs inte heller någon särskild uppdelning av tillgångar respektive skulder som innehas för försäljning.

2 Risker och riskhantering

1. Inledning

Skandias verksamhet ger upphov till olika typer av risker. Koncernens risktagande sker primärt i moderbolaget som står för den största delen av koncernens risk. Riskexponeringen domineras av marknadsrisk, det vill säga risk för minskade värden till följd av en negativ utveckling på finansmarknaderna, och då framförallt aktieprisrisk i moderbolagets traditionella livförvaltning. Andra väsentliga risker är försäkringsrisker, kreditrisker samt operativa risker.

För att Skandia ska kunna maximera värdet till moderbolagets kunder över livstiden av deras försäkringar, samtidigt som de inte utsätts för alltför stora risker, behöver koncernens risker hanteras på ett lämpligt och effektivt sätt. Skandias riskhanteringssystem, såsom beskrivet nedan, syftar till att säkerställa en effektiv riskhantering.

Som en del i riskhanteringen begränsar Skandias styrelse hur mycket risk och vilka risker Skandia utsätter försäkringstagarna för. En av de mest centrala restriktionerna avser risken för att Skandia inte kan fullfölja sina åtaganden enligt försäkringsavtal. Genom att besluta om en restriktion för denna risk sätter styrelsen en begränsning för den samlade risk som Skandia kan ta i sin dagliga verksamhet. Restriktionen begränsar Skandias totala risknivå på såväl kort som lång sikt genom att den fastställer hur mycket kapital Skandia behöver hålla för sina risker, så kallade interna kapitalkrav. Även lagstiftningen reglerar hur mycket kapital i form av kapitalbas som försäkringsbolagen behöver hålla för att täcka sina risker. Skandia uppfyllde per den 31 december 2019 både interna och legala kapitalkrav med god marginal.

Legala kapitalkrav

Moderbolaget har valt att tillämpa en av de övergångsregler som följde med implementeringen av Solvens 2 i svensk lag och tillämpar därmed Solvens 1 för tjänstepensionsförsäkring och Solvens 2 för övrig försäkring. Dotterbolaget Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) tillämpar Solvens 2 på hela verksamheten och beräknar kapitalkrav enligt den så kallade standardformeln. Skandias försäkringsgrupp omfattar hela Skandiakoncernen och av gruppreglerna i solvensregelverket följer krav på en gruppbaserad kapitalbas som alltid är minst lika med ett gruppbaserat kapitalkrav.

Skandiakoncernen är sedan tidigare klassificerad som ett finansiellt konglomerat, och konglomeratet ska därför ha en kapitalbas som överstiger ett kapitalkrav enligt konglomeratreglerna. Försäkringsgruppens och konglomeratets kapitalkrav består av en blandning av Solvens 1 och Solvens 2 samt sektorregler för bank-, värdepappers- och fondbolagsverksamhet. Per den 31 december 2019 uppfyllde Skandia alla legala kapitalkrav.

Interna kapitalkrav

I den interna styrningen använder Skandia en intern kapitalmodell som mäter storleken på Skandias risktagande i form av kapitalkrav. Till skillnad mot det legala kapitalkravet tillämpas i den interna kapitalmodellen Solvens 2 på hela moderbolaget, även tjänstepensionsverksamheten. Skandias interna kapitalmodell ger Skandia en god förståelse av riskerna i verksamheten, vilket är en förutsättning för en effektiv riskstyrning inom koncernen.

Kapitalkravet för vissa risktyper beräknas i modellen med den så kallade standardformeln medan kapitalkravet för andra risker, främst risken i noterade och onoterade aktier, valutarisken, fastighetsrisken och ränterisken, modelleras utifrån en internt utvecklad modell. De metoder och antaganden som ligger till grund för den internt utvecklade modellen är anpassade till Skandias riskprofil och tar större hänsyn till svenska marknadsförhållanden än vad standardformeln gör.

Kapitalkraven baseras på hur Skandias tillgångar och skulder utvecklas i olika stressade scenarier givet aktuell balansräkning och placeringsprofil.

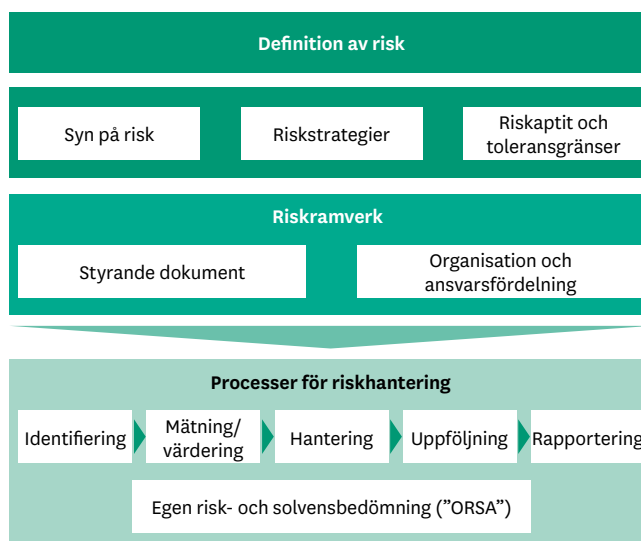
Kapitalkravet beräknas med en Value-at-Risk modell, ett års riskhorisont och konfidensnivån 99,5 procent. Konfidensnivån betyder att Skandia med 99,5 procents säkerhet är solvent under den närmaste ettårsperioden.

2. Riskhanteringssystemet

Riskhanteringssystemet syftar till att säkerställa välgrundade beslut och en hantering av Skandias risker utifrån styrelsens riskaptit. Riskerna inom verksamheten ska löpande identifieras, hanteras och rapporteras. Riskhanteringssystemet är en del av Skandias företagsstyrningssystem. Systemet ska vara ändamålsenligt, effektivt och integrerat i organisations- och beslutsstruktur samt i verksamhetens arbete med värdeskapande.

Systemet sammanfattas i nedanstående bild. Riskhanteringssystemet genomförs konsekvent inom Skandia och är anpassat efter att moderbolaget är ett ömsesidigt livförsäkringsbolag.

Riskhanteringssystem

Riskstrategi

En viktig del av riskhanteringssystemet är riskstrategin genom vilken styrelsen sätter övergripande ramar för Skandias och moderbolagets risktagande. Med riskstrategi avses en strategi för att bestämma vilka risker som Skandia ska exponeras för, och i vilken omfattning, samt hur Skandia ska hantera och följa upp dessa risker. Riskstrategin syftar till att stödja Skandias långsiktiga mål genom att skapa förutsättningar för väl avvägda affärsbeslut där hänsyn tas till risk. Skandias risktagande definieras till stor del av vilka produkter som erbjuds – exempelvis sparande med garanti, riskförsäkring eller bolån. Riskstrategierna är därför knutna till affärsprocesserna och strategisk inriktning för produktportföljen, utformningen av produkterna samt hur skulder och tillgångar hanteras för dessa. Skandias huvudsakliga riskstrategier genomförs som en integrerad del av affärsstrategin, genom de mandat som fördelas ut i verksamheten och genom god intern kontroll.

Riskaptit

Styrelsens riskaptit anger i vilken omfattning Skandia som helhet får ta risk i syfte att generera värde till ägarna. Skandia tar på sig långa försäkringsåtaganden och har som mål att maximera värdet för ägarna, det vill säga moderbolagets kunder, över livstiden av deras försäkringar genom att kombinera en god avkastning med ett sunt risktagande. Risktagandet ska vara hållbart på såväl kort som lång sikt. Skandias riskaptit grundar sig i

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

kapitalstyrka, resursstabilitet, likviditet och operativ riskhantering för vilka risktoleransgränser har fastställts av styrelsen.

En av de mest centrala restriktionerna är risken för att Skandia inte kan fullfölja sina åtaganden enligt försäkringsavtal mot försäkringstagare och andra ersättningsberättigade, den så kallade solvensrisken. Genom att besluta om en restriktion för denna risk sätter styrelsen en begränsning för Skandias samlade exponering mot försäkringsrisk, marknadsrisk, kreditrisk samt operativ risk. Toleransgränsen begränsar den totala risknivån på såväl kort som lång sikt genom att fastställa hur mycket kapital Skandia behöver hålla för sina risker, så kallade kapitalkrav.

Riskramverk

Skandias riskstrategi konkretiseras genom Skandias riskramverk. Detta omfattar Skandias styrande dokument samt ansvarsfördelning för riskhantering.

Styrande dokument

Skandias risker delas in i följande kategorier; försäkringsrisk, marknadsrisk, kreditrisk, likviditetsrisk, operativ risk, strategisk risk, affärsrisk samt övriga materiella risker. Skandias riskramverk utgörs av styrande dokument som fastställer styrning för samtliga riskkategorier och inom vilka ramar verksamhetens risktagande får ske.

Organisation och ansvarsfördelning

Skandias ansvarsmodell för riskhantering baseras på principerna om tre så kallade försvarslinjer. Principerna syftar till att tydliggöra uppdelningen av ansvar gällande riskhantering och regelefterlevnad inom Skandia och skiljer mellan första, andra och tredje försvarslinjen. Första försvarslinjen ("riskägarna") styr och kontrollerar verksamheten. Funktionerna i andra försvarslinjen (riskfunktionen, aktuariefunktionen och regelefterlevnadsfunktionen) stödjer, följer upp och kontrollerar verksamhetsstyrningen samt kontrollen av risker och regelefterlevnad i första försvarslinjen, medan internrevisionsfunktionen i tredje försvarslinjen utvärderar Skandias samlade hantering av risk och regelefterlevnad.

Styrelsen är den yttersta ägaren av Skandias riskhanteringssystem och genom att besluta om riskstrategi, riskkaptit och de övergripande delarna av riskramverket i form av policyer fastställer de moderbolagets och koncernens syn på risk. Moderbolagets styrelse har det yttersta ansvaret för Skandias risknivå och bedömning av kapitalbehov. Styrelsen ska även se till att kapitalplanering och riskanalys genomförs i samband med framtagandet av koncernstrategin och affärsplanen.

En stor del av styrelsens arbete genomförs i de olika styrelseutskotten. Utskotten är tillsatta för att, inom specificerade ramar, granska vissa områden såsom ersättningar, riskhantering med mera samt inför styrelsemöten förbereda ärenden inom dessa områden. De inrättade styrelseutskotten är: ersättningsutskottet, risk- och revisionsutskottet, placeringsutskottet samt kund- och produktutskottet.

Moderbolagets vd har det övergripande operativa ansvaret för styrning, hantering och kontroll av Skandias risker och svarar för rapportering till styrelsen. Vd ansvarar för att förmedla och implementera styrelsens synsätt avseende riskhanteringssystemet samt säkerställa att det finns en implementerad och väl fungerande intern kontroll inom organisationen. Utifrån styrelsens övergripande styrdokument utfärdar vd mer detaljerade instruktioner för den operativa hanteringen av Skandias risker. Vd har även delegerat delar av sitt operativa ansvar för riskhantering till verksamhetschefer. Den övergripande riskhanteringen sker under vd:s ledning i den av utsedda koncernledningen.

För hantering av riskrelaterade frågor som berör flera affärsområden och/

eller leveransenheter har vd inrättat följande tvärfunktionella kommittéer; Asset Liability Management kommittén (ALM-kommittén), försäkringskommittén och riskkommittén. ALM-kommittén har till uppgift att analysera och bevaka solvensrisken samt besluta om fördelningen av de kortsiktiga riskmandat som moderbolagets kapitalförvaltning och dotterbolagen sedan förfogar över. I riskkommitténs uppgifter ingår även att bereda beslutsunderlag kring val av ramar och restriktioner för moderbolagets kapitalförvaltning. Försäkringskommittén är ett forum för frågor rörande utformning och förvaltning av försäkringsprodukter inom verksamheten i Skandia, såväl ur ett risk- och lönsamhetsperspektiv som ur ett skälighets- och kontributionsperspektiv. I riskkommittén diskuteras affärsrisker, operativa risker och incidenter kvartalsvis. Syftet med riskgenomgången är att erhålla en samsyn om Skandias riskbild med avseende på dessa riskkategorier.

Risikfunktionen är ansvarig för att utveckla, förvalta och övervaka Skandias riskhanteringssystem samt att kontrollera och utvärdera verksamhetens riskhantering och riskrapportering. Funktionen rapporterar även en självständig och samlad bild av Skandias väsentliga risker och incidenter till Skandias vd, koncernledning och styrelse. För att bidra till att riskhanteringssystemet fungerar effektivt ger funktionen råd och stöd i frågor som omfattas av funktionens ansvar till vd, koncernledningen, verksamheten och styrelsen.

Riskhanteringsprocesser

Löpande riskhantering

Den löpande hanteringen av risker sker enligt processer som omfattar identifiering, mätning/värdering, hantering, uppföljning och rapportering av risker. Generellt gäller att riskhanteringsprocesserna ska vara effektiva i att säkerställa att Skandia verkar i linje med sin affärs- och riskstrategi, och att det finns en god kontroll av risker inom hela organisationen.

Kapitalplanering och egen risk- och solvensbedömning

För att säkerställa att Skandia har tillräckligt mycket kapital för att täcka sina risker på medellång sikt tar Skandia varje år fram en kapitalplan. Kapitalplanen är en framåtblickande analys av kapitaltäckningen, det vill säga att kapitalbasen är större än kapitalkravet. Analysen har ett femårigt perspektiv, utgår från rådande affärs- och investeringsplaner samt omfattar såväl legala som interna kapitalkrav. I analysen undersöks hur kapitaltäckningen förväntas utvecklas samt vad påverkan skulle bli i olika stressade scenarier. Scenarioanalysen visar på en god finansiell ställning och att Skandia klarar kapitaltäckningen i samtliga utvalda scenarier.

Skandia genomför även, minst årligen, en egen risk- och solvensbedömning (ORSA). ORSA syftar till att säkerställa att Skandias solvens- och kapitalposition är förenlig med de krav som ställs i Skandias riskkaptit. Genom ORSA bedömer Skandia det aggregerade kapitalbehovet på kort och medellång sikt med utgångspunkt i den egna riskprofilen. Ifall ORSA påvisar ett högre kapitalbehov än vad som framgår av legala eller interna kapitalkrav ska Skandia ta höjd för detta i kapitalplaneringen genom ett kapitaltillägg.

Kapitalpositionen utvärderas med tre olika analyser; en egen bedömning av kapitalbehovet, stresstester samt en framåtblickande analys. Genom den framåtblickande analysen bedöms framtida möjlig utveckling av kapitalkrav, kapitalbehov och kapitalbas över en femårsperiod, i förväntan såväl som i stressade scenarier. Utöver de stressade scenarier som analyseras i kapitalplanen undersöks även momentana stresstester av riskfaktorer samt omvända stresstester där Skandia utvärderar hur stora chocker som krävs för att solvensen ska äventyras. Den sammantagna bedömningen i ORSA är att Skandia i dagsläget är väl kapitaliserat och har en god kapitalposition.

Skandia genomför även strategiska riskanalyser i samband med affärsplaneringen.

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

3. Riskhantering per riskkategori

Skandia tillämpar följande definitioner av de väsentliga riskerna.

Definition
Försäkringsrisk
Försäkringsrisk avser risken för förlust eller negativ förändring avseende försäkringsförpliktelsens värde till följd av felaktiga tariffer och antaganden om försäkringstekniska avsättningar. Försäkringsrisk delas upp i livförsäkringsrisker, det vill säga risker som uppstår i och med att Skandia försäkrar individers liv, samt sjukförsäkringsrisker, det vill säga risker som uppstår i och med att Skandia försäkrar individers hälsa.
Marknadsrisk
Med marknadsrisk avses risken för förluster eller negativa förändringar avseende den finansiella ställningen som direkt eller indirekt orsakas av svängningar i nivån eller volatiliteten när det gäller marknadspriserna för tillgångar, skulder och finansiella instrument.
Kreditrisk
Med kreditrisk avses risken för förluster till följd av förändringar i kreditvärdigheten hos emittenter, motparter och gäldenärer för vilka Skandia är exponerade i form av motparts- eller spreadrisk eller koncentrationer av marknadsrisk.
Likviditetsrisk
Med likviditetsrisk avses risken för att Skandia inte kan avyttra placeringar och andra tillgångar för att uppfylla sina finansiella åtaganden när de förfaller till betalning eller att Skandia endast kan göra detta till höga kostnader.
Operativ risk
Risken för förlust till följd av icke ändamålsenliga eller misslyckade processer, mänskliga fel, felaktiga system eller externa händelser. Definitionen inkluderar även legal risk samt compliancerisk, det vill säga risk för bristande efterlevnad av externa och interna regelverk.
Affärsrisk
Med affärsrisk avses risken för förluster på en taktisk nivå till följd av att Skandias värde reduceras på grund av avvikelser från förväntat utfall avseende kostnader, volymer och marginaler etc.
Strategisk risk
Med strategisk risk avses risken för förluster på grund av missriktade affärsbeslut på en strategisk nivå, felaktigt genomförande av beslut eller oförmåga att reagera adekvat på förändringar i samhället, regelsystem eller branschen.
Koncentrationsrisk
Risken för förlust till följd av bristande diversifiering av försäkringsåtaganden och av tillgångsportföljen samt till följd av stor exponering för fallissemangsrisken för en enda emittent/motparter eller en grupp av emittenter/motparter med inbördes anknytning.

I det följande beskrivs Skandias löpande hantering per riskkategori. Beskrivningen avser moderbolaget och de tillståndspliktiga dotterbolagen Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ), Skandiabanken AB (publ), Skandia Investment Management AB och Skandia Fonder AB. Hanteringen av försäkringsrisk, operativ risk och affärsrisk är i stora delar koncerngemensam och beskrivs därmed oberoende av verksamhetsform, medan marknadsrisk, kreditrisk samt likviditetsrisk är anpassade efter respektive bolags verksamhet.

Försäkringsrisk*Hantering av livförsäkringsrisk*

Med livförsäkringsrisk avses risken för förlust till följd av underskattning av premier eller för lågt värderade försäkringstekniska avsättningar på grund av felaktiga antaganden eller ändrade förhållanden inom livförsäkring. Livförsäkringsrisk delas upp i livsfallsrisk, dödsfallsrisk, katastrofrisk, driftkostnadsrisk och annullationsrisk. Skandiakoncernens livförsäkringsrisker kommer från försäkringsåtaganden i form av traditionell livförsäkring och dödsfallsförsäkring i moderbolaget samt fond- och depåförsäkring i Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ).

Livsfallsrisk, dödsfallsrisk och katastrofrisk

Livsfallsrisk avser risken för förlust till följd av permanent minskad dödlighet medan dödsfallsrisk avser risken för förlust till följd av permanent ökad dödlighet. Katastrofrisk inom livförsäkring avser risken för förlust till följd av ökad dödlighet på grund av extrema eller exceptionella händelser såsom till exempel pandemi.

Livslängden i Sverige har historiskt ökat successivt över tid och denna utveckling förväntas fortsätta. I livslängdsantagandena för beräkning av försäkringstekniska avsättningar ingår därför en förväntad ökning av livslängden. Hur väl antagandet stämmer överens med verkligheten kontrolleras genom regelbundna dödlighetsundersökningar av det egna beståndet mot nationell statistik, där slutsatserna används för att justera prissättning samt för att uppdatera antaganden vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Risken för att tecknad affär är sämre än vad som antagits (moturval) begränsas genom att tillämpa ett produktregelverk som anger under vilka förutsättningar kunder får teckna och ändra sina försäkringar. Till exempel kan ett hälsointyg behövas för att kunden ska få lägga till ett återbetalningsskydd till sin försäkring. I moderbolaget används återförsäkring för att reducera de största individuella exponeringarna inom dödsfallsförsäkring, vilket gör att koncentrationsrisk mot enskilda individer undviks. Skandia har även en katastrofåterförsäkring som gäller exceptionella händelser med efterföljande skador, vilket således täcker vissa typer av katastrofer.

Driftskostnadsrisk

Driftskostnadsrisk avser risken för oförväntad förlust till följd av permanent högre kostnader. Administrativa driftskostnader följs kontinuerligt upp av verksamheten. Analyserna används sedan för prissättning och som utgångspunkt för analys och bedömning av framtida driftskostnader för att ta fram relevanta driftkostnadsantaganden för beräkning av försäkringstekniska avsättningar.

Annullationsrisk

Annullationsrisk avser risken för förlust till följd av permanent minskad/ökad nivå på kundbeteende i form av avslutande eller ändringar av försäkringar eller vid massannullation då en stor andel kunder avslutar sina försäkringar. I de flesta försäkringsavtal har kunden olika möjligheter att ändra sin försäkring eller avsluta den före avtalstidens utgång. En ändring kan till exempel vara att lägga till ett efterlevandeskydd eller ändra utbetalningstiden. Avsluta, annullera, försäkringen inkluderar även att återköpa (kapitalförsäkring) eller flytta (pensions- eller tjänstepensionsförsäkring) sin försäkring. Ändringen eller avslutet görs på kundens initiativ, en så kallad kundoption. Risken med dessa optioner är att kunden väljer att göra de ändringar som är till fördel – ökar värdet – för kunden. Skandias livbolag hanterar dessa risker genom att sätta upp regelverk för till exempel ändringar så att en värdering av försäkringen efter ändringen är lika med försäkringens värde före ändringen. Ofta ingår att kräva någon form av hälsoprövning. Vid annullation är det Skandias livbolags filosofi att de försäkringar som annulleras inte ska

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

ha större rätt till kapitalet än det kvarvarande försäkringsbeståndet – därför tas avgifter ut för täckande av kostnaderna och dessutom kan försäkringskapitalet justeras ned med en faktor om behov anses finnas. Utöver dessa åtgärder motverkas riskerna framförallt genom att erbjuda produkter med bra egenskaper under hela avtalsperioden och genom att ge en god löpande service.

Hantering av sjukförsäkringsrisk

Med sjukförsäkringsrisk avses risken för förlust till följd av underskattning av premier eller för lågt värderade försäkringstekniska avsättningar på grund av ökat insjuknande, permanent minskat tillfrisknande samt ökad sjuklighetsgrad hos redan sjuka. Sjukförsäkringsrisk delas upp i så kallade SLT¹⁾-sjukförsäkringsrisker och NLST²⁾-sjukförsäkringsrisker beroende på produkttyper. SLT-sjukförsäkringsrisk delas i sin tur upp i invaliditets- och sjukrisk, driftkostnadsrisk, omprövningsrisk och annullationsrisk, medan NLST-risk delas upp i premie- och reservrisk och annullationsrisk. Sjukförsäkringsrisk omfattar även katastrofrisk till följd av pandemi, massolycksfall och koncentration av olycksfall.

Invaliditets- och sjukrisk

Skandias SLT-sjukförsäkringsrisk återfinns i form av sjuk- och premiebefrielseförsäkring i moderbolaget samt i form av premiebefrielseförsäkring i Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ). Hantering av SLT-sjukförsäkringsrisk sker genom ett aktivt arbete med hälsa i ett program som heter ”hälso-kedjan”, vilket syftar till att förebygga ohälsa samt förkorta sjukfrånvaro. Försäkringstagare (företag) uppmanas att göra ett bra hälsoarbete för sina anställda genom att belönas med lägre premier baserat på hälsonykkel. Arbetet har lett till friskare försäkrade, lägre premier för försäkringstagare (företag) samt lägre kostnader för Skandia. Ersättning vid sjukdom har ett beroende till det statliga sjukförsäkringssystemet, samt att sjukligheten ändrar sig över tid. Skandia genomför kontinuerliga analyser över insjuknade och tillfrisknade, för att kunna ta hänsyn till relevanta antaganden vid premiesättning och beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Det sker en riskbedömning vid tecknande av försäkring för enstaka individer vilket minskar moturvalsrisken. De största individuella exponeringarna inom SLT-sjukförsäkring återförsäkras och moderbolagets SLT-sjukförsäkringsrisker omfattas av en katastrofåterförsäkring. Skandia ser dessutom regelbundet över och uppdaterar försäkringsvillkoren.

Premie- och reservrisk

NSLT-sjukförsäkringsrisk finns i Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) främst i form av privatvårdsförsäkring. Genom Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) är Skandia en stor aktör avseende privatvårdsförsäkring på den svenska marknaden. Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) har även olycksfallsförsäkringar. Skadeutfall följs upp och resultatet används för att förbättra prissättning och antagande för beräkning av försäkringstekniska avsättningar. För att hantera risken för moturval finns särskilda regler vid tecknandet av försäkringen såsom till exempel riskbedömningar och hälso-prövningar.

Känslighetsanalys försäkringsrisk

Av tabellen nedan framgår hur resultatet skulle påverkas om dödligheten, sjukligheten, kundbeteende avseende återköp och flytt samt driftkostnader förändrades. Tabellen visar känsligheten i moderbolagets totala avsättningar respektive driftkostnader. Analyserna är genomförda utan hänsyn tagen till eventuella korrelationer mellan antaganden. De försäkringstekniska avsättningarnas känslighet för ränteförändringar framgår av avsnittet om marknadsrisk.

Försäkringsrisker moderbolaget¹⁾

MSEK Riskfaktor	Riskexponering		Påverkan på resultat före skatt/eget kapital ²⁾		
	2019	2018	2019	2018	Förändring 1 år
Livsfallrisk	283 284	249 878	-6 781	-5 874	-907
Sjukförsäkringsrisk	3 685	4 108	-1 739	-1 885	146
Annullationsrisk	262 860	233 137	-803	-717	-86
Driftskostnadsrisk	1 282	1 221	-128	-122	-6

¹⁾ Känslighetsanalysen baseras på Trafikljetusets metodik.

²⁾ Det finns ingen väsentlig skillnad då huvuddelen av verksamheten är avkastningsbeskattad och inkomstskatten därmed är ytterst liten.

Känslighetsfaktorer

Livsfallrisk	En omberäkning av FTA med en sänkt döds sannolikhet på 20%.
Sjukförsäkringsrisk	Beräknas som resultatpåverkan av att årets utfall blir ovanligt ogynnsamt (insjuknande ökar med 50%) samt att avvecklingen av sjukfall blir lägre än förväntat (avveckling minskar med 20% och invaliditetsgraden ökar med 20%).
Annullationsrisk	Beräknas som summan av 20% av förutbetalda anskaffningskostnader och 20% av eventuella underskott samt 0,15% av försäkringskapitalet på försäkringar som är flytt- eller återköpbara.
Driftskostnadsrisk	Beräknas som 10% av de årliga fasta kostnaderna.

Matchningsrisk

Moderbolaget

Med matchningsrisk avses risken för att kunden får oönskade produkt-egenskaper till följd av sammansättningen av tillgångar och skulder. En stor matchningsrisk beror på svårigheten att få produktens värde att utvecklas stabilt under stora förändringar på räntemarknaden. Det löpande arbetet avseende hantering av matchningsrisk på tillgångs- och skuldsidan sker inom kapitalförvaltningen, se närmare Marknadsrisk nedan. Speciellt hanteras matchningsrisker mellan tillgångar och skulder med avseende på till exempel duration och belopp.

Utöver ovanstående sker även hantering av matchningsrisken utifrån ett bolagsövergripande perspektiv genom beräkning av riskkapital och framåtblickande riskhantering i form av kapitalplanering. Matchningsrisk hanteras även i samband med produktutformning av försäkringar.

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)s risker analyseras i Asset & Liability Committee (ALCO) som även ansvarar för den tillgångsportfölj som används för att durationsmatcha bolagets egna åtaganden avseende premiebefrielse-, privatvårds- och gruppolycksfallförsäkring där bolaget bär risken.

Marknadsrisk

Skandias marknadsrisk domineras av marknadsrisk i moderbolagets produkter och placeringar, främst i den traditionella förvaltningen, samt av ränterisk i moderbolagets försäkringstekniska avsättningar. Marknadsrisk finns även i dotterbolagen, främst i Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) och Skandiabanken AB (publ).

Moderbolaget

Kapitalförvaltningen hanterar inom givna ramar och mandat marknadsrisken på tillgångssidan, med undantag av moderbolagets affärsstrategiska placeringar som hanteras enligt särskilda regler. Marknadsriskerna delas

¹⁾ SLT betyder Similar to Life Techniques.

²⁾ NSLT betyder Non-Similar to Life Techniques.

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

upp i aktiekursrisk, valutarisk, fastighetsrisk och ränterisk. Moderbolagets tillgångar placeras i olika typer av tillgångsslag, instrument, olika valutor och med stor geografisk spridning. Styrelsen fastställer övergripande regler och riktlinjer för hur Skandias livbolag får placera sina tillgångar i enlighet med den så kallade aktsamhetsprincipen.

Styrelsen anger bland annat intervall för tillgångsklassernas andel av portföljen och andra restriktioner som ska gälla för risktagandet, såsom beaktande av speciella produktkrav, så kallade produktspecifika tillgångsportföljer. Inom, av styrelsen, fastställda ramar fattar styrelsens placeringsutskott beslut om övergripande fördelning av placeringstillgångar på tillgångsslag, som exkluderar affärsstrategiska tillgångar samt beaktar produktspecifika tillgångsportföljer. Placeringsutskottet anger även ramarna för ränterisk och matchningsrisk, bland annat genom att fastställa durationsmål samt riktvärde och limit för andelen ränterisk i tillgångsportföljen relativt skuldens ränterisk. Den löpande hanteringen av matchningsrisk utförs av kapitalförvaltningen.

Placeringsutskottet fastställer även övergripande förvaltningsstrategier inom och mellan tillgångsslag samt intervall för rebalansering av placerings-tillgångarna. Vd har delegerat samtliga befogenheter till chefen för kapitalförvaltningen. Chefen för kapitalförvaltningen ansvarar för att förvalta placeringstillgångarna inom styrelsens och placeringsutskottets satta ramar och riktlinjer samt för att hålla portföljens totala risk inom det tilldelade riskmandatet.

För att uppnå avkastningsmålet och en god riskspridning är det nödvändigt att ha en väl diversifierad tillgångsportfölj som dessutom ger en rimlig matchning av ränteriskerna i moderbolagets åtaganden. Moderbolagets tillgångsportfölj innehåller således en stor andel räntebärande tillgångar men också ett antal andra tillgångsslag såsom noterade aktier, fastigheter, råvaror med mera. En del av portföljen utgörs av onoterade tillgångar, främst innehav i private equity fonder. Dessa investeringar är illikvida, men mindre volatila och har en längre placeringshorisont än noterade investeringar och utgör en mindre andel än noterade aktier. Den noterade aktieportföljen är i sin tur fördelad på olika länder och sektorer, vilket ytterligare bidrar till riskdiversifieringen. Noterade aktier, onoterade aktier, infrastrukturfonder och råvaror valutasäkras inte. Skandias livbolag betraktar aktier som reala tillgångar, då aktier skyddar mot inflation på lång sikt, som följs upp i svenska kronor. En större valutaförändring kompenseras ofta av att det nominella indexet rör sig i motsatt riktning vilket leder till en diversifiering av riskerna. Nominella räntebärande värdepapper noterade i utländsk valuta valutasäkras regelmässigt genom valutaterminer eller valutaswappar.

10 största innehaven moderbolaget	MSEK
Investor	3 087
Atlas Copco	2 811
Volvo	2 455
Hennes & Mauritz	2 173
Ericsson	1 753
Sandvik	1 512
Essity	1 310
Telia Company	1 252
Hexagon	1 239
Assa Abloy	1 206
Totalt	18 798

Inom kapitalförvaltningen finns en funktion som följer upp att kapitalförvaltningen som helhet samt enskilda förvaltare håller sig inom givna limiter och mandat, både de limiter som har beslutats av styrelsen och placeringsutskottet såväl som de limiter/mandat som har beslutats av ALM-kommittén och chef kapitalförvaltning.

Finansiella risker moderbolaget¹⁾

MSEK Riskfaktor	Riskexponering		Påverkan på resultat före skatt/eget kapital ²⁾		
	2019	2018	2019	2018	Förändring 1 år
Ränterisk åtaganden	286 969	257 827	-9 424	-18 549	9 125
Ränterisk tillgångar	266 536	239 700	6 124	5 036	1 088
Ränterisk, nettopåverkan			-3 926	-13 895	9 969
Aktiekursrisk	219 918	184 226	-26 673	-24 923	-1 750
Fastighetsrisk	53 722	51 897	-5 372	-5 190	-182
Kreditrisk	243 610	204 716	-2 884	-1 784	-1 100
Valutarisk	-35 349	-25 568	-3 535	-2 557	-978

¹⁾ Känslighetsanalysen baseras på Trafikljustets metodik.

²⁾ Det finns ingen väsentlig skillnad då huvuddelen av verksamheten är avkastningsbeskattad och inkomstskatten därmed är ytterst liten.

Känslighetsfaktorer

Ränterisk	Beräknas som resultatpåverkan från minskade räntenivåer med 1%-enhet för nominella och reala tillgångar och skulder.
Aktiekursrisk	Beräknas som en kursnedgång på 10% för svenska och utländska aktier.
Fastighetsrisk	Beräknas som en prisnedgång på 10% på fastigheter.
Kreditrisk	Beräknas som förändring i värdet på räntebärande tillgångar givet förändring i ränteskillnad mellan tillgången och riskfri ränta. Ränteskillnaden ökas med det sämsta av en fördubbling av ränteskillnad eller en ökning av ränteskillnaderna på 0,25%-enheter.
Valutarisk	Beräknas som en kursförändring med +/- 10% gentemot svenska kronor för respektive utländsk valuta (utländska aktier exkluderade).

Som framgår av tabellen ovan utgör aktiekursrisken den största enskilda riskfaktorn. Det bör noteras att aktiekursrisken för utländska aktier inkluderar valutakursrisken på dessa tillgångar. I tabellen nedan över valutafördelningen netto framgår påverkan på resultatet av en förstärkning på 10 procent i respektive valuta mot svenska kronor.

Valutafördelning, netto moderbolaget	MSEK	Påverkan på resultatet före skatt/eget kapital ¹⁾
AUD	2 176	218
CAD	470	47
CHF	1 434	143
DKK	-439	-44
EUR	9 650	965
GBP	8 296	830
HKD	1 134	113
JPY	4 509	451
NOK	-319	-32
NZD	106	11
SGD	474	47
USD	80 188	8 019
Totalt	107 679	10 768

¹⁾ Det finns ingen väsentlig skillnad då huvuddelen av verksamheten är avkastningsbeskattad och inkomstskatten därmed är ytterst liten.

*Fortsättning not 2 Risker och riskhantering**Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)*

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)s direkta exponering för marknadsrisk på egna investeringar är begränsad. Hanteringen av egna investeringar, det vill säga styrning och mandat, regleras av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)s interna styrdokument. Uppföljning av skuldtäckning, utfall och risk hanteras i bolagets Asset and Liability Committee (ALCO). Därutöver är Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) indirekt exponerat för marknadsrisk då intäkterna till stor del består av avgifter från kundernas tillgångar under förvaltning vilka påverkas av tillgångarnas värdeförändring. Ett fall på aktiemarknaden på 10 procent och ett parallellskifte i räntekurvan påverkar Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)s och därmed Skandiakoncernens avgiftsintäkter med 9 procent, motsvarande drygt 200 MSEK. Riskhantering i form av kontroller utövas med avseende på dessa risker.

Skandiabanken AB (publ)

Skandiabanken AB (publ) exponeras primärt för marknadsrisk i form av ränte- och valutakursrisk. Resultaträkningen ska i möjligaste mån spegla bankrörelsen och marknadsriskerna ska minimeras genom användning av till exempel derivat.

Ränterisk uppkommer då räntebindningstider för tillgångar, skulder och derivatinstrument inte sammanfaller och det verkliga värdet eller framtida kassaflöden på dessa instrument påverkas av förändringar i marknadsräntor.

Exponering för valutakursrisk som uppkommer i samband med handel för kunders räkning, det vill säga fond- och aktiehandel på de internationella valutamarknaderna samt valutaexponeringar som uppstår vidare via kundaktiviteter som till exempel banktransaktioner, säkras med valutaterminer och valutawappar. Valutakursrisken beräknas på samtliga exponeringar i utländsk valuta hänförligt till tillgångar, skulder samt åtaganden utanför balansräkningen. Positionerna värderas till aktuellt marknadsvärde samt omräknade till svenska kronor enligt balansdagskurs.

Kreditrisk

Skandia har kreditrisk i moderbolagets traditionella förvaltning. Kreditrisk finns även i dotterbolagen, främst i Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) och i Skandiabanken AB (publ).

Moderbolaget

Moderbolagets exponering mot kreditrisk omfattar huvudsakligen exponering mot motparter och emittenter med hög kreditvärdighet och den sammanlagda kreditrisken är låg. Kreditrisken hanteras främst genom att begränsa exponeringen mot enskilda emittenter och total exponering mot låg kreditvärdighet. Styrelsens placeringsutskott fattar beslut om

en kreditinstruktion som definierar de ramar och limiter som ska gälla för Skandias livbolag. Endast emittenter och motparter inom OECD-området är godkända. Kreditvärdigheten hos dessa bedöms med hjälp av information från erkända kreditvärderingsinstitut och bolagets egna bedömningar. Kreditrisken begränsas genom att en högsta exponering tillåts per kreditvärdighetskategori och per emittent/motpart. Vid handel med OTC-derivat ska giltiga ISDA- och CSA-avtal finnas samt daglig överföring av säkerheter. Motpartsrisk kan också uppstå i exponeringar mot andra motparter, till exempel vid återförsäkring. Skandias livbolag tillämpar återförsäkring i mycket begränsad omfattning.

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) är exponerat för kreditrisk, bland annat i samband med placeringar av skuldtäckningstillgångar. Placeringarnas kreditrisk begränsas bland annat av restriktioner för koncentrationsrisk, duration och kreditvärdighet.

Skandiabanken AB (publ)

Skandiabanken AB (publ)s utlåning till allmänheten avser hushållsexponeringar till privatpersoner, primärt i form av bolånekrediter med säkerhet i bostadsfastighet eller bostadsrätt, privatlån, konto- och kortkrediter samt depåutlåning.

Risken hanteras genom att samtliga kreditansökningar prövas genom en bedömning av kreditsökandens återbetalningsförmåga och finansiella ställning samt en värdering av erhållen säkerhet. Hantering av kreditrisker för hushållsexponeringar syftar till att reducera kreditförlusterna och målsättningen är att lånefordringar i största möjliga omfattning ska bestå av ett stort antal krediter med låg risk och god riskspridning.

Likviditet placeras i kort utlåning och räntebärande värdepapper med motparter inom stat, kommun, institut och företag. Risken hanteras genom att exponeringarna prövas genom en bedömning av motpartens återbetalningsförmåga och finansiella ställning samt en värdering av eventuell erhållen säkerhet. Motpartsrisk avser risker kopplade till förändringar i marknadsvärdet för derivat, återköpstransaktioner och lån av värdepapper. Motpartsrisk mäts och limiteras i enlighet med gällande interna processer.

Koncentrationsriskerna avser risker hänförliga till finansiella instrument med likartade egenskaper och som kan komma att påverkas på likartat sätt av omvärldsförändringar. Skandiabanken AB (publ) följer upp koncentrationer ur olika perspektiv såsom större exponeringar mot enskilda kunder och grupper av kunder med inbördes anknytning.

För vidare information om kreditrisk och kreditförlusträserveringar, se not 1 Väsentliga redovisnings- och värderingsprinciper punkt 13 Finansiella instrument i bankverksamheten samt not 30 Tillgångar i bankverksamhet.

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Kreditkvalitet på finansiella tillgångar 2019¹⁾

Koncernen	AAA	AA	A	BBB	B	Ingen rating	Totalt
Utlåning till allmänheten	—	—	—	—	—	72 476	72 476
Utlåning till kreditinstitut	—	—	283	—	—	39	322
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	223 935	15 641	15 383	4 337	302	1 722	261 320
Derivat	1 005	176	564	91	—	—	1 836
Lån	—	—	—	—	500	2 767	3 267
Återköpstransaktioner	—	10 423	22 940	—	—	—	33 363
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	224 940	26 240	39 170	4 428	802	77 004	372 584
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—	—	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	229 940	26 240	39 170	4 428	802	77 004	372 584

Moderbolaget

Obligationer och andra räntebärande värdepapper	216 556	13 139	14 944	4 337	302	1 408	250 686
Derivat	1 005	177	520	92	—	—	1 794
Lån	—	—	—	—	500	2 767	3 267
Återköpstransaktioner	—	10 423	22 940	—	—	—	33 363
Totalt	217 561	23 739	38 404	4 429	802	4 175	289 110

¹⁾ Där relevant inkluderas upplupna räntor i beloppen.

Kreditkvalitet på finansiella tillgångar 2018¹⁾

Koncernen	AAA	AA	A	BBB	B	Ingen rating	Totalt
Utlåning till allmänheten	—	—	—	—	—	60 508	60 508
Utlåning till kreditinstitut	1 063	30	394	—	—	24	1 511
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	204 358	13 486	13 481	3 857	261	1 622	237 065
Derivat	435	103	214	85	—	0	837
Lån	—	—	—	—	199	3 472	3 671
Återköpstransaktioner	—	14 311	1 819	—	—	—	16 130
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	205 856	27 930	15 908	3 942	460	65 626	319 722
Varav avvecklad verksamhet	1 592	359	107	—	—	45	2 104
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	204 264	27 571	15 801	3 942	460	65 581	317 618

Moderbolaget

Obligationer och andra räntebärande värdepapper	195 991	9 532	12 227	3 782	261	1 126	222 919
Derivat	435	100	212	85	—	—	832
Lån	—	—	—	—	199	3 472	3 671
Återköpstransaktioner	—	14 311	1 819	—	—	—	16 130
Totalt	196 426	23 943	14 258	3 867	460	4 598	243 552

¹⁾ Där relevant inkluderas upplupna räntor i beloppen.

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Kreditriskexponering 2019

Koncernen	Brutto	Erhållna säkerheter ¹⁾	Netto
Utlåning till allmänheten	72 476	173 440	1 807
Utlåning till kreditinstitut	322	—	322
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁾	261 320	—	261 320
Derivat ²⁾	1 836	842	994
Lån ²⁾	3 267	—	3 267
Återköpstransaktioner ²⁾	33 363	27	33 336
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	372 584	174 309	301 046
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	372 584	174 309	301 046

Moderbolaget

Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁾	250 686	—	250 686
Derivat ²⁾	1 794	842	952
Lån ²⁾	3 267	—	3 267
Återköpstransaktioner ²⁾	33 363	27	33 336
Totalt	289 110	869	288 241

¹⁾ För Utlåning till allmänheten avses värdet av säkerheterna.

²⁾ Beloppen är inklusive upplupna räntor.

Kreditriskexponering 2018

Koncernen	Brutto	Erhållna säkerheter ¹⁾	Netto
Utlåning till allmänheten	60 508	143 502	570
Utlåning till kreditinstitut	1 434	—	418
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁾	237 142	—	237 065
Derivat ²⁾	837	53	890
Lån ²⁾	3 671	—	3 671
Återköpstransaktioner ²⁾	16 130	36	16 166
Totalt inkl. avvecklad verksam- het	319 722	143 591	258 780
Varav avvecklad verksamhet	2 104	—	2 027
Totalt exkl. avvecklad verk- samhet	317 618	143 591	256 753

Moderbolaget

Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁾	222 919	—	222 919
Derivat ²⁾	832	53	885
Lån ²⁾	3 671	—	3 671
Återköpstransaktioner ²⁾	16 130	36	16 166
Totalt	243 552	89	243 641

¹⁾ För Utlåning till allmänheten avses värdet av säkerheterna.

²⁾ Beloppen är inklusive upplupna räntor.

Likviditetsrisk

Moderbolaget

Skandias livbolag hanterar likviditetsrisk dels genom en av styrelsen fastställd riskkapitlimit, dels genom av styrelsen fastställda krav på likviditetsreserv och likvida tillgångar inom ramen för kapitalförvaltningens tillgångsförvaltning.

Enligt moderbolagets policy om investeringar i placeringstillgångar ska likviditetsreserver av tillräcklig omfattning finnas omedelbart tillgängliga. Minst 10 procent av placeringstillgångarna placeras i likvida korta räntebärande placeringar, statsobligationer med tillfredsställande kreditvärdighet eller svenska säkerställda bostadsobligationer med högsta kreditvärdighet. Dessutom ska likviditeten i placeringstillgångarna vara tillfredsställande god och innehålla minst 50 procent likvida värdepapper. Likviditetsplanering och flödesanalyser baserade på försäkringsrörelsens utveckling beaktas även vid långsiktig planering och styrning av tillgångsslag inom kapitalförvaltningen.

Skandias livbolags största likviditetsrisk följer av en potentiell massannul-lation, där stora likviditetsutflöden kan behöva ske på kort tid. I ett stressat marknadsläge kan bolaget tvingas till en omallokering på tillgångssidan för att uppfylla legala solvens- och kapitaltäckningskrav. I ett sådant läge är det centralt att tillgångarna är tillräckligt likvida för att möjliggöra en sådan omallokering. Skandias livbolag är således även utsatt för marknadslikviditetsrisk. Skandia har även infört restriktioner för skuldtäckningsmarginalen, som ska överstiga 15 mdr SEK för tjänstepensionsverksamheten och 10 mdr SEK för den övriga verksamheten.

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)

I Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) kan ett oväntat likviditetsbehov uppstå främst i samband med kundernas fondbyten inom fond- och depå-försäkring. Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) hanterar likviditetsrisken på kort och medellång sikt. Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)s ALCO följer upp likviditeten och likviditetsriskerna löpande, bland annat genom att övervaka likviditetssituationen gentemot stressscenarion för likviditetsrisk på kort och medellång sikt.

Skandiabanken AB (publ)

Likviditeten investeras och finansieras i svenska kronor. Inom hanteringen av likviditet ingår dagliga stresstester, prognostisering av likviditet och finansieringsbehov, hantering av överskottslikviditet, beredskapsplaner för likviditet samt en årlig intern likviditetsutvärdering som en del i den Interna Kapital- och Likviditets Utvärderingen (IKLU). IKLU innehåller kontinuerlig och grundlig utvärdering av samtliga komponenter som tillsammans utgör och/eller stödjer Skandiabanken AB (publ)s ramverk för likviditetshantering.

Treasury mäter både kortfristig och långfristig likviditetsrisk. Kortfristig likviditet hanteras på interbankmarknaden genom kontinuerlig bevakning av kända framtida in- och utflöden i kombination med prognos på förväntade flöden baserat på erfarenhet av kundernas beteende. För att säkerställa beredskap i situationer där Skandiabanken AB (publ) är i akut behov av likviditet håller Skandiabanken AB (publ) en likviditetsreserv. Likviditetsreserven består av tillgängliga medel som Treasury förfogar över och som är godtagbara som säkerhet hos Riksbanken.

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Löptidsfördelning tillgångar¹⁾

Kontraktuella

förfallotidpunkter

	2019						2018					
	Inom 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	Över 15 år	Totalt	Inom 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	Över 15 år	Totalt
Koncernen												
Utlåning till allmänheten	60 982	11 488	6	—	—	72 476	52 217	8 291	—	—	—	60 508
Utlåning till kreditinstitut	322	—	—	—	—	322	1 511	—	—	—	—	1 511
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	34 293	172 698	39 408	10 157	4 764	261 320	32 945	164 818	25 200	9 030	5 072	237 065
Derivat	872	234	354	293	83	1 836	398	60	84	271	24	837
Lån	240	1 820	1 207	—	—	3 267	819	1 957	895	—	—	3 671
Återköpstransaktioner	33 363	—	—	—	—	33 363	16 130	—	—	—	—	16 130
Totala tillgångar inkl. avvecklad verksamhet	130 072	186 240	40 975	10 450	4 847	372 584	104 020	175 126	26 179	9 301	5 096	319 722
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—	—	—	2 104	—	—	—	—	2 104
Totala tillgångar exkl. avvecklad verksamhet	130 072	186 240	40 975	10 450	4 847	372 584	101 916	175 126	26 179	9 301	5 096	317 618

¹⁾ Där relevant inkluderas upplupna räntor i beloppen.

Löptidsfördelning skulder

Kontraktuella

förfallotidpunkter

	2019						2018					
	Inom 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	Över 15 år	Totalt	Inom 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	Över 15 år	Totalt
Koncernen												
Ej intjänade premier och kvardröjande risker	283	—	—	—	—	283	353	3	—	—	—	356
Livförsäkringsavsättningar	18 411	72 796	69 702	49 944	68 156	279 009	16 024	59 397	54 778	41 623	76 870	248 692
Avsättning för oreglerade skador	1 152	2 110	1 211	517	278	5 268	1 268	2 464	1 601	647	381	6 361
Försäkringstekniska avsätt- ningar för försäkringar för vilka livförsäkringstagarna bär risk	20 297	20 051	20 171	19 616	91 379	171 514	102 349	25 350	24 667	18 825	15 088	186 279
Andra avsättningar	1 424	755	840	799	2 824	6 642	1 198	761	818	749	2 298	5 824
Emitterade värdepapper	4 762	30 230	250	—	—	35 242	5 946	19 707	250	—	—	25 903
Inlåning och upplåning från allmänheten	40 492	171	—	—	—	40 663	37 041	192	—	—	—	37 233
Skulder till kreditinstitut	104	—	—	—	—	104	130	—	—	—	—	130
Skulder avseende direkt försäkring	2 485	—	—	—	—	2 485	2 897	—	—	—	—	2 897
Skulder avseende återför- säkring	6	—	—	—	—	6	8	—	—	—	—	8
Derivat	324	530	264	119	75	1 312	653	625	79	29	15	1 401
Återköpstransaktioner	34 604	—	—	—	—	34 604	16 145	—	—	—	—	16 145
Leasingskulld	103	411	514	308	—	1 336	—	—	—	—	—	—
Övriga skulder bank	301	—	—	—	—	301	258	—	—	—	—	258
Övriga skulder	1 696	75	—	—	—	1 771	816	73	—	—	—	889
Totala skulder inkl. avvecklad verksamhet	126 444	127 129	92 952	71 303	162 712	580 540	185 086	108 572	82 193	61 873	94 652	532 376
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—	—	—	9 511	13 536	9 010	4 529	3 669	40 255
Totala skulder exkl. avvecklad verksamhet	126 444	127 129	92 952	71 303	162 712	580 540	175 575	95 036	73 183	57 344	90 983	492 121

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Löptidsfördelning tillgångar¹⁾Kontraktuella
förfallotidpunkter

	2019						2018					
	Inom 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	Över 15 år	Totalt	Inom 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	Över 15 år	Totalt
Moderbolaget												
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	27 945	168 699	39 121	10 157	4 764	250 686	20 399	163 481	24 937	9 030	5 072	222 919
Derivat	830	234	354	293	83	1 794	393	60	84	271	24	832
Lån	241	1 819	1 207	—	—	3 267	819	1 957	895	—	—	3 671
Återköpstransaktioner	33 363	—	—	—	—	33 363	16 130	—	—	—	—	16 130
Totala tillgångar	62 379	170 752	40 682	10 450	4 847	289 110	37 741	165 498	25 916	9 301	5 096	243 552

¹⁾ Där relevant inkluderas upplupna räntor i beloppen.

Löptidsfördelning skulder

Kontraktuella
förfallotidpunkter

	2019						2018					
	Inom 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	Över 15 år	Totalt	Inom 1 år	1-5 år	5-10 år	10-15 år	Över 15 år	Totalt
Moderbolaget												
Livförsäkringsavsättningar	18 649	73 736	70 602	50 589	69 038	282 614	16 126	59 841	55 207	42 010	77 794	250 978
Avsättning för oreglerade skador	694	1 454	1 006	452	256	3 862	691	1 591	1 158	514	281	4 235
Försäkringstekniska avsätt- ningar för försäkringar för vilka livförsäkringstagarna bär risk	1 361	—	—	—	—	1 361	1 170	—	—	—	—	1 170
Andra avsättningar	583	—	—	—	—	583	157	—	—	—	—	157
Skulder avseende direkt försäkring	2 043	—	—	—	—	2 043	1 971	—	—	—	—	1 971
Skulder avseende återförsäkring	6	—	—	—	—	6	5	—	—	—	—	5
Derivat	324	530	264	119	75	1 312	650	625	79	29	16	1 399
Återköpstransaktioner	34 604	—	—	—	—	34 604	16 145	—	—	—	—	16 145
Övriga skulder	7 001	—	—	—	—	7 001	5 648	—	—	—	—	5 648
Totala skulder	65 265	75 720	71 872	51 160	69 369	333 386	42 563	62 057	56 444	42 553	78 091	281 708

Fortsättning not 2 Risker och riskhantering

Operativ risk

Operativa risker är en naturlig följd av att bedriva verksamheten och förekommer således i alla bolag och alla typer av verksamhet inom Skandia. Effekter av operativa risker uppkommer vanligtvis i form av kostnader eller ryktesförluster. Hanteringen av operativ risk är därmed enhetligt utformad inom koncernen. Skandia strävar efter att begränsa eller mildra effekterna av eventuella förluster till följd av operativa risker med hänsyn tagen till Skandias verksamhet. Större incidenter och kostnader är mycket sällsynta och Skandia arbetar målmedvetet för att förhindra att denna typ av händelser inträffar.

Styrelsen har beslutat om ett internt regelverk för operativ riskhantering. Regelverket omfattar Skandias process för hantering och rapportering av risker och anger styrelsens risktolerans för operativa risker. Ansvar för att löpande hantera operativa risker är en integrerad del av chefsansvaret inom Skandia. Till stöd för hanteringen har Skandia en så kallad självutvärderingsprocess samt en process för incidenthantering. I samband med Skandias affärsplaneringsprocess genomför varje enhet en årlig självutvärdering av operativa risker som därefter kvartalsvis uppdateras inför riskrapportering. Utvärderingen syftar till att identifiera och bedöma operativa risker, samt att ta fram åtgärder för att hantera dessa. Hanteringen inkluderar även risker i verksamhet som läggs ut hos intern eller extern part. Detta innebär att information regelbundet inhämtas om risker och incidenter i den utlagda verksamheten. Alla medarbetare ska rapportera incidenter inom sin respektive verksamhet. Genom att rapportera incidenter erhålls incident- och förlustdata vilket utgör underlag för att analysera riskerna i syfte att minska operationella förluster. Alla incidenter följs upp och åtgärdsplaner tas fram för att reducera negativa konsekvenser.

Som ett stöd för riskhanteringen har Skandia ett koncerngemensamt så kallat Governance-, Risk- och Compliancesystem. Systemet stödjer hanteringen av operativa risker. Systemet används även för rapportering och uppföljning av incidenter.

Skandia har även styrdokument för beslutsprocessen vid införande av nya eller vid väsentliga förändringar i produkter, tjänster, marknader, processer, IT-system samt vid större förändringar i verksamhet och organisation. Syftet är att säkerställa att förändringarna har gynnsam effekt på Skandias lönsamhet, kapitalsituation och varumärke. Processen omfattar bland annat en lönsamhetsanalys och en analys av förändringens påverkan på Skandias samlade riskbild.

För att säkerställa att Skandia kan driva den affärskritiska verksamheten på en acceptabel nivå vid störningar och avbrott finns det en struktur och process för beredskaps- och kontinuitetshantering. Målet för denna är att Skandias väsentliga processer kan upprätthållas på en acceptabel nivå trots oönskade interna eller externa störningar. Det finns även en krisledningsgrupp som utgör ett strategiskt stöd till vd under en eventuell krissituation.

Affärsrisk och strategisk risk

Affärsrisk förekommer i alla bolag inom Skandiakoncernen. Med affärsrisk avses risken för att Skandias värde reduceras på grund av avvikelser från förväntat utfall för volymer, kostnader och marginaler etcetera. För Skandias vinstutdelande bolag leder minskad nyförsäljning och pressade marginaler till minskad lönsamhet och att bolagets värde på sikt minskar. För Skandias livbolag leder en nyförsäljning som inte motsvarar förväntan i förlängningen till minskad kostnadsdelning vilket får negativ inverkan på försäkrings-tagarnas framtida pension. Minskade volymer kan också leda till en sämre solvensposition på lång sikt, särskilt i ett stressat marknadsläge.

Affärsrisk identifieras och hanteras löpande, samt följs upp inom ramen för Skandias affärsplaneringsprocess.

Med strategisk risk avses risken för förluster på grund av missriktade affärsbeslut på en strategisk nivå (typiskt flerårigt perspektiv), felaktigt genomförande av beslut eller oförmåga att reagera adekvat på förändringar i samhället, regelsystem eller branschen. Strategisk risk har likheter med affärsrisk, men fångar upp de storskaliga och strukturella riskfaktorerna.

Strategiska risker analyseras och hanteras inom ramen för affärs- och kapitalplaneringsprocessen.

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk avser varje riskexponering som är så stor relativt Skandias totala exponeringar, till exempel på grund av bristande diversifiering, att den kan leda till en förlust som kan hota Skandias solvens eller finansiella ställning. Koncentrationsrisk kan till exempel uppstå på grund av stora koncentrationer till vissa geografiska regioner, sektorer, produkter och demografiska sammansättningar.

Koncentrationsrisk relaterat till kreditrisk begränsas genom att en högsta exponering tillåts per kreditvärdighetskategori och per emittent/motpart. Vidare har Skandia en process för att identifiera relevanta orsaker till koncentrationsrisk samt analysera risken för spridning mellan koncentrerade exponeringar, i syfte att säkerställa att riskkoncentrationer ligger kvar inom fastlagda begränsningar.

Skandia Investment Management AB

Skandia Investment Management AB bedriver kapitalförvaltning genom att handla i finansiella instrument som är placerade på kundernas tillgångskon-ton. Skandia Investment Management AB har under året inte utfört finansiell handel för egen räkning utan endast inom ramen för de diskretionära mandat bolaget fått från kunder. Bolaget har två koncerninterna kunder; Skandias livbolag och Skandia Fonder AB, och all handel med finansiella instrument inom de diskretionära mandaten har gjorts i deras namn. Undantaget är handel med Skandia Investment Management ABs egna kapital, vilket är placerat på bankkonto och i säkerställda obligationer med god kreditkvalitet och marknadslikviditet. Skandia Investment Management AB är utsatt för operativ risk, affärsrisk och strategisk risk, vilka hanteras enligt koncernens processer för riskhantering.

Skandia Fonder AB

Skandia Fonder ABs verksamhet består av förvaltning av fonder (internt och externt utlagda), administration, distribution samt produktutveckling. Verksamheten ger upphov till operativ risk, affärsrisk och strategisk risk vilka hanteras i enlighet med koncernens processer för riskhantering.

Noter till resultaträkning

3 Premieinkomst, livförsäkringsrörelsen

Koncernen	Individuell		Grupp		Totalt	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Periodisk premie i form av inbetalda premier	4 272	4 410	6 243	5 807	10 515	10 217
Engångspremie i form av inbetalda premier	11 808	7 703	644	382	12 452	8 085
Premieinkomst i form av tilldelad återbäring	278	93	484	448	762	541
Premieinkomst avseende inflyttade försäkringar	7 595	6 245	2 200	1 609	9 795	7 854
Portföljpremier, mottagna	121	91	79	97	200	188
Premieskatt	—	—	-24	-30	-24	-30
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	24 074	18 542	9 626	8 313	33 700	26 855
Varav avvecklad verksamhet	—	417	—	—	—	417
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	24 074	18 125	9 626	8 313	33 700	26 438

Av den totala premieinkomsten avser 33 700 (26 438) MSEK avtal tecknade i Sverige och — (417) MSEK avser avtal tecknade i Danmark.

Av den totala premieinkomsten avser 31 706 (24 619) MSEK återbäringsberättigade avtal. Av premieinkomst inflyttat kapital avser 7 461 (5 950) MSEK inflyttat garanterat kapital och 2 334 (1 904) MSEK inflyttade återbäringsmedel.

Moderbolaget	Individuell		Grupp		Totalt	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Periodisk premie i form av inbetalda premier	4 180	3 891	6 243	5 807	10 423	9 698
Engångspremie i form av inbetalda premier	11 808	7 703	644	382	12 452	8 085
Premieinkomst i form av tilldelad återbäring	278	93	484	448	762	541
Premieinkomst avseende inflyttade försäkringar	7 595	6 245	2 200	1 609	9 795	7 854
Portföljpremier, mottagna	121	92	79	97	200	189
Premieskatt	—	—	-24	-30	-24	-30
Totalt	23 982	18 024	9 626	8 313	33 608	26 337

Premieinkomst avser i sin helhet avtal tecknade i Sverige.

Av den totala premieinkomsten avser 31 706 (24 619) MSEK återbäringsberättigade avtal. Av premieinkomst inflyttat kapital avser 7 461 (5 950) MSEK inflyttat garanterat kapital och 2 334 (1 904) MSEK inflyttade återbäringsmedel.

4 Kapitalavkastning intäkter, teknisk redovisning

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Hysesintäkter från byggnader och mark	2 980	2 882	—	—
Utdelning på aktier och andelar				
Koncernföretag	—	—	4 650	1 513
Andra aktier och andelar	3 487	3 059	3 487	3 059
Ränteintäkter med mera				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 130	4 458	4 130	4 458
Lån	138	141	138	141
Fordringar på koncernföretag ¹⁾	—	—	342	218
Övriga finansiella tillgångar ¹⁾	23	27	3	8
Valutaresultat, netto ²⁾	5 644	8 452	5 644	8 452
Realisationsvinst, netto				
Byggnader och mark	604	173	—	—
Aktier och andelar	7 588	13 750	7 556	13 749
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	24 594	32 942	25 950	31 598
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	24 594	32 942		

¹⁾ Ränteintäkter på finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde.

²⁾ Valutaresultat, både positivt och negativt, uppkommer då moderbolaget har omfattande utländska tillgångar.

5 Orealiserade vinster på placeringstillgångar, teknisk redovisning

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Byggnader och mark	3 474	2 890	—	—
Aktier och andelar	23 272	—	23 272	—
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 450	—	1 450	—
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	28 196	2 890	24 722	—
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	28 196	2 890		

6 Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Livsfall	-10 642	-10 256	-10 861	-10 479
Annulationer och återköp	-520	-418	-520	-417
Utflyttade försäkringar ¹⁾	-702	-603	-702	-603
Dödsfall	-1 491	-1 434	-1 433	-1 340
Sjukfall	-663	-1 003	-624	-682
Skaderegleringskostnader ²⁾	12	-152	14	-22
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	-14 006	-13 866	-14 126	-13 543
Varav avvecklad verksamhet	—	-446	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	-14 006	-13 420		

¹⁾ Av utflyttade försäkringar avser -434 (-361) MSEK utflyttat garanterat kapital och -267 (-242) MSEK utflyttade återbäringsmedel.

²⁾ Omfattar driftskostnader för skadereglering -22 (-59) MSEK för koncernen och -20 (-21) MSEK för moderbolaget samt förändring av skadebehandlingsreserv 34 (-93) MSEK för koncernen och 34 (-1) MSEK för moderbolaget.

7 Återbäring och rabatter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Återbäring utbetald under året	-11 783	-10 395	-11 783	-10 395
Ianspråktagen konsolideringsfond	10 792	9 725	10 792	9 725
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	-991	-670	-991	-670
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	-991	-670		

8 Driftskostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Anskaffningskostnader	-1 180	-1 523	-894	-791
Förändring förutbetalda anskaffningskostnader direkt försäkring	- 314	-202	207	179
Administrationskostnader ³⁾	-1 591	-1 866	-1 251	-1 211
Totalt driftskostnader i liv- och skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat inkl. avvecklad verksamhet	-3 085	-3 591	-1 938	-1 823
Varav avvecklad verksamhet	—	-539		
Totalt driftskostnader i liv- och skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat exkl. avvecklad verksamhet	-3 085	-3 052		
Varav skadeförsäkring	-181	-170		
Varav livförsäkring	-2 904	-2 882	-1 938	-1 823
Förvaltningskostnader				
placeringstillgångar ²⁾	-186	-181	-175	-158
Fastighetsförvaltningskostnader	-74	-77	—	—
Skaderegleringskostnader ³⁾	-69	-126	-20	-21
Kostnader i bankverksamheten	-677	-749	—	—
Kostnader övriga rörelsedrivande enheter	-360	-328	—	—
Totalt driftskostnader inkl. avvecklad verksamhet	-4 451	-5 052	-2 133	-2 002
Varav avvecklad verksamhet	—	-597		
Totalt driftskostnader exkl. avvecklad verksamhet	-4 451	-4 455		
Samtliga driftskostnader per kostnadsslag				
Personalkostnader	-2 218	-2 518	-1 792	-1 745
Lokalkostnader	-114	-237	-199	-197
Avskrivningar	-131	-59	-18	-16
IT-kostnader	-683	-652	-581	-487
Provisioner externa	-877	-1 019	-468	-409
Övrigt	-428	-567	925	852
Totalt driftskostnader inkl. avvecklad verksamhet	-4 451	-5 052	-2 133	-2 002
Varav avvecklad verksamhet	—	-597		
Totalt driftskostnader exkl. avvecklad verksamhet	-4 451	-4 455		

¹⁾ I administrationskostnader för koncernen ingår ersättning till revisionsföretag enligt nedan.

²⁾ Ingår i Kapitalavkastning kostnader i det tekniska och icke-tekniska resultatet.

³⁾ Ingår i Försäkringsersättningar (efter avgiven återförsäkring) i resultaträkningen.

	Koncernen		Moderbolaget	
Ersättning till revisionsföretag	2019	2018	2019	2018
Revisionsarvode KPMG	-10,4	—	-5,0	—
Revisionsarvode Deloitte	-1,0	-20,5	—	-8,1
Revisionsarvoden utöver revisionsuppdraget ¹⁾	-1,4	-0,8	-1,3	-0,0
Skatterådgivning	—	—	—	—
Övriga tjänster ¹⁾	-1,4	-0,5	-0,1	-0,5
Totalt	-14,2	-21,8	-6,4	-8,6

¹⁾ Avser i sin helhet arvoden till Deloitte.

9 Kapitalavkastning kostnader, teknisk redovisning

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Driftskostnader från byggnader och mark	-1 088	-1 072	—	—
Kapitalförvaltningskostnader	-186	-171	-175	-158
Övriga räntekostnader med mera	-735	-491	-715	-483
Övriga finansiella kostnader	-194	-86	-242	-72
Nedskrivningar				
dotterbolagsaktier	—	—	-198	-1 234
Realisationsförlust, netto				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	-3 282	-2 927	-3 282	-2 927
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	-5 485	-4 747	-4 612	-4 874
Varav avvecklad verksamhet	—	—		
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	-5 485	-4 747		

10 Orealiserade förluster på placeringstillgångar, teknisk redovisning

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Aktier och andelar	—	-19 777	—	-19 777
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	—	-94	—	-94
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	—	-19 871	—	-19 871
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	—	-19 871		

11 Övriga tekniska intäkter och kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Rabatt på fondförvaltningsavgifter	1 278	1 300	—	—
Avgiftsuttag för avkastningsskatt ¹⁾	231	263	—	—
Övriga intäkter	23	416	—	—
Övriga kostnader	-1	—	0	—
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	1 531	1 979	0	—
Varav avvecklad verksamhet	—	413	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	1 531	1 566		

¹⁾ Motsvarande kostnad redovisas som skattekostnad och ingår i raden avkastningsskatt i not 19.

12 Kapitalavkastning intäkter, icke-teknisk redovisning

	Koncernen	
	2019	2018
Utdelning på aktier och andelar		
Andra aktier och andelar	0	2
Andel i intresseföretags resultat	5	—
Ränteintäkter med mera		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	12	24
Övriga ränteintäkter	-9	-14
Valutaresultat, netto	29	33
Realisationsvinst, netto		
Andra aktier och andelar	1	—
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	38	45
Varav avvecklad verksamhet	—	11
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	38	34

13 Orealiserade vinster på placeringstillgångar, icke-teknisk redovisning

	Koncernen	
	2019	2018
Räntebärande värdepapper	5	—
Valutaresultat, netto	—	1
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	5	1
Varav avvecklad verksamhet	—	1
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	5	—

14 Kapitalavkastning kostnader, icke-teknisk redovisning

	Koncernen	
	2019	2018
Kapitalförvaltningskostnader	0	-10
Andra finansiella kostnader	-1	-10
Övriga räntekostnader med mera	-92	-106
Realisationsförlust, netto		
Aktier och andelar i koncernföretag	-1	0
Andra aktier och andelar	—	0
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	—	-8
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	-94	-134
Varav avvecklad verksamhet	—	-37
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	-94	-97

15 Orealiserade förluster på placeringstillgångar, icke-teknisk redovisning

	Koncernen	
	2019	2018
Aktier och andelar	—	-5
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	—	-15
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	—	-20
Varav avvecklad verksamhet	—	-11
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	—	-9

16 Resultat bankverksamhet, före bokslutsdispositioner

Resultaträkning	2019	2018
Ränteintäkter	939	851
Räntekostnader	-188	-105
Räntenetto¹⁾	751	746
Erhållna utdelningar	1	0
Provisionsintäkter	236	242
Provisionskostnader	-89	-82
Provisionsnetto	147	160
Nettoresultat finansiella transaktioner	0	0
Övriga rörelseintäkter	39	39
Totalt rörelseintäkter	938	945
Personalkostnader	-260	-256
Övriga administrationskostnader	-472	-532
Av- och nedskrivningar av materiella anläggningstillgångar och immateriella tillgångar	-18	-18
Övriga rörelsekostnader	-42	-52
Totalt kostnader före kreditförluster	-792	-858
Resultat före kreditförluster	146	87
Kreditförluster, netto	-6	-2
Resultat före skatt och bokslutsdispositioner	140	85

¹⁾ Räntenetto	2019		2018	
	Ränta	Medel-ränta %	Ränta	Medel-ränta %
Ränteintäkter				
Utlåning till kreditinstitut	-2	-0,26	-4	-0,46
Utlåning till allmänheten	933	1,42	873	1,50
Räntebärande värdepapper	8	0,07	-18	-0,17
Övriga	—	—	0	—
Totala ränteintäkter	939	1,19	851	1,20
Räntekostnader				
Skulder till kreditinstitut	0	0,25	0	0,51
In- och upplåning från allmänheten	-83	-0,21	-102	-0,26
Emitterade värdepapper	-89	-0,27	8	0,03
Efterställda skulder	-11	-1,21	-7	-0,85
Övriga	-5	-0,10	-4	-0,08
Totala räntekostnader	-188	-0,24	-105	-0,15
Totalt Räntenetto	751	0,95	746	1,05

För mer information, se Skandiabankens årsredovisning på skandia.se.

17 Resultat övrig rörelsedrivande verksamhet, före bokslutsdispositioner

Koncernen	2019	2018
Skandia A/S	—	1
Skandia Asset Management		
Fondsmæglersekskab A/S	—	2
Skandia Brands AB	0	0
Skandia Capital AB	0	1
Skandia Fonder AB	26	20
Skandia Investment Management AB	7	9
Skandikon Administration AB	-65	4
Skandikon Pensionsadministration AB	30	4
Skandia Operations Center UAB	-10	2
Skandikon Operations Center UAB	-4	1
Koncernjusteringar	3	-2
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	-13	42
Varav avvecklad verksamhet	—	3
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	-13	39

18 Övriga kostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Periodens avskrivning PVIF ¹⁾	-614	-615	—	—
Periodens avskrivning Stabil inlåning ¹⁾	-30	-30	—	—
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	-644	-645	—	—
Varav avvecklad verksamhet	—	—		
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	-644	-645		

¹⁾ Se not 22.

19 Skatt

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Årets skattekostnad				
Avkastningsskatt	-730	-741	-499	-477
Kupongskatt	-180	-209	-180	-209
Inkomstskatt	-359	-37	-292	-38
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	-1 269	-987	-971	-724
Uppskjuten skatt	-634	-314	-133	59
Skatt inkl. avvecklad verksamhet redovisad i resultaträkningen	-1 903	-1 301	-1 104	-665
Specifikation av årets skattekostnad				
Avkastningsskatt	-849	-839	-618	-576
Justering av avkastningsskatt hänförlig till tidigare taxeringsår	119	98	119	99
Kupongskatt	-180	-209	-180	-209
Totalt avkastningsskatt och kupongskatt	-910	-950	-679	-686
Skatt på årets resultat	-361	-40	-294	-42
Justering av skatt hänförlig till tidigare taxeringsår	2	3	2	4
Totalt inkomstskatt	-359	-37	-292	-38
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	-1 269	-987	-971	-724
Uppskjuten skatt hänförlig till				
Orealiserade resultat på placeringstillgångar	-133	44	-132	48
Skilnaden mellan bokförda och skattemässiga värden på fastigheter	-514	-153	—	—
Beräknad pensionsskuld	17	-52	0	0
Övriga temporära skillnader	13	1	-1	11
Underskottsavdrag	-198	-266	—	0
Obeskattade reserver	163	76	—	—
Immateriella tillgångar	18	36	—	—
	-634	-314	-133	59
Skatt på årets resultat				
Aktuell skatt	-359	-37	-292	-38
Uppskjuten skatt	-634	-314	-133	59
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	-993	-351	-425	21
Varav avvecklad verksamhet	—	20	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	-993	-371	-425	21
Skattekostnad per land				
Sverige	-1 902	-1 320	-1 104	-665
Danmark	—	20	—	—
Litauen	-1	-1	—	—
Totalt	-1 903	-1 301	-1 104	-665

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Avstämning effektiv skattesats avseende inkomstskatt				
Resultat före skatt exklusive avvecklad verksamhet	39 611	16 369	37 621	10 745
Avgår resultat i avkastnings-beskattad verksamhet	-32 654	-11 716	-35 632	-10 981
Totalt resultat i inkomstbeskattad verksamhet	6 957	4 653	1 989	-236
Skatt enligt gällande skattesats 21,4% (22%)	-1 489	-1 024	-426	52
Skatteeffekt av ej avdragsgilla kostnader/ej skattepliktiga intäkter	434	244	15	-6
Skatteeffekt av tidigare år, aktuell skatt	3	4	3	4
Skatteeffekt av tidigare år, uppskjuten skatt	-18	-59	-11	-30
Skatteeffekt av förändring nettoskuld/nettofordran ej upptagen i balansräkningen	21	5	—	0
Skatteeffekt av förändring av underskottsavdrag för vilka uppskjuten skatt ej beaktats	—	-5	—	—
Skatteeffekt av ändrad skattesats	61	465	—	2
Övrigt	-5	-1	-6	-1
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	-993	-371	-425	21
Avvecklad verksamhet	—	20	—	—
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	-993	-351	-425	21

20 Resultat från avvecklad verksamhet

	Koncernen	
	2019	2018
Skadeförsäkringens försäkringstekniska resultat	—	-1
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat	—	-36
Icke-teknisk kapitalavkastning, netto	—	-37
Nedskrivning förvärvade immateriella tillgångar	—	-700
Övriga nedskrivningar	—	-522
Övrigt	172	-9
Totalt resultat från avvecklad verksamhet	172	-1 305

21 Nettoresultat per kategori placeringstillgångar samt övriga finansiella tillgångar och skulder

Koncernen	Tillgång/skuld värderad till verkligt värde via resultaträkningen								Upplupet anskaffningsvärde		Verkligt värde via Övrigt totalresultat		Fastigheter värderade till verkligt värde över resultaträkningen		Totalt	
	Som bestämts tillhöra kategorin		Obligatorisk		Säkringsredovisning											
	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Förvaltningsfastigheter	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5 980	4 875	5 980	4 875	
Aktier	—	—	38 703	7 559	—	—	—	—	6	-12	—	—	38 709	7 547		
Räntebärande värdepapper	15	4	2 098	1 528	—	—	—	—	13	-1	—	—	2 126	1 531		
Lån	—	—	-28	152	—	—	—	—	—	—	—	—	-28	152		
Derivat	—	—	1 135	-2 492	40	23	—	—	—	—	—	—	1 175	-2 469		
Övriga fordringar	—	—	—	—	-39	-22	511	639	—	—	—	—	472	617		
Övriga finansiella skulder	—	—	—	—	—	—	-13	-18	—	—	—	—	-13	-18		
Emitterade värdepapper	—	—	—	—	—	-1	-89	8	—	—	—	—	-89	7		
Inlåning	—	—	—	—	—	—	-87	-106	—	—	—	—	-87	-106		
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	15	4	41 908	6 747	1	0	322	523	19	-13	5 980	4 875	48 245	12 136		
Varav avvecklad verksamhet	—	-2	—	-13	—	—	—	-10	—	—	—	—	—	-25		
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	15	6	41 908	6 760	1	0	322	533	19	-13	5 980	4 875	48 245	12 161		

Resultatet ovan redovisas som Kapitalavkastning, intäkter respektive kostnader samt Realiserade vinster resp. förluster på placeringstillgångar i det tekniska resultatet och icke-tekniska resultatet och som en del av Resultat från bankverksamheten och Resultat övriga rörelsedrivande enheter.

Moderbolaget	Tillgång/skuld värderad till verkligt värde via resultaträkningen					
	Obligatoriskt		Upplupet anskaffningsvärde		Totalt	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Lån till dotterföretag	—	—	343	218	343	218
Aktier och andelar i dotter- och intresseföretag	—	—	4 420	278	4 420	278
Aktier	38 701	7 562	—	—	38 701	7 562
Räntebärande värdepapper	2 098	1 528	—	—	2 098	1 528
Lån	-28	152	—	—	-28	152
Derivat	1 135	-2 479	—	—	1 135	-2 479
Övriga fordringar	—	—	-432	-249	-432	-249
Övriga finansiella skulder	—	—	-2	0	-2	0
Totalt	41 906	6 763	4 329	247	46 235	7 010

Resultatet ovan redovisas som Kapitalavkastning, intäkter respektive kostnader samt Realiserade vinster resp. förluster på placeringstillgångar i det tekniska resultatet.

Noter till balansräkning

22 Immateriella tillgångar

Koncernen	2019						2018					
	Förvärvade immateriella tillgångar ¹⁾			Goodwill	Övriga immateriella tillgångar	Totalt immateriella tillgångar	Förvärvade immateriella tillgångar ¹⁾			Goodwill	Övriga immateriella tillgångar	Totalt immateriella tillgångar
	PVIF	Stabil inlåning	Varumärke				PVIF	Stabil inlåning	Varumärke			
Anskaffningsvärde vid årets början	12 273	242	274	287	494	13 570	13 964	242	388	309	824	15 727
Årets investeringar	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	119	119
Avyttrad verksamhet	19	—	—	—	-132	-113	-1 739	—	-119	-22	-466	-2 346
Valutaomräkningseffekt	-1	—	—	—	6	5	48	—	5	0	17	70
Ackumulerat anskaffningsvärde	12 291	242	274	287	368	13 462	12 273	242	274	287	494	13 570
Avskrivningar vid årets början	-7 355	-211	—	—	-222	-7 788	-7 680	-181	—	—	-387	-8 248
Årets avskrivningar ²⁾	-615	-31	—	—	—	-646	-615	-30	—	—	-8	-653
Avyttrad verksamhet	-19	—	—	—	132	113	956	—	—	—	182	1 138
Valutaomräkningseffekt	2	—	—	—	-6	-4	-16	—	—	—	-9	-25
Ackumulerade avskrivningar	-7 987	-242	—	—	-96	-8 325	-7 355	-211	—	—	-222	- 7 788
Nedskrivningar vid årets början	—	—	—	—	-272	-272	—	—	—	—	-272	-272
Ackumulerade nedskrivningar	—	—	—	—	-272	-272	—	—	—	—	-272	-272
Koncernen exkl. bank och inkl. avvecklad verksamhet	4 304	—	274	287	—	4 865	4 918	31	274	287	—	5 510
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Koncernen exkl. bank och avvecklad verksamhet	4 304	—	274	287	—	4 865	4 918	31	274	287	—	5 510
Bankverksamhet												
Netto	—	—	—	—	88	88	—	—	—	—	106	106
Totalt inkl. bank och avvecklad verksamhet	4 304	—	274	287	88	4 953	4 918	31	274	287	106	5 616
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Totalt inkl. bank och exkl. avvecklad verksamhet	4 304	—	274	287	88	4 953	4 918	31	274	287	106	5 616

¹⁾ De immateriella tillgångarna består av förvärvade övervärden i försäkringsbestånd så kallad purchased value of in force (PVIF), stabil inlåning i Skandia-banken samt varumärket Skandia som förvärvats från Old Mutual för nyttjanderätt inom Sverige.

²⁾ Avskrivningar på PVIF och Stabil inlåning redovisas på raden Övriga kostnader. Avskrivningar på Övriga immateriella tillgångar redovisas på raden Driftskostnader.

Avskrivningstider

Typ av immateriell tillgång	Nyttjandeperiod	Avskrivningsmetod
Programvaror och IT system	3-10 år	Linjär
PVIF	15 år	50% linjär 1-5 år, 50% linjär 6-15 år
Stabil inlåning	8 år	Linjär
Varumärke	Obestämbar	—
Goodwill	Obestämbar	—

Immateriella tillgångar med obestämbar nyttjandeperiod fördelad per verksamhet

Verksamhet	Goodwill	Varumärke	Redovisat värde
Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)	265	234	499
Skandia Link Livsförsäkring A/S	—	—	—
Skandiabanken AB (publ) och Skandia Fonder AB	22	40	62
Totalt	287	274	561

*Fortsättning not 22 Immateriella tillgångar***Förvärvade immateriella tillgångar****Prövning av nedskrivningsbehov**

Nedskrivningsprövning genomförs för samtliga förvärvade immateriella tillgångar hänförliga till förvärvet av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) den 21 mars 2012. Prövningen genomförs per kassagenererande enhet, definierat som förvärvad legal enhet som utgör ett verksamhetsområde. Tre kassagenererande enheter identifierades i detta förvärv: Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ), Skandiabanken AB (publ) inklusive Skandia Fonder samt Skandia Link Livsforsikring A/S. Nedskrivningsprövningen genomförs för varje kassagenererande enhet genom att jämföra det bokförda värdet på nettotillgångarna, inklusive goodwill, med återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet motsvarar ett nyttjandevärde.

Försäkringsverksamheten Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ)

Nyttjandevärdet har sin grund i bolagets kapitalbasbidrag till Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidig Solvens 2-balansräkning. Kapitalbasbidraget består av dess Solvens 2-kapitalbas och förvärvspremie från moderbolagets förvärv av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) den 21 mars 2012. Solvens 2-kapitalbasen beskriver värdet av ett försäkringsbolag utifrån ett solvenssyfte och motsvarar skillnaden mellan marknadsvärdet av tillgångar och skulder, värderade för solvensändamål. Marknadsvärdering av bolagets skulder består av bästa skattning av försäkringstekniska avsättningar där man har diskonterat förmånerna med hjälp av Solvens 2-räntekurvan publicerat av EIOPA, samt ett tillägg av riskmarginalen som ett uttryck för en köparens riskpremie för risker som inte har ett explicit marknadsvärde, såsom olika typer av försäkringsrisker. Icke-ekonomiska antaganden ska vara bästa skattning i enlighet med försäkringsrörelselagen. Vid beräkningen av nyttjandevärdet beaktas även värdet från framtida premier från befintliga försäkringskontrakt samt förvärvspremien från moderbolagets förvärv av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ). Förvärvspremien speglar ett nuvärde av förväntad framtida försäkringsaffär.

Skandia Link Livsforsikring A/S

Beräkningen av nyttjandevärdet för Skandia Link Livsforsikring A/S ändrades i det andra kvartalet 2018 till att värderas till värdet på redovisat eget kapital, vilket speglade en ökad osäkerhet i bolagets intjäningsförmåga samt den försäljningsprocess som pågick gällande den danska verksamheten. Skandia Link Livsforsikring A/S avyttrades sedan per den 1/1 2019.

Bank- och fondverksamheten – Skandiabanken AB (publ) och Skandia Fonder AB

Prövningen av nedskrivningsbehov av immateriella tillgångar baseras på nyttjandevärdet och tar sin utgångspunkt i affärsplanen 2020–2024. Nyttjandevärdet för Skandiabanken AB (publ) och Skandia Fonder AB motsvarar nuvärdet av förväntade framtida fria kassaflöden diskonterade till nuvärde. Kassaflödet beräknas utifrån fastställd femårig affärsplan (2020–2024) och diskonteras sedan med estimerad diskonteringsränta för att sedan summeras till total värdering. De huvudsakliga antagandena är: BNP tillväxt i Sverige mellan 1,5 procent till 1,6 procent och inflation i Sverige mellan 1,7 procent till 2,0 procent över den femåriga affärsplanperioden, antagandena bygger på externa källor. Efter affärsplanperioden har tillväxtfaktorer för de väsentligaste affärsområdena i Skandiabanken åsatts fram till 2029. Till-

växtfaktorn för denna period är satt till låga nivåer, för att därefter sättas till noll. I Skandia Fonder har tillväxtfaktorn satts till 0 procent efter affärsplanperioden. Diskonteringsräntan som har använts vid värderingen uppgår till 10,13 (10,97) procent och baserar sig på externa källor.

Utfall

Nedskrivningsprövningarna av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) och Skandiabanken AB (publ) som gjordes i helårsboksutet 2019 påvisade inte något behov av en nedskrivning.

Övriga immateriella tillgångar

Övriga immateriella tillgångar består av förvärvad eller egenutvecklad programvara som bedöms ha ett ekonomiskt värde under kommande år. Merparten av tillgången hänför sig till utvecklingskostnader relaterade till nytt banksystem i Skandiabanken som togs i bruk under 2015.

Prövning av nedskrivningsbehov

Nedskrivningsprövning sker genom att jämföra det bokförda värdet med återvinningsvärdet. Återvinningsvärdet motsvarar ett nyttjandevärde som beräknas genom diskonterade kassaflöden. Nyttjandevärdet baseras på en kassaflödesmodell för den minsta kassagenererande enheten som det nya banksystemet stödjer. Som grund för beräkning av nyttjandevärdet används bankens femåriga affärsplan då systemet ligger till grund för hela bankens verksamhet. För ytterligare information avseende beräkning av nyttjandevärdet se avsnitt ovan Bank- och fondverksamheten – Skandiabanken AB (publ) och Skandia Fonder AB.

Utfall

De prövningar av nedskrivningsbehovet för övriga immateriella tillgångar som gjordes 2019 påvisade inte något behov av en nedskrivning.

Känslighetsanalys

I känslighetsanalysen ökades diskonteringsräntan avseende Skandiabanken och Skandia Fonder med en procentenhet och tillväxten för Skandia AB minskades med fem procentenheter. Känslighetsanalysen resulterade inte i några indikationer på nedskrivningsbehov för någon kassagenererande enhet.

23 Förvaltningsfastigheter

Koncernen	2019	2018
Verkligt värde		
Ingående balans förvaltningsfastigheter	57 581	55 943
Förvärv och tilläggsköpeskillingar under året	49	247
Investering i befintliga fastigheter	1 397	1 426
Försäljningsintäkter sålda fastigheter	-3 650	-3 112
Realiserad värdeförändring	487	148
Orealiserad värdeförändring	3 591	2 915
Övrigt	—	14
Utgående balans verkligt värde	59 455	57 581

Under 2019 har 0 (1) fastigheter förvärvats med tillträde under 2019. Tilläggsköpeskillning om 49 (0) MSEK har erlagts. 5 (8) fastigheter har sålts till ett värde av 3 650 (3 112) MSEK och tilläggsköpeskillningar med mera om 10 (1) MSEK har erhållits. Avtal om avyttring av 4 fastigheter har tecknats under 2019 med frånträde under första och andra kvartalet 2020. Inga avtal om förvärv av ytterligare fastighet finns.

Under 2019 genererade 98 (97) procent av förvaltningsfastigheterna hyresintäkter.

Verkligt värde på förvaltningsfastigheter

Fastigheterna redovisas till verkligt värde, det vill säga till det marknadsvärde som vid en extern oberoende värdering har åsatts fastigheterna. Samtliga fastigheter marknadsvärderas vid årsskiftet enligt värderingshandledning och följer riktlinjerna för MSCI Sweden Commercial Property Index (tidigare Svenskt Fastighetsindex). Värderingarna utförs av flera externa värderingsföretag där alla värderare är auktoriserade av Samhällsbyggarna. Flera av värderarna är även certifierade enligt den internationella organisationen RICS (Royal Institution of Chartered Surveyors). En omfördelning av objekten mellan värderingsföretagen sker över tiden för att öka tillförlitligheten i bedömda verkliga värden. Alla fastighetsvärden är resultatet av värderingsföretagens bedömningar vid en given tidpunkt, värdetidpunkten är den 31 december, och inkluderar en viss osäkerhet vilken uppskattningsvis rör sig om +/- 5-10 procent per fastighet.

Värderingsprinciper

Värderingsföretagen har i sina värdebedömningar använt sig av en kassaflödesmetod för förvaltningsfastigheter och en ortsprismetod för byggrätter. Båda metoderna bygger på ortsprisanalyser. Verkligt värde utgår ifrån den nytta en förvärvare kan ha av en fastighet. Avgörande för detta är främst vad fastigheten får användas till samt i vilken utsträckning och på vilket sätt en förvärvare kan disponera fastigheten. I koncernens fall har verkligt värde bedömts via en kassaflödesanalys för flertalet fastigheter. En kassaflödesmetod baseras på uppskattningar av en fastighets avkastningsförmåga. Metoden, som är nivå 3, innebär att förväntade framtida betalningsströmmar och restvärden nuvärdesberäknas.

Kalkylförutsättningar

Värderingsföretagen använder sig av uppgifter om gällande och kommande hyresavtal, drifts- och underhållskostnader samt investeringar i form av statistik för åren 2017 till och med tredje kvartalet 2019, prognos 2019 samt investeringsbudget för 2020 till 2022 för respektive fastighet. Kostnaderna

bedöms normalt öka i takt med antagen inflation. Tomträttsavgälder har beräknats enligt avtal och om avgäldstiden löper ut under kalkylperioden har en marknadsmässig avgäld bedömts. Fastighetsskatt för det kommersiella beståndet utgår från taxeringsvärden i huvudsak enligt den förenklade fastighetstaxeringen 2019. För bostäder utgår en kommunal avgift. Kalkylräntan utgör ett nominellt räntekrav på totalt kapital före skatt. Kalkylräntan består av realränta, kompensation för inflation samt fastighetsanknutet risktillägg. I normalfallet är kalkylräntan lika med direktavkastningen plus inflationen. Direktavkastningskraven bedöms utifrån avkastningskrav som härletts ur genomförda försäljningar på den aktuella delmarknaden.

Resultatredovisning

Resultatet från fastighetsverksamheten redovisas i sin helhet som kapitalavkastning. Se vidare not 4, 5, 9 och 10.

Värdetidpunkt	2019	2018
Verkligt värde	59 455	57 581
Värderingsantaganden:		
Kalkylperiod, i huvudsak	10 år	10 år
Årlig inflation, i huvudsak	2,00%	2,00%
Kalkylränta	3,9-8,8%	3,9-8,8%
Viktad kalkylränta	6,10%	6,00%
Direktavkastningskrav	1,9-6,7%	1,8-6,7%
Viktat direktavkastningskrav för bedömning av restvärde	4,00%	4,00 %
Hyresintäkter	2 980	2 882
Aktuell hyra	2 689 kr/kvm	2 572 kr/kvm
Marknadshyra	2 770 kr/kvm	2 608 kr/kvm
Drifts- och underhållskostnader	563 kr/kvm	565 kr/kvm
Genomsnittlig långsiktig vakans:	2,20%	1,90%

Känslighetsanalys avseende fastigheternas marknadsvärde

Fastigheternas marknadsvärde är känsliga för de antaganden som används i kalkylen. Genom att variera ett antal parametrar beräknas känsligheten i värderingen.

Känslighetsanalys	Förändring	Värdeförändring
Hyresintäkter	+/-1%	+722/ -736 MSEK
Direktavkastningskrav	+/-1% - enhet	-11 590/+19 499 MSEK

Känslighetsanalys resultat	Förändring	Årlig resultateffekt
Ekonomisk uthyrningsgrad	+/-1% - enhet	+/- 27 MSEK
Hyresintäkter	+/-1%	+/- 26 MSEK
Fastighetskostnader	+/-1%	+/- 10 MSEK
Värdeförändring förvaltningsfastigheter	+/-1%	+/- 595 MSEK

24 Placeringar i koncernföretag och intresseföretag

Moderbolaget

Aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag ¹⁾	Organisations-nummer	Säte	Antal aktier	Eget kapital	Varav resultat	Kapitalandel, %	Verkligt värde 2019	Verkligt värde 2018	Redo-visat värde 2019	Redo-visat värde 2018
Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) ²⁾³⁾⁵⁾	502017-3083	Stockholm	1 030 762 688	11 217	1 027	100	17 074	17 251	17 074	17 251
Skandia Fastigheter Holding AB ²⁾	556140-2826	Stockholm	50 000	32 170	4 540	100	32 170	28 631	5 610	5 610
Skandia Link Livsförsäkring A/S ³⁾	20952237	Köpenhamn	7 473	—	—	100	—	485	—	485
Skandia Fonder AB	556317-2310	Stockholm	100 000	70	5	100	554	—	169	—
Skandia Investment Management AB	556606-6832	Stockholm	1 000	76	1	100	76	75	76	75
Skandikon Pensionsadministration AB	556217-8300	Stockholm	1 000	29	0	100	29	30	29	30
Skandia Operations Center I UAB	304048351	Vilnius	151 632 511	7	-11	100	7	17	7	14
Skandikon Administration AB ²⁾	556023-4782	Stockholm	1 200	12	-27	100	12	18	12	7
Skandia Asset Management										
Fondsmaeglerselskab A/S	31613876	Köpenhamn	8 000 000	—	—	100	—	0	—	0
Skandia A/S	27192319	Köpenhamn	500	—	—	100	—	0	—	0
Skandia Brands AB	556000-1033	Stockholm	3 639 552	18	0	100	18	18	18	18
Försäkringsgirot Sverige AB	556482-4471	Stockholm	5 000 000	5	1	25	5	3	5	3
							49 945	46 528	23 000	23 493

Lån till koncernföretag

Skandia Liv Fastigheter AB ⁴⁾									16 125	16 125
Skandiabanken AB (publ) ⁴⁾									1 000	900
Skandia Link Livsförsäkring A/S ⁴⁾									—	95
									17 125	17 120

Totalt placeringar i koncernföretag och intresseföretag

									40 125	40 613
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---------------	---------------

Förändring i aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag

	2019	2018
Anskaffningsvärde vid årets början	32 519	32 509
Årets kapitaltillskott	20	10
Årets anskaffningar	169	—
Försäljning	-485	—
Anskaffningsvärde vid årets slut	32 223	32 519
Nedskrivningar vid årets början	-9 026	-7 791
Årets nedskrivningar	-199	-1 235
Återlagda nedskrivningar	2	—
Försäljning	—	—
Nedskrivningar vid årets slut	-9 223	-9 026
Totalt	23 000	23 493

Verkligt värde på dotter- och intressebolag

Verkligt värde på Skandias dotterbolag motsvarar andelen av bolagens egna kapital med följande undantag. För innehavet i Skandia Fastigheter Holding AB motsvarar verkligt värde eget kapital i den koncern som Skandia Fastigheter Holding AB är moderbolag. För försäkringsbolagen Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) och Skandia Link Livsförsäkring A/S (avytttrat per den 1 januari 2019) beräknas marknadsvärdet till respektive bolags kapitalbasbidrag till Livförsäkringsbolaget Skandias, ömsesidigt Solvens 2-balansräkning med tillägg för en marknadsvärdesjustering som beaktar värdet från framtida premier från befintliga försäkringskontrakt.

Fortsättning not 24 Placeringar i koncernföretag och intresseföretag

Koncernen

Aktier och andelar i koncernföretag och intresseföretag ¹⁾	Organisations-nummer	Säte	Antal aktier	Eget kapital	Varav resultat	Kapitalandel, %	Verkligt värde 2019	Verkligt värde 2018	Redovisat värde 2019	Redovisat värde 2018
Sophiahemmet Rehab Center AB ⁶⁾	556248-6323	Stockholm	750	14	3	50	14	11	14	11
Försäkringsgirot Sverige AB	556482-4471	Stockholm	5 000 000	5	1	25	5	3	5	3
Totalt							19	14	19	14

Förändring i aktier och andelar i intresseföretag	2019	2018
Anskaffningsvärde vid årets början	33	34
Årets avskrivningar/återlagda avskrivningar	1	-1
Anskaffningsvärde vid årets slut	34	33
Akkumulerade resultandelar vid årets början	-19	-19
Årets resultatandelar, totalresultat	4	0
Akkumulerade resultandelar vid årets slut	-15	-19
Totalt	19	14

¹⁾ Innehaften är onoterade.²⁾ Eget kapital och resultat är konsoliderade uppgifter för bolaget inklusive dotterbolag.³⁾ Utöver eget kapital tillkommer värdet av befintligt och framtida försäkringsbestånd vid värderingen till verkligt värde.⁴⁾ För information om löptider och räntevillkor se not 56, Upplysningar om närstående.⁵⁾ Här ingår även värdet på Skandiabanken AB (publ).⁶⁾ Sophiahemmet Rehab Center AB ägs 50% av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ).

25 Aktier och andelar

	2019		2018	
	Anskaffningsvärde	Verkligt värde	Anskaffningsvärde	Verkligt värde
Koncernen				
Svenska företag	33 231	49 386	38 540	45 527
Utländska företag	100 286	126 267	85 523	97 627
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	133 517	175 653	124 063	143 154
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	112
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	133 517	175 653	124 063	143 042
Noterade aktier		108 461		82 759
Onoterade aktier		67 192		60 395
Totalt inkl. avvecklad verksamhet		175 653		143 154
Varav avvecklad verksamhet		—		112
Totalt exkl. avvecklad verksamhet		175 653		143 042
Moderbolaget				
Svenska företag	33 230	49 385	38 539	45 527
Utländska företag	100 286	126 265	85 493	97 515
Totalt	133 516	175 650	124 032	143 042
Noterade aktier		108 460		82 647
Onoterade aktier		67 190		60 395
Totalt		175 650		143 042

Allt kan men kommer inte att avvecklas inom 12 månader.

26 Obligationer och andra räntebärande värdepapper

	2019		2018	
	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde	Upplupet anskaffningsvärde	Verkligt värde
Koncernen				
Värdepapper emitterade av:				
Svenska staten	48 087	48 876	40 330	40 702
Svenska bostadsinstitut	107 634	106 587	91 290	89 988
Övriga svenska emittenter	78 963	78 967	57 790	57 620
Utländska stater	—	—	656	656
Övriga utländska emittenter	16 280	17 300	36 546	36 985
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	250 964	251 730	226 612	225 951
Varav avvecklad verksamhet	—	—	2 144	2 141
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	250 964	251 730	224 468	223 810
Noterade värdepapper		251 293		223 231
Onoterade värdepapper		437		2 720
Totalt inkl. avvecklad verksamhet		251 730		225 951
Varav avvecklad verksamhet		—		2 141
Totalt exkl. avvecklad verksamhet		251 730		223 810
Moderbolaget				
Värdepapper emitterade av:				
Svenska staten	47 039	47 821	39 337	39 704
Svenska bostadsinstitut	107 387	106 340	90 992	89 690
Övriga svenska emittenter	78 592	78 588	57 234	57 057
Utländska stater	—	—	—	—
Övriga utländska emittenter	15 872	16 893	34 450	34 893
Totalt	248 890	249 642	222 013	221 344
Noterade värdepapper		249 481		220 693
Onoterade värdepapper		161		651
Totalt		249 642		221 344

Bokfört värde överstiger respektive understiger nominella värden med 14 904 (1 520) MSEK respektive 143 (133) MSEK för koncernen och 14 885 (1 439) MSEK respektive 141 (133) MSEK för moderbolaget.

Samtliga räntebärande värdepapper är tidsbundna.

Allt kan men kommer inte att avvecklas inom 12 månader.

27 Derivatinstrument

	2019			2018		
	Nominellt belopp	Positiva värden	Negativa värden	Nominellt belopp	Positiva värden	Negativa värden
Koncernen						
Derivatinstrument upptagna i balansräkningen						
Terminer						
Aktier	10	0	—	2	0	5
Valuta	569	1	2	416	4	3
Räntebärande	40 000	—	0	12 275	—	—
Råvaror	4 854	19	102	4 010	—	95
Swappar						
Aktier	5 829	45	94	7 936	6	145
Valuta	42 319	559	126	40 589	379	136
Räntebärande	73 156	927	988	66 784	372	752
Råvaror	3 680	165	—	6 249	13	266
Totalt inkl. avvecklad verksamhet men exkl. Skandiabanken	170 416	1 716	1 312	138 261	774	1 402
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—	7	3
Totalt exkl. avvecklad verksamhet och Skandiabanken	170 416	1 716	1 312	138 261	767	1 399
Derivat bankverksamhet						
Valuta	8	—	0	—	—	—
Räntebärande	20 009	62	19	14 009	17	17
Totalt inkl. avvecklad verksamhet och Skandiabanken	190 433	1 778	1 331	152 270	791	1 419
Moderbolaget						
Derivatinstrument upptagna i balansräkningen						
Terminer						
Aktier	10	0	—	2	0	5
Valuta	565	1	2	368	3	3
Räntebärande	40 000	—	—	12 275	—	—
Råvaror	4 854	19	102	4 010	—	95
Swappar						
Aktier	5 829	44	94	7 936	6	145
Valuta	42 319	559	126	40 590	373	133
Räntebärande	73 156	927	988	66 784	372	752
Råvaror	3 680	165	—	6 249	12	266
Totalt	170 413	1 715	1 312	138 214	766	1 399

I moderbolaget förfaller 825 MSEK av tillgångarna och 324 MSEK av skulderna inom 12 månader och i koncernen inklusive avvecklad verksamhet förfaller 830 MSEK av tillgångarna (varav avvecklad verksamhet 0 MSEK) och 330 MSEK av skulderna (varav avvecklad verksamhet 0 MSEK) inom 12 månader.

28 Tillgångar för villkorad återbäring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Aktiebaserade tillgångar	16 012	14 230	—	—
Räntebaserade tillgångar	6 911	9 549	—	—
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	22 923	23 779	—	—
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	22 923	23 779	—	—

För moderbolaget finns inga avskiljbara tillgångar för villkorad återbäring.
För koncernen förfaller 5 728 MSEK inom 12 månader.

29 Fondförsäkringstillgångar

	Koncernen	
	2019	2018
Aktiebaserade tillgångar	113 025	92 024
Räntebaserade tillgångar	34 162	68 661
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	147 187	160 685
Varav avvecklad verksamhet	—	36 980
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	147 187	123 705

Ingående balans	123 705	170 414
Insättningar	7 479	15 083
Uttag	-10 221	-17 776
Förändringar i tillgångsvärden		
Orealiserad värdetförändring	17 458	-13 055
Realiserad vinst	10 081	6 861
Realiserad förlust	-247	-869
Kostnadsuttag	-1 068	-1 319
Valutaomräkningseffekt	—	1 346
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	147 187	160 685
Varav avvecklad verksamhet	—	36 980
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	147 187	123 705

För koncernen förfaller 12 MSEK inom 12 månader.

30 Tillgångar i bankverksamhet

	2019	2018
Tillgångar		
Kassa och tillgodohavanden hos centralbanker	19	51
Belåningsbara statsskuldförbindelser med mera ¹⁾	3 279	3 228
Utlåning till kreditinstitut	322	1 434
Utlåning till allmänheten ²⁾	72 476	60 508
Verkligt värde för portföljsäkring av ränterisk	-35	3
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ³⁾	5 306	6 467
Aktier och andelar	35	28
Immateriella tillgångar ⁴⁾	88	106
Övriga tillgångar	279	237
Totalt tillgångar	81 769	72 062
Avgår koncerninterna poster	-3 983	-4 792
Totalt tillgångar i Bankverksamheten	77 786	67 270

¹⁾ Belåningsbara statskuldförbindelser m.m.	2019	2018¹⁾
Svenska Staten	540	1 000
Svenska kommuner	2 739	2 228
	3 279	3 228
Nominellt värde	3 244	3 193
Genomsnittlig återstående löptid, år	1,3	1,6
Genomsnittlig återstående räntebindningstid, år	0,1	0,1

¹⁾ Jämförelsesiffrorna för 2018 har korrigerats mellan motparterna.

²⁾ Utlåning till allmänheten	2019	2018
Utlåning till allmänheten	72 495	60 525
Kreditförlustreservering	-19	-17
varav stadie 1	-4	-4
varav stadie 2	-4	-4
varav stadie 3	-11	-9
Totalt	72 476	60 508

Utlåning till allmänheten

Utlåningen fördelad efter återstående löptid, bokfört värde

Högst 3 månader	57 038	46 977
Längre än 3 månader men högst 1 år	3 944	2 779
Längre än 1 år men högst 5 år	11 488	8 523
Längre än 5 år	6	2 229
Totalt	72 476	60 508

Fortsättning not 30 Tillgångar i bankverksamhet

³⁾ Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2019	2018
Emittenter		
Svenska kommuner	820	384
Svenska kreditinstitut	3 830	4 827
Övriga svenska emittenter	—	574
Utländska kreditinstitut	656	682
Totalt	5 306	6 467
Återstående löptid		
Högst 1 år	2 267	3 284
Längre än 1 år men högst 5 år	3 039	3 183
Totalt	5 306	6 467
Genomsnittlig återstående löptid, år	1,8	1,8
Genomsnittlig återstående räntebindningstid, år	0,1	0,2
<i>varav onoterade värdepapper</i>	<i>820</i>	<i>829</i>
<i>varav noterade värdepapper</i>	<i>4 486</i>	<i>5 638</i>
<i>varav innehav ställt som säkerhet till förmån för Sveriges riksbank</i>	<i>2 677</i>	<i>2 315</i>
⁴⁾ Immateriella tillgångar	2019	2018
Akkumulerat anskaffningsvärde	439	439
Av- och nedskrivningar vid årets början	-333	-315
Årets av- och nedskrivningar	-18	-18
Akkumulerade av- och nedskrivningar	-351	-333
Totalt	88	106

31 Övriga fordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Ej likvidreglerad försäljning av placeringstillgångar	824	80	824	80
Fordringar koncernföretag	—	—	112	199
Betald kontantsäkerhet	225	801	225	801
Övrigt	1 001	839	337	150
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	2 050	1 720	1 498	1 230
Varav avvecklad verksamhet	—	134	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	2 050	1 586		

32 Materiella tillgångar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Nyttjanderättstillgång	1 185	—	—	—
Övriga materiella tillgångar	74	63	60	45
Utgående balans totalt inkl. avvecklad verksamhet	1 259	63	60	45
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—
Utgående balans totalt exkl. avvecklad verksamhet	1 259	63		

För mer information om nyttjanderättstillgång se not 54 Leasing.

33 Avsättning för skatter

	Skattefordran		Skatteskuld		Netto	
Koncernen	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Avkastningsskatt	7	7	—	—	7	7
Inkomstskattefordran/skuld	45	446	414	84	-369	362
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	52	453	414	84	-362	369
Varav avvecklad verksamhet	—	402	—	—	—	402
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	52	51	414	84	-362	-33
Bankverksamhet inkomstskattefordran/skuld	4	7	—	—	4	7
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	56	58	414	84	-358	-26

Preliminärt inbetald skatt anses i första hand avse avkastningsskatt och i andra hand inkomstskatt.

	Skattefordran		Skatteskuld		Netto	
Moderbolaget	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Avkastningsskatt	7	7	—	—	7	7
Inkomstskattefordran/skuld	—	—	346	49	-346	-49
Totalt	7	7	346	49	-339	-42

Preliminärt inbetald skatt anses i första hand avse avkastningsskatt och i andra hand inkomstskatt.

Fortsättning not 33 Avsättning för skatter

Avsättning för uppskjuten skatt	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
Koncernen	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Uppskjuten skatt redovisad via resultat-räkningen hänförlig till:						
Immateriella tillgångar	—	27	131	148	-131	-121
Byggnader och mark	—	—	7 925	7 411	-7 925	-7 411
Aktier och andelar	—	—	200	78	-200	-78
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	—	0	7	0	-7	0
Derivat	—	—	0	-4	0	4
Obeskattade reserver	—	—	431	594	-431	-594
Handels- och kommandit-bolagsandelar	97	97	—	—	97	97
Pensionsskuld	240	222	-2	-2	242	224
Övriga temporära skillnader	29	16	30	79	-1	-63
Underskottsavdrag	49	457	—	—	49	457
Avgår: poster som ej möter kraven för tillgångsredovisning ¹⁾	-16	-84	—	—	-16	-84
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	399	735	8 722	8 304	-8 323	-7 569
Varav avvecklad verksamhet	—	172	—	52	—	120
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	399	563	8 722	8 252	-8 323	-7 689
Bankverksamhet						
Uppskjuten skatt redovisad via resultaträkningen	13	13	—	—	13	13
Uppskjuten skatt redovisad via övrigt totalresultat	-7	-5	—	—	-7	-5
Totalt	6	8	—	—	6	8
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	405	571	8 722	8 252	-8 317	-7 681

¹⁾ Avser skattefordran på underskottsavdrag i de fall det bedöms som mindre sannolikt att de kommer att kunna avräknas mot framtida beskattningsbara vinster eller att det föreligger osäkerhet om underskottens slutliga storlek. Koncernens totala förlustavdrag vilka samtliga kan avräknas mot framtida vinster utan tidsbegränsning uppgår till 228 MSEK.

Avsättning för uppskjuten skatt Moderbolaget	Uppskjuten skattefordran		Uppskjuten skatteskuld		Netto	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Uppskjuten skatt hänförlig till:						
Aktier och andelar	—	—	200	78	-200	-78
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	—	—	4	-3	-4	3
Derivat	—	—	0	-3	0	3
Pensionsskuld	3	3	—	—	3	3
Övriga temporära skillnader	9	11	—	—	9	11
Underskottsavdrag	—	—	—	—	0	—
Totalt	12	14	204	72	-192	-58

Samtliga förändringar ingår i årets resultat.

34 Förutbetalda anskaffningskostnader

Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående balans	2 180	2 219	1 852	1 673
Aktivering av nya anskaffningskostnader	769	697	753	679
Avskrivning av anskaffningskostnader	-611	-546	-546	-500
Valutaomräkningseffekt	0	7	—	—
Övriga förändringar	0	-238	—	—
Utgående balans				
totalt inkl. avvecklad verksamhet	2 338	2 139	2 059	1 852
Varav avvecklad verksamhet	—	-41	—	—
Utgående balans				
totalt exkl. avvecklad verksamhet	2 338	2 180		

35 Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Övriga förutbetalda kostnader	1 477	1 399	97	98
Upplupna intäkter från koncernföretag	—	—	1	3
Övriga upplupna intäkter	358	351	2	1
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	1 835	1 750	100	102
Varav avvecklad verksamhet	—	-5	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	1 835	1 755		

36 Avyttringsgrupper som klassificeras som att de innehas för försäljning

Tillgångar	2019	2018
Placeringstillgångar	—	2 178
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär placeringsrisk	—	36 980
Övriga tillgångar	—	1 794
Totalt tillgångar som innehas för försäljning	—	40 952
Avsättningar och skulder		
Försäkringstekniska avsättningar	—	2 111
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagarna bär risk	—	37 592
Övriga avsättningar och skulder	—	758
Totalt avsättningar och skulder som innehas för försäljning	—	40 461

Avser avyttring av Skandia Link Livsförsäkring A/S som verkställdes den 1 januari 2019.

37 Eget kapital

De mest väsentliga beståndsdelarna inom Eget kapital består av följande:

Konsolideringsfond

Här redovisas moderbolaget, som drivs enligt ömsesidiga principer, sitt ansamlade överskott. Överskottet får användas för utbetalning till försäkringstagarna i form av återbäring. En preliminär fördelning av överskottet görs för försäkringar med sparandemoment och retrospektivreserv via återbäringsrätten. Överskottet blir slutligt tilldelat vid utbetalningstillfället. Överskottet kan också användas för förlusttäckning.

Reserv för verkligt värde

Här redovisas orealiserade värdeförändringar för Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via övrigt totalresultat. Skandiabanken AB (publ) tillämpar denna kategori för räntebärande värdepapper samt för aktieinnehav. Vid avyttring omklassificeras orealiserade värdeförändringar till resultaträkningen som realiserade.

Förmånsbestämda pensionsplaner

Pensionsförpliktsen för de anställdas förmånsbestämda pensionsplaner beräknas utifrån fastställda aktuariella antaganden. När dessa antaganden avviker från verkligt utfall eller då antaganden förändras uppstår så kallade aktuariella vinster och förluster vilka redovisas i en särskild fond för aktuariella vinster och förluster i Övrigt totalresultat.

Omräkningsreserv

Omräkningsreserven avser främst de valutaomräkningseffekter som uppstår vid omräkning av utlandsverksamheternas finansiella rapporter till koncernens rapporteringsvaluta i SEK. Vid avyttring omklassificeras tillhörande orealiserade värdeförändringar till resultaträkningen.

Balanserad vinst

Här redovisas upparbetade vinstmedel från dotterbolagen inom Skandia. Samtliga poster i det egna kapitalet inom Skandia och moderbolaget kan betraktas som bundet eget kapital då utdelningsbart kapital i dotterbolagen samt överskott i moderbolaget i slutändan endast kan tilldelas försäkrings-tagarna i moderbolaget som återbäring.

Eget kapital hänförligt till kapitalandelsägare

Den 10 april 2015 ingick Skandia Fastighetskoncern ett kapitalandelslåns-avtal ("Avtalet") med koncernbolaget Thule Fund S.A., SICAV-SIF ("Thule"). Med stöd av Avtalet får fastighetskoncernen vid ett eller flera tillfällen låna upp medel såsom kapitalandelslån från Thule. De emitterade kapitalandelslånen har klassificerats som eget kapital instrument då låntagarnas avkastning är beroende av fastighetsbolagens resultat. Lånen ingår som en del av konstruktionen av en fastighetsfond som erbjuds externa investerare via Thule. Avtalet löper tills vidare och kan sägas upp helt eller delvis enligt bestämda tider och händelser på sätt som närmare följer av Avtalet. Kapitalandelslånet är uppdelat i en kapitaliserande respektive distribuerande lånedel, med distribution förbehållet att Thule så påkallar. Vid återbetalning av del av den distribuerande lånedelen har Thule företrädesrätt till fastighetsbolagens utdelningsbara medel framför dess aktieägare, förbehållet att sådant krav på återbetalning täcks av belopp fastighetsbolagen kan förfoga över som utdelningsbara vinstmedel. Utdelningsandelen av avkastningen är den del av totalavkastningen som motsvarar fastighetsportföljens direktavkastning beräknad enligt principerna för IPD Svenskt Fastighetsindex.

38 Obeskattade reserver

Moderbolaget	2019	2018
Ingående balans	790	771
Årets upplösning	-790	-44
Årets avsättning	—	63
Utgående balans	—	790

Obeskattade reserver består av periodiseringsfonder.

39 Ej intjänade premier och kvardröjande risker före avgiven återförsäkring

Koncernen	2019	2018
Skadeförsäkring	283	295
Livförsäkring	0	61
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	283	356
Varav avvecklad verksamhet	—	78
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	283	278

40 Livförsäkringsavsättning före avgiven återförsäkring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Ingående balans	247 475	244 983	250 978	245 078
Premier	25 377	19 742	25 377	19 706
Utbetalningar	-12 633	-12 218	-12 633	-12 028
Beståndsoverlåtelse AI Pension	5 623	—	5 623	—
Återförd diskonteringsseffekt (tilldelad ränta)	5 032	4 538	5 032	4 528
Kostnadsuttag	-1 900	-1 837	-1 900	-1 836
Avkastningsskatt	-954	-1 210	-954	-1 210
Effekt av ändrad marknadsränta under året	10 921	3 005	10 921	3 010
Effekt av byte av diskonteringsränta på tjänstepension	—	-7 401	—	-7 401
Effekt av övriga ändrade antaganden ¹⁾	-551	1 456	-551	1 456
Estimerad effekt av implementering av ny driftskostnadsmodell	3 000	—	3 000	—
Effekt av skillnad i garantiränta och diskonteringsränta	-2 158	-1 121	-2 158	-1 121
Överföring till pensionsskulden enligt IAS 19	-102	126	—	—
Andra förändringar	-121	-1 307	-121	796
Utgående balans totalt				
inkl. avvecklad verksamhet	279 009	248 756	282 614	250 978
Varav avvecklad verksamhet	—	1 281		
Utgående balans totalt exkl. avvecklad verksamhet	279 009	247 475		

I moderbolaget förfaller 18 649 MSEK inom 12 månader och i koncernen förfaller 18 649 MSEK inom 12 månader.

¹⁾ Posten avser ändrade antaganden för skattebelastning samt säkerhetspåslag.

Moderbolaget

Avsättningarna beräknas enligt vedertagna aktuariella principer. Det innebär att avsättningarna nuvärdesberäknas och att beräkningarna bygger på antaganden om bland annat ränta, dödlighet, skatt och driftskostnader. Livförsäkringsavsättningar som avser tjänstepensioner värderas enligt akt-samhetsprincipen, det vill säga realistiska antaganden används. För övrig livförsäkring (icke tjänstepensionsklassad försäkring) används betryggande antaganden. Att värdera åtaganden på ett betryggande sätt innebär att avsättningarna kan innehålla säkerhetsmarginaler för att säkerställa att bolaget kan uppfylla sina åtaganden mot kunder vid alla situationer. I värderingen av avsättningar utgår bolaget ifrån realistiska bilden av statistiskt data om dödlighet, skatt och driftskostnader. På dessa realistiska antaganden görs sedan ett säkerhetspåslag för att övergå från realistisk värdering till betryggande.

För både tjänstepensionsförsäkring och övrig livförsäkring gäller att åtagandena diskonteras med en räntekurva. Detta innebär att valet av ränta och försäkringarnas kassaflödesprofil, det vill säga när i tiden inbetalningar och utbetalningar från försäkringen förväntas ske, är viktig för värderingen. Räntekurvorna härleds från marknadsräntor och fastställs enligt den metodik som föreskrivs av European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA). För övrig livförsäkring görs en ytterligare kreditriskjustering för att åstadkomma en betryggande värdering. De dödlighetsantaganden som används vid värderingen baseras på Skandias observation av bolagets bestånd. Till en viss del beaktas även en branschgemensam dödlighetsundersökning, som presenterades hösten 2014.

Bolaget har under 2019 tagit fram en ny driftskostnadsmodell med syfte att granulärt fånga och värdera olika typer av driftskostnader var för sig. Bolaget har av denna anledning förstärkt värdet av åtaganden med 3 miljarder kronor för att täcka för kommande kostnader till dess att alla ändringar i värderingsmodellen är implementerade. När ändringarna, under 2020, har implementerats kommer beloppet att upplösas och den ökade kostnaden fångas i huvudberäkningen.

41 Avsättning för oregrerade skador före avgiven återförsäkring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Skadeförsäkring				
IB Inträffade och rapporterade skador	1 039	957	—	—
IB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	121	104	—	—
Ingående balans	1 160	1 061	—	—
Övriga förändringar	-59	162	—	—
Avvecklingsresultat	54	-64	—	—
Valutaomräkningseffekt	-	1	—	—
Utgående balans	1 155	1 160	—	—
UB Inträffade och rapporterade skador	1 014	1 039	—	—
UB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	141	121	—	—
Livförsäkring				
IB Inträffade och rapporterade skador	390	391	129	108
IB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR)	1 455	1 020	715	539
IB Avsättning för sjukräntor	3 315	3 415	3 315	3 415
IB Skadebehandlingsreserv	76	74	76	74
Ingående balans	5 236	4 900	4 235	4 136
Kostnad för skador som rapporterats under året	823	857	783	816
Utbetalt	-572	-570	-534	-528
Avvecklingsresultat	-442	-131	-424	-346
Effekt av ändrad marknadsränta	22	11	22	11
Effekt av ändrade antaganden	-324	183	-324	183
Förvärvad/avvecklad verksamhet	94	—	94	—
Valutaomräkningseffekt	—	10	—	—
Andra förändringar	-724	-24	10	-37
Utgående balans	4 113	5 236	3 862	4 235
UB Inträffade och rapporterade skador ¹⁾	317	390	92	129
UB Inträffade ännu ej rapporterade skador (IBNR) ²⁾	728	1 455	702	715
UB Avsättning för sjukräntor	3 026	3 315	3 026	3 315
UB Skadebehandlingsreserv	42	76	42	76
Totalt UB Skadeförsäkring och Livförsäkring koncernen inkl. avvecklad verksamhet³⁾	5 268	6 396	3 862	4 235
Varav avvecklad verksamhet	—	752	—	—
Totalt UB Skadeförsäkring och Livförsäkring koncernen exkl. avvecklad verksamhet	5 268	5 644		

¹⁾ Beloppet är diskonterat. Det odiskonterade beloppet uppgick till 354 (457) MSEK i koncernen och 92 (129) MSEK för moderbolaget.

²⁾ Beloppet är diskonterat. Det odiskonterade beloppet uppgick till 671 (814) MSEK i koncernen och 671 (688) MSEK för moderbolaget.

³⁾ I koncernen förfaller 733 MSEK inom 12 månader och i moderbolaget förfaller 694 MSEK inom 12 månader.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Avsättning för inträffade och rapporterade skador	1 331	1 429	92	129
Avsättning för inträffade men ej rapporterade skador	869	1 576	702	715
Avsättning för sjukräntor	3 026	3 315	3 026	3 315
Avsättning för skadebehandlingsreserv	42	76	42	76
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	5 268	6 396	3 862	4 235
Varav avvecklad verksamhet	—	752	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	5 268	5 644		

Moderbolaget

Oregrerade skador som avser tjänstepensioner värderas enligt aktsamhetsprincipen, det vill säga realistiska antaganden ska användas. För Övrig livförsäkring (icke tjänstepensionsklassad försäkring) används betryggande antaganden, det vill säga antaganden som var för sig har en inbyggd säkerhetsmarginal.

För både tjänstepensioner och övrig livförsäkring gäller att åtagandena värderas med räntekurva. Detta innebär att valet av ränta beror på försäkringarnas kassaflödesprofil, det vill säga när i tiden inbetalningar och utbetalningar från försäkringarna förväntas ske. Räntekurvorna härleds från marknadsräntor och fastställs enligt den metodik som föreskrivs av European Insurance and Occupational Pensions Authority (EIOPA). För övrig livförsäkring görs en ytterligare kreditriskjustering för att åstadkomma en betryggande värdering.

För värdering av indexerade sjukräntor tas hänsyn till utvecklingen av underliggande index. Detta sker genom ett inflationsantagande som, likt valet av marknadsränta, beror på försäkringens kassaflödesprofil. Avsättningen för sjukräntor har beräknats utifrån antaganden som bygger på bolagets egna erfarenheter. Avsättning görs även för framtida driftskostnader för hantering av pågående sjukräntor, en så kallad skadebehandlingsreserv. Förändringen av skadebehandlingsreserv redovisas i resultaträkningens post Utbetalda försäkringsersättningar. Vid beräkning av reserver för sjukräntor behövs också antaganden om reaktivering av sjuka. De antaganden som används bygger på bolagens egna erfarenheter.

42 Villkorad återbäring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Villkorad återbäring i den traditionella livförsäkringsverksamheten¹⁾				
Ingående balans	1 170	784	1 170	784
Ianspråktagen återbäring för betalning av nya premier	-282	-190	-282	-190
Förändring av villkorad återbäring	473	576	473	576
Utgående balans	1 361	1 170	1 361	1 170
Villkorad återbäring i depåförsäkringsverksamheten				
Ingående balans	23 778	30 266	—	—
Insättningar	909	1 445	—	—
Förtida uttag	-5 137	-6 220	—	—
Uttag vid dödsfall	-275	-228	—	—
Uttag vid livsfall	-246	-274	—	—
Värdeförändringar värdepapper				
Orealiserad värdeförändring	3 225	-2 141	—	—
Realiserad vinst	1 260	1 539	—	—
Realiserad förlust	-265	-220	—	—
Kostnadsuttag	-326	-389	—	—
Utgående balans	22 923	23 778	—	—
Totalt utgående balans inkl. avvecklad verksamhet	24 284	24 948	1 361	1 170
Varav avvecklad verksamhet	—	—		
Totalt utgående balans exkl. avvecklad verksamhet	24 284	24 948		

För moderbolaget kan allt, men kommer inte att, förfalla inom 12 månader.
För koncernen förfaller 5 728 MSEK inom 12 månader.

¹⁾ Den ianspråktaga villkorade återbäringen får bara användas för att betala nya premier i Skandia enligt regler i försäkringsavtalet. Beloppet förs således direkt till premieinkomst. Marknadsförändringar påverkar inte den villkorade återbäringen direkt. Påverkan är indirekt genom bolagets fördelning av överskott via återbäringsrörelsen.

43 Fondförsäkringsåtaganden

	Koncernen	
	2019	2018
Ingående balans	161 331	170 398
Insättningar	7 487	14 675
Förtida uttag	-46 579	-14 294
Uttag vid förfall	-2 643	-2 444
Uttag vid dödsfall	-250	-208
Förändringar i fondvärden		
Orealiserad värdeförändring	17 460	-12 710
Realiserad vinst	10 081	5 995
Realiserad förlust	-247	-394
Kostnadsuttag	-1 068	-815
Valutaomräkningseffekt	1 658	1 128
Totalt utgående balans inkl. avvecklad verksamhet	147 230	161 331
Varav avvecklad verksamhet	—	37 592
Totalt utgående balans exkl. avvecklad verksamhet	147 230	123 739

För koncernen förfaller 11 969 MSEK inom 12 månader.

44 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser

Pensionskostnader	2019	2018
Kostnad avseende tjänstgöring under innevarande period	56	57
Räntekostnad	100	109
Beräknad ränta på förvaltningstillgångar	-1	-1
Pensionskostnader förmånsbestämda planer	155	165
Pensionskostnader avgiftsbestämda planer	250	289
Särskild löneskatt	35	72
Totala pensionskostnader	440	526
Varav avvecklad verksamhet	—	41

Avstämning av förmånsbestämda pensionsplaner i balansräkningen

Nuvärdet av helt eller delvis fonderade förmånsbestämda förpliktelser	0	0
Förvaltningstillgångarnas verkliga värde ¹⁾	-64	-58

Förpliktelsens nuvärde minus förvaltningstillgångar

Nuvärdet av helt ofonderade förmånsbestämda förpliktelser	5 172	4 838
Särskild löneskatt	-44	-89
Pensionsavsättning	5 064	4 691
Avsättning redovisad som skulder i bankverksamhet	-11	-12

Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser redovisad i balansräkningen

	5 053	4 679
--	--------------	--------------

Specifikation av förändring i redovisad förmånsbestämd nettopensionsskuld inklusive särskild löneskatt

Ingående balans	4 691	4 405
Nettokostnad redovisad i resultaträkningen	155	165
Utbetalda pensionsersättningar från förvaltningstillgångar	-219	-223
Förtida pension	-6	-10
Omvärdering via Övrigt totalresultat	398	296
Förändring särskild löneskatt ²⁾	45	58
Utgående balans nettopensionsskuld	5 064	4 691
Nettopensionsskuld redovisad som skulder i bankverksamhet	-11	-12
Utgående balans nettopensionsskuld redovisad som avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	5 053	4 679

Nuvärdet av förmånsbestämda förpliktelser

Ingående balans	4 838	4 610
Kostnad avseende tjänstgöring under innevarande period	56	57
Räntekostnader	100	109
Utbetalda pensionsersättningar från förvaltningstillgångar	-219	-223
Förtida pension	-6	-10
Omvärdering av pensionsförpliktelse	403	295
Utgående balans förmånsbestämda förpliktelser	5 172	4 838

Förvaltningstillgångar ¹⁾	2019	2018
Ingående balans	58	58
Beräknad ränta på förvaltningstillgångar	1	1
Avkastning på förvaltningstillgångar exklusive belopp som ingår i räntekostnader/(intäkter)	5	-1
Utgående balans	64	58

Poster redovisade i Övrigt totalresultat

Omvärderingar av nettopensionsförpliktelsen		
Varav effekter av förändrade finansiella antaganden	410	274
Varav effekter av erfarenhetsbaserade justeringar	-8	21
Avkastning på förvaltningstillgångar exklusive belopp som ingår i räntekostnader/(intäkter)	-4	1
Särskild löneskatt	96	72
Totalt poster redovisade i Övrigt totalresultat	494	368

Förvaltningstillgångar, fördelning

Räntebärande värdepapper	26	26
Aktier och liknande finansiella instrument	36	30
Övrigt	2	2
Totala förvaltningstillgångar¹⁾	64	58
Varav 62 MSEK är marknadsnoterat.		

Viktigaste aktuariella antagandena ³⁾	2019	2018
Diskonteringsränta	1,47%	2,12%
Inflation	1,65%	1,80%
Förväntad livslängd 65-årig man ⁴⁾	23,3 år	23,1 år
Förväntad livslängd 65-årig kvinna ⁴⁾	25,7 år	25,6 år

Vägd genomsnittlig löptid för pensionsförpliktelsen är 16,7 år.

Genomsnittlig återstående tjänstgöringstid är 9,1 år.

Av total pensionsförpliktelse hänförs 83 procent till inaktiva, det vill säga avser redan intjänade förmåner för tidigare anställda och pensionärer.

Premieinbetalningarna till de förmånsbestämda pensionsplanerna uppgick för 2019 till 70 MSEK och förväntas för 2020 öka med cirka 9 procent.

¹⁾ Avser förvaltningstillgångar som tryggas utanför Skandiakoncernen.

²⁾ Särskild löneskatt har beräknats på nettopensionsförpliktelsen med hänsyn tagen till totala förvaltningstillgångar inklusive de som tryggas inom Skandiakoncernen.

³⁾ Antaganden är angivna som sammanvägda medelvärden för respektive pensionsplan.

⁴⁾ Vägt genomsnitt.

Fortsättning not 44 Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser

Avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner

Skandia tryggar sina pensionsåtaganden i två typer av pensionsplaner, avgiftsbestämda och förmånsbestämda. Avgiftsbestämda pensionsplaner innebär att bolagets pensionskostnad utgörs av en procentuell andel av den anställdes lön i varje redovisningsperiod som den anställda utfört tjänster åt företaget. Redovisningen av avgiftsbestämda planer innebär att premien kostnadsförs i takt med att förmånen intjänas. Förmånsbestämda pensionsplaner innebär att den anställda garanteras en viss pension efter avslutad anställning. Pensionen baseras på slutlönen, varför Skandia har en förpliktelse mot nuvarande och tidigare anställda som skall redovisas i balansräkningen.

Redovisning av pensionsförpliktelse och pensionskostnad

I moderbolaget och respektive dotterbolag redovisas kostnaden för avgifts- och förmånsbestämda pensionsplaner som driftskostnader när premierna betalas; detta i enlighet med undantagsregeln i RFR 2 (Rådet för finansiell rapportering). I koncernredovisningen redovisas däremot de förmånsbestämda pensionsplanerna utifrån en beräkning som visar den slutförpliktelse företaget anses ha mot de anställda när de går i pension. Företagets utestående förpliktelse samt kostnad för förmånsbestämda pensionsplaner beräknas årligen med hjälp av aktuariella metoder grundade på företagets långsiktiga antaganden om bland annat diskonteringsränta, löneökningstakt, anställningstid samt inflation. Den utestående pensionsförpliktelsen och pensionskostnaden fastställs enligt den så kallade Projected Unit Credit Method. Denna metod innebär i korthet en linjär kostnadsfördelning mellan tiden från det att man börjar tjäna in sin pension tills pensionsåldern uppnås.

Förmånsbestämda pensionsplaner finns endast i Sverige. Dessa tryggs i moderbolaget, vilket innebär att de beräknas och redovisas tillsammans med moderbolagets totala förvaldade kapital och försäkringstekniska avsättningar. För dessa pensionsplaner har Skandia inga förvaltningstillgångar som är direkt avskiljbara varför den i balansräkningen redovisade pensionsskulden för dessa planer motsvarar pensionsåtagandet brutto. Det finns även ett litet pensionsåtagande med tryggande utanför Skandia, denna redovisas netto efter avdrag för förvaltningstillgångar. De aktuariella antagandena fastställs årligen i anslutning till balansdagen. Diskonteringsräntan baseras på bostadsobligationsräntan. Övriga finansiella antaganden är baserade på Skandias långsiktiga förväntningar.

De viktigaste antagandena som fastställdes för årsberäkningen framgår av ovanstående tabell. En sänkning av diskonteringsräntan med 0,5 procentenheter skulle medföra en ökning av pensionsskulden med 8,8 procent eller 454 MSEK. En minskning av dödssannolikheten med 20 procent medför en ökning av pensionsskulden med 302 MSEK (5,8 procent) och en ökning av inflationen med 0,25 procentenheter medför en ökning av pensionsskulden med 173 MSEK (3,3 procent).

Aktuariella vinster och förluster till följd av erfarenhetsbaserade justeringar och förändringar i aktuariella antaganden redovisas i Övrigt totalresultat under den period då de uppstår. I koncernens resultaträkning utgörs kostnaden för förmånsbestämda pensionsplaner av summan av kostnader avseende tjänstgöring under innevarande och tidigare period, räntekostnader och beräknad ränta på förvaltningstillgångar. Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period och tidigare perioder samt särskild löneskatt redovisas som en driftskostnad. Nettoräntekostnaden redovisas som kapitalavkastning i det icke-tekniska resultatet.

Pensionsplanerna

Pensionsplanerna i Skandia utgörs främst av pensionsförmåner som framgår av kollektivavtal om tjänstepension (FTP-planen) samt i viss grad av tillkommande pensionsförmåner för högre befattningshavare. Pensionsplanerna omfattar i huvudsak ålderspension, sjukpension och familjepension. För medarbetare i Litauen saknas tjänstepension motsvarande den svenska modellen, istället finns allmän statlig pension plus en modell där arbetstagaren i en särskild ordning kan välja att öka den egna ålderspensionsavsättningen. Modellen innebär att medarbetaren gör en form av löneavstående vilket uppmuntras finansiellt genom att det allmänna systemet bidrar med extra ålderspensionsavsättning.

Pensionsplanerna för de anställda i Skandia tryggs genom betalning av försäkringspremier till främst moderbolaget. Pensionsförpliktelserna inkluderar till viss del även ett säkerställande genom företagsägda kapitalförsäkringar. Förpliktelserna inkluderar dessutom en skuld avseende rätt till förtida pension för vissa anställda. Enligt gällande kollektivavtal omfattas denna medarbetargrupp av möjligheten till förtida pension vid 62 års ålder jämfört med 65 år för övriga anställda.

45 Övriga avsättningar

	Koncernen	
	2019	2018
Uppskjutna lagfartskostnader	111	114
Övriga avsättningar	6	6
	117	120
Ingående balans	120	152
Nya avsättningar	—	—
lanspråktaga avsättningar	-3	0
Återförda avsättningar från tidigare år	—	-28
Övrig förändring	—	-4
Utgående balans		
inkl. avvecklad verksamhet	117	120
Varav avvecklad verksamhet	—	—
Utgående balans		
exkl. avvecklad verksamhet	117	120

Av avsättningarna kommer för koncernen — (—) MSEK att avvecklas inom 12 månader.

46 Skulder i bankverksamhet

Skulder	2019	2018
Skulder till kreditinstitut	104	130
In- och upplåning från allmänheten ¹⁾	40 665	40 941
Emitterade värdepapper ²⁾	35 242	25 902
Övriga skulder	494	443
Efterställda skulder ³⁾	1 000	900
Totalt skulder	77 505	68 316
Avgår koncerninterna poster	-3 983	-4 792
Totalt skulder i Bankverksamheten	73 522	63 524

¹⁾ Inlåning och upplåning från allmänheten

<i>Inlåningen fördelad efter återstående löptid, bokfört värde</i>		
Betalbara vid anfordran	40 483	40 713
Högst 3 månader	4	15
Längre än 3 månader men högst 1 år	7	21
Längre än 1 år men högst 5 år	171	192
Längre än 5 år	—	—
Totalt	40 665	40 941

²⁾ Emitterade värdepapper

Certifikat	—	400
Obligationslån	5 627	5 817
Postväxlar	18	21
Säkerställda obligationslån	29 597	19 664
Totalt	35 242	25 902

³⁾ Efterställda skulder

Nedskrivningsbar skuld ¹⁾	500	—
Tidsbundna förlagslån	500	—
Evigt förlagslån	—	900
Totalt	1 000	900

De efterställda skulderna är lämnade av Skandias livbolag.

¹⁾ Minimum Requirement for own funds and Eligible Liabilities (MREL).

	2019	2018
Nedskrivningsbar skuld		
Nominellt belopp	500	—
Räntevillkor	3 mån Stibor +0,85%	—
Förfallodag	2024-12-30	—
Förlagslån		
Nominellt belopp	500	900
Räntevillkor	3 mån Stibor +2,25%	3 mån Stibor +1,25%
Förfallodag	2029-12-30	Evigt

47 Skulder avseende direkt försäkring

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Försäkringstagare	2 457	2 879	2 043	1 971
Försäkringsförmedlare	28	18	—	—
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	2 485	2 897	2 043	1 971
Varav avvecklad verksamhet	—	511	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	2 485	2 386	—	—

48 Övriga skulder

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Ej likvidreglerade köp av placeringstillgångar	728	15	728	12
Skulder till koncernföretag	—	—	4 348	3 754
Leverantörsskulder	335	469	78	89
Erhållen kontantsäkerhet	869	89	869	88
Leasingskuld ¹⁾	1 196	—	—	—
Övriga skulder	964	1 254	561	473
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	4 092	1 827	6 584	4 416
Varav avvecklad verksamhet	—	182	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	4 092	1 645	—	—

¹⁾ För mer information, se not 54 Leasing.

49 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Upplupna räntekostnader	112	86	112	86
Upplupna löner och sociala avgifter	284	290	244	248
Upplupna hyreskostnader	2	—	—	—
Övriga upplupna kostnader	323	338	61	108
Upplupen kostnad till fondvärdet	23	22	—	—
Förutbetalda intäkter	455	419	—	—
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	1 199	1 155	417	442
Varav avvecklad verksamhet	—	8	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	1 199	1 147	—	—

50 Ställda och erhållna säkerheter

Panter och därmed jämförliga säkerheter ställda för egna skulder och för såsom avsättningar redovisade förpliktelser

	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
För försäkringstagarnas räkning registerförda tillgångar¹⁾				
Byggnader och mark	36 674	35 492	36 674	35 492
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	253 594	253 891	251 546	224 885
Aktier och andelar	136 300	118 122	136 300	106 371
Övriga lån	3 257	3 672	3 257	3 671
Fondförsäkringstillgångar	147 187	123 705	—	—
Tillgångar för villkorad återbäring	22 923	23 779	—	—
Premiefordringar	101	87	—	—
Kassa och Bank	42	1 555	—	—
Koncernen inkl. avvecklad verksamhet	600 078	560 303	427 777	370 419
Ställd pant för säkerställda obligationer - bolån i Skandiabanken ²⁾	37 932	25 098	—	—
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	638 010	585 401	427 777	370 419
Varav avvecklad verksamhet	—	39 849	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	638 010	545 552		
	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Övriga ställda panter och därmed jämförliga säkerheter				
Värdepapper som säkerhet för derivatavtal	5 126	5 072	5 126	4 511
Värdepapper som säkerhet för återköpstransaktioner	32 365	15 845	32 365	15 845
Obligationer pantsatta hos Riksbanken i Sverige ³⁾	2 677	2 315	—	—
Kontanta medel	396	938	225	801
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	40 564	24 170	37 716	21 157
Varav avvecklad verksamhet	—	561	—	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	40 564	23 609		

¹⁾ I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. Under rörelsens gång har företaget rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som samtliga försäkringsåtaganden är skuldtäckta enligt försäkringsrörelselagen.

²⁾ Ställd pant omfattar bostadskrediter samt eventuella fyllnadssäkerheter i form av andra finansiella instrument. Värdet för respektive säkerhetsmassa ska vid var tid som minst uppgå till utestående obligationsskuld.

³⁾ Säkerheter ställs för intradagslimit och avseende likvid till påföljande dag. Centralbankskontona används för all clearingavveckling mellan bankerna och säkerhet krävs från första kronan av eventuellt uppkommande minus-saldon på respektive konto. Avser bankverksamhet.

Överförda finansiella tillgångar som fortsatt redovisas i balansräkningen

Vid en äkta återköpstransaktion, en försäljning av ett räntebärande värdepapper med avtal om återköp till ett förutbestämt pris, fortsätter tillgången att upptas i balansräkningen då alla risker och rättigheter kvarstår hos Skandia. Likviden upptas som skuld. Dessa tillgångar kan inte användas för skuldtäckning.

	Moderbolaget	
	2019	2018
Räntebärande värdepapper till verkligt värde	32 365	15 845
Redovisat värde tillhörande skuld	-34 604	-16 145
Nettoexponering	-2 239	-300

Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas vidare

Vid omvända återköpsavtal, ett köp av ett räntebärande värdepapper med avtal om återförsäljning till ett förutbestämt pris, redovisas värdepapperet inte i balansräkningen. Likviden redovisas separat under Placeringstillgångar. Enligt standardavtalen för de flesta återköpsavtal har mottagaren av säkerheten ovillkorlig rätt att sälja eller återpantsätta säkerheten förutsatt att likvärdiga värdepapper överförs vid återköpstillfället.

	Moderbolaget	
	2019	2018
Erhållna säkerheter som kan säljas eller pantsättas vidare	33 121	16 033
Varav sålda eller pantsatta på nytt	—	—

51 Eventualförpliktelser och åtaganden

Eventualförpliktelser	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Borgens- och garantiförbindelser	7	7	7	7
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	7	7	7	7
Varav avvecklad verksamhet	—	—		
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	7	7		

Eventualförpliktelser

Skandia är, i förhållande till tredje man, alltså bunden av vissa garanti-åtaganden avseende den skadeförsäkringsverksamhet som under 1999 överläts till If-koncernen. Genom avtal mellan berörda bolag inom å ena sidan If-koncernen och å andra sidan Skandiakoncernen garanterar If-koncernen att Skandiakoncernen skall hållas skadeslös för alla eventuella krav från tredje man med anledning av sådana garantiåtaganden.

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt ("Skandia") har genom avtal den 12 juli 2018, ("Aktieöverlåtelseavtalet") överlåtit samtliga aktier i Skandia A/S, reg. no. 27 19 23 19, Skandia Link Livsförsikring A/S, reg. no. 20 95 22 37, och Skandia Asset Management Fondsmæglerselskab A/S, reg. no. 31 61 38 76 till AP Pension Livsförsäkringsaktieselskab reg. no. 18 53 08 99. Transaktionen fullbordades den 1 Januari 2019. Under Aktieöverlåtelseavtalet har Skandia utfärdat sedvanliga garantier vilka löper under 36 månader från transaktionens fullbord. Garantierna omfattas av en försäkring uttagen av köpare och säljare varvid Skandias utestående nettorisk uppgår till 7 MSEK (se tabell ovan) vilket utgör en eventualförpliktelse. Skandia har även utfärdat skadeslöshetsförbindelser som löper fem år från transaktionens fullbord där Skandias nuvarande bedömning är att ett ekonomiskt utflöde inte är sannolikt. Avtalet innehåller också en för köpare och säljare ömsesidig ersättningsförpliktelse avseende framtida eventuella förändringar vad gäller försäkringstekniska avsättningar för skadeår till och med år 2018. I det fall ersättningsförpliktsen aktualiseras för köpare eller säljare kommer Skandia att redovisa detta som en justering av köpeskilling. Förpliktsen kopplad till de försäkringstekniska avsättningarna gäller som längst till och med år 2023 och vid förändringar uppgående till mer än 5 MDKK per år.

Åtaganden	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Utfästa investeringar inom private equity/fonder ¹⁾	41 299	33 961	41 299	33 961
Outnyttjad del av beviljad räkningskredit i bankverksamhet	1 795	1 806	—	—
Beviljade men ej utbetalade krediter i bankverksamhet	12 668	12 631	—	—
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	55 762	48 398	41 299	33 961
Varav avvecklad verksamhet	—	—		
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	55 762	48 398		

¹⁾ Vid en investering i private equity/fonder görs en avtalsmässig utfästelse att investera ett visst kapital. Kapitalet betalas ut vid anmodan i takt med att nya investeringar görs.

52 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Koncernen 2019	Verkligt värde via resultaträkningen			Upplupet anskaff- ningsvärde	Verkligt värde via Övrigt total- resultat	Redovisat värde	Verkligt värde
	Som bestämts tillhöra kategorin	Obligatorisk	Säkrings- redovisning				
Finansiella tillgångar							
Aktier och andelar	—	175 653	—	—	—	175 653	175 653
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	2 041	249 689	—	—	—	251 730	251 730
Lån	—	3 257	—	—	—	3 257	3 257
Derivat	—	1 716	—	—	—	1 716	1 716
Återköpstransaktioner	—	33 404	—	—	—	33 404	33 404
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisk	—	170 110	—	—	—	170 110	170 110
Tillgångar i bankverksamhet ²⁾	—	—	27	69 031	8 619	77 677	77 694
Fordringar ¹⁾	—	—	—	2 178	—	2 178	2 178
Andra tillgångar ¹⁾	—	—	—	10 865	—	10 865	10 865
Upplupna ränte- och hyresintäkter ¹⁾	—	—	—	1 150	—	1 150	1 150
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter ¹⁾	—	—	—	355	—	355	355
Summa finansiella tillgångar inkl. avvecklad verksamhet	2 041	633 829	27	83 579	8 619	728 095	728 112
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—	—	—	—
Summa finansiella tillgångar exkl. avvecklad verksamhet	2 041	633 829	27	83 579	8 619	728 095	728 112
Finansiella skulder							
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagarna bär risk	170 153	—	—	—	—	170 153	170 153
Skulder i bankverksamhet ³⁾	—	1	19	73 373	—	73 393	73 519
Derivat	—	1 312	—	—	—	1 312	1 312
Återköpstransaktioner	—	34 604	—	—	—	34 604	34 604
Övriga skulder ¹⁾	—	—	—	6 550	—	6 550	6 550
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter ¹⁾	—	—	—	670	—	670	670
Summa finansiella skulder inkl. avvecklad verksamhet	170 153	35 917	19	80 593	—	286 682	286 808
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—	—	—	—
Summa finansiella skulder exkl. avvecklad verksamhet	170 153	35 917	19	80 593	—	286 682	286 808

¹⁾ Dessa balansposter har kort löptid och som en approximation för upplupet anskaffningsvärde används nominellt belopp vilket också anses motsvara verkligt värde.

²⁾ Det verkliga värdet för fastförräntad utlåning avser lån med bindningstider mellan 1-5 år vilka bokförs till upplupet anskaffningsvärde. Som marknadsränta används Skandiabankens nytulningsränta för motsvarande bindningstider vid diskontering av framtida ränteintäkter. Värderingen klassificeras i nivå 3.

³⁾ Det verkliga värdet på emitterade värdepapper till fast ränta vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde fastställs med hjälp av noterade priser. Värderingen klassificeras i nivå 2.

Fortsättning not 52 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Koncernen 2018	Verkligt värde via resultaträkningen		Säkrings- redovisning	Upplupet anskaff- ningsvärde	Verkligt värde via Övrigt total- resultat	Redovisat värde	Verkligt värde
	Som bestämts tillhöra kategorin	Obligatorisk					
Finansiella tillgångar							
Aktier och andelar	—	143 072	—	—	—	143 072	143 072
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	4 560	221 391	—	—	—	225 951	225 951
Lån	—	3 659	—	—	—	3 659	3 659
Derivat	—	774	—	—	—	774	774
Återköpstransaktioner	—	16 146	—	—	—	16 146	16 146
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisk	—	184 464	—	—	—	184 464	184 464
Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar	—	293	—	—	—	293	293
Tillgångar i bankverksamhet ²⁾	—	1	21	57 405	9 722	67 149	67 171
Fordringar ¹⁾	—	—	—	1 707	—	1 707	1 707
Andra tillgångar ¹⁾	—	—	—	10 297	—	10 297	10 297
Upplupna ränte- och hyresintäkter ¹⁾	—	—	—	1 752	—	1 752	1 752
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter ¹⁾	—	—	—	101	—	101	101
Summa finansiella tillgångar inkl. avvecklad verksamhet	4 560	569 800	21	71 262	9 722	655 365	655 387
Varav avvecklad verksamhet	2 141	37 310	—	888	—	40 339	40 339
Summa finansiella tillgångar exkl. avvecklad verksamhet	2 419	532 490	21	70 374	9 722	615 026	615 048
Finansiella skulder							
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagarna bär risk	185 109	—	—	—	—	185 109	185 109
Skulder i bankverksamhet ³⁾	—	1	17	63 378	—	63 396	63 438
Derivat	—	1 402	—	—	—	1 402	1 402
Återköpstransaktioner	—	16 145	—	—	—	16 145	16 145
Övriga skulder ¹⁾	—	—	—	4 553	—	4 553	4 553
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter ¹⁾	—	—	—	525	—	525	525
Summa finansiella skulder inkl. avvecklad verksamhet	185 109	17 548	17	68 456	—	271 130	271 172
Varav avvecklad verksamhet	37 598	-3	—	698	—	38 293	38 293
Summa finansiella skulder exkl. avvecklad verksamhet	147 511	17 551	17	67 758	—	232 837	232 879

¹⁾ Dessa balansposter har kort löptid och som en approximation för upplupet anskaffningsvärde används nominellt belopp vilket också anses motsvara verkligt värde.

²⁾ Det verkliga värdet för fastförräntad utlåning avser lån med bindningstider mellan 1-5 år vilka bokförs till upplupet anskaffningsvärde. Som marknadsränta används Skandiabankens nytulningsränta för motsvarande bindningstider vid diskontering av framtida ränteintäkter. Värderingen klassificeras i nivå 3.

³⁾ Det verkliga värdet på emitterade värdepapper till fast ränta vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde fastställs med hjälp av noterade priser. Värderingen klassificeras i nivå 2.

Fortsättning not 52 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Moderbolaget 2019	Verkligt värde via resultat- räkningen		Redovisat värde	Verkligt värde
	Obligatoriskt	Upplupet an- skaffningsvärde		
Finansiella tillgångar				
Lån till koncernföretag	—	17 125	17 125	17 125
Aktier och andelar	175 650	—	175 650	175 650
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	249 642	—	249 642	249 642
Lån	3 257	—	3 257	3 257
Återköpstransaktioner	33 404	—	33 404	33 404
Derivat	1 715	—	1 715	1 715
Fordringar ¹⁾	—	1 524	1 524	1 524
Andra tillgångar ¹⁾	—	10 420	10 420	10 420
Upplupna ränte- och hyresintäkter ¹⁾	—	1 143	1 143	1 143
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter ¹⁾	—	3	3	3
Summa finansiella tillgångar	463 668	30 215	493 883	493 883
Finansiella skulder				
Derivat	1 312	—	1 312	1 312
Återköpstransaktioner	34 604	—	34 604	34 604
Övriga skulder ¹⁾	—	8 634	8 634	8 634
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter ¹⁾	—	417	417	417
Summa finansiella skulder	35 916	9 051	44 967	44 967

¹⁾ Dessa balansposter har kort löptid och som en approximation för upplupet anskaffningsvärde används nominellt belopp vilket också anses motsvara verkligt värde.

Fortsättning not 52 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Moderbolaget 2018	Verkligt värde via resultat- räkningen		Upplupet an- skaffningsvärde	Redovisat värde	Verkligt värde
	Obligatoriskt				
Finansiella tillgångar					
Lån till koncernföretag	—	17 120	17 120	17 120	17 120
Aktier och andelar	143 042	—	143 042	143 042	143 042
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	221 344	—	221 344	221 344	221 344
Lån	3 659	—	3 659	3 659	3 659
Återköpstransaktioner	16 146	—	16 146	16 146	16 146
Derivat	766	—	766	766	766
Fordringar ¹⁾	—	1 230	1 230	1 230	1 230
Andra tillgångar ¹⁾	—	8 666	8 666	8 666	8 666
Upplupna ränte- och hyresintäkter ¹⁾	—	1 660	1 660	1 660	1 660
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter ¹⁾	—	4	4	4	4
Summa finansiella tillgångar	384 957	28 680	413 637	413 637	413 637
Finansiella skulder					
Derivat	1 399	—	1 399	1 399	1 399
Återköpstransaktioner	16 145	—	16 145	16 145	16 145
Övriga skulder ¹⁾	—	6 393	6 393	6 393	6 393
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter ¹⁾	—	442	442	442	442
Summa finansiella skulder	17 544	6 835	24 379	24 379	24 379

¹⁾ Dessa balansposter har kort löptid och som en approximation för upplupet anskaffningsvärde används nominellt belopp vilket också anses motsvara verkligt värde.

Fortsättning not 52 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Bestämning av verkligt värde genom publicerade prisnoteringar eller värderingstekniker

	Koncernen 2019			Koncernen 2018		
	Instrument med publicerade prisnoteringar på en aktiv marknad	Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata	Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata	Instrument med publicerade prisnoteringar på en aktiv marknad	Värderingstekniker baserade på observerbara marknadsdata	Värderingstekniker baserade på icke observerbara marknadsdata
Tillgång värderad till verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Aktier och andelar	107 549	2 315	65 789	80 513	2 164	60 395
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	226 809	24 921	—	203 870	22 081	—
Lån	—	—	3 257	—	—	3 659
Derivat	19	1 697	—	—	774	—
Återköpstransaktioner	—	33 404	—	—	16 146	—
Placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagarna bär placeringsrisk	166 227	3 883	—	169 619	14 845	—
Tillgångar i bankverksamhet	5 291	3 391	—	5 781	3 960	—
Förvaltningsfastigheter	—	—	59 455	—	—	57 581
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	505 895	69 611	128 501	459 783	59 970	121 635
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	29 773	9 384	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	505 895	69 611	128 501	430 010	50 586	121 635
Skuld värderad till verkligt värde						
Återköpstransaktioner	—	34 604	—	—	16 145	—
Försäkringstekniska avsättningar för livförsäkringar för vilka försäkringstagarna bär risk	—	170 153	—	—	185 109	—
Derivat	102	1 211	—	—	1 401	—
Skulder i bankverksamhet	1	19	—	—	—	—
Totalt inkl. avvecklad verksamhet	103	205 987	—	—	202 655	—
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—	37 595	—
Totalt exkl. avvecklad verksamhet	103	205 987	—	—	165 060	—

Överföringar mellan nivåer i hierarkin kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna har ändrats. Det kan till exempel vara bättre eller sämre likviditet eller att ett instrument slutar eller börjar noteras. Under året har värdepapper motsvarande 433 (7 936) MSEK flyttat från nivå 1 till nivå 2 och 25 (1 126) MSEK flyttat från nivå 2 till nivå 1. Det flyttade värdet avser marknadsvärdet vid periodens utgång.

Fortsättning not 52 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Särskilda upplysningar för de finansiella instrumenten i nivå 3

Tillgångar	Koncernen 2019				Koncernen 2018			
	Förvaltnings- fastigheter	Aktier och andelar	Lån	Totalt	Förvaltnings- fastigheter	Aktier och andelar	Lån	Totalt
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen								
Ingående balans	57 581	60 395	3 659	121 635	55 943	53 118	3 175	112 236
Köp	49	12 800	900	13 749	247	12 684	1 245	14 176
Investering i befintliga fastigheter	1 396	—	—	1 396	1 426	—	—	1 426
Försäljningar	-3 650	-16 906	-1 454	-22 010	-3 112	-16 843	-776	-20 731
Valutaomräkningseffekt i resultaträkningen	—	2 446	98	2 544	13	2 860	65	2 938
Realiserad vinst/förlust i resultaträkningen	487	4 172	9	4 668	148	7 177	5	7 330
Orealiserad vinst/förlust i resultaträkningen	3 592	2 882	45	6 519	2 916	1 399	-55	4 260
Utgående balans								
inkl. avvecklad verksamhet	59 455	65 789	3 257	128 501	57 581	60 395	3 659	121 635
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—	—	—	—	—
Utgående balans								
exkl. avvecklad verksamhet	59 455	65 789	3 257	128 501	57 581	60 395	3 659	121 635
Den del av vinst/förlust som avser tillgångar innehavda på balansdagen	3 592	4 753	6	8 351	2 916	6 323	2	9 241

Effekten i resultaträkningen redovisas som Kapitalavkastning, intäkter respektive kostnader samt Orealiserade vinster respektive förluster på placerings-tillgångar i det tekniska resultatet.

Fortsättning not 52 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Bestämning av verkligt värde genom publicerade prisnoteringar eller värderingstekniker

	Moderbolaget 2019			Moderbolaget 2018		
	Instrument med publicerade prisnoteringar på en aktiv marknad	Värderings-tekniker baserade på observerbara marknadsdata	Värderingstek-niker base-rade på icke observerbara marknadsdata	Instrument med publicerade prisnoteringar på en aktiv marknad	Värderings-tekniker baserade på observerbara marknadsdata	Värderingstek-niker base-rade på icke observerbara marknadsdata
Tillgång värderad till verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3
Aktier och andelar	107 548	2 315	65 787	80 501	2 146	60 395
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	226 051	23 591	—	200 933	20 411	—
Lån	—	—	3 257	—	—	3 659
Återköpstransaktioner	—	33 404	—	—	16 146	—
Derivat	19	1 696	—	—	766	—
Totalt	333 618	61 006	69 044	281 434	39 469	64 054
Skuld värderad till verkligt värde						
Återköpstransaktioner	—	34 604	—	—	16 145	—
Derivat	102	1 210	—	—	1 399	—
Totalt	102	35 814	—	—	17 544	—

Överföringar mellan nivåer i hierarkin kan ske när det finns indikationer på att marknadsförutsättningarna har ändrats. Det kan till exempel vara bättre eller sämre likviditet eller att ett instrument slutar eller börjar noteras. Under året har 433 (7 893) MSEK flyttats från nivå 1 till nivå 2 och 25 (53) MSEK från nivå 2 till nivå 1. Det flyttade värdet avser marknadsvärdet vid periodens utgång.

Fortsättning not 52 Kategorier av finansiella tillgångar och skulder och deras verkliga värden

Särskilda upplysningar för de finansiella instrumenten i nivå 3

Tillgångar	Moderbolaget 2019			Moderbolaget 2018		
	Aktier och andelar	Lån	Totalt	Aktier och andelar	Lån	Totalt
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultaträkningen						
Ingående balans	60 395	3 659	64 054	53 117	3 175	56 292
Köp	12 800	900	13 700	12 684	1 245	13 929
Försäljningar	-16 906	-1 454	-18 360	-16 843	-776	-17 619
Valutaomräkningseffekt	2 446	98	2 544	2 860	65	2 925
Realiserad vinst/förlust i resultaträkningen	4 172	9	4 181	7 177	5	7 182
Orealiserad vinst/förlust i resultaträkningen	2 880	45	2 925	1 400	-55	1 345
Utgående balans	65 787	3 257	69 044	60 395	3 659	64 054
Den del av vinst/förlust som avser tillgångar innehavda på balansdagen						
	4 753	6	4 759	6 323	2	6 325

Effekten i resultaträkningen redovisas som Kapitalavkastning, intäkter respektive kostnader samt Orealiserade vinster respektive förluster på placeringstillgångar i det tekniska resultatet.

Samtliga finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde klassificeras i en värderingshierarki som speglar hur observerbara priser eller annan input är i de värderingstekniker som använts. I nivå 1 används noterade priser som är lättillgängliga hos flera prisställare och representerar verkliga och frekventa transaktioner. Här återfinns statspapper och andra räntebärande papper samt noterade aktier som handlas på en aktiv marknad. Här återfinns också fondandelar kopplade till fondförsäkringskontrakten. I nivå 2 redovisas till absolut övervägande del innehav som värderas med noterade priser men där marknaden bedöms vara mindre aktiv. Här redovisas också de skulder till försäkringstagarna som uppstår i fondförsäkringsverksamheten. I övrigt återfinns här icke börshandlade ränte-, aktie- och valutaderivat. För dessa derivat fastställs verkligt värde dagligen i enlighet med marknadspraxis genom en nuvärdesberäkning av respektive derivats framtida kassaflöden baserat på marknadsnoteringar avseende räntesatser, kreditspreadar och valutakurser. I nivå 3 används i hög utsträckning värderingstekniker som bygger på parametrar som inte är direkt observerbara på en marknad. Här återfinns framförallt så kallade private equityfonder, infrastrukturfonder, kreditfonder och förvaltningsfastigheter. En väsentlig andel av fondernas värdering i nivå 3 görs av externa förvaltare/oberoende värderingsinstitut. Värdet fastställs utifrån värdeutvecklingen i de underliggande tillgångarna. Beräkningarna görs i enlighet med IPEV (International Private Equity and Venture Capital Valuation) eller US GAAP ASC 820 som är motsvarigheten på den amerikanska marknaden. Se vidare not 1, Redovisningsprinciper, Onoterade aktier. För dessa innehav saknas tillgång till de icke observerbara indata som är betydande för värderingen, eftersom värderingen utförs av extern part, varför ingen känslighetsanalys presenteras.

För fastigheter görs värderingen av utomstående värderingsföretag. De har i sina värdebedömningar utgått från två olika värderingsmetoder dels en ettårig nettokapitaliseringsmetod och dels en kassaflödesmetod. De olika metoderna bör komma till likartat resultat eftersom båda bygger på ortsprisanalyser. I de fall metoderna leder till olika resultat gäller kassaflödesmetoden, se vidare not 23, Förvaltningsfastigheter. För förvaltningsfastigheterna innebär en förändring av hyresintäkterna med +/- 1 procent att värdet ändras med + 722 / - 736 MSEK. En förändring av direktavkastningskravet med +/- 1 procentenhet påverkar värderingen med - 11 590 / + 19 499 MSEK.

De marknadsnoteringar som används vid värdering i nivå 1 och 2 är genomsnittliga köp- eller säljkurser vid dagens slut hämtade från externa källor. Som en del av värderingsprocessen sker en validering av använda priser. Skulle marknaden förändras kraftigt, som helhet eller för vissa tillgångar eller emittenter görs ytterligare genomgångar för att säkerställa en korrekt värdering.

53 Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal

Koncernen	Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal					Tillgångar- och skulder som inte lyder under nettningsavtal	Totalt i balans- räkningen
		Kvittade	Nettobelopp i balans- räkningen	Relaterade avtal			
				Ramavtal om nettning	Säkerheter erhållna/ ställda		
MSEK	Bruttobelopp					Nettobelopp	
2019							
Derivat i bankverksamhet	62	—	62	-18	-44	0	62
Derivat	1 769	-53	1 716	-1 142	-842	-268	1 716
Återköpstransaktioner	33 404	—	33 404	-33 403	-27	-26	33 404
Tillgångar inkl. avvecklad verksamhet	35 235	-53	35 182	-34 563	-913	-294	35 182
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—	—	—	—
Tillgångar exkl. avvecklad verksamhet	35 235	-53	35 182	-34 563	-913	-294	35 182
Derivat i bankverksamhet	19	—	19	-18	—	1	19
Derivat	1 365	-53	1 312	-1 142	-113	57	1 312
Återköpstransaktioner	34 604	—	34 604	-33 403	-112	1 089	34 604
Skulder inkl. avvecklad verksamhet	35 988	-53	35 935	-34 563	-225	1 147	35 935
Varav avvecklad verksamhet	—	—	—	—	—	—	—
Skulder exkl. avvecklad verksamhet	35 988	-53	35 935	-34 563	-225	1 147	35 935
2018							
Derivat i bankverksamhet	17	—	17	-16	-2	-1	17
Derivat	774	—	774	-570	-53	151	774
Återköpstransaktioner	16 146	—	16 146	-16 145	-36	-35	16 146
Tillgångar inkl. avvecklad verksamhet	16 937	—	16 937	-16 731	-91	115	16 937
Varav avvecklad verksamhet	7	—	7	—	—	7	7
Tillgångar exkl. avvecklad verksamhet	16 930	—	16 930	-16 731	-91	108	16 930
Derivat i bankverksamhet	17	—	17	-16	—	1	17
Derivat	1 302	—	1 302	-570	-801	-70	1 402
Återköpstransaktioner	16 145	—	16 145	-16 145	—	0	16 145
Skulder inkl. avvecklad verksamhet	17 464	—	17 464	-16 731	-801	-69	17 564
Varav avvecklad verksamhet	3	—	3	—	—	3	3
Skulder exkl. avvecklad verksamhet	17 461	—	17 461	-16 731	-801	-72	17 561

Fortsättning not 53 Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal

Moderbolaget	Finansiella tillgångar och skulder som kvittas eller lyder under nettningsavtal						Tillgångar- och skulder som inte lyder under nettningsavtal	Totalt i balans- räkningen	
	MSEK	Bruttobelopp	Kvittade	Nettobelopp i balans- räkningen	Relaterade avtal				Nettobelopp
					Ramavtal om nettning	Säkerheter erhållna/ ställda			
2019									
Derivat	1 768	-53	1 715	-1 142	-842	-269	—	1 715	
Återköpstransaktioner	33 404	—	33 404	-33 403	-27	-26	—	33 404	
Tillgångar	35 172	-53	35 119	-34 545	-869	-295	—	35 119	
Derivat	1 365	-53	1 312	-1 142	-113	57	—	1 312	
Återköpstransaktioner	34 604	—	34 604	-33 403	-112	1 089	—	34 604	
Skulder	35 969	-53	35 916	-34 545	-225	1 146	—	35 916	
2018									
Derivat	765	—	765	-570	-53	142	1	766	
Återköpstransaktioner	16 146	—	16 146	-16 145	-36	-35	—	16 146	
Tillgångar	16 911	—	16 911	-16 715	-89	107	1	16 912	
Derivat	1 299	—	1 299	-570	-801	-72	100	1 399	
Återköpstransaktioner	16 145	—	16 145	-16 145	—	0	—	16 145	
Skulder	17 444	—	17 444	-16 715	-801	-72	100	17 544	

Finansiella tillgångar och skulder nettoredovisas i balansräkningen när Skandia har en legal rätt att kvitta transaktioner, både under normala affärsförhållanden och i händelse av insolvens, och det finns en avsikt att erlägga likvid netto eller realisera tillgången och erlägga likvid för skulden samtidigt. Detta förhållande gäller för de derivatavtal som Skandia clearar hos London Clearing House via SEB. Skandia har rättsligt bindande ramavtal om nettning, till exempel så kallade ISDA-avtal eller GMRA-avtal med samtliga motparter. Dessa avtal träder i laga kraft i händelse av insolvens eller vid betalningsinställelse och ger parterna rätt att kvitta fordringar mot skulder. Skandia har också så kallade CSA-avtal med samtliga motparter vilka reglerar daglig utväxling av säkerheter under kontraktets löptid.

Övriga upplysningar

54 Leasing

Skandia i egenskap av leasetagare

I egenskap av leasetagare har koncernen ingått ett antal leasingavtal som huvudsakligen utgörs av lokalhyror. I Skandia tillämpas en företagsspecifik väsentlighetsaspekt som har inneburit att endast leasingavtalet för huvudkontoret har aktiverats och redovisats i koncernens balansräkning. Övriga leasingavtal redovisas som en kostnad linjärt över leasingperioden i koncernens resultaträkning. Leasingperioden för huvudkontoret har beräknats till totalt 14 år inklusive en option för förlängning. Leasingavgifterna för samtliga lokalhyror justeras med konsumentprisindex och har en leasingperiod som varierar från några månader för parkeringsplatser upp till flera år för de större kontorsarbetsplatserna och där möjlighet till förlängning finns.

Koncernen	2019
Aktiverat leasingavtal:	
Nyttjanderättstillgång	1 185
Leasingskuld	1 196
Avskrivningskostnad	91
Räntekostnad	22
Kostnad ej aktiverade leasingavtal	81
Kassautflöde totalt aktiverade och ej aktiverade leasingavtal	184
Diskonteringsränta	1,91%

Kostnader avseende leasingavtal som har tecknats under 2019 men som gäller från och med 2020 uppgår till 5 MSEK per år och avser leasingavtal för mobiltelefoner.

	Koncernen	Moderbolaget	
Operationella leasingavtal	2018	2019	2018
inom ett år	177	150	162
senare än ett år men inom fem år	520	506	520
senare än fem år	94	—	93
Totalt leasingavgifter			
inkl. avvecklad verksamhet	791	656	775
Varav avvecklad verksamhet	16		
Totalt leasingavgifter exkl. avvecklad verksamhet	775		

Den totala leasingkostnaden för moderbolaget uppgick för 2019 till 163 MSEK (162 MSEK). Förfallotidpunkt för det sammanlagda beloppet av framtida minimileaseavgifter avseende icke-uppsägningsbara operationella leasingavtal per den 31 december fördelas enligt ovan.

Skandia i egenskap av leasegivare

I egenskap av leasegivare har koncernen ingått ett antal operationella leasingavtal. Avtalen avser uthyrning av bostäder och lokaler. Förfallotidpunkter för det sammanlagda beloppet av framtida minimileaseavgifter avseende icke uppsägningsbara operationella leasingavtal per den 31 december fördelas sig enligt följande:

	Koncernen		Moderbolaget	
Operationella leasingavtal	2019	2018	2019	2018
inom ett år	2 063	2 106	—	—
senare än ett år men inom fem år	3 698	3 599	—	—
senare än fem år	2 419	2 067	—	—
Totalt leasingavgifter				
inkl. avvecklad verksamhet	8 180	7 772	—	—
Varav avvecklad verksamhet	—	—		
Totalt leasingavgifter exkl. avvecklad verksamhet	8 180	7 772		

55 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Personalkostnader KSEK	Koncernen		Moderbolaget	
	2019	2018	2019	2018
Löner och ersättningar	1 433 498	1 621 532	1 037 739	1 001 265
Sociala kostnader	458 078	489 480	337 184	324 925
Pensionskostnader (inklusive särskild löneskatt)	362 302	445 514	323 210	326 086
Övriga personalkostnader	122 700	90 761	93 686	92 880
Personalkostnader	2 376 578	2 647 287	1 791 819	1 745 156

Medelantal anställda	2019				2018			
	Kvinnor		Män		Kvinnor		Män	
Moderbolaget i Sverige	662	47%	760	53%	656	47%	739	53%
Dotterbolag i Sverige	240	46%	283	54%	247	47%	278	53%
Totalt i Sverige	902	46%	1 043	54%	903	47%	1 017	53%
Dotterbolag i Danmark	—	—	—	—	128	56%	102	44%
Dotterbolag i Litauen	45	85%	8	15%	78	84%	15	16%
Totalt i utländska dotterbolag	45	85%	8	15%	206	64%	117	36%
Totalt koncernen¹⁾	947	47%	1 051	53%	1 109	49%	1 134	51%

¹⁾ Antal anställda i koncernen består av 1 779 (2 019) anställda kontorstjänstemän och 219 (224) anställda fältmän.

Könsfördelning inom företagsledningen per den 31 december

Moderbolaget	2019				2018			
	Kvinnor		Män		Kvinnor		Män	
Styrelse	4	33%	8	67%	5	42%	7	58%
Vd & andra personer i företagets ledning	2	33%	4	67%	2	33%	4	67%
Dotterbolag								
Styrelse	13	45%	16	55%	15	31%	33	69%
Vd & andra personer i företagets ledning	14	37%	24	63%	19	40%	29	60%
Totalt i koncernen								
Styrelse	17	41%	24	59%	20	33%	40	67%
Vd & andra personer i företagets ledning	16	36%	28	64%	21	39%	33	61%

Ersättningspolicy

Den ersättningspolicy som antagits av moderbolagets styrelse anger bland annat att ersättningarna till de anställda ska utformas med hänsyn till vikten av att verksamheten är kostnadseffektiv och konkurrenskraftig. Systemet för ersättningar ska uppmuntra till ett långsiktigt värdeskapande för Skandia med en väl avvägd riskhorisont. Ersättningar till anställda inom Skandia ska vara verksamhetsstyrda, individuella och differentierade samt baseras på:

- Medarbetarens prestation, erfarenhet och kompetens. Även engagemang, samarbetsförmåga samt utveckling av egen och andras kompetens ska beaktas.
- Marknaden, det vill säga vad andra bolag betalar för liknande befattningar/arbetsuppgifter inom det som kan betraktas som medarbetarens potentiella arbetsmarknad.

- Befattningens ansvar och arbetsuppgifternas svårighetsgrad. Ersättningspolicyn för Skandia ses över årligen, så att den utvecklas i takt med förändringar i bolagets miljö. En bolagsanpassad ersättningspolicy finns i samtliga tillståndspliktiga dotterbolag.

Risikanalyser

Innan beslut fattas om ersättningssystem eller om ändringar av betydelse i systemet ska en analys ha gjorts av hur systemet påverkar de risker som Skandiakoncernen utsätts för och hur dessa risker hanteras. Riskanalysen ska minst göras årligen. En sådan bedömning ska göras av Skandiakoncernens HR-funktion med lämpligt stöd från chefen för riskhantering. Bedömningen ska alltid innehålla en särskild analys av eventuella intressekonflikter och hur de bör hanteras. Riskanalysen omfattar en beskrivning av strukturer

Fortsättning not 55 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

och innehåll i ersättningsprogram till Skandias anställda, hur Skandias ersättningspolicy ska tillämpas samt en analys av processen för identifiering av anställda som kan påverka bolagets risknivå. Analysen innehåller också en beskrivning av Skandias system för riskstyrning och riskhantering. Genomförd riskanalys, tillsammans med antagandet att riskhanterings- och kontrollsystemet efterlevs, visar sammanfattningsvis att Skandias ersättningspolicy och ersättningssystem stödjer en effektiv riskhantering inom bolaget och inte uppmuntrar till ett ökat risktagande. Följande delar av ersättningssystemet är viktiga komponenter som beaktas vid analysen:

- Ett ersättningsutskott med uppgift att bereda frågor om förmåner till anställda inom Skandia. Härigenom får styrelsen anses kunna ta ett medvetet och aktivt beslut i ersättningsfrågor. Processen säkerställer också en transparens i ersättningsutformningen för verkställande direktören och dennes ledningsgrupp samt för dotterbolagen.
- Huvuddelen av ersättningen till Skandias medarbetare sker i form av fast ersättning.
- Tydliga processer för godkännande av lönejusteringar, den så kallade "farfarsprincipen", som innebär att godkännande måste ske av "chefens chef" eller av farfar utsedd roll inom HR.

Berednings- och beslutsprocess

I Skandia finns ett ersättningsutskott. Ersättningsutskottet är ett permanent styrelseutskott bestående av tre styrelseledamöter som är oberoende i förhållande till bolaget och ägarna. Utskottets ledamöter är vid utgången av 2019 Hans-Erik Andersson, ordförande, Mengmeng Du och Niklas Johansson. Vd och HR-chef är, i den utsträckning ersättningsutskottet så begär, adjungerade. Utskottets uppgift är att bereda väsentliga ersättningsfrågor rörande anställda i Skandia och dess dotterbolag. Utskottet ska bland annat bereda styrelsens beslut om ersättning och övriga anställningsvillkor för vd, övriga medlemmar i Skandialeddningen samt, i förekommande fall, andra som är ansvariga direkt inför styrelsen eller vd. I de fall vd för dotterbolag inte ingår i Skandialeddningen beslutas ersättningen för dessa av respektive bolagsstyrelse och godkänns av ersättningsutskottet. Beslut om ersättning till övriga anställda i Skandia fattas i enlighet med ovan nämnda så kallade "farfarsprincipen" som tillämpas i Skandiakoncernen.

Anställda som påverkar Skandias risknivå

Skandia har definierat de personalkategorier av anställda som kan påverka Skandias risknivå. Förutom vd och övriga i koncernledningen anses en anställd som tillhör en personalkategori som i tjänsten utövar eller kan utöva ett inte oväsentligt inflytande på Skandias risknivå vara Risktagare. De Risktagare som identifierats utvärderas löpande och kan därmed, mot bakgrund av den påverkan de har på Skandias risknivå, komma att ändras från tid till annan.

Ersättningsens komponenter

Ersättningen utgörs av en eller flera av följande komponenter:

- Grundlön, det vill säga fast lön som utgår månadsvis.
- Rörlig ersättning till privat-, telefon-, individ- och företagsrådgivare.
- Skandianen som är en resultatandelsstiftelse.
- Pensionsplanerna i Skandia utgörs främst av pensionsförmåner enligt kollektivavtalet inom försäkringsbranschen (FTP), samt i vissa fall tillkommande pensionsförmåner för högre befattningshavare. Pensionsplanerna omfattar i huvudsak ålderspension, sjukpension och familjepension.
- Engångsutbetalningar, till exempel gratifikationer och tidsbegränsade lönetillägg.
- Avgångsvederlag
- Övriga förmåner, till exempel förmånsbil, privatvård, räntesubventioner och friskvårdsbidrag.

Lön och arvoden

Till styrelsens ordförande och ledamöter utgår arvode enligt bolagsstämans beslut. Till ledamöter som är anställda i Skandia utgår inga arvoden. Ersättningen till vd och övriga i Skandialeddningen utgörs av en fast grundlön.

Skandianen

Skandianen är en resultatandelsstiftelse. För de anställda görs en årlig avsättning till Skandianen baserat på Skandias finansiella resultat på maximalt 125 procent av ett halvt prisbasbelopp. För 2019 kan avsättningen maximalt uppgå till 29 100 SEK per medarbetare. Ersättningen kan disponeras först det femte året efter intjänandeåret. Vd och övriga i Skandialeddningen är inte berättigade till utfall i Skandianen.

Arvoden till styrelse, fullmäktige och valberedning

KSEK	2019			2018		
	Styrelse-arvode ¹⁾	Ut-skotts-arvode	Totalt	Styrelse-arvode ¹⁾	Ut-skotts-arvode	Totalt
Styrelseordförande						
Hans-Erik Andersson	2 000	410	2 410	1 900	410	2 310
Styrelseledamot Peggy Bruzelius	500	410	910	475	385	860
Styrelseledamot Mengmeng Du	500	235	735	475	285	760
Styrelseledamot Reinhold Geijer	500	285	785	475	235	710
Styrelseledamot Lena Herrmann	500	235	735	475	235	710
Styrelseledamot Niklas Johansson	500	310	810	475	185	660
Styrelseledamot Christer Löfdahl	500	455	955	475	425	900
Styrelseledamot Per Nordlander	500	260	760	475	260	735
Styrelseledamot Jonas Persson	500	355	855	475	335	810
Totala styrelse-arvoden i moderbolaget	6 000	2 955	8 955	5 700	2 755	8 455

Fortsättning not 55 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

	2019			2018		
	Styrelse-arvode ¹⁾	Ut-skotts-arvode	Totalt	Styrelse-arvode ¹⁾	Ut-skotts-arvode	Totalt
Styrelseordförande i dotterbolagen (1 (3) personer) ²⁾	800	100	900	1 674	100	1 774
Styrelseledamöter i dotterbolagen (9 (13) personer) ²⁾	1 597	380	1 977	2 039	380	2 419
Totala styrelse-arvoden i dotterbolagen	2 397	480	2 877	3 713	480	4 193
Totala styrelse-arvoden i koncernen	8 397	3 435	11 832	9 413	3 235	12 648

¹⁾ Styrelsearvodena avser stämmobeslutade arvoden från stämman 2019 till stämman 2020 respektive från stämman 2018 till stämman 2019.

²⁾ Avser externa styrelseordföranden och styrelseledamöter. Utöver dessa finns interna ordföranden och ledamöter som ej erhåller några arvoden.

KSEK	2019	2018
Ersättning till valberedning för styrelsen i moderbolaget		
Ordförande	220	200
Ledamöter (3 (3) personer)	330	300
Totala arvoden	550	500
Styrelsens ordföranden sitter också i valberedningen för styrelsen men uppbär för detta inget extra arvode.		
Ersättning till Fullmäktige		
Ordförande	440	400
Vice ordförande (2 (2) personer)	440	400
Övriga ledamöter (18 (18) personer)	1 980	1 800
Totala arvoden	2 860	2 600
Ersättning till valberedning för Fullmäktige		
Ordförande	200	150
Ledamöter (4 (4) personer)	440	400
Totala arvoden	640	550

2019

KSEK Moderbolaget i Sverige	Grundlön	Skandi-anen ⁵⁾	Övriga förmåner och ersättningar	Pen-sions-kostnad	Summa
Verkställande direktör Frans Lindelöw ¹⁾	7 498	—	91	2 735	10 324
Andra ledande befattningshavare (5 personer) ^{1) 2)}	18 026	—	451	6 382	24 859
Andra anställda som påverkar företagets risknivå (46 personer) ¹⁾	51 275	1 453	1 675	16 358	70 761
Övriga anställda (1 370 personer)	901 652	42 630	39 161	234 751	1 218 194
Totalt moderbolag	978 451	44 083	41 378	260 226	1 324 138

2019

KSEK Dotterbolag	Grundlön	Skandi-anen ⁵⁾	Övriga förmåner och ersättningar	Pen-sions-kostnad	Summa
Verkställande direktörer (8 personer)	18 303	90	416	5 332	24 141
Andra ledande befattningshavare i dotterbolagets ledningar (38 personer)	42 007	964	1 273	11 058	55 302
Andra anställda som påverkar företagets risknivå (37 personer) ¹⁾	42 520	1 072	709	13 714	58 015
Övriga anställda (493 personer)	271 443	8 896	11 541	43 230	335 110
Totalt dotterbolag³⁾	374 273	11 022	13 939	73 334	472 568

Fortsättning not 55 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

2019			Övriga förmå- ner och ersätt- ningar	Pen- sions- kostnad	Summa
KSEK	Grundlön	Skandi- anen ⁵⁾			
Totalt i koncernen					
Verkställande direk- törer och vice verk- ställande direktörer	25 801	90	507	8 067	34 465
Andra ledande befattningshavare i koncernens ledning	18 026	—	451	6 382	24 859
Andra ledande befattningshavare i dotterbolagens ledning	42 007	964	1 273	11 058	55 302
Andra anställda som påverkar företagets risknivå	93 795	2 525	2 384	30 072	128 776
Övriga anställda	1 173 095	51 526	50 702	277 981	1 553 304
Totalt koncernen⁴⁾	1 352 724	55 105	55 317	333 560	1 796 706

¹⁾ Risktagare enligt definition ovan.

²⁾ Med andra ledande befattningshavare menas i moderbolaget de 5 perso-
ner som tillsammans med verkställande direktören utgör koncernledning-
en. I koncernledningen ingår även chefen för Skandiabanken som har sin
anställning i och erhåller sin ersättning från banken.

³⁾ I totalt dotterbolag ingår 21 799 KSEK avseende ersättningar till dotter-
bolag i Litauen.

⁴⁾ I totalt koncernen avser 283 789 KSEK löner och ersättningar till fältnmän,
resten avser löner och ersättningar till kontorstjänstemän.

⁵⁾ Avser avsättning till resultatandelsstiftelsen Skandianen eller motsvaran-
de för de bolag inom koncernen som inte omfattas av denna.

2018			Övriga förmå- ner och ersätt- ningar	Pen- sions- kostnad	Summa
KSEK	Grundlön	Skandi- anen ⁵⁾			
Moderbolaget i Sverige					
Verkställande direktör Frans Lindelöv ¹⁾	7 115	—	79	2 588	9 782
Andra ledande befattningshavare (6 personer) ^{1) 2)}	20 724	—	549	7 317	28 590
Andra anställda som påverkar företagets risknivå (41 personer) ¹⁾	45 063	1 038	1 529	15 005	62 635
Övriga anställda (1 347 personer)	872 972	35 953	40 569	237 966	1 187 460
Totalt moderbolag	945 874	36 991	42 726	262 876	1 288 467

2018			Övriga förmå- ner och ersätt- ningar	Pen- sions- kostnad	Summa
KSEK	Grundlön	Skandi- anen ⁵⁾			
Dotterbolag					
Verkställande direk- törer (10 personer)	32 185	88	370	6 369	39 012
Vice verkställande direktörer (1 personer)	1 037	17	40	482	1 576
Andra ledande befatt- ningshavare i dotter- bolagets ledningar (55 personer)	75 908	1 002	1 451	18 331	96 692
Andra anställda som påverkar företagets risknivå (33 personer) ¹⁾	37 851	768	737	10 371	49 727
Övriga anställda (753 personer)	454 015	11 749	14 719	77 613	558 096
Totalt dotterbolag³⁾	600 996	13 624	17 317	113 166	745 103

2018			Övriga förmå- ner och ersätt- ningar	Pen- sions- kostnad	Summa
KSEK	Grundlön	Skandi- anen ⁵⁾			
Totalt i koncernen					
Verkställande direk- törer och vice verk- ställande direktörer	40 337	105	489	9 439	50 370
Andra ledande befattningshavare i koncernens ledning	20 724	—	549	7 317	28 590
Andra ledande befatt- ningshavare i dotter- bolagens ledningar	75 908	1 002	1 451	18 331	96 692
Andra anställda som påverkar företagets risknivå	82 914	1 806	2 266	25 376	112 362
Övriga anställda	1 326 987	47 702	55 288	315 579	1 745 556
Totalt koncernen⁴⁾	1 546 870	50 615	60 043	376 042	2 033 570

¹⁾ Risktagare enligt definition ovan.

²⁾ Med andra ledande befattningshavare menas i moderbolaget de 6 perso-
ner som tillsammans med verkställande direktören utgör koncernledning-
en. I koncernledningen ingår även chefen för Skandiabanken som har sin
anställning i och erhåller sin ersättning från banken.

³⁾ I totalt dotterbolag ingår 344 906 KSEK avseende ersättningar till dotter-
bolag i Danmark och 19 903 KSEK avseende ersättningar till dotterbolag i
Litauen.

⁴⁾ I totalt koncernen avser 280 266 KSEK löner och ersättningar till fältnmän,
resten avser löner och ersättningar till kontorstjänstemän.

⁵⁾ Avser avsättning till resultatandelsstiftelsen Skandianen eller motsvaran-
de för de bolag inom koncernen som inte omfattas av denna.

Fortsättning not 55 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Avsättning till Stiftelsen Skandianen:

Under 2018 avsattes 47 297 KSEK. 49 458 KSEK utbetalades till stiftelsen 2019. Motsvarande siffror för moderbolaget är 36 802 KSEK respektive 39 443 KSEK. Skillnaden har belastat resultatet. Avseende 2019 har 52 412 KSEK reserverats varav 41 442 KSEK i moderbolaget. Koncernledningen får inga andelar i stiftelsen. För andra rörliga ersättningar, främst i bolag som inte omfattas av Skandianen, avsattes 2018 4 287 KSEK. Inget av detta utbetalades under 2019 utan har återförts i resultatet. Avseende 2019 har 4 340 KSEK avsatts.

Tjänstepensioner

Frans Lindelöw omfattas av Försäkringsbranschens tjänstepensionsplan, avdelning 1 (FTP1) vilken till sin karaktär är en avgiftsbestämd plan. Utöver FTP1 utfäster arbetsgivaren en månatlig avgiftsbestämd pensionslösning i form av direktpension vilken säkerställs via kapitalförsäkring som pantförskrivits. Ordinarie pensionsålder är 65 år. För andra ledande befattningshavare inom Skandia föreligger både förmånsbestämda och avgiftsbestämda pensionsutfästelser, pensionsåldern är 65 år. 2 ledande befattningshavare har en avgiftsbaserad pensionsplan i botten (FTP1) samt en extra premie om 7 procent på fast årslön över 30 inkomstbasbelopp. Övriga ledande befattningshavare har en förmånsbaserad pensionsplan (FTP2) i botten samt en avgiftsbaserad pensionsplan med en premie på 37 procent på fast årslön över 30 inkomstbasbelopp.

Pensionskostnad i förhållande till pensionsgrundande lön

Koncernen	2019		2018	
	Avgifts- bestämd	Förmåns- bestämd	Avgifts- bestämd	Förmåns- bestämd
Verkställande direktörer	30%	0%	24%	0%
Andra ledande befattningshavare	28%	3%	27%	3%
Moderbolaget				
Verkställande direktören	36%	—	36%	—
Andra ledande befattningshavare	35%	0%	29%	0%

Det finns ingen förmånsbestämd pensionsförpliktelse för verkställande direktören. De förmånsbestämda pensionsförpliktelserna, beräknade enligt IAS 19 "Ersättningar till anställda", för övriga ledande befattningshavare uppgick till 4 276 KSEK.

Uppsägningsvillkor och avgångsvederlag

Vid uppsägning från bolagets sida har vd rätt till lön under uppsägnings-tiden, vilken är 9 månader. Vidare har vd rätt till avgångsvederlag motsva-rande 6 månadslöner (grundlön) vilket 2019 motsvarar 3 650 KSEK. Vid egen uppsägning har vd 9 månaders uppsägningstid. Övriga i Skandialedningen har en ömsesidig uppsägningstid på 6 månader. Vidare har dessa befattningshavare rätt till avgångsvederlag motsvarande upp till 12 månadslöner.

Kostnadsförda belopp avseende avgångsvederlag

KSEK Koncernen	2019			Totalt
	Anställda i ledande position	Andra anställ- da som påverkar före- tagets risknivå	Övriga anställda	
Avgångsvederlag	3 186	—	8 017	11 203
Antal personer	7	—	52	59
Årets utbetalda				
Avgångsvederlag	4 218	2 445	8 209	14 872
Utfästa belopp:				
Avgångsvederlag	22 931	8 147	—	31 078
Antal personer som omfat- tas av sådan utfästelse	14	8	—	22
Högsta enskilda utfästa belopp	4 080	1 369	—	
Moderbolaget				
Avgångsvederlag	—	—	1 728	1 728
Antal personer	—	—	5	5
Årets utbetalda				
Avgångsvederlag	—	—	1 920	1 920
Utfästa belopp:				
Avgångsvederlag	14 475	8 147	—	22 622
Antal personer som omfat- tas av sådan utfästelse	6	8	—	14
Högsta enskilda utfästa belopp	4 080	1 369	—	

Fortsättning not 55 Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Kostnadsförda belopp avseende avgångsvederlag

KSEK Koncernen	2018			Totalt
	Anställda i ledande position	Andra anställda som påverkar företagets risknivå	Övriga anställda	
Avgångsvederlag	1 032	2 445	5 889	9 366
Antal personer	1	1	20	22
Årets utbetalda				
Avgångsvederlag	491	—	8 669	9 160
Utfästa belopp:				
Avgångsvederlag	25 458	8 027	—	33 485
Antal personer som omfattas av sådan utfästelse	13	8	—	21
Högsta enskilda utfästa belopp	6 144	1 338	—	
Moderbolaget				
Avgångsvederlag	—	—	5 553	5 553
Antal personer	—	—	17	17
Årets utbetalda				
Avgångsvederlag	—	—	7 993	7 993
Utfästa belopp:				
Avgångsvederlag	13 721	8 027	—	21 748
Antal personer som omfattas av sådan utfästelse	6	8	—	14
Högsta enskilda utfästa belopp	3 672	1 338	—	

Lån

Skandia erbjuder sina anställda personalkrediter som har utfärdats av Skandiabanken AB (publ). Personalkrediter beviljas upp till maximalt 35 prisbasbelopp vilket motsvarar cirka 1,6 MSEK. Den anställda förmånsbeskattas fortlöpande med den av Skatteverket fastställda statslåneräntan den 30 november året före beskattningsåret, plus en procentenhet minus den avtalade räntan. Skandia betalar sociala avgifter på förmånsräntan. För krediter som överstiger 35 prisbasbelopp tillämpas marknadsmässig prissättning. Sedvanlig kreditprövning görs för samtliga krediter.

Lån till personer i ledande ställning¹⁾²⁾

KSEK	2019	2018
Externa styrelseledamöter samt styrelsesuppleanter ¹⁾	10 714	4 344
- varav styrelseledamöter samt styrelsesuppleanter i moderbolaget	7 386	3 000
Verkställande direktörer samt vice verkställande direktörer	10 685	9 286
- varav verkställande direktör i moderbolaget	1 500	—
Övriga ledande befattningshavare i Skandiakoncernen	46 358	53 019
- varav övriga ledande befattningshavare i moderbolaget	7 815	9 032

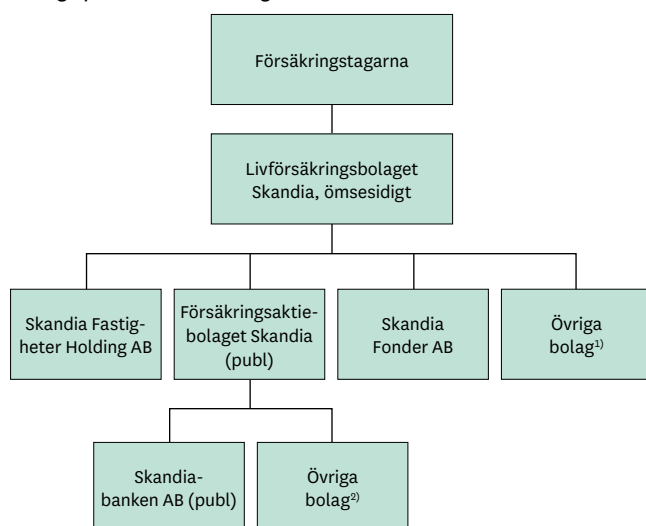
¹⁾ Det finns även lån inom närståendekretsen till personer i ledande ställning, för dessa krediter tillämpas marknadsmässig prissättning.

²⁾ Lån till styrelseledamöter anställda i Skandiakoncernen men inte i ledande positioner enligt ovan exkluderas här.

Angivna lån har utfärdats av Skandiabanken AB (publ). Samtliga lån avser lån med fullgod pantsäkerhet eller borgen bortsett från 306 (214) KSEK i krediter utan säkerhet, till ett beviljat belopp av 1 415 (1 450) KSEK. Lånevillkoren överensstämmer med de som normalt tillämpas vid kreditgivning till allmänheten eller till övrig koncernpersonal. Skandiabanken AB (publ) eller annat koncernbolag har inte ställt säkerhet eller ingått ansvarsförbindelser till förmån för redovisade personer.

56 Upplysningar närstående

Övergripande beskrivning av Skandiakoncernen

¹⁾ I övriga bolag ingår Skandia Investment Management AB, Skandia Operations Center UAB (under likvidation), Skandikon Operations Center UAB (under likvidation), Skandia Brands AB, Skandikon Administration AB samt Skandikon Pensionsadministration AB. Därutöver äger Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, tillsammans med Skandia Fonder AB aktier i Thule Fund SA, SICAV-SIF. Vidare finns intresseföretaget Försäkringsgirot.

²⁾ I övriga bolag ingår Skandia Capital AB, Skandia Informationsteknologi AB samt intresseföretaget Sophiahemmet Rehab Center AB.

Transaktioner av återkommande karaktär mellan moderbolaget och övriga Skandiabolag

	Erhållen ersättning moderbolaget		Betald ersättning till övriga Skandiabolag	
	2019	2018	2019	2018
Ränta på långfristiga lån och koncernkontopool	343	216	—	—
Stabstjänster och övriga koncernkostnader	280	403	1	1
Affärsdrivande enheter	522	452	10	13
IT	260	310	—	—
Distributionsersättning	194	214	—	—
Arvode kapitalförvaltning	22	20	103	99
Övrig ersättning	15	14	217	260
	1 636	1 629	331	373
Varav avvecklad verksamhet	—	29	—	—

Moderbolaget har per den 31 december 2019 en utestående nettoskuld till Skandia Investment Management AB på 12 MSEK och en nettofordran på övriga koncernbolag motsvarande 80 MSEK.

Närstående

Moderbolaget är ett ömsesidigt bolag vilket innebär att allt överskott går till bolagets kunder. Samtliga dotterbolag är helägda och får dela ut vinst. Närstående definieras som samtliga bolag inom Skandiakoncernen, styrelseledamöter och andra ledande befattningshavare i moderbolaget. Som närstående betraktas även deras nära anhöriga samt bolag där nyckelpersoner eller deras anhöriga har bestämmande eller gemensamt bestämmande inflytande i. Med dessa personer och bolag förekommer dock inga transaktioner utöver normala kundtransaktioner på marknadsmässiga villkor. Mellan bolag inom Skandia förekommer transaktioner baserat på marknadspris där så anges. Annars grundas transaktionerna på självkostnadsprincipen. Transaktioner mellan moderbolaget, dess ledande befattningshavare och styrelse framgår av not 55.

Organisation

Den 1 januari 2019 verkställde Skandia försäljningen av den danska verksamheten till det danska pensionsbolaget AP Pension. Per den 30 september 2019 sålde Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) dotterbolaget Skandia Fonder AB till Livförsäkringsaktiebolaget Skandia, ömsesidigt.

Verksamheten i Litauen som utfört administrativa tjänster åt de svenska försäkringsbolagen har under det fjärde kvartalet avslutats i sin helhet.

Ränta på långfristiga lån och koncernkonto

Moderbolaget har lämnat lån till Skandia Fastigheter Holding AB om 16 125 (16 125) MSEK och till Skandiabanken AB (publ) om 1 000 (900) MSEK. Skandiabanken har per den 30 december 2019 återbetalat tidigare förlagslån om 900 MSEK till moderbolaget och ersatt detta med ett nytt förlagslån om 500 MSEK med förfallodag den 30 december 2029 (räntevillkor 3 mån Stibor +2,25 procent) samt en nedskrivningsbar skuld (MREL) om 500 MSEK med förfallodag den 30 december 2024 (räntevillkor 3 mån Stibor +0,85 procent). Samtliga lån till Skandia Fastigheter löper med marknadsmässig bunden ränta och med en ursprunglig löptid på fem år vilket innebär att cirka 20 procent förfaller varje år och ersätts med ett nytt lån.

Moderbolaget och samtliga direktägda dotterbolag (exklusive Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) vad gäller utländsk valuta) ingår i en gemensam koncernkontostruktur där dotterbolagen erhåller eller betalar marknadsmässig ränta till moderbolaget för sin andel av behållningen på kontot.

Stabstjänster, affärsdrivande och IT

Moderbolaget tillhandahåller administrativa-, förmedlings-, rådgivnings- och IT-relaterade tjänster till övriga bolag inom koncernen. Via funktionsavtal regleras de uppdrag som moderbolaget har att utföra åt andra Skandiabolag. Följande tjänster tillhandahålls:

- Stabstjänster som inkluderar bland annat Finance, HR, Juridik, Riskhantering och Compliance.
- Affärsdrivande till exempel marknadsföring, försäljningsstöd, produktutveckling samt paketering och koncept av koncernens produkter.
- IT, verksamhet för drift, förvaltning och utveckling.

Den ersättning som utgår för dessa områden grundas på självkostnader som fördelas utifrån faktiskt utnyttjande, baserat på nyttjandegrad enligt ABC-metodik.

*Fortsättning not 56 Upplysningar närstående***Distributionsersättning**

Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) och Skandiabanken AB (publ) betalar en marknadsmässig distributionsersättning till moderbolaget.

Arvode kapitalförvaltning

Moderbolaget betalar ett förvaltningsarvode till Skandia Investment Management AB avseende kapitalförvaltning av sin värdepappersportfölj.

Övriga ersättningar

Moderbolaget erbjuder rehabilitering inom sjukförsäkringskonceptet Hälso-kedjan, rehabiliteringsdelen köps av Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ). Skandikon Pensionsadministration AB utför administrativa tjänster avseende tjänstepensioner för anställda inom Skandia. Moderbolaget hyr kontorslokaler runt om i Sverige från Skandia Fastigheter Holding AB med dotterbolag.

Tjänstepensioner för anställda och personalförmåner

Moderbolaget tillhandahåller tjänstepensioner för de anställda inom Skandia. Dessa pensionsförmåner grundas på avtal på den svenska arbetsmarknaden och premier betalas av respektive bolag i koncernen. Totalt har moderbolaget erhållit 52 (52) MSEK i inbetalda premier. Anställda i Skandia har möjlighet att ta lån på förmånliga villkor hos Skandiabanken AB (publ). Ränteskillnad upp till marknadsränta hänförlig till anställda i övriga juridiska enheter vidaredebiteras till den juridiska person där respektive person är anställd. Moderbolagets kostnad för detta uppgick till 32 (31) MSEK. Information om lån till personer i ledande ställning framgår av not 55.

Aktieägartillskott och utdelningar

Moderbolaget har under det första halvåret mottagit utdelningar från Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ) om 3 650 MSEK och från Skandia Fastigheter Holding AB om 1 000 MSEK. Moderbolaget har under första halvåret lämnat ovillkorade aktieägartillskott till Skandia Administration AB om 20 MSEK.

57 Andelar i andra företag**Bedömningar och antaganden vid fastställande av bestämmande inflytande****Dotter- och intresseföretag**

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigts samtliga dotterföretag är helägda medan intresseföretaget Försäkringsgirot Sverige AB ägs till 25 procent. För ytterligare information om dotter- och intresseföretagsinnehaven se not 24.

Icke-konsoliderade strukturerade företag*Värdepappersfonder*

Skandia innehar andelar i värdepappersfonder som tillhandahålls kunderna och som förvaltas antingen internt av Skandia Fonder AB eller externt på Skandia Fonder ABs direkta uppdrag. Fondförmögenheten i dessa Skandia-fonder ägs av fondandelsägarna gemensamt och varje fondandel medför lika rätt till den egendom som ingår i fonderna. Skandias innehav i fonderna är via fond- och depåförsäkring via dotterföretaget Försäkringsaktiebolaget Skandia (publ), där kunden bestämmer om och bär risken för placeringen av fonderna. Det totala innehavet i dessa uppgick till 73 064 (59 924) MSEK per den sista december och redovisades bland Placeringstillgångar för vilka försäkringstagarna bär placeringsrisk.

Med hänsyn till ovan beskrivna grunder görs bedömningen att Skandia inte innehar något inflytande i dessa fonder utan är att betrakta som agent som agerar för kundens räkning och där Skandia erhåller ersättning inom ramen för de av FI godkända fondbestämmelserna.

Det kan även förekomma direktinvesteringar i ovan nämnda värdepappersfonder som Skandia gör inom ramen för den förvaltade traditionella livportföljen, vilken redovisas som Placeringstillgångar. Skandias bedömning avseende dessa investeringar är att exponering för volatilitet i avkastningen och därmed bestämmande inflytande anses föreligga vid innehav överstigande 35 procent av fondförmögenheten. Per utgången av 2019 förelåg bestämmande inflytande i en av dessa fonder. Fonden har dock inte konsoliderats på grund av att resterande del som inte är redovisad i Skandias balansräkning inte är av väsentlig storlek.

Det totala värdet på de Skandiafonder som därmed inte konsoliderades i Skandias balansräkning uppgick till 32 512 (26 907) MSEK för 2019.

Det finns andra fondinvesteringar, så kallade private equity-placeringar, där Skandias ägarandel oftast är under 50 procent med undantag av vissa fonder där Skandia är huvudsaklig ägare. Skandias bedömning är att det inte föreligger ett bestämmande inflytande i dessa innehav eftersom det saknas möjlighet att styra den operativa verksamheten och strategin. Den avkastning som erhålls utgörs av värdeutvecklingen på investeringen. Ingen annan möjlighet till ersättning finns därutöver. Det totala innehavet i dessa placeringar uppgick för året till 61 473 (57 961) MSEK och redovisades som Placeringstillgångar.

Thule Fund S.A., SICAV-SIF

Sedan 2014 finns det ett Luxemburgbaserat bolag inom Skandia, Thule Fund S.A., SICAV-SIF, som ägs av Skandia Fonder AB. Huvudsyftet med bolaget är att tillhandahålla alternativa investeringsfonder, så kallade AIF-fonder. Bolaget är ett aktiebolag med rörligt aktiekapital, där investerarna det vill säga fondandelsinnehavarna äger bolaget genom de fondinvesteringar som görs. Detta sker genom att bolaget emitterar aktier som endast ger rätt till en bestämd del av bolagets förmögenhet och möjlighet till avkastning på denna förmögenhet. Skandia innehar en aktiepost i bolaget i form av en så kallad founding share som innebär att Skandia ändå har det bestämmande

Fortsättning not 57 Anderlar i andra företag

inflytandet. Skandia har dessutom investerat i 7 av fonderna i bolaget till ett värde som per den sista december uppgick till 2 703 (2 539) MSEK och som redovisades som del av placeringstillgångarna. Den totala fondförmögenheten i Thule Fund S.A., SICAV-SIF uppgick till 9 857 (9 103) MSEK. Bedömningen är att resterande del som inte är redovisad i Skandias balansräkning inte är av väsentlig storlek och konsolideras därmed inte.

Övriga investeringar

Skandia har investerat i Vattenfall Wind Power AB, ett holdingbolag som är uppsatt för att investera i vindkraftsparker i Sverige. Skandia äger 50 procent av kapitalet men endast 9 procent av rösterna. Investeringen betraktas dock som en joint venture då det finns ett aktieägaravtal som reglerar viktiga frågor kring kontrollen i bolaget och som innebär att Skandia har ett gemensamt bestämmande inflytande tillsammans med Vattenfall AB. Investeringen redovisas till verkligt värde som placeringstillgång.

Betydande begränsningar i tillgångar och skulder**Dotter- och intresseföretag**

I samtliga dotterbolag med försäkringsverksamhet finns det registerförda tillgångar för försäkringstagarnas räkning som redovisas som Placerings-tillgångar respektive Placeringstillgångar för vilka försäkringstagarna bär placeringsrisk. Totalt uppgick dessa poster till 172 301 (190 683) MSEK. Dessa är avsedda för skuldtäckning för försäkringstagarna och är pantsatta till förmån för försäkringstagarna i händelse av obestånd. I Skandiabanken AB (publ) samt i dotterbolag med försäkringsverksamhet föreligger även begränsningar enligt gällande kapital- och solvenskravsregler som innebär en begränsning i disponeringen av det egna kapitalet och möjligheter till utdelningar. Vidare finns det i Skandiabanken AB (publ) tillgångar i form av utlåning till allmänheten, bolån, som är ställda som säkerhet för emitterade säkerställda obligationer och ger obligationsinnehavaren förmånsrätt i de tillgångarna vid en eventuell konkurs. Dessa bolån innebär således också en begränsning i tillgångarna.

Ombildningen av Skandia 2014 till ett ömsesidigt bolag innebar att det inträdde en femårig spärr mot att utnyttja skattemässiga underskott som uppstått i dotterföretag före 2014. Från och med inkomståret 2020 kommer det att vara möjligt för Skandia att utnyttja eventuellt kvarvarande historiska underskott i dotterbolagen.

Icke-konsoliderade strukturerade företag

Skandias intjäning i Thule Fund S.A., SICAV-SIF utgörs av erhållna förvaltararvoden samt, i de fall direkta investeringar görs av Skandia i de paketerade fonderna, avkastning på dessa innehav.

Riskenponering**Dotterföretag och icke-konsoliderade strukturerade företag**

För innehavet i Skandias värdepappersfonder avseende fond- och depåförsäkringstagarna föreligger ingen risk för Skandia då det är fondinnehavarna som bär den finansiella risken det vill säga marknadsrisken. För direktinvesteringarna som Skandia gör i dessa Skandiafonder samt för investeringarna i private equity-portföljen är risken relaterad till värdeutvecklingen på investeringen och innebär därför en marknadsrisk men ingen övrig risk. Vad gäller dotterföretagsinnehaven framgår information om lämnade kapitaltillskott och koncernbidrag i not 56.

58 Avstämning avkastning i totalavkastningstabell mot finansiella rapporter

Poster i resultaträkning enligt IFRS	2019	2018
Kapitalavkastning, intäkter		
Utdelning på aktier och andelar ¹⁾	8 137	4 572
Ränteintäkter med mera ¹⁾	4 613	4 825
Valutavinst, netto	5 644	8 452
Realisationsvinst, netto	7 556	13 749
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	24 722	—
Kapitalavkastning, kostnader		
Kapitalförvaltningskostnader	-175	-158
Räntekostnader	-957	-555
Realisationsförlust, netto	-3 282	-2 927
Nedskrivning dotterbolagsaktier	-198	-1 234
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	—	-19 871
Totalt kapitalavkastning enligt resultaträkningen	46 060	6 853
Justeringar		
Tillägg för kupongskatt redovisad som skatt	-180	-209
Avkastning på GarantiPensionPlus (GPP)	-687	149
Kapitalförvaltningskostnader	175	158
Avkastning på fastighetsinnehav	3 302	4 529
Koncernföretagsposter	—	-529
Övriga justeringar	155	97
Totalt kapitalavkastning enligt Totalavkastningstabellen²⁾	48 825	11 048

Fortsättning not 58 Avstämning avkastning i totalavkastningstabell mot finansiella rapporter

Poster i balansräkning enligt IFRS	2019	2018
Finansiella tillgångar		
Koncernföretag ³⁾	40 125	40 613
Aktier och andelar	175 650	143 042
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	249 642	221 344
Lån	3 257	3 659
Derivat	1 715	766
Återköpstransaktioner	33 404	16 146
Upplupna ränte- och hyresintäkter	1 143	1 660
Övriga fordringar och förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	1 130	1 009
Finansiella skulder		
Derivat	-1 312	-1 399
Återköpstransaktioner	-34 604	-16 145
Övriga skulder och upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	-1 942	-396
Totalt marknadsvärde, netto	468 208	410 299
Justeringar		
Byggnader och Mark ³⁾	59 455	57 581
Koncernföretag ³⁾	-21 350	-21 720
Kassa och bank ⁴⁾	6 812	6 353
Minoritetsintresse i fastigheter	-5 733	-5 684
GarantiPension Plus (GPP)	-2 780	-2 113
Produktspecifika tillgångar	-6 617	-5 136
Övriga justeringar	294	278
Marknadsvärde enligt totalavkastningstabell	498 289	439 859

¹⁾ Direktavkastning beräknas genom att ta ovanstående poster ställt i relation till ett genomsnitt av nettoplaceringsstillgångarna under året.

²⁾ Totalavkastning beräknas utifrån ovanstående avkastning ställt i relation till dagsviktade nettoplaceringsstillgångar. Detta överensstämmer med branchpraxis.

³⁾ Totalavkastningen utgår från placeringsstillgångarna i moderbolaget. Avseende fastigheter ersätts det bokförda värdet av Skandia Fastigheter Holding AB med det redovisade värdet på fastigheterna.

⁴⁾ Bankkonton i kapitalförvaltningen. Bankkonton tillhörande försäkringsrörelsen inkluderas inte.

59 Händelser efter balansdagen

När vi nu har gått in i 2020 har såväl utvecklingen på de finansiella marknaderna som det ekonomiska läget kraftigt försämrats i snabb takt, både i Sverige och globalt, till följd av spridningen av Coronaviruset. Skandia har aktiverat koncernens krisledning och även beredskapsteamet inom koncernen har aktiverats för att säkerställa att verksamheten fortgår. Kartläggning av kritiska funktioner och personer har gjorts och bedömningen är att Skandia har en god beredskap för att hantera situationen. Skandia har en stabil finansiell ställning vilket gör att vi står väl rustade för de ekonomiska konsekvenser utvecklingen kan innebära. Det är i nuläget för tidigt att spekulera i de långsiktiga effekterna av denna utveckling men tydligt är att i situationer som denna aktualiseras betydelsen av trygghet och långsiktighet inom sparande.

60 Förslag till vinstdisposition

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att årets resultat i moderbolaget Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt 36 517 MSEK överföres till konsolideringsfonden för respektive försäkringsgren enligt följande:

Konsolideringsfond	MSEK
Förmånsbestämd försäkring	395
Avgiftsbestämd traditionell försäkring	21 312
Tjänsteanknuten sjukförsäkring och premiebefrielseförsäkring	1 023
Individuell traditionell livförsäkring	13 250
Ouppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring samt premiebefrielseförsäkring	337
Gruppliv- och tjänstegrupplivförsäkring	183
Uppsägbar sjuk- och olycksfallsförsäkring	17
Totalt	36 517

Styrelsen föreslår bolagsstämman att bemyndiga styrelsen att – i enlighet med bolagets principer för överskottshantering och löpande beaktande av bolagets solvens – använda upp till konsolideringsfondens medel för slutlig tilldelning i samband med utbetalning av pension och annan försäkringsersättning, överföring av försäkringskapital (flytt) och återköp med mera.

Underskrifter

Stockholm den 2 april 2020

Hans-Erik Andersson
Ordförande

Peggy Bruzelius

Mengmeng Du

Reinhold Geijer

Lena Herrmann

Niklas Johansson

Christer Löfdahl

Per Nordlander

Jonas Persson

Andreas Jönsson

Jane Olofsson

Johannes Petersson

Frans Lindelöw
Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har lämnats den 2 april 2020

KPMG AB

Mårten Asplund
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt, org. nr 516406-0948

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt för år 2019 med undantag för hållbarhetsrapporten på sidorna 81-86. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår på sidorna 75-171 i detta dokument.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2019 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året enligt International Financial Reporting Standards (IFRS), så som de antagits av EU, och lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Våra uttalanden omfattar inte hållbarhetsrapporten på sidorna 81-86. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen.

Våra uttalanden i denna rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen är förenliga med innehållet i den kompletterande rapport som har överlämnats till moderbolagets revisionsutskott i enlighet med revisorsförordningens (537/2014) artikel 11.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt dessa standarder beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav. Detta innefattar att, baserat på vår bästa kunskap och övertygelse, inga förbjudna tjänster som avses i revisorsförordningens (537/2014) artikel 5.1 har tillhandahållits det granskade bolaget eller, i förekommande fall, dess moderföretag eller dess kontrollerade företag inom EU.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Övriga upplysningar

Revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för år 2018 har utförts av en annan revisor som lämnat en revisionsberättelse daterad den 11 april 2019 med omodifierade uttalanden i Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen.

Särskilt betydelsefulla områden

Särskilt betydelsefulla områden för revisionen är de områden som enligt vår professionella bedömning var de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen för den aktuella perioden. Dessa områden behandlades inom ramen för revisionen av, och i vårt ställningstagande till, årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet, men vi gör inga separata uttalanden om dessa områden.

Livförsäkringsavsättningen

Se not 41, not 1 Redovisningsprinciper, avsnitt 15 och not 2 Risker och riskhantering i årsredovisningen och koncernredovisningen för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Livförsäkringsavsättningen uppgår per 31 december 2019 i koncernen till 279 009 MSEK varav 198 404 MSEK utgör tjänstepensionsklassad försäkring och 80 605 MSEK övriga försäkringar. I moderbolaget uppgår livförsäkringsavsättningen per 31 december 2019 till 282 614 MSEK.

Livförsäkringsavsättningen utgör en väsentlig balanspost som baseras på komplexa beräkningar enligt vedertagna värderingsmodeller med tillämpning av en rad antaganden kring framtida utveckling av flera olika finansiella och icke-finansiella parametrar. De mest centrala antagandena med högst osäkerhet som påverkar avsättningens storlek avser framtida förväntningar om ränta, dödlighet, skatt och driftskostnader.

Särskilda antaganden tillämpas för beräkning av avsättning för tjänstepensionsförsäkringar.

En felaktig tillämpning av ovanstående antaganden, eller användande av olämpliga värderingsmodeller, kan påverka värderingen av livförsäkringsavsättningen väsentligt, varför detta bedöms vara ett område av särskild betydelse i vår revision.

Hur området har beaktats i revisionen

Vi har bland annat genom vårt aktuarieteam granskat utformningen och effektiviteten i kontroller relaterade till reservsättningsprocessen, inklusive styrningen, med fokus på process, organisation, styrande dokument, datakvalitet, antaganden och beräkningsmodeller samt utvärdering och analys av rimligheten i utfallen.

Vi har granskat huruvida försäkringstekniska metoder och parametrar som används för fördelning av överskott är förenliga med kontributions- och skälighetsprincipen.

Vi har tillämpat professionell skepticism och kritiskt ifrågasatt företagsledningens val av antaganden rörande framtida förväntningar om ränta, dödlighet, skatt och driftskostnader mot bolagets historiska utfall, våra branscherfarenheter och förväntad framtida utveckling.

Vi har även kontrollberäknat ett revisionsmässigt urval av avsättningen genom att inhämta data från koncernen och beräkna avsättningen i egna modeller och jämfört utfall med koncernens egen beräkning.

Vi har slutligen utvärderat om tilläggsupplysningar i årsredovisningen kopplat till de försäkringstekniska avsättningarna ger en rättvisande bild och bedömt om informationen är tillräckligt omfattande för att förstå företagsledningens bedömningar.

Värdering av placeringstillgångar där noterade priser saknas (nivå 2 och 3)

Se not 23, 25-27 och 52 samt not 1 Redovisningsprinciper, avsnitt 11 och not 2 Risker och Riskhantering i årsredovisningen och koncernredovisningen för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Placeringstillgångarna för egen räkning, som värderas till verkligt värde i balansräkningen, uppgår till 525 215 MSEK i koncernen och 463 668 MSEK i moderbolaget per 31 december 2019.

De redovisade värdena på placeringstillgångar som klassificeras som nivå 3 utifrån IFRS 13 uppgår till 128 501 MSEK i koncernen och 69 044 MSEK i moderbolaget. I koncernen fördelas tillgångarna i nivå 3 mellan finansiella placeringstillgångar (69 046 MSEK) och förvaltningsfastigheter (59 455 MSEK). I moderbolaget är samtliga tillgångar i nivå 3 finansiella placerings-tillgångar.

De redovisade värdena på placeringstillgångar som klassificeras som nivå 2 uppgår till 69 611 MSEK i koncernen och 61 006 MSEK i moderbolaget.

Risken i samband med placeringstillgångar som redovisas till verkligt värde är i huvudsak relaterade till de tillgångar som ej handlas på en aktiv marknad och som därmed kräver att verkligt värde uppskattas. De placeringstillgångar som klassificeras som nivå 2 eller 3 enligt IFRS 13 värderas med hjälp av modeller, såsom diskonterade framtida kassaflöden, som i hög utsträckning bygger på icke observerbara marknadsdata. De antaganden och modeller som används när verkligt värde på dessa tillgångar fastställs är föremål för väsentliga uppskattningar och bedömningar. Till sin natur är de behäftade med en betydande inneboende osäkerhet och vi har därför bedömt att området är av särskild betydelse i vår revision.

Hur området har beaktats i revisionen

För placeringstillgångarna i nivå 2 och nivå 3 har vi bland annat granskat utformningen på utvalda kontroller kopplat till fullständighet, existens, riktighet och värdering.

Vi har verifierat fullständighet, existens och riktighet mot externa bekräftelser på ett revisionsmässigt urval av stickprov för värdepappersinnehaven.

För de finansiella placeringstillgångarna har vi gjort en oberoende kontrollvärdering där så varit möjligt och vi har på ett revisionsmässigt urval av stickprov på resterade innehav jämfört använda prisuppgifter mot externa motpartsbesked.

För ett urval av fastighetsinnehaven har vi granskat värderingen mot externa värderingsintyg som koncernen har erhållit. Vi har utvärderat de externa värderingskällornas oberoende, kvalifikationer och erfarenhet. I tillägg har vi även kontrollerat att använd värderingsmetod är i enlighet med normgivning och branschpraxis, särskilt avseende antaganden om direktavkastningskrav, diskonteringsräntor, hyresnivåer och vakanser.

För ett urval av fastighetsinnehaven har vi även kontrollerat riktigheten i delar av den information som ligger till grund för värderingen. Ett urval av de väsentliga uppskattningar och bedömningar som tillämpats i beräkningarna har utvärderats mot information från externa källor.

Vi har även utvärderat om tilläggsupplysningarna kopplat till placerings-tillgångarna för egen räkning ger en rättvisande bild och i allt väsentligt motsvarar de upplysningar som ska lämnas enligt gällande regelverk.

Tillgångar i bankverksamheten

Se not 30 och redovisningsprinciper i not 1, avsnitt 13 på sidorna 108-109 i årsredovisningen och koncernredovisningen för detaljerade upplysningar och beskrivning av området.

Beskrivning av området

Kreditgivningen i banken, som till stor del påverkar koncernens finansiella resultat och ställning utgörs främst av bolån till privatpersoner. Bankens utlåning till allmänheten uppgår till 72 476 MSEK per 31 december 2019, vilket motsvarar 88,6 procent av bankens totala tillgångar. Bankens reserver för kreditförluster i låneportföljen uppgår till 19 MSEK.

Reservering för kreditförluster innebär väsentliga bedömningar avseende fastställandet av storlek på reserven enligt IFRS 9. Reserveringen kräver att banken gör bedömningar och antaganden kring motpartens finansiella ställning, förväntade framtida kassaflöden och framåtblickande makro-ekonomiska faktorer.

Givet utlåningens väsentliga andel av de totala tillgångarna i bankverksamheten och den inneboende osäkerheten och subjektiviteten som är kopplat till bedömningar av storleken och tidpunkten för kreditförlusterreservering, anser vi att det är ett särskilt betydelsefullt område i vår revision.

Hur området har beaktats i revisionen

Vi har testat bankens nyckelkontroller i utlåningsprocessen inklusive kreditbeslut, kreditgranskning samt nyckelkontroller avseende reserveringsprocessen.

Vi har utvärderat bankens principer för modelleringstekniker och modellmetoder mot kraven i IFRS 9 för att bedöma om bankens tolkning av dessa är rimliga. Vi har stickprovsvis kontrollerat indata i modellerna och riktigheten i beräkningarna. Vi har även granskat och bedömt utfall av modellvalideringen som utförts. I vår revision har vi använt våra interna modellspecialister för att bistå oss i de granskningsåtgärder som vi utfört.

Vi har bedömt de omständigheter som presenteras i upplysningarna i årsredovisningen och om informationen är tillräckligt omfattande som beskrivning av bankens bedömningar.

Annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen

Detta dokument innehåller även annan information än årsredovisningen och koncernredovisningen och återfinns på sidorna 2-55, 65-74, 81-86 samt 176-177. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för denna andra information.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen och koncernredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen och koncernredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att årsredovisningen och koncernredovisningen upprättas och att de ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och, vad gäller koncernredovisningen, enligt IFRS så som de antagits av EU. Styrelsen och verkställande direktören ansvarar även för den interna kontroll som de bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag.

Vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen ansvarar styrelsen och verkställande direktören för bedömningen av bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. De upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen och verkställande direktören avser att likvidera bolaget, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Styrelsens revisionsutskott ska, utan att det påverkar styrelsens ansvar och uppgifter i övrigt, bland annat övervaka bolagets finansiella rapportering.

Revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen och koncernredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller misstag och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska

beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller misstag, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risken för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på misstag, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av bolagets interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen och verkställande direktören använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen och koncernredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om bolagets och koncernens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen och koncernredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen och koncernredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att ett bolag och en koncern inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen och koncernredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen och koncernredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.
- inhämtar vi tillräckliga och ändamålsenliga revisionsbevis avseende den finansiella informationen för enheterna eller affärsaktiviteterna inom koncernen för att göra ett uttalande avseende koncernredovisningen. Vi ansvarar för styrning, övervakning och utförande av koncernrevisionen. Vi är ensamt ansvariga för våra uttalanden.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de eventuella betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

Vi måste också förse styrelsen med ett uttalande om att vi har följt relevanta yrkesetiska krav avseende oberoende, och ta upp alla relationer och andra förhållanden som rimligen kan påverka vårt oberoende, samt i tillämpliga fall tillhörande motåtgärder.

Av de områden som kommuniceras med styrelsen fastställer vi vilka av dessa områden som varit de mest betydelsefulla för revisionen av årsredovisningen och koncernredovisningen, inklusive de viktigaste bedömda riskerna för väsentliga felaktigheter, och som därför utgör de för revisionen särskilt betydelsefulla områdena. Vi beskriver dessa områden i revisionsberättelsen såvida inte lagar eller andra författningar förhindrar upplysning om frågan.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar Uttalanden

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt för år 2019 samt av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust.

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet Revisorns ansvar. Vi är oberoende i förhållande till moderbolaget och koncernen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust. Vid förslag till utdelning innefattar detta bland annat en bedömning av om utdelningen är försvarlig med hänsyn till de krav som bolagets och koncernens verksamhetsart, omfattning och risker ställer på storleken av moderbolagets och koncernens egna kapital, konsolideringsbehov, likviditet och ställning i övrigt.

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltningen av bolagets angelägenheter. Detta innefattar bland annat att fortlöpande bedöma bolagets och koncernens ekonomiska situation och att tillse att bolagets organisation är utformad så att bokföringen, medelsförvaltningen och bolagets ekonomiska angelägenheter i övrigt kontrolleras på ett betryggande sätt. Verkställande direktören ska sköta den löpande förvaltningen enligt styrelsens riktlinjer och anvisningar och bland annat vidta de åtgärder som är nödvändiga för att bolagets bokföring ska fullgöras i överensstämmelse med lag och för att medelsförvaltningen ska skötas på ett betryggande sätt.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande om ansvarsfrihet, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller
- på något annat sätt handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vårt mål beträffande revisionen av förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust, och därmed vårt uttalande om detta, är att med rimlig grad av säkerhet bedöma om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningsskyldighet mot bolaget, eller att ett förslag till dispositioner av bolagets vinst eller förlust inte är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen och förslaget till dispositioner av bolagets vinst eller förlust grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet.

Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för bolagets situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande om ansvarsfrihet. Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för bolagsstyrningsrapporten på sidorna 56-64 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FARs uttalande RevU 16 Revisorns granskning av bolagsstyrningsrapporten. Detta innebär att vår granskning av bolagsstyrningsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för våra uttalanden.

En bolagsstyrningsrapport har upprättats. Upplysningar i enlighet med 6 kap. 6 § andra stycket punkterna 2-6 årsredovisningslagen samt 7 kap. 31 § andra stycket samma lag är förenliga med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar samt är i överensstämmelse med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag.

Revisorns yttrande avseende den lagstadgade hållbarhetsrapporten

Det är styrelsen som har ansvaret för hållbarhetsrapporten på sidorna 81-86 och för att den är upprättad i enlighet med årsredovisningslagen.

Vår granskning har skett enligt FAR:s rekommendation RevR 12 Revisorns yttrande om den lagstadgade hållbarhetsrapporten. Detta innebär att vår granskning av hållbarhetsrapporten har en annan inriktning och en väsentligt mindre omfattning jämfört med den inriktning och omfattning som en revision enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige har. Vi anser att denna granskning ger oss tillräcklig grund för vårt uttalande.

En hållbarhetsrapport har upprättats.

KPMG AB, Box 382, 101 27, Stockholm, utsågs till Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigts revisor av bolagsstämman den 8 maj 2019. KPMG AB eller revisorer verksamma vid KPMG AB har varit bolagets revisor sedan 2019.

Stockholm den 2 april 2020

KPMG AB

Mårten Asplund

Auktoriserad revisor

Ordlista

Anskaffningskostnader

Anskaffningskostnader inkluderar samtliga kostnader, såväl interna som externa, som uppstår vid försäljning av försäkringsprodukter. Vissa anskaffningskostnader aktiveras, se Förutbetalda anskaffningskostnader.

Avsättning för oreglerade skador

Skuldpost i balansräkningen som utgör det beräknade värdet av ännu inte utbetalda försäkringsersättningar för redan inträffade försäkringsfall.

Clearingsinstitut

Institut som går in som motpart i standardiserade termins- och options-avtal.

Depåförsäkring

En depåförsäkring är en försäkringsform där försäkringstagaren själv bär placeringsrisken och kan välja att placera premien i till exempel aktier, fonder, obligationer och andra värdepapper. Tillgångarna förvaltas i en depå som ägs av försäkringsgivaren.

Derivat

Ett finansiellt instrument, till exempel ränteswap, valutatermin eller option, vars värdeutveckling beror på värdeutvecklingen på underliggande värdepapper eller varor.

Diskontering, diskonteringsränta

Diskontering innebär att man beräknar vad en betalningsström i framtiden är värd idag utifrån ett avkastningskrav, en så kallad diskonteringsränta.

Driftskostnader

Kostnader för administration, affärsutveckling, marknadsföring och försäljning. Kostnader för kapitalförvaltning, skadereglering samt skadeförebyggande åtgärder ingår inte i begreppet.

Fondförsäkring

En försäkringsform där försäkringstagaren själv bär placeringsrisken och kan välja att placera premien i ett antal av försäkringsbolaget erbjudna fonder. Kallas ibland unit linked-försäkring.

Försäkringskapital, traditionell förvaltning

Försäkringens värde, försäkringskapitalet, avser att spegla verkligt utfall vad gäller kapitalavkastning, dödlighet och omkostnader. Om försäkringskapitalet är större än det garanterade värdet har det uppstått ett överskott i Skandias livbolag som har fördelats preliminärt till försäkringarna genom återbäringsräntan och tillförts försäkringskapitalet. Detta överskott är preliminärt fördelat och kan både öka och minska.

Försäkringstekniska avsättningar

En skuldpost i balansräkningen i livförsäkrings- och skadeförsäkringsbolag som avser bolagets åtaganden gentemot försäkringstagarna.

Förvaltad kapital

Verkligt värde på de tillgångar som Skandia har under förvaltning.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftskostnader, exklusive kapitalförvaltningskostnader, i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital enligt totalavkastningstabellen.

Kapitalförsäkring

En försäkringsform där premierna inte är avdragsgilla, vilket medför att utbetalningarna är fria från inkomstskatt.

Kapitalförvaltningskostnadsprocent

Kapitalförvaltningskostnader i förhållande till genomsnittligt förvaltad kapital enligt totalavkastningstabellen.

Kollektiv konsolideringsgrad

Ett nyckeltal som för försäkringar med inslag av sparande i Skandias livbolag beskriver förhållandet mellan värdet av tillgångarna och det samlade värdet av kundernas försäkringskapital, såväl garanterat som preliminärt fördelat.

Konsolideringskapital

Eget kapital, obeskattade reserver samt övervärden i placeringstillgångar som inte redovisats i balansräkningen.

Livförsäkringsavsättning

Värdet av framtida försäkringsersättningar som garanteras försäkrings-tagaren, efter avdrag av värdet av framtida avtalade premieinbetalningar.

Premie

Det belopp som betalas för en försäkring. Förutom sparande och/eller riskskydd ska premien även täcka bolagets omkostnader.

Premiebefrielseförsäkring

En premiebefrielseförsäkring betalar premien för en sparförsäkring vid långvarig sjukdom.

Premieinkomst

Summa premier influtna under perioden eller upptagna som fordran vid dess slut för kontrakt klassificerade som försäkring.

Premieintäkt

Den del av premieinkomsten inom skadeförsäkringsverksamhet som avser räkenskapsåret.

Riskpremie

Den del av premien som avser att täcka själva försäkringsrisken, till exempel dödsfallsförsäkring, sjukförsäkring eller premiebefrielseförsäkring.

Räntenetto bankverksamhet

Ränteintäkter reducerat med räntekostnader relaterat till utlåning och inlåning av kapital inom bankverksamheten.

Rörelsekostnadsprocent

Administrativa kostnader i förhållande till premieinkomst i Skandias livbolag.

Solvensbalansräkning

Dagens solvensreglering, Solvens 2, baseras på ett riskbaserat synsätt där utgångspunkt tas i en balansräkning värderad till verkliga värden, en så kallad solvensbalansräkning. Solvensbalansräkningen ligger till grund för kapitalbasen och det riskbaserade solvenskapitalkravet.

Solvensgrad

Ett mått på värdet av Skandias livbolags tillgångar i förhållande till åtaganden enligt försäkringsavtal.

Solvenskapitalkrav

Solvenskapitalkravet fastställer hur mycket kapital Skandia behöver hålla för sina risker.

Solvensmarginal

Solvensmarginal är kapitalkrav enligt Solvens 1 (äldre solvensregler) och tillämpas fortfarande för Skandias livbolags tjänstepensionsverksamhet. Solvensmarginal är den minsta nivå på kapitalbas som krävs för att bedriva verksamheten för tjänstepensionsförsäkring.

Tjänstepension

Tjänstepension betalar arbetsgivaren in för sina anställda och den betalas sedan ut till arbetstagaren vid pension. Ett komplement till den allmänna pensionen. Anställda på företag med kollektivavtal har kollektivavtalade tjänstepensioner som till exempel ITP och Avtalspension SAF-LO. Anställda på företag utan kollektivavtal, personer som tjänar mer än tio basbelopp per år samt ett företags så kallade frikrets kan ha egna individuella tjänstepensionslösningar.

Traditionell förvaltning

Traditionell förvaltning innebär att Skandia placerar och förvaltar kapitalet åt kunden samt garanterar ett visst belopp för framtida utbetalning. Skandias traditionella portfölj innehåller en blandning av aktier, räntebärande placeringar, fastigheter och andra tillgångar.

Återbäringsränta

Räntesats som används för att fördela Skandias livbolags samlade överskott. För sparförsäkringar med traditionell förvaltning jämnas överskottet ut över tiden och fördelas till kundernas försäkringskapital genom återbäringsräntan.

Återköp

Ett försäkringsbolags utbetalning till försäkringstagaren av försäkringens värde avseende en i förtid annullerad, avslutad, försäkring.

Överskott

Överskott uppstår när värdet av Skandias livbolags tillgångar är större än värdet av de garanterade åtagandena, ett underskott uppstår om skillnaden är negativ. Hela rörelseresultatet påverkar överskottet.

Livförsäkringsbolaget Skandia, ömsesidigt
106 55 Stockholm

Org nr: 516406-0948
Säte: Stockholm

91578:6